

การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น



นางสาวกิตติยา บัวรอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF THE FOUR SEASONS MUSIC LISTENING PICTURE BOOK
TO ENHANCE KNOWLEDGE AND ATTITUDE FOR EARLY ELEMENTARY STUDENT



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Music Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุด
เดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของ
นักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

โดย

นางสาวกิตติยา บัวรอด

สาขาวิชา

ดนตรีศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ สุทธิจิตต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนัญญา อุทัยสุข)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.สมชัย ตระการรุ่ง)

กิตติยา บัวรอด : การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น (DEVELOPMENT OF THE FOUR SEASONS MUSIC LISTENING PICTURE BOOK TO ENHANCE KNOWLEDGE AND ATTITUDE FOR EARLY ELEMENTARY STUDENT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. ดนีนญา อุทัยสุข, 192 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และด้านทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์และการฟังดนตรีคลาสสิก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการสอนสำหรับการทดลอง 5 สัปดาห์ 2) แบบทดสอบความรู้ 3) แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ 4) แบบสังเกต 5) แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 1 เล่ม 2) ผลของการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 2.1 ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่านักเรียนมีคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ 2.2 ผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติของนักเรียนต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์และการฟังดนตรีคลาสสิก พบว่านักเรียนทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมชื่นชอบ ประทับใจ และมีความสนใจต่อภาพวาดในหนังสือภาพ นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกว่าการใช้หนังสือภาพประกอบทำให้การฟังและเรียนรู้ดนตรีคลาสสิกเป็นสนุก ไม่น่าเบื่อ หากมีหนังสือภาพประกอบสำหรับบทเพลงคลาสสิกอื่น ๆ ก็จะทำให้สนใจฟังเพลงคลาสสิกต่อไปมากขึ้น

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ดนตรีศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

5883311027 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORDS: THE FOUR SEASONS/ MUSIC PICTURE BOOK/ ATTITUDE / CLASSICAL MUSIC LISTENING/ KNOWLEDGE

KITIYA BUAROD: DEVELOPMENT OF THE FOUR SEASONS MUSIC LISTENING PICTURE BOOK TO ENHANCE KNOWLEDGE AND ATTITUDE FOR EARLY ELEMENTARY STUDENT. ADVISOR: ASST. PROF. DNEYA UDTAISUK, Ph.D., 192 pp.

The objectives of this research were; 1) to develop *The Four Seasons* music listening picture book to enhance knowledge and attitude for early elementary student; 2) to study the achievement of knowledge and attitude of early elementary students towards *The Four Seasons* music listening picture book and classical music. This study's methodology was research and development. Research tools included 1) 5-week-teaching plans 2) student's achievement test 3) student's attitude interview form 4) student's behavior observation form 5) picture book's quality evaluation form. After a selective sampling, there were eight early elementary students participated in this study. The results were as follows 1) *The Four Seasons* music listening picture book to enhance knowledge and attitude for early elementary student 2) The results of using this music picture book can be classified in two majors of study. 2.1 Students knowledge post-test result is higher than pre-test result statistically at $p < .05$. 2.2 All students had a very good attitude towards *The Four Seasons* music listening picture book. Most of them presumed that The four seasons music listening picture book influenced the pleasure and interest of listening to classical music. If there were more music picture books to enjoy, they would keep listening to classical music more

Department: Art Music and Dance Student's Signature

Education Advisor's Signature

Field of Study: Music Education

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนีนญา อุทัยสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ ให้ความเมตตาในการตรวจสอบแก้ไข คอยท่อมเทและเสียสละเวลาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา นอกจากนี้ยังคอยอบรมสั่งสอนด้านการประพฤติปฏิบัติตัวและแนวทางการใช้ชีวิตอีกด้วย ที่สำคัญที่สุด คือได้สร้างแรงบันดาลใจและสนับสนุนให้ผู้วิจัยเลือกที่จะทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อที่ตนรักและสนใจอย่างแท้จริง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาในการเป็นประธานสอบ และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยตลอดการศึกษาในระดับมหาบัณฑิตครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตใหม่ ๆ และมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สมชัย ตระกาลรุ่ง อาจารย์กรรมการภายนอก ที่ได้อุทิศเวลาในการให้เข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาและเดินทางมาเป็นกรรมการสอบ คอยตรวจสอบแก้ไข และชี้แนะให้ให้ผู้วิจัยปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผศ. วิทยา ไล่ทอง หัวหน้าภาควิชาศิลป ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผศ.ดร. รังสิพันธ์ุ แข็งขัน และ อ.ดร. ชิตพงษ์ ตรีมาศ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและประเมินคุณภาพหนังสือภาพด้วยความใส่ใจเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตปริญญาโทรุ่น 8 ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันมาแม้จะเป็นเวลาไม่นานนัก แต่มิตรภาพที่ได้รับนั้นมีค่าต่อผู้วิจัยเป็นอย่างมาก รวมถึงพี่ ๆ น้อง ๆ จากรุ่นอื่น ๆ ที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณ รศ. ดร. เอกชัย ลีลารัมย์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนาง อชิรญาณ์ ลีลารัมย์ ผู้สนับสนุนทุนทรัพย์ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิตจนสำเร็จลุล่วง

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ นายปกรณ์ บัวรอด บิดา นางระวีวรรณ บัวรอด มารดา และ นางสาวอัญชุลี บัวรอด พี่สาว นางสาวสุภรณ์ ชยากรสกล น้องสาว ที่ให้ความรักและคอยดูแลผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ครอบครัวและญาติทุกคนคือกำลังใจที่สำคัญที่สุดที่ผลักดันให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญรูปภาพ.....	1
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
เครื่องมือที่ใช้.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	1
ตอนที่ 1 พัฒนาการการรับรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น	2
ตอนที่ 2 การฟังดนตรีคลาสสิก.....	11
ตอนที่ 3 หนังสือภาพสำหรับเด็ก	24
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	42

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหนังสือภาพและสร้างเครื่องมือ.....	42
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หนังสือภาพและวัดผล	53
ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และ ทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น.....	55
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์เพื่อ เสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น	55
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
สรุปผลการวิจัย.....	127
อภิปรายผลการวิจัย.....	136
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	139
รายการอ้างอิง	141
ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	146
ภาคผนวก ข แผนการสอนสำหรับการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ ซีชั่นส์ 5 สัปดาห์.....	148
ภาคผนวก ค แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังกิจกรรม	154
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ	167
ภาคผนวก จ แบบสังเกตพฤติกรรม	170
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	172
ภาคผนวก ช ตัวอย่างชนิดของหนังสือภาพ.....	175
ภาคผนวก ซ ตัวอย่างชนิดของภาพประกอบ	184
ภาคผนวก ฌ ตัวอย่างหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิก	189

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 192



สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 ความหมายของการรับรู้.....	5
ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างดนตรีบรรยายเรื่องราวที่เหมาะสมสำหรับเด็ก.....	22
ตารางที่ 2.3 ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็ก	28
ตารางที่ 2.4 ประเภทของภาพประกอบ	32
ตารางที่ 2.5 ประโยชน์ของหนังสือภาพสำหรับเด็ก	37
ตารางที่ 3.1 การสร้างแบบทดสอบตามลำดับขั้นการเรียนรู้ (Cognitive Domain).....	45
ตารางที่ 3.2 การสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติตามองค์ประกอบ 3 ด้านของทัศนคติ	48
ตารางที่ 3.3 การใช้เครื่องมือตามลำดับขั้นตอนการทดลอง	53
ตารางที่ 4.1 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “วิวัลดี”	65
ตารางที่ 4.2 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ไวโอลิน”	71
ตารางที่ 4.3 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูใบไม้ผลิ” (เนื้อหาของบทกวีซอน เน็ต)	77
ตารางที่ 4.4 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูใบไม้ผลิ” (ความรู้ด้านทฤษฎี ดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง)	80
ตารางที่ 4.5 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูร้อน” (เนื้อหาของบทกวีซอน เน็ต)	82
ตารางที่ 4.6 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูร้อน” (ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี และความเข้าใจในบทเพลง).....	85
ตารางที่ 4.7 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูใบไม้ร่วง” (เนื้อหาของบทกวีซอน เน็ต)	88
ตารางที่ 4.8 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูใบไม้ร่วง” (ความรู้ด้านทฤษฎี ดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง)	90
ตารางที่ 4.9 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูหนาว” (เนื้อหาของบทกวีซอน เน็ต)	92

ตารางที่ 4.10 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาศ “ฤตุนาว” (ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง)	94
ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	97
ตารางที่ 4.12 ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์	101
ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังเรียน	102
ตารางที่ 4.14 สรุปผลข้อมูลด้านทัศนคติของนักเรียนทั้ง 8 คน	116
ตารางที่ 4.15 ผลการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์	123



สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	40
ภาพที่ 3.1 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ภาพที่ 4.1 การออกแบบโครงร่าง	57
ภาพที่ 4.2 การลงเส้นด้วยหมึกดำ	58
ภาพที่ 4.3 รูปเล่มจำลอง	58
ภาพที่ 4.4 ภาพที่ตัดเจาะแล้ว	59
ภาพที่ 4.5 การเปิดชิ้นส่วนที่เจาะแล้ว	59
ภาพที่ 4.6 การเข้าเล่มหนังสือ	60
ภาพที่ 4.7 การห่อปก	60
ภาพที่ 4.8 รูปเล่มสมบูรณ์ (ด้านหน้า)	61
ภาพที่ 4.9 รูปเล่มสมบูรณ์ (ด้านหลัง)	61
ภาพที่ 4.10 รูปเล่มสมบูรณ์ (ด้านบน)	62
ภาพที่ 4.11 ใบหน้าวิวัลดี (เมื่อปิดและเปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	63
ภาพที่ 4.12 คนกำลังยี่นหนาวสั้น (เมื่อปิดและเปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	63
ภาพที่ 4.13 เนื้อหาตอนที่ 1 “วิวัลดี” (ปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	64
ภาพที่ 4.14 เนื้อหาตอนที่ 1 “วิวัลดี” (เปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	65
ภาพที่ 4.15 เนื้อหาตอนที่ 2 “ไวโอลิน” (ปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	69
ภาพที่ 4.16 เนื้อหาตอนที่ 2 “ไวโอลิน” (เปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	70
ภาพที่ 4.17 เนื้อหาตอนที่ 3 “ฤดูใบไม้ผลิ” (ปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	76
ภาพที่ 4.18 เนื้อหาตอนที่ 3 “ฤดูใบไม้ผลิ” (เปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	77
ภาพที่ 4.19 เนื้อหาตอนที่ 4 “ฤดูร้อน” (ปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	81
ภาพที่ 4.20 เนื้อหาตอนที่ 4 “ฤดูร้อน” (เปิดชิ้นส่วนกระดาษ)	82

ภาพที่ 4.21 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูใบไม้ร่วง” (ปิดขึ้นส่วนกระดาษ).....	86
ภาพที่ 4.22 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูใบไม้ร่วง” (เปิดขึ้นส่วนกระดาษ).....	87
ภาพที่ 4.23 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูหนาว” (ปิดขึ้นส่วนกระดาษ)	90
ภาพที่ 4.24 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูหนาว” (เปิดขึ้นส่วนกระดาษ)	91
ภาพที่ 4.25 ปกหน้าของหนังสือภาพ	95
ภาพที่ 4.26 ปกหลังของหนังสือภาพ.....	96
ภาพที่ 4.27 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (1)	99
ภาพที่ 4.28 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (2)	99
ภาพที่ 4.29 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (3)	100
ภาพที่ 4.30 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (4)	100
ภาพที่ 4.31 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (5)	100
ภาพที่ 4.32 นักเรียนคนที่ 1.....	103
ภาพที่ 4.33 นักเรียนคนที่ 2.....	105
ภาพที่ 4.34 นักเรียนคนที่ 3.....	106
ภาพที่ 4.35 นักเรียนคนที่ 4.....	108
ภาพที่ 4.36 นักเรียนคนที่ 5.....	109
ภาพที่ 4.37 นักเรียนคนที่ 6.....	111
ภาพที่ 4.38 นักเรียนคนที่ 7.....	112
ภาพที่ 4.39 นักเรียนคนที่ 8.....	114

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฟังจัดเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้สนใจดนตรี ผู้เรียนดนตรี เข้าใจถึงโครงสร้างของดนตรี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่บรรณหรือสุนทรียชาบซึ่งจะได้รับในบทเพลงนั้น ๆ การพัฒนาการฟังจึงเป็นสิ่งจำเป็นและจัดเป็นทักษะสำคัญของผู้สนใจและผู้เรียนดนตรีทุกคน ความสามารถในการฟังสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ได้ (คมสันต์ วงศ์วรรณ, 2551) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเริ่มต้นฝึกฝนให้หมั่นฟังดนตรีและมีใจรักในการฟังตั้งแต่เด็ก ดนตรีก็จะช่วยกล่อมเกลาให้เด็กมีจิตใจที่เป็นสุข อ่อนโยน มีความละเอียดลึกซึ้ง และเมื่อเติบโตไป ก็จะเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และรสนิยมในการฟังเพลงที่ดีต่อไป แต่ปัญหาหนึ่งของการฟังดนตรีคลาสสิกในเด็กนั้น คือรูปแบบโครงสร้างของดนตรีที่มีความซับซ้อน ไม่มีคำร้องประกอบ นับเป็นเรื่องยากสำหรับเด็กที่ยังอยู่ในวัยที่สมาธิจดจ่อกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอาจไม่ยาวนานนัก หรือความอดทนยังคงมีจำกัด การหากลวิธีชักจูงใจให้เด็กสามารถฟังดนตรีคลาสสิกได้นานขึ้น รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่น่าเบื่อ ย่อมเป็นส่วนช่วยนำพาให้เด็กเข้าสู่โลกแห่งดนตรีคลาสสิกได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

เด็กในวัย 7-9 ขวบ หรือเด็กที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่สนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กอื่นในวัยเดียวกัน อ่านหนังสือได้มากขึ้น (จินตนา ไบกาชุย, 2534) นิทานและเรื่องเล่าต่างๆเป็นวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพยิ่งในการพัฒนาการฟังของเด็ก เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้ทั้งภาษาแรกและภาษาที่สอง การเล่าเรื่องเป็นหนึ่งในวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดในการสื่อสารความคิดและบรรยายภาพ (Oduolowu, 2014) ในปัจจุบัน มีการนำหนังสือภาพประกอบสีสันสวยงามมาเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เด็กๆ หัดฟังดนตรีคลาสสิกกันมากขึ้น หนังสือภาพสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) หนังสือภาพพร้อมบทเพลงประกอบ 2) หนังสือภาพพร้อมข้อมูลเกี่ยวกับดนตรี เช่น นักดนตรี นักประพันธ์ เครื่องดนตรี หรือ รายละเอียดบทเพลง 3) หนังสือภาพที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับแนวคิดของบทเพลงนั้นๆประกอบ (Baek, 2009) โดยหนังสือสำหรับเด็กในวัยนี้ยังเน้นรูปภาพ และเนื้อหาในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยรูปภาพต้องมีความสมจริงมากขึ้น เนื้อเรื่องเข้าใจง่าย และไม่ยาวจนเกินไป (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2527)

ตามทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวสวิส เด็กอายุระหว่าง 7-9 ปี หรือเด็กในวัยประถมต้นนั้นมีความเข้าใจด้านความคงที่ของปริมาณได้ดีแล้ว สามารถใช้โมนภาพในการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ได้มากขึ้น เริ่มมองสิ่งต่างๆ ในหลายแง่มุมและคิดอย่างเป็นรูปธรรม เพียเจต์จึงเรียกวัยนี้ว่า Concrete Operational Stage (Piaget, 1969) ในด้านดนตรี เด็กในวัยนี้มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดด้านจังหวะ ทำนอง และรูปแบบของเพลงลึกลึกซึ้งขึ้น และเป็นวัยที่เด็กสามารถนั่งฟังเพลงได้นานขึ้น เพราะมีสมาธิยาวนานกว่าในวัยที่ผ่านมา ในระดับประถมศึกษาตอนต้น แนวคิดที่เด็กควรได้รับการพัฒนาไปด้วยอีกประการหนึ่ง คือ เรื่องของลักษณะของเสียงและความรู้สึกจากบทเพลง ดังนั้น บทเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็กในวัยประถมศึกษาควรเป็นเพลงที่ค่อนข้างสั้น ไม่ยาวมากเกินไป เน้นเรื่องจังหวะ ความดังค่อย และมีความเด่นชัดในด้านความรู้สึก ควรเป็นเพลงที่มีเรื่องราวประกอบ หรือเป็นเพลงที่ใช้บรรยายเรื่องราว (Program Music) และมีเนื้อหาเหมาะกับเด็กในวัยนี้ คือ เป็นเรื่องประเภทเพื่อน เทพนิยาย สิ่งลึกลับต่างๆ จะเป็นการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับเสียงดนตรีซึ่งเป็นเรื่องของนามธรรมในรูปของรูปธรรม คือ มีการใช้เสียงดนตรีแทนสิ่งต่างๆ หรือตัวละครในเรื่องราวนั้น ๆ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) ดนตรีบรรยายเรื่องราวเช่นบทเพลงเดอะโฟร์ซีซั่นส์ (The Four Seasons) ของวิวาลดี (Vivaldi) เป็นผลงานที่เรียกได้ว่าเป็นมาสเตอร์พีซหรือผลงานชิ้นเอกของยุคบาโรค มีความไพเราะ น่าฟัง ควรค่าแก่การเรียนรู้ อีกทั้งยังจัดเป็นตัวอย่างอันดีของการใช้ดนตรีบรรยายลักษณะของฤดูต่างๆ ซึ่งมีทั้งเสียงนกร้อง สุนัขเห่า แตรล่าสัตว์ และการร่วงของใบไม้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) เป็นต้น จึงมีความเหมาะสมกับการนำมาเป็นบทเพลงเบื้องต้นสำหรับแนะนำให้เด็กหันมาฟังเพลงคลาสสิก

จากทฤษฎีการรับรู้กลุ่มเกสตัลท์ที่กล่าวถึงการตีความต่อสิ่งเร้าของอวัยวะรับสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งห้าส่วน ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) แต่ละคน อาจมีการตีความที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล การใช้หนังสือภาพซึ่งเป็นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางการมองเห็น ประกอบกับการฟังซึ่งเป็นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางการได้ยิน กระตุ้นให้เด็กได้รับรู้และจดจำเรื่องราวของบทเพลงได้ง่ายขึ้นด้วยการเชื่อมโยงกับภาพที่ตนเองมองเห็น จากผลการวิจัยของ เจนนีเฟอร์ ซู แชนก์ (Jennifer Sue Shank) จากมหาวิทยาลัยเคนตักกี สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับสิ่งเร้าทางการมองเห็น หรือการดูภาพประกอบระหว่างการฟังเพลงนั้น ได้คะแนนจากการทดสอบทักษะด้านการฟังที่เรียกว่า TMLST (The Teacher Music Listening Skills Test) มากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีเพียงการฟังเพียงอย่างเดียว อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจะเห็นได้ว่า การใช้ภาพซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางการมองเห็นนั้นช่วยกระตุ้นการรับรู้ด้านการฟังได้เป็นอย่างดี (Shank, 2003)

แนวคิดหลักที่สนับสนุนชิ้นงานนี้ ได้แก่แนวคิด “สหบท” หรือ Intertextuality แต่เดิม คำว่า สหบท ถูกใช้ในแวดวงวรรณกรรม โดยผู้ที่เริ่มต้นใช้คำนี้ คือนักภาษาศาสตร์ชาวฝรั่งเศส จูเลีย คริสตีวา (Julia Kristeva) ในช่วงปี ค.ศ. 1960 จากความหมายและนิยามของแนวคิดสหบทของคริสตีวา นั้น จะทำให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างนั้นล้วนมีอำนาจ มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน การเกิดขึ้นของตัวบทใหม่ นั้นล้วนมาจากตัวบทเดิมหลาย ๆ ตัวบทมาเชื่อมร้อยโยงใยกัน แล้วหลอมประสานรวมกันเป็นหนึ่งเดียว โดยที่ตัวบทหนึ่งนั้นอาจเป็นการผสมผสานความรู้ ความเข้าใจ ความคิดจินตนาการ เหตุการณ์ ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคลและเป็นประสบการณ์ร่วมทางสังคมในด้านต่าง ๆ ของผู้คนในยุคสมัยก่อน จนก่อให้เกิดตัวบทใหม่ในยุคสมัยใหม่ที่มีเค้าของตัวบทดั้งเดิมหลาย ๆ ตัวบทหลอมรวมอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างกัน (วรางคณา ปัญญาณี, 2556)

มีตัวอย่างงานวิจัยที่เป็นการสร้างนวัตกรรมโดยใช้แนวคิดสหบทอยู่เช่นกัน ตัวอย่างเช่น ในปี 2558 นางสาวกชกร สัจภาพพิชิต จากสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พัฒนาหนังสือภาพอ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น (กชกร สัจภาพพิชิต, 2558) นับว่าเป็นการนำเอาแนวคิดสหบทที่เชื่อมโยงศาสตร์ด้านการวาดภาพและดนตรี นำไปสู่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม หนังสือภาพชุดเดอะโพร์ซีซันส์ที่สร้างขึ้นนี้ มีความแตกต่างกล่าวคือ เป็นการรวมเอาศาสตร์แขนงต่าง ๆ ถึง 3 ศาสตร์เข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ ดุริยางคศิลป์, ทัศนศิลป์ และวรรณศิลป์ คือ มีทั้งเรื่องราวของดนตรี ภาพวาด และบทกวี หลอมรวมอยู่ในผลงานชิ้นเดียวกัน ในลักษณะที่ศิลปะแขนงหนึ่งมีอิทธิพลและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ศิลปะอีกแขนงหนึ่ง (Art Illuminated art)

จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงเดอะโพร์ซีซันส์ เพื่อช่วยให้เด็กในวัยประถมศึกษามีความรู้และความสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกมากขึ้น โดยมีหนังสือภาพเป็นตัวช่วยให้การฟังเพลงคลาสสิกเป็นเรื่องน่าสนุกพร้อมแฝงการเรียนรู้ ปลูกฝังความรักในดนตรีคลาสสิกและลักษณะนิสัยที่ดีในการฟังเพลงของเด็กต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือภาพโดยใช้หลักการการสร้างนวัตกรรม ที่เน้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ไม่ทำซ้ำหรือลอกเลียนแบบ ใช้จินตนาการของผู้วิจัยเองในการนำเสนอภาพโดยวาดขึ้นตามบทกวีนิพนธ์ชอนเน็ตที่ได้รับการตีพิมพ์มาพร้อมกับบทเพลงเดอะโพร์ซีซันส์ เพื่อสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจภาพต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ต้องการใช้ดนตรีเป็นสื่อในการ

บรรยาย นำเสนอเนื้อหาตามหลักการเล่าเรื่อง (Storytelling) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ประวัติของ อันโตนิโอ วีวัลดี 2) ลักษณะของเครื่องดนตรีไวโอลิน 3) บทเพลงเดอะโฟร์ซีซันส์ โดยมีลักษณะเป็นรูปเล่มหนังสือปกแข็ง ขนาด 28 x 19.5 เซนติเมตร ในเล่มใช้กระดาษร้อยปอนด์ ภาพประกอบเทคนิคสีไม้ผสมปากกาสี ประโยชน์ด้านความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากหนังสือภาพ ประกอบไปด้วย ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับบทเพลง, ประวัติผู้แต่ง, ยุคบาโรค, เครื่องดนตรีไวโอลิน และรายละเอียดของบทเพลงคอนแชร์โตชุดเดอะโฟร์ซีซันส์ทั้งสี่บท และประโยชน์ในด้านการสร้างเสริมทัศนคติที่ดี ได้แก่ มีความสนใจและมีใจรักในการฟังเพลงคลาสสิกมากขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติในการฟังดนตรีคลาสสิกสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นควรมีลักษณะอย่างไร
2. หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซันส์ที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้เด็กในวัยประถมศึกษามีความรู้เกี่ยวกับบทเพลงนี้ ได้แก่ ประวัติผู้แต่ง, เครื่องดนตรีไวโอลิน, รายละเอียดของบทเพลงคอนแชร์โตชุดเดอะโฟร์ซีซันส์ทั้งสี่บท, ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับบทเพลง และมีทัศนคติที่ดีต่อการฟังดนตรีคลาสสิก มากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซันส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และด้านทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีไวโอลินและเปียโนเบื้องต้นกับผู้วิจัย จำนวน 8 คน โดยในวิจัยครั้งนี้ จะเก็บข้อมูลกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประวัติผู้แต่ง, เครื่องดนตรีไวโอลิน, รายละเอียดของบทเพลงคอนแชร์โตชุดเดอะโพร์ซีซันส์ทั้งสี่บท และทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับบทเพลง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น ระยะเวลาการพัฒนานวัตกรรม 12 สัปดาห์ และ ระยะเวลาการทดลองใช้นวัตกรรม 5 สัปดาห์

นิยามศัพท์

หนังสือภาพประกอบบทเพลง หมายถึงหนังสือภาพพร้อมเรื่องเล่าที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ของ อันโตนิโอ วิวัลดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ประวัติของอันโตนิโอ วิวัลดี 2) เครื่องดนตรีไวโอลิน 3) บทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ ทั้ง 4 ถู โดยมึลักษณะเป็นรูปเล่มหนังสือปกแข็ง ขนาด 28 x 19.5 เซนติเมตร ในเล่มใช้กระดาษร้อยปอนด์ ภาพประกอบเทคนิคสีไม้ผสมปากกาสี

ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

ทัศนคติ หมายถึง การให้คุณค่าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์และการฟังบทเพลงคลาสสิก ออกมาในรูปแบบของความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อกิจกรรมในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งเป็นการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมและตรวจสอบสิ่งที่พัฒนาขึ้นในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (สุวิมล ว่องวานิช, นางลักษณ วีรัชชัย, 2546)

เครื่องมือที่ใช้

1. แผนการสอนสำหรับการทดลองใช้หนังสือภาพ 5 สัปดาห์
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพประกอบบทเพลง
3. แบบสัมภาษณ์ทัศนคตินักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือภาพและการฟังบทเพลงคลาสสิก
4. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในการร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบบทเพลง
5. แบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพประกอบบทเพลงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์สำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชาดนตรีเด็ก นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความรู้ และเสริมสร้างความสนใจในดนตรีคลาสสิกของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นต่อไป
2. ได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และด้านทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบบทเพลงและการฟังดนตรีคลาสสิกสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พัฒนาการการรับรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น

- 1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้
- 1.2 ความหมายของการรับรู้
- 1.3 กระบวนการรับรู้และพัฒนาการของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น
- 1.4 การส่งเสริมการรับรู้ทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น
- 1.5 การรับรู้ของเด็กตามลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม

ตอนที่ 2 การฟังดนตรีคลาสสิก

- 2.1 ดนตรีคลาสสิกกับพัฒนาการเด็กและการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา
- 2.2 หลักการฟังดนตรีคลาสสิก
- 2.3 หลักการสอนการฟังและการคัดเลือกบทเพลงสำหรับเด็ก
- 2.4 เทคนิคการสอนการฟัง
- 2.5 ทัศนคติของเด็กต่อการฟังดนตรีคลาสสิก

ตอนที่ 3 หนังสือภาพสำหรับเด็ก

- 3.1 ความหมายของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ
- 3.2 ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ
- 3.3 ลักษณะที่ดีของหนังสือภาพสำหรับเด็ก
- 3.4 ขั้นตอนการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก
- 3.5 ประโยชน์ของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 พัฒนาการการรับรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น

เด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่เพิ่งผ่านพ้นจากการเรียนระดับอนุบาล เด็กควรมีความพร้อมและพัฒนากิจการด้านต่าง ๆ เพียงพอมาแล้วส่วนหนึ่งจากระดับปฐมวัย แต่ก็ยังต้องการการดูแลใกล้ชิดจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ ช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาการรับรู้ในทุก ๆ ด้านให้เต็มประสิทธิภาพและสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตรอบตัวในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้นกว่าในระดับปฐมวัยศึกษา การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้จะเป็นส่วนช่วยในการวางแผนการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นได้เป็นอย่างดี

1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

ความสามารถในการรับรู้จากประสบการณ์จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวและรู้จักตัวเองได้ดีขึ้น เมื่อเด็กมีโอกาสได้นำเอาสิ่งใหม่ ๆ ที่ได้รับรู้จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาบูรณาการในสมอง นำข้อมูลเหล่านั้นเปลี่ยนเป็นความจำและความเข้าใจแก่ตัวเด็กต่อไป ทั้งนี้ ควรมีความเข้าใจถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของเด็กที่สัมพันธ์กับการรับรู้ในแต่ละรูปแบบด้วยเช่นกัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2543)

1.1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

พัฒนาการ หมายถึง การก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การปฏิสนธิจนถึงเวลาสิ้นลมหายใจ (Piaget, 1969) เด็กทุกคนย่อมมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ทั้งนี้ มักจะแตกต่างกันไปตามแต่วุฒิภาวะและสภาวะแวดล้อมของตน ทางด้านพัฒนาการทางสติปัญญานั้น เพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวสวิส ได้ศึกษาและจัดบันทึกจากการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของบุตรตนเอง จนสามารถแบ่งช่วงการพัฒนาการของเด็กออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1) Sensorimotor Stage ช่วงวัย 0-2 ปี เด็กจะมีพื้นฐานพัฒนาการมาจากประสาทสัมผัส การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ยังอยู่ในวงจำกัด พฤติกรรมเริ่มแรกเป็นไปในลักษณะของปฏิกิริยาสะท้อนกลับ เมื่ออายุได้ 2 ปีจะเริ่มมีการรับรู้ที่ดีขึ้น แต่เป็นไปในลักษณะที่รับรู้เพียงสิ่งที่อยู่ตรงหน้า หากสิ่งนั้นถูกเคลื่อนย้ายออกจากระยะการมองเห็น ก็จะไม่ได้อยู่ในความนึกคิดอีกต่อไป

2) Preoperational Stage ช่วงวัย 2-7 ปี เด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในความคิดของตน เรียนรู้ทางด้านภาษาได้ดีขึ้น ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสเพียง

อย่างเดียว แต่เพียเจต์เชื่อว่า เด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถรับรู้ได้ว่าแต่ละคนมีประสบการณ์แตกต่างกัน และยังไม่มีความคิดเกี่ยวกับความคงที่ของจำนวนความจุ (Consevation of number and object) จึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้

3) Concrete Operational Stage ช่วงวัย 7-12 ปี เด็กมีความคิดและความเข้าใจด้านรูปธรรมมากขึ้น แต่ทางด้านนามธรรมยังไม่พัฒนามากนัก เริ่มมีความเข้าใจเรื่องจำนวนความจุ ปริมาณ สามารถจัดหมวดหมู่สิ่งของได้ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดีมากขึ้น ชอบการให้รางวัลเมื่อทำสิ่งใด ๆ สำเร็จ ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาในลักษณะของการตั้งสมมติฐานได้

4) Formal Operational Stage ช่วงวัย 12-15 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการเด็กพัฒนามาจนถึงจุดที่สมบูรณ์ เด็กสามารถคิดอย่างเป็นนามธรรมได้ แก้ไขปัญหาแบบตั้งสมมติฐาน มีการคิดไตร่ตรอง ผลได้ผลเสียของการกระทำ ความคิดของเด็กในวัยนี้จะติดตัวเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างมากซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมด้วยเช่นกัน เด็กในวัยนี้จึงต้องการคำแนะนำ การเอาใจใส่ และความเข้าใจเป็นพิเศษ

1.1.2 ทฤษฎีการรับรู้ของกลุ่มเกสตัลท์

แนวคิดของกลุ่มเกสตัลท์ นำโดย แมกซ์ เวอไรเมอร์ (Max Wertheimer) และผู้ร่วมกลุ่มอีก 3 ได้แก่ เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin), เคิร์ท คอฟฟ์กา (Kurt Koffka) และ โวล์ฟกัง โคห์เลอร์ (Wolfgang Kohler) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการเห็นภาพส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล (สุรางค์ คุ้มตระกูล, 2556) โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การรับรู้ หมายถึง การตีความต่อสิ่งเร้าของอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น และกายสัมผัส โดยการตีความจะแตกต่างกันไปตามแต่ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งเน้นที่การรับรู้แบบส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย สามารถสรุปออกมาเป็นกฎแห่งการจัดระเบียบ (The Laws of Organizations) ดังนี้

1.1) กฎแห่งความแน่นอน (Law of Pragnanz) คือ หากต้องการให้มนุษย์รับรู้ในสิ่งเดียวกัน ต้องกำหนดภาพหรือข้อมูลรวมไปถึงลักษณะสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

- 1.2) กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity) คือ กลุ่มของเส้น สี หรือรูปทรงใด ๆ ที่คล้ายคลึงกัน มนุษย์จะรับรู้ว่าเป็นประเภทเดียวกัน
- 1.3) กฎแห่งความใกล้ชิด (Law of Proximity) คือ หากสิ่งใดหรือสถานการณ์ใดเกิดขึ้นในเวลาต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกัน บุคคลจะเรียนรู้ว่าเป็นเหตุเป็นผลของกันละกัน
- 1.4) กฎแห่งการสิ้นสุด (Law of Closure) คือ หากสถานการณ์หรือปัญหาใดยังไม่สมบูรณ์ บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้จากประสบการณ์เดิมนั้น
- 1.5) กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity) สิ่งเร้าที่มีทิศทางในแนวเดียวกัน บุคคลจะรับรู้ว่าเป็นประเภทเดียวกัน
- 1.6) กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closure) สิ่งเร้าที่ขาดหายไป บุคคลจะรับรู้ได้ว่าเป็นภาพเดียวกันจากประสบการณ์เดิม

2) การหยั่งเห็น (Insight) หมายถึง การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในลักษณะที่แวบขึ้นมาในสมองอย่างฉับพลันทันที ทำให้มนุษย์สามารถเล็งเห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ใช้ความคิดที่เกิดขึ้นนั้นแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและสมบูรณ์โดยไม่จำเป็นต้องมีลักษณะอย่างค่อยเป็นค่อยไป

1.2 ความหมายของการรับรู้

คำว่า “การรับรู้” มีนักวิชาการและนักวิจัยได้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน ตามที่แสดงไว้ในตารางที่

2.1

ตารางที่ 2.1 ความหมายของการรับรู้

ผู้วิจัยได้รวบรวมการให้ความหมายและคำจำกัดความของ “การรับรู้” จากนักวิชาการจิตวิทยาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มาวิเคราะห์เพื่อสรุปออกมาในรูปแบบตารางได้ดังต่อไปนี้

ผู้ให้ ความ หมาย	ซิลเวอร์ แมน (โรเบิร์ต ซิลเวอร์ แมน, 2545)	เบิร์นส ไตน์ (Bernst ein, 1999)	พัชรี สวน แก้ว (พัชรี สวน แก้ว, 2545)	เยาวพา เตชะคุปต์ (เยาวพา เตชะคุปต์, 2536)	รัชนี นพเกตุ (รัชนี นพ เกตุ, 2540)	ลักขณา สรวิวัฒน์ (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2539)	ลิตเติล (Little, 1999)	แสงเดือน ทวีสิน (แสงเดือน ทวีสิน, 2545)	แฮมเชค (กุล ยา ต้นติผลลา ชีวะ, 2543) (อ้างอิงจาก Hamacheck, 1995)
การ รับรู้ หมายถึง ถึง	การที่ บุคคล สำเนียง กหรือมี ปฏิกิริยา ตอบสนอง องค์สิ่ง เร้าและ ตีความ ข่าวสาร ต่าง ๆ ที่ สมอง ได้รับ	กระบวนการ รับรู้ที่ เกิดจาก การถูก สิ่งเร้า กระตุ้น และถูก ตีความ เป็นสิ่งที่มี ความหมาย โดย ใช้ ความรู้ ประสบการณ์ และความ เข้าใจ ของแต่ละ บุคคล	กระบวนการ การที่ นำเอา สิ่งที่ได้ ยิน ได้ เห็น ได้ ชิม ได้ กลิ่น ได้ สัมผัส จากสิ่ง เร้า ภายนอก มาจัด ระเบียบ ให้เกิด ความรู้ ความ เข้าใจ	กระบวนการ การแปล ความเมื่อ ถูกสิ่งเร้ามา กระทบ สัมผัสหู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง การแปล ความหมาย จะขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ ของแต่ละ บุคคล	กระบวนการ ประมวล และตีความ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวด้วย อวัยวะรับ ความรู้สึก สิ่งมีชีวิตทุก ชนิดจะมี ความรู้สึก ตอบโต้ต่อ สิ่งกระตุ้น	อาการ สัมผัสที่มี ความหมาย และการ ตีความ สัมผัสที่ ได้รับ ออกมาเป็น สิ่งใดที่ เข้าใจกัน อย่างมี เหตุผล	ลักษณะ สภาพแวดล้อม ที่มี ผลต่อ สรีรวิทยา ทาง ประสาท สัมผัส ใช้ โครงสร้าง การรับรู้ ร่วมกัน ของ ปรากฏกา รณทาง ภายใน การแปล ความหมา ยไปสู่การ กระทำ	การที่มนุษย์ นำข้อมูลที่ ได้จาก ประสาท สัมผัสทั้งห้า คือ หู ตา จมูก ลิ้น และกาย สัมผัส มา จำแนก แยกแยะ คัดเลือก วิเคราะห์ ด้วยสมอง และแปล ความเป็น สิ่งที่มี ความหมาย เพื่อใช้ในการ การเรียนรู้ ต่อไป	เป็นการให้ ความรู้ สารสนเทศ ผ่านประสาท สัมผัสเข้าไปสู่ สมอง เพื่อแปล ความเป็นภาพ ในความคิด ของคนนั้น ๆ มีผลทำให้ บุคคล แสดงออกต่อ สิ่งที่รับรู้ แตกต่างกัน

จากตารางดังกล่าว พบว่า มีนักวิชาการด้านจิตวิทยาได้ให้ความหมายคำว่า “การรับรู้” ไว้หลายทัศนะซึ่งค่อนข้างใกล้เคียงและเชื่อมโยงกัน ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และสรุปเป็นคำจำกัดความดังนี้

“การรับรู้ หมายถึง การนำข้อมูลที่รับจากประสาทสัมผัสทั้งห้าเมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า มาจำแนก คัดเลือก วิเคราะห์ และแปลความออกมาเป็นสิ่งที่ใดสิ่งหนึ่งที่มีความหมาย เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งการรับรู้นี้จะอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยในการแปลความหมายอย่างมีเหตุผล”

1.3 กระบวนการรับรู้และพัฒนาการของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น

การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการรู้สึก เมื่อประสาทสัมผัสส่วนหนึ่งส่วนใดได้รับการกระตุ้นจนเกิดความรู้สึก อวัยวะที่เกี่ยวข้องก็จะส่งผ่านข้อมูลไปยังระบบประสาทเพื่อการแปลความ ซึ่งจะเป็นส่วนที่มีประสบการณ์หรือความรู้เดิมมาเกี่ยวข้องด้วย (สุวรี ศิวะแพทย์, 2545) การรับรู้จะเกิดขึ้นต้องประกอบด้วยอวัยวะรับสัมผัส หรือเรียกอีกอย่างว่า เครื่องรับ (เพราพรณ เปลีณภู, 2542) ได้แก่ อวัยวะรับสัมผัสภายนอก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และอวัยวะรับสัมผัสภายใน ได้แก่ สัมผัสเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว เช่น ข้อต่อ กระดูก เอ็น เป็นต้น และสัมผัสเกี่ยวกับการทรงตัวที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้จากช่องหูภายใน

สำหรับเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น มีการรับรู้สิ่งรอบตัวได้ดี เมื่อมีการรับรู้ผ่านการมองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้รับรส หรือได้สัมผัส เด็กจะรับรู้และเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตน ส่งผลให้เกิดพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย สำหรับเด็กในวัยประถมต้นนั้น พัฒนาการของร่างกายอาจไม่เด่นชัดเหมือนในขวบปีแรก เพราะการเปลี่ยนแปลงจะเกิดอย่างละเอียดอ่อนมากขึ้น เด็กมีการเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว ทรงตัวได้ดี ไขก้ามเนื้อมัดใหญ่มัดเล็กได้ดีขึ้น หยิบจับสิ่งของได้อย่างแม่นยำ ร่างกายมีพลังกำลังมากขึ้น สามารถเล่นกีฬาได้หลายชนิดตลอดจนเล่นเป็นทีมได้ดีหากได้รับการฝึกฝน การทำงานประสานกันของมือและตาทำได้ดีมากขึ้น สามารถเขียนตัวหนังสือ วาดรูป ปั้นดิน หรือประดิษฐ์สิ่งของต่าง ๆ ได้อย่างประณีตมากขึ้น

1.3.2 พัฒนาการด้านสติปัญญา มีการคิดอย่างเป็นตรรกะมากขึ้น สามารถรับรู้สภาพแวดล้อมรอบตัวได้ตามความเป็นจริง เข้าใจกฎเกณฑ์หลายอย่าง สามารถพิจารณาเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่สิ่งของ เข้าใจความคงตัวของสสาร มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบซักถาม ทดลอง พัฒนาการด้านภาษาและสัญลักษณ์มีมากขึ้น เข้าใจความหมาย คำศัพท์ รวมถึงบทเรียนวิชาต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ไฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักจิตวิทยา ได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ไว้ว่า มนุษย์มีความฉลาดหลายด้าน แต่ละด้านมีความโดดเด่นและความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองควรมีความเข้าใจถึงเด็กในความดูแลของตนว่ามี

ลักษณะเช่นไร และยอมรับในความแตกต่างของเด็ก ที่อาจไม่มีความฉลาดในด้านที่พ่อแม่คาดหวัง (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2559)

1.3.3 พัฒนาการด้านอารมณ์ วัยประถมต้นนั้นเป็นวัยที่มีความสุข เด็กมีความพึงพอใจเกี่ยวกับวัยของตนและมักใช้เวลาอยู่กับเพื่อน เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน ความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับเด็กในวัยนี้ เด็กวัยประถมต้นเริ่มมีความคิดเป็นของตัวเอง รู้จักเหตุและผล พร้อมจะเรียนรู้ระเบียบวินัยและให้ความร่วมมือในด้านต่าง ๆ พ่อแม่ควรสอนให้เด็กรู้จักกับทุกอารมณ์ความรู้สึกที่ผ่านเข้ามาและแสดงออกอย่างเหมาะสม หมั่นให้เด็กฝึกฝน แนะนำ ดิชมเมื่อเด็กทำได้ดี และคอยตักเตือนแก้ไขหากเด็กแสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม เช่น กราดเกรี้ยว เอาแต่ใจ ควรส่งเสริมให้เด็กฝึกหัดควบคุมอารมณ์ตนเอง (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2559)

1.3.4 พัฒนาการด้านสังคม เป็นกระบวนการสำคัญที่เด็กจะได้เรียนรู้การปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างถูกต้อง เมื่อเด็กวัยประถมได้ไปโรงเรียนก็จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนและสภาพแวดล้อม การยึดตนเองเป็นจุดศูนย์กลางจะน้อยลง มีความเข้าใจด้านภาษาและการสื่อสารมากขึ้น ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิทยาพัฒนาการทางเพศ เชื่อว่า เด็กในวัยประถมต้นนั้นยังอยู่ในระยะแฝง (Latency Stage) คือเป็นระยะที่เก็บกอดความพึงพอใจทางเพศไว้ ไม่มีความพึงพอใจในอวัยวะส่วนใดของร่างกายเป็นพิเศษ แต่จะให้ความสนใจเรื่องอื่น ๆ เช่น การเรียน การอ่านหนังสือ การเล่นกีฬา (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530)

1.4 การส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น

การเลี้ยงดูบุตรหลานที่อยู่ในวัยประถมศึกษาตอนต้น ให้เป็นคนดี ร่างกายแข็งแรง มีความฉลาดทางสติปัญญา มีพัฒนาการทางอารมณ์ จิตใจร่าเริงแจ่มใส และสามารถเข้าสังคมปรับตัวในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ นับเป็นความคาดหวังของพ่อแม่ทุกคน นอกจากพ่อแม่ที่มีหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็กแล้ว บทบาทของครูผู้สอนก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะเด็กใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนกับครูเป็นส่วนมาก การร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองและครูอาจารย์ที่โรงเรียนในการวางแผนการเรียนรู้และฝึกอบรมทักษะด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กนั้น จะช่วยปูทางให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีอย่างครบถ้วนในทุก ๆ ด้าน (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, 2559)

การส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นนั้น ผู้วิจัยจะขอกกล่าวถึงใน 2 ด้านคือ ในบริบทของพ่อแม่ผู้ปกครอง ที่จะช่วยส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการเด็กทั่วไป และในบริบทของครูผู้สอนดนตรี ที่จะช่วยส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการเด็กในด้านดนตรี ดังนี้

1.4.1 สำหรับพ่อแม่ผู้ปกครอง

การส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองสามารถทำได้โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.4.1.1 ด้านร่างกาย พ่อแม่ควรดูแลให้ลูกรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ พักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอ หมั่นตรวจเช็คร่างกายของลูก หากมีความผิดปกติใดของร่างกายควรรีบรักษาให้ทันที่ที่ หมั่นชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอ ในกรณีที่เด็กโตช้าหรือมีปัญหาน้ำหนักเกิน เสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วนในอนาคตควรปรึกษาแพทย์ ส่งเสริมให้ลูกได้ฝึกการใช้งานของตาและมือให้ประสานกัน เช่น วาดรูปให้ละเอียดมากขึ้น เขียนตัวหนังสือให้ถูกต้องตามแบบ ฝึกการเคลื่อนไหวและทรงตัวโดยอาจเริ่มให้ลองฝึกขี่จักรยาน 2 ล้อ เล่นกีฬาชนิดต่าง ๆ และออกกำลังกายตามความเหมาะสม

1.4.1.2 ด้านสติปัญญา พ่อแม่ควรดูแลเอาใจใส่การเรียนของลูกมากขึ้นกว่าในวัยอนุบาล เนื่องจากเด็กเริ่มมีการนั่งเรียนที่ยาวนานขึ้น มีการบ้าน มีงานต่าง ๆ ของแต่ละวิชาที่ต้องรับผิดชอบ พ่อแม่สามารถช่วยลูกทบทวนบทเรียน ค้นหาข้อมูล เน้นให้ลูกเกิดความสุขสนทนากับการเรียนรู้อะไรและไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ช่วยเหลือเรื่องการปรับตัวในโรงเรียน ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาประจำวันที่สามารถเกิดขึ้นที่โรงเรียนและส่งผลต่อการเรียนของลูกได้ เช่น ลูกไม่เข้าใจบทเรียน ไม่กล้าถามครู ลูกเพื่อนล้อเลียน ทำงานไม่ทันเพื่อน เป็นต้น

1.4.1.3 ด้านอารมณ์ ฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้กับลูก เช่น การช่วยงานบ้าน การดูแลตนเองและทรัพย์สินต่าง ๆ การฝึกบริหารเวลา จัดตารางสอน จัดสรรเวลาในการทำบ้าน ให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวมทั้งในบ้าน นอกบ้าน และในโรงเรียน พ่อแม่สร้างบรรยากาศในบ้านที่ผ่อนคลาย สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ คอยให้กำลังใจ สนใจฟัง ชื่นชมอย่างเหมาะสม หมั่นปลูกฝังทัศนคติด้านความมีน้ำใจ การช่วยเหลือผู้อื่น มีระเบียบวินัย และควบคุมอารมณ์ตนเอง ส่งเสริมให้ลูกมีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นใจในตนเองและรู้สึกกับตนเองภาคภูมิใจในสิ่งที่ทำและเป็นและสิ่งที่ตนทำ

1.4.1.4 ด้านสังคม จัดกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนของลูกให้เหมาะสมกับวัยเพื่อให้ลูกได้มีโอกาสเล่นกับกลุ่มเพื่อนอย่างเป็นอิสระปราศจากการควบคุมของผู้ใหญ่ เลือกขนาดโรงเรียนให้พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงจากครูและสามารถเข้ากลุ่มเพื่อนได้รับการยอมรับและความอบอุ่นจากเพื่อน สนับสนุนให้เด็กอ่านหนังสือหรือเข้าเป็นสมาชิกชมรมต่าง

ๆ ตามที่สนใจ ที่สำคัญที่สุดคือพ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการเข้าสังคม ไม่ว่าจะเป็นมารยาทการปฏิบัติตัว การพูดและใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้อื่น ปลุกฝังให้เข้าใจวัฒนธรรมไทย เคารพผู้ใหญ่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพ อ่อนโยน

1.4.2 สำหรับครูผู้สอน

ครูผู้สอนสามารถส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นได้โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ (พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล, 2539)

1.4.2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนดนตรีให้ได้ผลสัมฤทธิ์สมตามจุดมุ่งหมายนั้น ควรตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานตามหลักทฤษฎีการสอนดนตรีของนักการศึกษาดนตรีที่มีความรู้และประสบการณ์ เป็นที่นิยมแพร่หลาย และถูกนำไปใช้ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น หลักการสอนของโคคาย, ออร์ฟ และดัลโครซ เป็นต้น เนื่องจากผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะดนตรีได้อย่างรวดเร็ว ไม่ผิดเพี้ยนหรือเสียเวลาหลงทางไปกับการเรียนการสอนดนตรีที่ผิดหลัก ในส่วนของเนื้อหาดนตรี ควรมีครบถ้วนทุกด้าน ได้แก่ องค์ประกอบทางดนตรี ควรจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทั้งด้านของจังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบเพลง และอารมณ์เพลง ด้านวรรณคดีดนตรี ควรสอนประวัติของบทเพลง ยุคสมัยทางดนตรี และคีตกวีที่มีชื่อเสียงในยุคต่าง ๆ และที่ขาดไม่ได้คือ ทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเล่น การร้อง การอ่านเขียนโน้ต และการเคลื่อนไหว

1.4.2.2 ด้านการจัดกิจกรรม สิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงในการสอนดนตรีคือการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ มีจุดมุ่งหมายครบถ้วนตามเนื้อหาและทักษะที่กำหนดไว้ การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับประถมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากวัยประถมศึกษายังมีความซุกซน มีสมาธิในการนั่งฟังนาน ๆ หรืออยู่เฉย ๆ ค่อนข้างน้อย การเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมจะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวและรู้สึกสนุกสนาน ทำให้การเรียนรู้ทักษะดนตรีต่าง ๆ เกิดขึ้นได้โดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างของเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งเด็กผู้ชายในวัยนี้จะมีความซุกซนกว่าเด็กผู้หญิง ชอบเคลื่อนไหวรวดเร็ว ผาดโผน ชอบเล่นเครื่องดนตรีประเภทกลองที่ต้องใช้แรงตีมากและมีเสียงดัง ในขณะที่เด็กผู้หญิงมีความนุ่มนวลและเชื่องช้ากว่า สามารถเล่นเครื่องดนตรีที่จะสมาธิและความประณีตในการบรรเลงได้มากกว่า นอกจากนี้ ครูผู้สอนสามารถสร้างสรรค์เกมส์ที่ช่วยเสริมทักษะและพัฒนาการทางดนตรีสำหรับเด็กวัยประถมศึกษาได้ทั้งการเกมส์การเล่นเกมส์การร้อง เกมส์การอ่านโน้ต เป็นต้น

กิจกรรมที่ส่งเสริมการรับรู้และพัฒนาการทางดนตรีสำหรับเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น อย่างหนึ่งที่มีความน่าสนใจต่อการศึกษาค้นคว้าและการวิจัย ก็คือการใช้สื่อ สิ่งเร้าทางการมองเห็น หรือภาพสัญลักษณ์ มาช่วยกระตุ้นการรับรู้ทางดนตรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการการรับรู้ของเด็ก ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของนักออริน แสงพงษ์พิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง “ความสามารถทางการรับรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อด้วยภาพสัญลักษณ์” งานวิจัยนี้ทำการทดลองโดยการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง การจัดกิจกรรมพัฒนาการรับรู้ด้วยสื่อภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ผลการทดลองคือ เด็กมีการรับรู้ทั้งด้านการแปลความหมายและการให้เหตุผลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (นักออริน แสงพงษ์พิทยามหาวิทยาลัย) หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อด้วยภาพสัญลักษณ์

แม้ในวัยผู้ใหญ่ การใช้ภาพหรือสิ่งเร้าทางการมองเห็นมากระตุ้นการรับรู้ทางด้านอื่น ๆ ก็มีการศึกษาค้นคว้าเช่นกัน งานวิจัยของเจนนิเฟอร์ ซู แชนก์ (Jennifer Sue Shank) จากมหาวิทยาลัยเคนตักกี สหรัฐอเมริกา ได้ทำการทดลองโดยใช้ประชากรซึ่งเป็นครูฝึกสอน แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งได้รับการสอนการฟังโดยไม่มีภาพประกอบ กับอีกกลุ่มที่ได้รับการสอนการฟังโดยมีใช้ภาพเขียนที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับตัวบทเพลงมากระตุ้น กลุ่มนี้ได้คะแนนจากการทดสอบทักษะด้านการฟังที่เรียกว่า TMLST (The Teacher Music Listening Skills Test) มากกว่ากลุ่มควบคุมที่มีเพียงการฟังเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Shank, 2003) จึงเห็นได้ว่า จากทฤษฎีการรับรู้กลุ่มเกสตัลท์ ได้มีผู้วิจัยนำมาศึกษาทดลองการตีความต่อสิ่งเร้าของอวัยวะรับสัมผัส และพัฒนาการการรับรู้ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่

ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องการศึกษาผลของการใช้หนังสือภาพซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางการมองเห็นอย่างหนึ่ง ประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกของเด็กในวัยประถมต้น โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทั้งทางด้านความรู้และทัศนคติ เพื่อนำผลของการวิจัยมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพ มีความหลากหลายและความน่าสนใจที่มากขึ้นต่อไป

1.5 การรับรู้ของเด็กตามลำดับขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของบลูม

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ เบนจามิน บลูม แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน (Bloom, 1956) คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งด้านที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจนั้น เรียกว่า พุทธิ

พิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมด้านสมองที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด และความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่

- 1) ความจำ คือความสามารถในการเก็บรักษาความรู้ที่ได้รับมาและระลึกได้เมื่อต้องการ
- 2) ความเข้าใจ คือความสามารถในการจับใจความของสิ่งที่รับรู้และแสดงออกในรูปแบบของการตีความ แปลความ หรือการกระทำอื่น ๆ
- 3) การนำไปใช้ คือความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับมาไปใช้แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
- 4) การวิเคราะห์ คือความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เข้าใจถึงองค์ประกอบและความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน
- 5) การสังเคราะห์ คือความสามารถในการผสมส่วนย่อยเข้าด้วยกันอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์กว่าเดิม
- 6) การประเมินค่า คือความสามารถในการตัดสินใจ ตีค่า หรือสรุปคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาได้อย่างเหมาะสม

ในวัยเด็ก โดยเฉพาะเด็กในระดับประถมศึกษา มักมีการเรียนรู้ในขั้นต้น ได้แก่ ความจำและความเข้าใจได้เป็นอย่างดี แต่ในขั้นการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ หรือการประเมินค่านั้น ย่อมต้องการระดับของวุฒิภาวะที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน

ตอนที่ 2 การฟังดนตรีคลาสสิก

ทักษะการสื่อสารของมนุษย์เริ่มต้นจากการฟัง ในการเรียนรู้ภาษาใดหรือองค์ความรู้ใดก็ตาม มนุษย์ก็จะเริ่มด้วยทักษะการฟังเป็นอันดับแรกเสมอ ก่อนจะไปสู่ทักษะการพูด อ่าน หรือเขียนต่อไป การฟังนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้สรรพวิชา จึงสามารถเรียกได้ว่า การฟังคือหัวใจของนักปราชญ์ สุ จิ ปุ ลิ คือการฟัง คิด ถาม เขียน นั่นเอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, 2546) ให้ความหมายของคำว่า “ฟัง” ไว้ว่า “ตั้งใจสดับ คอยรับเสียงด้วยหู ซึ่งคนส่วนมากมักสับสนกับคำว่า “ได้ยิน” ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า “รับรู้เสียงด้วยหู” จึงเห็นได้ว่า ถึงแม้ทั้งสองคำนี้มีความเกี่ยวข้องกัน แต่ก็มีนัยยะสำคัญที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การฟังมีความหมายของการรับรู้ด้วยความตั้งใจและใช้การคิดวิเคราะห์มากกว่าการได้ยิน

คำว่ากรฟัง จากคำจำกัดความของ ปรีชา ช่างขวัญยืน คือ

“พฤติกรรมการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลของบุคคลหนึ่ง หลังจากได้ยินเสียงพูดหรือเสียงอ่าน ซึ่งเป็นพฤติกรรมใช้ภาษาภายนอกตัวบุคคลจากอีกบุคคลหนึ่ง เมื่อเสียงนั้นมากระทบโสตประสาทของผู้รับ คือ ผู้ฟังแล้ว ผู้ฟังก็จะนำเสียงพูดเหล่านั้น เข้าสู่กระบวนการทางสมอง คือ การคิดด้วยการแปลความ ตีความจนเกิดความเข้าใจ ทั้งนี้ ถ้าเสียงดังกล่าวเป็นเสียงในภาษาเดียวกันของทั้งผู้ฟังและผู้พูด การฟังก็ได้เกิดผลได้ง่าย ถูกต้อง และชัดเจน” (ปรีชา ช่างขวัญยืน, 2525)

สำหรับศาสตร์ของดนตรีซึ่งเป็นเรื่องของเสียง ก็เป็นศาสตร์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการฟังหรือการได้ยินโดยตรง มีความเป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องหรือมองเห็นได้ มนุษย์จึงต้องใช้อวัยวะรับสัมผัสทางการได้ยิน นั่นก็คือหู ซึ่งเป็นด่านแรกในการรับรู้ถึงสิ่งเร้าที่เป็นเสียงดนตรีและส่งต่อกระแสเสียงนั้นไปยังอวัยวะส่วนอื่น ๆ ในการแปลความหมายต่อไป ในการฟังเสียงที่อยู่โนลักษณะของดนตรี ไม่ว่าจะเป็นดนตรีคลาสสิกหรือดนตรีประเภทใด ๆ นั้น ผู้ฟังควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานถึงโครงสร้างและประวัติของบทเพลง เพื่อให้สามารถตีความและซาบซึ้งกับดนตรีชนิดนั้น ๆ ได้ดีขึ้น (คมสันต์ วงศ์วรรณ, 2551)

ดนตรีนั้นมีหลายประเภทและมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกันไป เช่น ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีประจำชาติต่าง ๆ และดนตรีตะวันตก หรือที่เรียกกันว่า “ดนตรีคลาสสิก” นั่นเอง ซึ่งดนตรีคลาสสิกนั้นมีวิวัฒนาการมายาวนานจนมีรูปแบบที่แน่นอน มีทฤษฎีซับซ้อนที่ผู้ศึกษาต้องเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและจริงจังจึงจะสามารถมีความเข้าใจในดนตรีประเภทนี้ได้อย่างถ่องแท้ ลักษณะเด่นที่เห็นชัดที่สุด

2.1 ดนตรีคลาสสิกกับพัฒนาการเด็กและการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

เพลงคลาสสิกที่มีทำนอง จังหวะ และเสียงประสานที่เหมาะสม ไม่หนักหรือเครียดเคร่งจนเกินไป เป็นบทเพลงที่ไพเราะ งดงาม มีองค์ประกอบครบถ้วน บทเพลงเหล่านี้สามารถล้อมเกล้าจิตใจเด็ก ช่วยสร้างสมาธิ บ่มเพาะรสนิยมที่ดีงามและความละเอียดอ่อนของความรู้สึกนึกคิดเด็กได้ดี เป็นสิ่งที่ทำต่อเนื่องได้ไปจนตลอดชีวิต เด็กมีการตอบสนองต่อดนตรีมาตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และเมื่อพัฒนาการแต่ละด้านเจริญขึ้นเป็นลำดับ การตอบสนองต่อดนตรีและการเรียนรู้ดนตรีก็มีมากขึ้นเป็นลำดับด้วย

เด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น เริ่มมีแนวคิดด้านจังหวะและทำนองเด่นชัดขึ้น จึงเป็นการดีหากมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กมีพัฒนาการด้านจังหวะควบคู่ไปกับด้านทำนอง เช่น เริ่มจากสอนให้เด็กรู้จักความเร็วช้า การเน้นของจังหวะ ให้สามารถตามจังหวะได้อย่างสม่ำเสมอ เริ่มให้เด็กฟัง

เพลงที่มีเนื้อหาใกล้ตัวเด็ก หัดร้องเพลงที่มีช่วงเสียงไม่กว้างจนเกินไปเพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องระดับเสียง นอกจากนี้ แนวคิดในรูปแบบของบทเพลง สีสันของดนตรี และลักษณะของเสียงก็ควรจะมีการพัฒนาไปด้วย เช่น เลือกรูปแบบเพลงง่าย ๆ ที่มีการซ้ำทวนทำนองเดิมหรือสองทำนองสลับกันมาสอน แนะนำให้รู้จักเครื่องดนตรีและจำเสียงเครื่องดนตรีบางชนิด และเสริมแนวคิดเรื่องความดังค่อย ความรู้สึกของบทเพลง โดยเฉพาะเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น เช่น อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 หรือ 3 (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

สำหรับการเรียนการสอนดนตรีในปัจจุบัน ทวีโลกให้ความสนใจกับวิธีการสอนดนตรีอยู่หลายรูปแบบ แม้ว่าแต่ละรูปแบบจะมีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกัน มีจุดเน้นไม่เหมือนกัน แต่ในทุกรูปแบบการสอนก็ล้วนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการศึกษาดนตรีและได้รับประสบการณ์ทางดนตรีที่มีความหมาย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีที่ใช้กันแพร่หลาย และมีนักการศึกษาให้ความสนใจศึกษาทั่วโลก ได้แก่รูปแบบการสอน 4 รูปแบบดังต่อไปนี้

2.1.1 การสอนดนตรีของโคดาไล (Kodaly Approach) วิธีการสอนนี้ คิดค้นโดยนักการศึกษาดนตรีและผู้ประพันธ์ดนตรีคนสำคัญชาวฮังการี โชลตาน โคดาไล (Zoltan Kodaly, 1882-1967) โดยเน้นที่การร้องเพลง ซึ่งเป็นเสียงตามธรรมชาติที่เด็กทุกคนคุ้นเคยเป็นหลัก โคดาไลมีความคิดว่า เด็กทุกคนควรมีทักษะการอ่านออกเขียนโน้ตดนตรีได้ดังเช่นเดียวกันกับการอ่านออกเขียนได้ทางภาษา และทักษะการฟังและการร้องต้องมาก่อนการเล่น โคดาไลเน้นใช้บทเพลงพื้นบ้านที่ใกล้ตัวเด็กมาฝึกร้องควบคู่ไปกับการอ่านและเขียนโน้ต การสอนดนตรีแบบโคดาไลนั้นมีความเหมาะสมกับเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น เพราะเป็นวัยที่ควรเริ่มปลูกฝังแนวคิดเรื่องระดับเสียง ฝึกการร้องเพลงให้ไพเราะโดยไม่ใช้เสียงตะโกนในการร้องเพลง

2.1.2 การสอนดนตรีของดาลโครซ (Dalcroze Approach) คิดค้นโดย เอมีล ซาคส์ ดาลโครซ (Emile Jaques Dalcroze, 1865-1950) ผู้ประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวสวิส มีหลักการสอนคือใช้การเคลื่อนไหวตามจังหวะเพื่อตอบสนองต่อดนตรีที่เรียกว่า “ยูริธึมมิคส์” (Eurhythmics) ระบบโซลเฟจ (Solfege) โดยใช้ระบบตัวโน้ตซอล-ฟา แบบโดอยู่กึ่งที่ และการอิมโพรไวเซชัน (Improvisation) ให้เด็กได้มีการสร้างสรรค์ เด็กในวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่ไม่ชอบอยู่นิ่ง ธรรมชาติของวัยมักชอบเคลื่อนไหวรวดเร็วปราดเปรี้ยว จึงมีความสอดคล้องต่อหลักการของดาลโครซ ที่เชื่อมโยงการเคลื่อนไหวเข้ากับความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี

2.1.3 การสอนดนตรีของออร์ฟ (Orff Schulwerk) คีตกวีชาวเยอรมันเจ้าของบทเพลง Camina Burana และนักดนตรีศึกษาชื่อดัง คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff, 1895-1982) ได้เสนอแนวทางการสอนดนตรีว่า ควรเริ่มต้นจากแนวคิดทางดนตรีที่ง่ายที่สุดคือเรื่องจังหวะ เชื่อมโยงกับจังหวะของการพูดและเพลงร้องเล่นของเด็ก ๆ ออร์ฟเน้นให้มีการเคลื่อนไหวร่างกาย ตบมือ ย่ำเท้า ตีดินน้ำมัน การใช้เครื่องประกอบจังหวะในการบรรเลงดนตรีเป็นวงโดยได้คิดค้นเครื่องดนตรีออร์ฟซึ่งดัดแปลงมาจากกระนาดของแอฟริกา แนวคิดของออร์ฟที่เหมาะสมกับเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คือความเคารพต่อธรรมชาติของความเป็นเด็ก เนื่องจากเด็กในวัยนี้รักการเล่นเกมส์หรือการละเล่นประกอบคำร้องต่าง ๆ กับกลุ่มเพื่อน รวมถึงชื่นชอบการตี เคาะ โขก เขย่า สิ่งต่าง ๆ รอบตัว จึงเป็นวัยที่มีความเหมาะสมในการเริ่มเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบจังหวะต่าง ๆ

2.1.5 การสอนดนตรีของซูซูกิ (Suzuki Method) คิดค้นโดยนักการศึกษาและครูสอนไวโอลินชาวญี่ปุ่น ชินอิจิ ซูซูกิ (Shinichi Suzuki, 1898-1998) เขาสังเกตเห็นว่าเด็กทั่วโลกสามารถพูดภาษาแม่ของตนได้ก่อนที่จะเรียนรู้ทักษะการอ่านหรือเขียน จึงนำหลักการดังกล่าวมาพัฒนาให้เหมาะกับการเรียนการสอนดนตรีโดยเน้นที่การฟังและเลียนแบบ เด็กจะมีครูเป็นต้นแบบและทำซ้ำบ่อย ๆ ซูซูกิจะเน้นย้ำว่าเด็กควรมีโอกาสได้ฟังเพลงและซ้อมอย่างสม่ำเสมอ การช่วยเหลือจากพ่อแม่ผู้ปกครองคือส่วนสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ดนตรีและพัฒนาทักษะการบรรเลงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (Suzuki, 1983) เด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่เริ่มเรียนทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีได้หากมีความถนัดและความสนใจในดนตรีมาก แนวทางของซูซูกิก็นับว่าเป็นทางเลือกที่ดีทางหนึ่ง

ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและการเรียนการสอนดนตรีระดับประถมศึกษานั้น เราสามารถบูรณาการเอารูปแบบการสอนต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทของสังคมไทยและความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียนแต่ละคนได้ ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การเรียนการสอนดนตรีในด้านทักษะการฟัง ซึ่งดนตรีคลาสสิกเป็นดนตรีที่มีความลึกซึ้ง มีโครงสร้างและรูปแบบที่ซับซ้อน การสอนให้เด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นเข้าใจการฟังและรักในการฟังมากขึ้น นับเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งของครูผู้สอนดนตรีและพ่อแม่ผู้ปกครองที่ต้องการปลูกฝังความรักในดนตรีให้แก่บุตรหลานต่อไป

2.2 หลักการฟังดนตรีคลาสสิก

คำว่า “คลาสสิก” สามารถตีความได้ในหลายแง่มุม กล่าวคือ ประการแรก คำว่า คลาสสิก หมายถึง ความสุดยอดในแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะศิลปะแขนงต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับว่าดีที่สุดใน

เช่น บัลเลต์ของรัสเซีย กายกรรมของจีน สถาปัตยกรรมของโรมัน เป็นต้น ประการที่สอง คลาสสิก หมายถึง ไม่อยู่ในข่ายของสมัยนิยม คือการที่สิ่งใดได้รับการยกย่องว่าคลาสสิก จะเป็นความดีงามที่ผู้คนในทุก ๆ สมัยให้การยอมรับและไม่มีคำว่าตกยุค เช่น ความงามของโมนาลิซาที่ไม่ว่าก็ร้อยปี ผู้คนก็ยังคงยกย่องว่าเป็นความงามเป็นที่สุด ประการที่สาม คือคลาสสิกที่หมายถึงดนตรีคลาสสิก ซึ่งถูกประพันธ์ขึ้นอย่างประณีตบรรจง ไม่ว่าจะเป็นท่วงทำนอง เสียงประสาน สีสันทันของเสียง รูปแบบ และโครงสร้างต่าง ๆ ประการสุดท้าย คลาสสิก มีความหมายถึงยุค ๆ หนึ่ง ระหว่างปี ค.ศ. 1750 ถึง ค.ศ. 1810 โดยประมาณ ยุคสมัยนี้ถูกเรียกว่าสมัยคลาสสิก (สุกรี เจริญสุข, 2532)

สำหรับในวิจัยนี้ ที่จะกล่าวต่อไปคือคำว่า “คลาสสิก” ในความหมายของดนตรีตะวันตก ซึ่งเป็นดนตรีที่มีพัฒนาการมาเป็นเวลาช้านานจนมีรูปแบบแน่นอน มีลักษณะตรงข้ามกับดนตรีพื้นเมือง คือ เป็นดนตรีที่สร้างสรรค์มาเพื่อศิลปะ มีความซับซ้อน ผู้ร้องและผู้บรรเลงต้องได้รับการฝึกฝนอย่างหนักและยาวนาน ใช้เครื่องดนตรีที่มีมาตรฐาน สร้างสรรค์ขึ้นโดยผู้ประพันธ์เพลง (Composer) มีกฎเกณฑ์ในการประพันธ์อย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ที่ไม่ได้ศึกษาอย่างลึกซึ้ง จะไม่ได้สามารถทำความเข้าใจหรือรับฟังบทเพลงประเภทนี้อย่างถ่องแท้ได้ การเรียนรู้และฝึกฝนทั้งด้านการบรรเลงและการฟังเพลงคลาสสิก จึงควรเริ่มต้นตั้งแต่อายุน้อย ให้ใช้เวลาได้ซึมซับและทำความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2540)

ในวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การสอนการฟังสำหรับเด็ก ถึงแม้จะเป็นเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น ระดับของการฟังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ดนตรี โดยเฉพาะดนตรีคลาสสิก ที่ต้องใช้สมาธิอย่างสูงในการฟัง การจะรับรู้และเข้าใจที่สิ่งที่กำลังฟังอยู่ได้มากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับระดับความเข้มข้นในการฟังของเด็กแต่ละคน อีกทั้งองค์ประกอบของการฟังดนตรีคลาสสิกเพื่อให้เกิดผลดีก็เป็นเรื่องที่ไม่ควรละเลยเช่นกัน การทำความเข้าใจต่อ 2 สิ่งนี้ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังของผู้เรียนดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการฟังเพื่อการเรียนรู้หรือความซาบซึ้งก็ตาม ระดับของการฟังที่จะนำไปสู่ความซาบซึ้งทางดนตรีได้นั้น มีทั้งหมด 4 ระดับ ดังนี้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2535)

1) การฟังแบบผ่านหู (Passive Listening) คือการที่ดนตรีเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งของการกระทำอื่น ๆ ที่ผู้ฟังกำลังกระทำอยู่ เช่น การเดินเล่นในห้างสรรพสินค้า การรับประทานอาหาร ดนตรีประกอบภาพยนตร์ ประกอบโฆษณา เป็นต้น การฟังในระดับนี้ ผู้ฟังจะไม่ได้มีจิตใจจดจ่ออยู่กับเสียงดนตรีเท่าไร แต่จะได้ประโยชน์จากเสียงดนตรีในแง่ของบรรยากาศ ความเพลินเพลินใจและสบายอารมณ์เพียงเท่านั้น พ่อแม่และผู้ปกครองสามารถสร้างบรรยากาศในบ้านให้เป็นการปลูกฝัง

ความรักในการฟังดนตรีคลาสสิกให้กับบุตรหลานได้ โดยการเปิดเพลงคลอเบา ๆ ระหว่างการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็นับเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กในวัยนี้คุ้นเคยกับดนตรีคลาสสิกมากขึ้น

2) การฟังด้วยความตั้งใจ (Sensuous Listening) ในระดับนี้ ผู้ฟังจะใส่ใจต่อเสียงดนตรีมากขึ้นกว่าระดับแรก กล่าวคือ อาจมีความชอบโดยส่วนตัวกับเสียงนักร้อง เสียงเครื่องดนตรี ทำให้ตั้งใจบทเพลงนั้น ๆ เป็นพิเศษ พร้อมทั้งจะศึกษาและเรียนรู้เรื่องราว ประวัติความเป็นมาของบทเพลงนั้น ๆ อยากรู้จักรายละเอียดหรือโครงสร้างบทเพลงดังกล่าวให้มากขึ้น เมื่อเด็กมีโอกาสได้ฟังเพลงคลาสสิกต่าง ๆ บ่อยครั้งขึ้น ความรู้สึกชื่นชอบก็จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อาจเริ่มมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับชื่อเพลง เสียงเครื่องดนตรีที่ได้ยิน ผู้ร้องหรือผู้บรรเลง เป็นต้น ซึ่งพ่อแม่สามารถบอกเล่าเรื่องราวสอดแทรกไปกับพร้อม ๆ กับการฟังให้เด็กได้ซึมซับเรื่องราวของบทเพลงและตั้งใจฟังเพลงคลาสสิกมากขึ้นได้

3) การฟังอย่างเข้าถึงอารมณ์ (Emotional Listening) เป็นการฟังที่ผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลงตามที่ดนตรีสื่อออกมา เช่น ความเหงา ความเศร้า ส่วนมากเกิดขึ้นเพราะผู้ฟังมีประสบการณ์ร่วมหรือเหตุการณ์ในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงนั้น ๆ การฟังในลักษณะนี้ก็ยังไม่นับว่าเป็นการฟังอย่างซาบซึ้งในบทเพลงอย่างแท้จริง เป็นเพียงความสัมพันธ์ของบทเพลงกับอารมณ์ของผู้ฟังเพียงเท่านั้น ในวัยประถมศึกษาตอนต้นยังเป็นวัยที่มีความไร้เดียงสา อารมณ์ที่มีร่วมกับบทเพลงจึงเป็นไปในลักษณะของความสนุกสนาน ชื่นชอบจิ้งหะ อยากรู้อยากเห็น ไหวร่างกายตาม เป็นต้น

4) การฟังโดยรับรู้ความซาบซึ้ง (Perceptive Listening) เมื่อผู้ฟังได้ศึกษารายละเอียด โครงสร้างการประพันธ์ แนวทำนอง เสียงประสานต่าง ๆ ของบทเพลงเป็นอย่างดี ฟังด้วยใจจดจ่อ มีสมาธิ และมีความนิ่งมากพอที่จะเห็นความงามขององค์ประกอบทุกอย่างที่ผู้ประพันธ์เพลงและผู้บรรเลงตั้งใจถ่ายทอดออกมา ผู้ฟังในระดับขั้นนี้ จะสามารถวิเคราะห์วิจารณ์บทเพลงได้จากการสังสรรค์ประสบการณ์การฟังที่หลากหลายและยาวนานหลายปี หากพ่อแม่ผู้ปกครองเริ่มปลูกฝังความรักในการฟังเพลงคลาสสิกให้กับบุตรหลานตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเติบโตขึ้น ก็ไม่ใช่เรื่องยากที่เด็กจะสามารถศึกษาองค์ประกอบของบทเพลงและมีสมาธิมากพอที่จะฟังโดยมีการรับรู้อย่างซาบซึ้งต่อไป

ในชีวิตประจำวัน เราอาจได้ฟังดนตรีจากการทำกิจกรรม หรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ ดนตรีในลักษณะนี้นับเป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งที่ไม่ได้รับการสนใจหรือฟังอย่างใช้ความตั้งใจและคิดวิเคราะห์ แต่สำหรับผู้ที่มีความสนใจในดนตรี ผู้ที่เรียนดนตรีหรือต้องการศึกษาโครงสร้างของดนตรี ควรพัฒนาทักษะการฟังให้ดีขึ้นเป็นลำดับ เพื่อจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจ

ต่อดนตรีที่ตนกำลังศึกษา หรือนำไปสู่บรรณรสนและความซาบซึ้งในสุนทรียะทางดนตรีอย่างแท้จริงต่อไป

องค์ประกอบของการฟังดนตรีคลาสสิกเพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาเรียนรู้และซาบซึ้งในศิลปะลักษณะนั้น มีดังต่อไปนี้ (คมสันต์ วงศ์วรรณ, 2551)

1) สถานที่ ควรเป็นสถานที่ที่ออกแบบมาเพื่อให้เหมาะแก่การฟังดนตรีโดยเฉพาะ เช่น โรงละครแห่งชาติ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย หอประชุมใหญ่มหิตลธิธาคาร เป็นต้น เนื่องจากดนตรีคลาสสิกนั้น บางชนิดเครื่องดนตรีมีระดับเสียงเบา ต้องการการก้องสะท้อนที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดเสียงที่ดีที่สุดส่งถึงผู้ฟัง และบทเพลงคลาสสิกส่วนใหญ่มีลักษณะค่อนข้างยาว ประกอบด้วยหลายท่อนต่อเนื่องกัน หากผู้ฟังไม่สามารถนั่งฟังได้อย่างสะดวกก็จะเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการฟัง การพาบุตรหลานในช่วงวัยระดับประถมศึกษาตอนต้นไปฟังดนตรีในสถานที่ดังกล่าว ผู้ปกครองควรคัดเลือกรายการที่ฟังง่าย เหมาะกับเด็ก และไม่ยาวนานจนเกินไป

2) เวลา ช่วงเวลาที่จัดการแสดง นอกจากจะกำหนดให้เข้ากับบรรยากาศของงานแล้ว ควรคำนึงถึงความเหมาะสมและสะดวกต่อการเดินทางของผู้มาเข้าชม ไม่ควรจัดเข้าเกินไปหรือดึกเกินไป โดยส่วนมากมักอยู่ในช่วง 14.00-16.00 น. หรือ 19.30-21.00 น. ซึ่งผู้ปกครองควรคำนึงถึงเสมอว่าเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นยังมีสมาธิสั้น และเป็นวัยที่ต้องการการพักผ่อนให้เพียงพอ การรับชมการแสดงในช่วงค่ำไปจนถึงดึกจึงอาจไม่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้

3) ผู้ฟัง ผู้ฟังควรศึกษาประวัติและรายละเอียดของบทเพลงที่ตนจะไปรับชมก่อนในเบื้องต้น เพื่อการปฏิบัติตนและมารยาทที่เหมาะสมในการเข้าชมการแสดง เช่น ช่วงเวลาพักครึ่ง การปรบมือ เป็นต้น การเตรียมพร้อมด้วยการฟังบทเพลงนั้น ๆ หรือศึกษาโครงสร้างโดยรวมมาก่อนจะช่วยให้ผู้ฟังมีความเข้าใจและซาบซึ้งไปกับบทเพลงได้มากกว่าการมารับชมโดยไม่เคยรู้จักหรือได้ยินบทเพลงนั้น ๆ มาก่อนเลย ในกรณีที่ผู้ปกครองมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบทเพลงนั้น ก็สามารถบอกเล่าให้เด็กในเข้าใจคร่าว ๆ ก่อนไปชมการแสดง หรืออาจอ่านจากสูจิบัตรให้เด็กฟังในช่วงก่อนเริ่มการแสดงได้ และควรเน้นย้ำถึงมารยาทเพื่อให้เด็กปฏิบัติตนได้เหมาะสม

เมื่อเราทราบถึงระดับของการฟังและองค์ประกอบของการฟังดนตรีคลาสสิกเพื่อให้ได้ผลดีแล้ว ในลำดับต่อไป จึงเป็นการมุ่งไปสู่การสอนการฟังที่มีประสิทธิภาพและการคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นต่อไป

2.3 หลักการสอนการฟังและการคัดเลือกบทเพลงสำหรับเด็ก

การฟังดนตรีนับเป็นศิลปะแขนงหนึ่งแยกเช่นเดียวกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ที่ต้องได้รับการเรียนรู้ และฝึกฝน การเรียนรู้การฟังดนตรีจะช่วยพัฒนาทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดีไปพร้อม ๆ กัน การฟังดนตรีแบบที่คนทั่วไปฟังกับการฟังอย่างจริงจังตั้งใจนั้นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง การฟังอย่างตั้งใจย่อมต้องใช้สมาธิสูง เป็นการพยายามจดจำและเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ยินซึ่งอาจผ่านไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การฝึกฟังบ่อย ๆ จะช่วยพัฒนาความสามารถในการจำและวิเคราะห์บทเพลงให้ดียิ่งขึ้น

มีผู้ศึกษาผลของการฟังดนตรีที่มีต่อมนุษย์ไว้มากมายไม่ว่าจะเป็นวัยเด็กตั้งแต่ยังเป็นทารก เด็กในวัยเรียน หรือแม้แต่ผู้ใหญ่วัยทำงานก็ตาม โดยมีผลของการวิจัยของผลจากการฟังดนตรีต่อความสามารถหลาย ๆ ด้านของมนุษย์ ตัวอย่างเช่น ความสามารถในการอ่านจับใจความ ซึ่งเรืออากาศโทหญิง อรฉัตร กล้าเจริญ จากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำการทดลองจากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ฟังเพลงคลาสสิก จำนวน 76 คน กลุ่มที่ 2 ฟังเพลงร็อก จำนวน 80 คน และกลุ่มที่ 3 ฟังเพลงแจ๊ส จำนวน 83 คน ใช้เครื่องมือคือ แบบฝึกทักษะภาษาไทยโดยการอ่านจับใจความ ผลการทดลองพบว่า คะแนนแบบฝึกทักษะของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ภายหลังจากฟังเพลงทั้ง 3 ประเภท มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 (อรฉัตร กล้าเจริญ, 2554)

นอกจากงานวิจัยที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับบทเพลงของโมสาร์ทที่ส่งผลต่อความสามารถเชิงมิติสัมพันธ์แล้ว ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ ที่ศึกษาถึงผลของการฟังดนตรีที่มีต่อสภาพจิตใจและความรู้สึกด้วยเช่นกัน เช่น ในปี 2011 งานวิจัยเรื่อง “The Effect of Listening to Music on Musicians’ Performance Anxiety” ของ ไคลี อัดัม ฮุสตัน (Kyle Adam Huston) มหาวิทยาลัยโอไฮโอเซตท ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้ทำการศึกษาผลของการฟังดนตรีที่มีต่อระดับความวิตกกังวลในการสอบปฏิบัติดนตรีของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้ฟังเพลงที่มีความยาวประมาณ 3-5 นาที ก่อนการสอบปฏิบัติดนตรี มีระดับความวิตกกังวลน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้ฟังเพลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Huston, 2011)

จึงอาจสรุปได้ว่า การฟังดนตรีนั้นส่งผลต่อทั้งสภาพจิตใจและพัฒนาการการเรียนรู้ของมนุษย์ ไม่เพียงแต่จะมีความสำคัญเพียงแง่มุมของสิ่งบันเทิงหรือประกอบกิจกรรม พิธีการต่าง ๆ เพียงเท่านั้น แต่การส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนการฟัง ย่อมเกิดประโยชน์และส่งผลดีต่อเด็กในหลาย ๆ ด้าน

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นผลดีของการฟังดนตรี อยากรู้อยากเห็นให้เยาวชนไทยมีใจรักในการฟังดนตรีและรับเอาดนตรีเข้าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตต่อไปในอนาคตแม้จะไม่ได้มีความต้องการเรียนต่อทางสายวิชาชีพดนตรีหรือเป็นนักดนตรีมืออาชีพก็ตาม

2.3.1 การสอนการฟังในประเทศไทยและต่างประเทศ

การสอนการฟังในประเทศไทยและต่างประเทศนั้นมีเนื้อหาที่ถูกกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างเป็นระบบแบบแผนทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบแผนการสอนของประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้

2.3.1.1 ประเทศไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระทางดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการฟังสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนต้น ได้แก่ 1) ผู้เรียนรู้ถึงความแตกต่างและที่มาของเสียงในลักษณะต่าง ๆ เช่น เสียงจากธรรมชาติและเสียงที่มนุษย์สร้างขึ้น 2) สามารถบอกหรืออธิบายถึงความดัง-เบา ความเร็ว-ช้าของจังหวะ 3) บอกเล่าถึงบทบาทหน้าที่หรือความเกี่ยวข้องของบทเพลงที่มีต่อชีวิตประจำวัน เช่น เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี 4) ระบุลักษณะเสียงของเครื่องดนตรี 5) สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้สอดคล้องกับอารมณ์เพลงที่ฟัง 6) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรีหรือเสียงร้องของตนเองและผู้อื่นได้ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

2.3.1.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา จากมาตรฐานดนตรีศึกษาแห่งชาติ (The School Music Program K-12 National Standards) ของ Music Educators National Conference (1994) การฟังจัดอยู่ในมาตรฐานที่ 6 ซึ่งในระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 4 มาตรฐานการเรียนรู้มีดังนี้ คือ 1) ผู้เรียนสามารถระบุรูปแบบบทเพลงได้ 2) ผู้เรียนสามารถแสดงทักษะทางดนตรีด้วยการเคลื่อนไหว การตอบคำถาม และการอธิบายบทเพลงที่มีลักษณะแตกต่างกัน 3) ผู้เรียนสามารถเลือกใช้คำที่เหมาะสมในการอธิบายเสียงดนตรี, โน้ตดนตรี, เครื่องดนตรี, เสียงร้อง และการแสดงดนตรีได้ 4) สามารถระบุและแยกแยะเสียงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเสียงเครื่องดนตรีในวงออร์เคสตรา เครื่องดนตรีพื้นเมืองจากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมไปถึงการแยกแยะเสียงของมนุษย์ เช่น เสียงเด็ก เสียงผู้ชาย เสียงผู้หญิง เป็นต้น 5) ผู้เรียนตอบสนองต่อลักษณะบทเพลงที่แตกต่างและชี้เฉพาะเหตุการณ์ทางดนตรีต่าง ๆ ในขณะที่ฟัง (MENC, 1994)

ในปี 2014 National Association for Music Education หรือ NafME ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ดนตรีขึ้นใหม่ และในด้านการฟังถูกจัดอยู่ในหมวดหมู่การตอบสนอง ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่ม

ย่อยดังนี้ 1) การคัดเลือกบทเพลง ผู้เรียนสามารถอธิบายบทเพลงที่ตนเลือกมาด้วยความสนใจ ประสพการณ์ และความเข้าใจที่แตกต่างกันได้ 2) การวิเคราะห์บทเพลง ผู้เรียนสามารถอธิบาย โครงสร้าง, ส่วนประกอบ รวมถึงบริบทด้านสังคมและวัฒนธรรมของบทเพลงนั้น ๆ 3) การตีความบท เพลง ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงอารมณ์ความรู้สึกของบทเพลง, ความดัง-ค่อย, จังหวะ และสีสันทงของ เสียงได้ 4) การประเมินค่าบทเพลงและการแสดงดนตรีด้วยการใช้คำวิจารณ์ที่เหมาะสม

2.4 เทคนิคการสอนการฟัง

ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูผู้สอนในการสอนการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ อธิบายเสียงร้อง, เสียงเครื่องดนตรี, โน้ตดนตรี และชนิดดนตรีต่าง ๆ ตามประเภท, แนวเพลง และยุค ของบทเพลงจากวัฒนธรรมที่ต่างกันได้ มีทั้งหมด 6 ด้านด้วยกัน ซึ่งด้านที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ ด้านที่ 4 เป็นด้านของขั้นตอนการสอน ที่ครูจะสามารถคัดเลือกบทเพลงสำหรับนำมาสอนเด็กใน วัยประถมศึกษาตอนต้นได้อย่างเหมาะสม (Sims, 1995), (Brown, 2016)

2.4.1 วัตถุประสงค์ ควรกำหนดให้เด็กได้ฟังตัวอย่างบทเพลงอย่างสั้นเป็นคู่ ๆ และ อธิบายถึงความแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันของบทเพลงแต่ละคู่ที่ได้ฟัง เลือกบทเพลงให้มีความ หลากหลายของแนวเพลง จุดประสงค์ไม่ใช่เพียงแค่การฟัง แต่เด็กสามารถร้องตาม เคลื่อนไหว ตอบสนองด้วยคำถาม ฯลฯ เลือกบทเพลงคลาสสิกที่ไม่ยาวเกินไป เน้นเลือกบทเพลงที่มีความแตกต่าง ทางสีสันทงของเสียงดนตรีหรือบอกเล่าเรื่องราวผ่านเสียงของเครื่องดนตรี รมัถระวังการเลือกบทเพลง ที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก เช่น คุณภาพเสียงไม่ได้คุณภาพ เนื้อร้องใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

2.4.2 วัสดุอุปกรณ์ ควรใช้อุปกรณ์เครื่องเล่นเพลงและเครื่องขยายเสียงที่มีสภาพ สมบูรณ์ สามารถขยายเสียงให้ผู้เรียนได้ยินได้อย่างชัดเจน ไม่มีเสียงรบกวนแทรกซ้อน มีระดับเสียงที่ เหมาะสม ไม่เบาหรือดังจนเกินไป คัดเลือกบทเพลงจากแหล่งกำเนิดเสียงที่มีคุณภาพสูง เช่น แผ่นซีดี ไฟล์ Mp3 เป็นต้น สามารถเลือกใช้สื่อประกอบการฟังเพื่อกระตุ้นความสนใจและเสริมสร้างความ เข้าใจในบทเพลงให้มากขึ้น เช่น ภาพวาด หนังสือภาพ หรือ Listening Map

2.4.3 ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เริ่มต้นจากบทเพลงที่เด็กคุ้นเคยหรือ ได้ยินบ่อยครั้งจนคุ้นหู ทดสอบว่าผู้เรียนสามารถฟังดนตรีอย่างสงบนิ่งได้และรู้ความหมายของความ เหมือนและความต่าง

2.4.4 ขั้นตอนการสอน เลือกคู่ของบทเพลงที่มีความแตกต่างหรือคล้ายคลึงอย่าง ชัดเจน ตัวอย่างเช่น ท่อนฤดูใบไม้ผลิจากบทเพลงเดอะโฟร์ซีซั่นส์ของวิวาลดี (Spring from Vivaldi's

“Four Seasons”) ซึ่งเป็นบทเพลงเร็วที่บรรเลงด้วยวงออร์เคสตรา และอะดาจิโอฟอร์สตริงของบาร์เบอร์ (“Adagio for String” by Barber) ซึ่งเป็นบทเพลงช้าที่บรรเลงด้วยวงออร์เคสตรา หรืออาจคัดเลือกบทเพลงที่มีความต่างของเสียงนักร้อง เช่น เพลงแร็ปที่ใช้เสียงพูดและเพลงทั่วไปที่ใช้เสียงร้อง เป็นต้น

ในการจัดทำกรบันทึกเสียงควรจดจำไว้เสมอว่าแต่ละบทเพลงตัวอย่างต้องสั้นและมีความหลากหลายของแนวเพลง รวมถึงใช้การบันทึกเสียงที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดเสมอในการเรียนการสอน เมื่อเปิดตัวอย่างบทเพลงแต่ละคู่ ให้ผู้เรียนฟังและอธิบายด้วยคำพูดหรือท่าทางการเคลื่อนไหวว่าบทเพลงที่ได้ยินเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร จากนั้นผู้สอนทวนซ้ำสิ่งที่ผู้เรียนอธิบายพร้อมทั้งเพิ่มการใช้คำศัพท์ทางดนตรีใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียน

จากตัวอย่างการคัดเลือกบทเพลงเพื่อการสอนการฟังแก่เด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นนั้น มักเลือกบทเพลงที่มีความชัดเจนในด้านความแตกต่างของสีเสียง ความดัง-เบา มีการใช้เสียงเครื่องดนตรีแทนตัวละคร, เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเลียนแบบเสียงจากธรรมชาติและเสียงที่มนุษย์สร้างขึ้น เพราะบทเพลงในลักษณะดังกล่าวมีความน่าสนใจและสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี ดนตรีที่ชนิดนี้เรียกว่า “ดนตรีบรรยายเรื่องราว” (Program Music)

ลักษณะของดนตรีบรรยายเรื่องราว

- 1) สื่ออารมณ์หรือบรรยากาศให้ผู้ฟังมีอารมณ์ไปตามลักษณะของเรื่องราวที่ดนตรีพาฟังถึง
- 2) บรรยายเรื่องราวจากรรณกรรมหรือเหตุการณ์ใด ๆ อย่างแท้จริง
- 3) เลียนเสียงต่าง ๆ ได้แก่ บทเพลงที่ใช้เสียงดนตรีเลียนเสียงจากธรรมชาติหรือเสียงทั่วไปที่มนุษย์ได้ยินอยู่ในชีวิตประจำวัน

ประเภทของดนตรีบรรยายเรื่องราว

- 1) คอนเสิร์ตโอเวอร์เชอร์ เป็นเพลงบรรยายเรื่องราวที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง เช่น 1812 Overture ของไชคอฟสกี ซึ่งบรรยายถึงการได้ชัยชนะของรัสเซียต่อการบุกของฝรั่งเศสสมัยพระเจ้าโปเลียน
- 2) อินซิทอนทอล มิวสิก เป็นบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้นจากบทละคร มีหลายท่อนต่อกันอยู่ในรูปแบบของโอเวอร์เชอร์และบทเพลงอีก 6-7 บท มีส่วนคล้ายคลึงกับบทละคร เช่น Peer Gynt โดยกรีก

- 3) โปรมแกรมซิมโฟนี เป็นบทเพลงขนาดใหญ่ที่ใช้บรรยายเรื่องราวตามความตั้งใจของผู้ประพันธ์
- 4) โทนอนโพเอม เป็นดนตรีบรรยายเรื่องราวที่สำคัญที่สุด หรืออาจเรียกอีกชื่อได้ว่าซิมโฟนิคโพเอม (Symphonic poem) บรรเลงโดยวงออร์เคสตรา มีเพียงท่อนเดียวแต่สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายตอนตามเรื่องราวที่บรรยาย มีรูปแบบการประพันธ์ที่อิสระ เช่น Finlandia โดย ซิบีลีอุส

บทเพลงบรรยายเรื่องราวที่เหมาะสมกับการนำมาเป็นบทเพลงเริ่มต้นสำหรับสอนการฟังให้เด็ก นั้น มีอยู่หลายบทเพลงที่ได้รับความนิยม ถูกลำนำมาทำเป็นหนังสือภาพ (Picture Book) แผนภาพการฟัง (Listening Map) หรือภาพยนตร์การ์ตูน เช่น The Carnival of the Animals โดย Saint-Saens และ Peter and the Wolf โดย Prokofiev แต่สำหรับเดอะโพธิ์ซีชันส์ของวิวัลดีนั้น ยังไม่มีการนำมาทำเป็นสื่อต่าง ๆ ให้เห็นบ่อยนัก อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 บทเพลงล้วนเป็นดนตรีบรรยายเรื่องราวที่มีเนื้อหาน่าสนใจ ในแง่ที่จะสามารถดึงดูดความสนใจเด็กในวัยประถมศึกษาให้เริ่มต้นหัดฟังบทเพลงคลาสสิกได้เป็นอย่างดี แต่ความแตกต่างของยุคสมัยที่บทเพลงเหล่านี้ถูกประพันธ์ขึ้น ก็ทำให้แนวทำนองและเอกลักษณ์ของการประพันธ์แตกต่างกันออกไป ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างดนตรีบรรยายเรื่องราวที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

ลำดับ	บทเพลง	ผู้ประพันธ์	ยุค	เนื้อหา	เครื่องดนตรี	การนำเสนอ	ความยาว
1	The Four Seasons	Antonio Vivaldi 1678-1741	บาโรค	นำเสนอภาพของฤดูต่าง ๆ ในยุโรปทั้ง 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ, ฤดูร้อน, ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว	ไวโอลิน, วิโอล่า, เชลโล, ดับเบิลเบส และฮาร์ปซิคอร์ด	คอนแชร์โต 4 บท แทนภาพทั้ง 4 ฤดู	ประมาณ 40 นาที
2	The Carnival of the Animals	Camille Saint-Saens 1835-1921	โรแมนติก	บรรยายเรื่องราวของสัตว์ชนิดต่าง ๆ และเรื่องราวอื่น ๆ ตามจินตนาการของผู้ประพันธ์ได้แก่ สิงโต, ไก่, ลาป่า, เต่า, ช้าง, จิงโจ้, ตูปลา, คนหุยา, นกคูกู, กรงนก, นกเป็ยโน, ฟอสซิล, หงส์ และท่อนพินาเล่	ฟลูต, ปิคโคโล, คลาริเน็ต, เป็ยโน, กลาสฮาร์โมนิก้า, ไฮโลโฟน, ไวโอลิน, วิโอล่า, เชลโล, ดับเบิลเบส	แบ่งเป็น 14 ท่อน ย่อยตามชนิดของสัตว์และเรื่องราวอื่น ๆ	ประมาณ 30 นาที
3	Peter and the Wolf	Sergei Prokofiev 1891-1953	ศตวรรษที่ 20	บรรยายถึงเด็กชายปีเตอร์ที่จับหมาป่าได้ โดยใช้เครื่องดนตรีแต่ละชนิดแทนตัวละครแต่ละตัว โดยกลุ่ม	ไวโอลิน, วิโอล่า, เชลโล, ดับเบิลเบส, ฟลูต, โอโบ, คลาริเน็ต, บาสซูน,	นิทาน ประกอบ บทเพลง โดยบรรเลง	ประมาณ 30 นาที

				เครื่องสายแทนปีเตอร์, ฟลูตแทนนิก, โอโบแทนเปิด, คลาริเน็ตแทนแมว, บาสซูนแทนคุมปู, เฟรนช์ฮอร์นแทนหมาป่า และกลองทิมปานีแทนนายพราน	ฮอร์น, ทรัมเป็ต, ทรอมโบน, ทิมปานี, ไทรแองเกิล, แทมบูรีน, ฉาบ, กลองสนร์, กลองใหญ่ และแอสตาเนตส์	ดนตรีสลับกับการบรรยายเรื่องราว	
--	--	--	--	---	--	--------------------------------	--

จากตารางดังกล่าว จะแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของดนตรีบรรยายเรื่องราวที่ได้รับความนิยมในการนำมาสอนการฟังให้แก่เด็ก ทั้ง 3 บทเพลงถูกประพันธ์ขึ้นในยุคที่แตกต่างกัน ทั้งบาโรค, โรแมนติก และศตวรรษที่ 20 ซึ่งในยุคบาโรคนั้น ดนตรีบรรยายเรื่องราวที่มีความโดดเด่น เป็นผลงานชิ้นเอก และสามารถยกมาเป็นตัวอย่างให้เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดก็คือ บทเพลงเดอะไฟร์ซีซันส์ของวีวัลดี (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2540) ซึ่งใช้เสียงดนตรีบรรยายภาพฤดูต่าง ๆ ตามบทกวี มีทั้งเสียงนกร้อง พายุฝน คะนอง ลำธาร สุนัขเห่า แตรล่าสัตว์ ฝนตก เป็นต้น เป็นบทเพลงที่ค่อนข้างสั้นและน่าฟังเนื่องจากถ่ายทอดธรรมชาติของฤดูกาลต่าง ๆ ได้อย่างแจ่มชัด เมื่อเปรียบเทียบกับ เดอะคาร์นิวัลออฟดิแอนนิมอลส์ และ ปีเตอร์แอนด์เดอะวูลฟ์ เรามักได้ยินบทเพลงเดอะไฟร์ซีซันบ่อยครั้งมากกว่า ทั้งจากภาพยนตร์ โฆษณา เพลงประกอบละครต่าง ๆ และด้วยความคุ้นหูของบทเพลงนี้จึงสามารถกระตุ้นความสนใจจากเด็กในการฟังเพลงคลาสสิกได้เป็นอย่างดี ชนิดของเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงมีจำนวนไม่เยอะและไม่ซับซ้อนเพราะมีเพียงกลุ่มเครื่องสาย และมีไวโอลินซึ่งเป็นเครื่องดนตรีเดี่ยวที่เด็กเล็กนิยมเรียน เป็นเครื่องดนตรีหลักในการบรรเลง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยคัดเลือกบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซันส์มาสร้างเป็นหนังสือภาพและใช้สอนการฟังแก่เด็ก เพราะเป็นผลงานที่เป็นตัวอย่างชัดเจนที่สุดของแนวคิดสหบท ซึ่งว่าด้วยความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันของศิลปะทั้ง 3แขนง ได้แก่ ดนตรี ภาพวาด และบทกวีนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการจัดทำหนังสือภาพเพื่อประกอบการฟังบทเพลงเดอะไฟร์ซีซันส์

2.4.5 ตัวชี้วัดการเรียนรู้ คือผู้เรียนสามารถจดจ่อฟังตัวอย่างบทเพลงอย่างตั้งใจ สามารถหาคำหรือท่าทางมาอธิบายความเหมือนหรือความต่างของบทเพลงได้ รวมถึงได้เรียนรู้และเพิ่มพูนคำศัพท์ทางดนตรีใหม่ ๆ ที่ใช้ในการอธิบายบทเพลง ซึ่งผู้สอนจะใช้หลักเกณฑ์ตัวชี้วัดดังกล่าวนี้ในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม

2.4.6 การติดตามผล ครูผู้สอนอาจร้องเพลงสองเพลงที่แตกต่างกันและให้เด็กอธิบายถึงความต่างนั้น รวมถึงเพิ่มระยะเวลาและความยาวของบทเพลงตัวอย่างให้ยาวขึ้นเปิดโอกาสให้เด็กสามารถเลือกบทเพลงที่อยากฟังได้ตามต้องการโดยพ่อแม่ผู้ปกครองหรือครูช่วยดูแลและให้คำแนะนำ แบ่งปันช่วงเวลาการฟังหรือร้องบทเพลงกับเด็กรวมถึงหาโอกาสพาเด็กไปชมการแสดงดนตรีหรือคอนเสิร์ตต่าง ๆ

โดยสรุปแล้ว เทคนิคการสอนการฟังทั้ง 6 ประการนี้ ล้วนมีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้การฟังของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น แต่สำหรับในวัยนี้ เป็นการมุ่งศึกษาในแง่ของการสร้างสื่อประกอบการฟังในรูปแบบของหนังสือภาพประกอบบทเพลงที่ภายในเล่มได้วาดภาพนำเสนอเนื้อหาของดนตรีบรรยายเรื่องราวออกมาในลักษณะที่คล้ายกับ Listening Map โดยจะช่วยกระตุ้นความสนใจ เสริมสร้างความเข้าใจในการฟังให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสื่อประกอบการฟังนี้ เป็นเพียงแง่มุมหนึ่งของเทคนิคที่จะช่วยเสริมให้องค์ประกอบของการสอนการฟังสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.5 ทักษะของเด็กต่อการฟังดนตรีคลาสสิก

ทักษะนี้ หมายถึง ความรู้สึกที่เชื่อมโยงไปถึงความคิดเห็นและพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ (ศักดิ์ สุนทรเสณี, 2531) กล่าวโดยละเอียดคือ

2.5.1 ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ในการสร้างความพร้อมต่อการทำสิ่งใด ๆ ตามประสบการณ์เดิมของบุคคลนั้น

2.5.2 ความโน้มเอียงที่จะมีความคิดเห็นต่อสิ่งใด ๆ ในด้านที่ชอบหรือไม่ชอบ

2.5.3 แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางใดทางหนึ่ง

ทักษะต่อการฟังดนตรีคลาสสิกในเด็กนั้นมักขึ้นอยู่กับ การปลูกฝังจากพ่อแม่และบุคคลในครอบครัว การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่สร้างสิ่งแวดล้อมในการเจริญเติบโตของเด็กให้คุ้นชินและเห็นประโยชน์ของการฟังดนตรีคลาสสิกอยู่อย่างสม่ำเสมอ เป็นการสร้างประสบการณ์เดิมของเด็กแต่ละคนที่ส่งผลต่อความคิดเห็นว่าเด็กคนนั้นจะรู้สึกอย่างไรต่อบทเพลงคลาสสิก ชอบหรือไม่ชอบฟัง และมีแนวโน้มในการตอบสนองต่อเพลงคลาสสิกไปในทิศทางใด

ตอนที่ 3 หนังสือภาพสำหรับเด็ก

แม้ในปัจจุบัน เทคโนโลยีต่าง ๆ เอื้อให้ผู้คนสามารถรับสารได้อย่างรวดเร็ว ข่าวและเรื่องราวเดินทางได้อย่างฉับไวในโลกแห่งยุคดิจิทัลนี้ แต่หากย้อนเวลากลับไปในยุคที่มนุษย์ยังคงใช้กระดาษ

และหนังสือเป็นสื่อ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ผู้คนเรียนรู้วิธีการอ่านเขียนและสรรพวิชาต่าง ๆ จากหนังสือ การเวลาผ่านไป หนังสือมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มคน แต่ละกลุ่มในสังคม และสำหรับ “เด็ก” ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่สำคัญยิ่งของสังคม ในการที่จะเติบโตต่อไป เป็นผู้ใหญ่ที่จะพัฒนาประเทศชาติและสร้างความเจริญให้กับมวลมนุษยชาติ นอกจากหนังสือแบบเรียนหรือตำราต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ทางวิชาการกับเด็ก หนังสือภาพก็เป็นหนังสืออีกประเภทที่มีความใกล้ชิดกับเด็กมาตั้งแต่วัยเยาว์ เป็นส่วนสำคัญของการเสริมสร้างจินตนาการ แฝงความรู้ คติสอนใจ มอบประสบการณ์แปลกใหม่และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้ติดตัวเด็กไป ด้วยประโยชน์ต่าง ๆ ของหนังสือภาพดังที่กล่าวมานี้ สังคมจึงเริ่มให้ความสำคัญกับหนังสือภาพมากขึ้น

ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือภาพ เป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำหนังสือภาพสำหรับเด็ก เพื่อประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีซันส์ ประกอบไปด้วย ความหมายของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ ลักษณะที่ดีของหนังสือภาพสำหรับเด็ก ประโยชน์ของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

3.1 ความหมายของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ

3.1.1 ความหมายของหนังสือภาพ

ความหมายของคำว่า “หนังสือภาพ” นั้น จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้มีการกล่าวไว้ค่อนข้างใกล้เคียงกัน เพียงแต่อาจมีลักษณะของการอธิบายที่แตกต่างกันไปเท่านั้น หนังสือภาพคือหนังสือที่โดยส่วนใหญ่จัดทำขึ้นสำหรับเด็ก มีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับภาพประกอบมากเทียบเท่า หรืออาจจะมากกว่าการบรรยายเรื่องราวด้วยตัวอักษร (Kennedy, 2015) หนังสือภาพคือหนังสือเล่มแรกของเด็ก ซึ่งผู้ใหญ่ควรต้องอ่านให้เด็กฟัง ไม่ใช่หนังสือสำหรับเด็กอ่านเอง หนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นสำคัญ กล่าวคือ ยิ่งหนังสือสำหรับเด็กเล็กมากเท่าไร ตัวหนังสือก็มีความจำเป็นน้อยเท่านั้น ภาพวาดนับเป็นส่วนใหญ่ของเนื้อหา หรืออาจเป็นทั้งหมดของเนื้อหา โดยเฉพาะสำหรับเด็กที่ยังไม่ได้เรียนรู้การอ่าน (Modern Language Association, 2016)

หนังสือภาพที่ดีต้องสื่อสารกับเด็กได้อย่างดี ทำให้เด็กสามารถเข้าใจเรื่องจากภาพได้ นอกเหนือจากนี้ยังมีความละเอียดลออในการให้ข้อมูลแก่เด็ก ภาพต้องสื่ออารมณ์ของตัวละครของเรื่องได้ เช่น เนื้อหาของเรื่องบอกถึงความตื่นเต้น ลึกลับ และการผจญภัย อารมณ์ของภาพก็ต้อง

เป็นไปในอารมณ์เดียวกันนั้นด้วย ซึ่งภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ไม่จำเป็นต้องมีแต่สีสวยงามหรือใช้เทคนิคการระบายสีเพียงเท่านั้น หากหนังสือภาพขาว-ดำ สีทึบ ทึม หรือเทคนิคลายเส้น ก็เป็นหนังสือที่ดีสำหรับเด็กได้ ถ้าสามารถสื่อสารอารมณ์ของเรื่องได้ หนังสือที่ตีระดับโลกหลายเล่มที่ครองใจเด็กมาอย่างยาวนานก็เป็นหนังสือภาพขาว-ดำ (สมาคมไทสร้างสรรค์, 2559) ที่สำคัญไปกว่านั้น คือความเคารพต่อความเข้าใจ ความสามารถ และความซาบซึ้งในเนื้อเรื่องของเด็กเป็นสำคัญ (Smith, 2013) ผู้ผลิตหนังสือภาพ ควรมุ่งหวังการออกแบบร่วมกันของภาพประกอบและข้อความที่เป็นทั้งผลงานเชิงประดิษฐ์และสินค้าเชิงพาณิชย์ สื่อสารเรื่องราวทางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และที่สำคัญที่สุดคือ ประสบการณ์สำหรับเด็ก (Bader, 1976)

เมื่อได้สรุปความหมายปลายทางของคำว่า “หนังสือภาพ” จากคำนิยามของบุคคลต่าง ๆ ก็มีคำสำคัญที่แสดงถึงแนวความคิดรวบยอด (Concept) ที่สามารถสรุปได้ว่า

“หนังสือภาพ คือ หนังสือที่มีการผสมผสานกันระหว่าง คำ กับ ภาพ ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพื่อสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความหมายของการเล่าเรื่อง”

สำหรับหนังสือภาพสำหรับเด็ก ส่วนที่เรียกได้ว่ามีบทบาทสำคัญมากที่สุดก็คือภาพประกอบ นอกจากการทำหน้าที่สื่อสารความหมายของเนื้อเรื่องเพื่อให้เด็กเข้าใจง่าย ยังเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างจินตนาการ ความละเอียดละไมในรสนิยมของศิลปะ

3.1.2 ความหมายของภาพประกอบ

ความหมายของคำว่าภาพประกอบ คือ ภาพที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์ทางศิลปะหรือกระบวนการทางเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น การวาด การเขียน การระบายสี การพิมพ์ เพื่อใช้ประกอบเรื่องราวที่เขียนขึ้น ช่วยสื่อความหมายให้สิ่งที่ยากต่อการเข้าใจนั้นสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น (ผดุง พรหมมูล, 2543) ผลงานศิลปะต่าง ๆ ที่แต่เดิมได้สร้างสรรค์ไว้ก่อน ก็สามารถนำมาเป็นภาพประกอบได้เช่นกัน ถ้าผลงานนั้นเหมาะสมกับเนื้อหาหรือช่วยสื่อสารให้เนื้อหานั้นเข้าใจง่ายมากขึ้น (ราล์ฟ ไมเยอร์, 2540)

ในยุคสมัยใหม่นี้ การสร้างสรรค์ภาพประกอบ มิได้จำกัดอยู่ที่เพียงการวาดด้วยสีน้ำ สีโปสเตอร์ หรือสีน้ำมัน อีกต่อไป แต่มีวิธีการสมัยใหม่เช่นการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟฟิกต่าง ๆ สร้างสรรค์ภาพประกอบในลักษณะ 3 มิติ ฯลฯ โดยภาพที่สร้างขึ้นนั้น มิใช่เป็นเพียงการสนองจินตนาการของผู้สร้าง หากแต่ใช้เพื่อสนับสนุนการสื่อสารให้ผู้อ่านหรือผู้รับสารเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร, 2550)

จากการอธิบายความหมายของภาพประกอบจากแหล่งต่าง ๆ แม้จะเป็นความหมายในลักษณะของภาพประกอบสำหรับสิ่งพิมพ์ทั่วไป มิได้ระบุเจาะจงว่าเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็ก แต่จุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์นั้นเหมือนกันคือ การเสริมสร้างความเข้าใจของผู้อ่านต่อเนื้อเรื่อง

ดังนั้น ความหมายของคำว่า ภาพประกอบ คือ การเล่าเรื่องด้วยภาพที่นักสร้างสรรค์ภาพประกอบสร้างขึ้นเพื่อช่วยให้การสื่อความหมายของภาษาเขียนมีความชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมจินตนาการ ความสนุก ความเพลิดเพลิน และเพิ่มความสุขให้กับการอ่าน โดยการสร้างภาพประกอบนั้นสามารถเลือกใช้วัสดุหรือเทคนิคที่หลากหลายมาผสมผสานกันในการสร้างผลงานภาพประกอบให้เหมาะสมกับหนังสือภาพแต่ละเรื่อง

3.2 ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ

3.2.1 ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

การแบ่งประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กนั้น นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทไว้ในหลายลักษณะ เช่น แบ่งโดยวิธีการเขียนเป็นหลัก แบ่งโดยวัยของเด็กเป็นหลัก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มีการแบ่งประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กโดยยึดจากหน้าที่ของหนังสือเป็นหลักออกเป็น 3 ประเภท (ณรงค์ ทองปาน, 2524) ดังนี้

- 1) บันเทิงคดี คือหนังสือที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก เช่น นิทาน, เรื่องสั้น, นวนิยาย, การ์ตูน เป็นต้น
- 2) สารคดี คือหนังสือที่เน้นให้ความรู้แก่เด็ก มีทั้งสารคดีทั่วไป สารคดีชีวประวัติ และสารคดีท่องเที่ยว
- 3) ร้อยกรอง หนังสือที่นำเสนอเนื้อหาด้วยบทร้อยกรอง เช่น เพลงกล่อมเด็ก, เพลงประกอบการละเล่นเด็ก, บทกลอนสอนใจวัยรุ่น เป็นต้น

นักวิชาการด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กและสมาคมไทยสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวและเด็กปฐมวัย ได้แยกแยะและจัดหมวดหมู่โดยใช้เกณฑ์ด้านรูปแบบ (Format) มากกว่าด้านประเภทเนื้อหาโครงเรื่อง (Genre) โดยแบ่งออกเป็น 8 ประเภท (สมพร จารุณัฐ, 2541) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปออกมาดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

ประเภทของหนังสือภาพและรายละเอียด	หนังสือเด็กเล็ก	หนังสือบทกวีร้อยกรอง	หนังสือตัวอักษร	หนังสือนำเสนอแนวความคิดรวบยอด	หนังสือภาพไม่มีคำบรรยาย	หนังสือภาพสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน	หนังสือการนับจำนวนและตัวเลข	หนังสือภาพประกอบเรื่อง
วัสดุ	กระดาษแข็ง, ผ้า, พลาสติก	กระดาษแข็ง	กระดาษแข็ง	กระดาษแข็ง	กระดาษแข็ง	กระดาษแข็ง	กระดาษแข็ง	กระดาษแข็ง
จำนวนหน้า	6-12	6-12	6-12	6-12	6-12	6-12	6-12	8-16, 16-32
รูปแบบการนำเสนอ	หนังสือของเล่น, หนังสือผ้า, หนังสือลอยน้ำ, หนังสือภาพสามมิติ, หนังสือที่มีลักษณะเปิดปิดขึ้นส่วนกระดาษได้	เกี่ยวกับครอบครัวหรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน	ใช้ภาพเป็นตัวเล่าเรื่อง ขวนให้เด็กอยากเรียนรู้	ใช้สีหรือลายเส้นจากการวาดเป็นตัวนำเสนอเรื่อง	ใช้ภาพในการสื่อสารโดยตรงโดยไม่มีตัวหนังสือ	นำเสนอด้วยประโยคสั้น ๆ ประกอบกับภาพขนาดใหญ่และชัดเจน	ใช้เรื่องราวรอบตัวเด็กมาเป็นสื่อช่วยในการนับจำนวน	เป็นนิทานภาพประกอบเรื่องขนาดยาว
รูปเล่ม	ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย มักเจียนมุมให้โค้งมนหรืออาจ	มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย	มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย	มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย	มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย ให้โค้งมน	มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย	มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย	มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน ใช้กระดาษค่อนข้างแข็งไม่ฉีกขาดง่าย

	ออกแบบ เป็นรูปทรง ต่าง ๆ ให้ เข้ากับเนื้อ เรื่อง	มักเขียน มุมให้โค้ง มน	มักเขียน มุมให้โค้ง มน	มักเขียน มุมให้โค้ง มน		มักเขียน มุมให้โค้ง มน		มักเขียน มุมให้โค้ง มน
โครง เรื่อง	ไม่ซับซ้อน	เรื่องราว ใกล้ตัว	ใช้ภาพใน แต่ละหน้า เป็นสื่อให้ เด็กได้รู้จัก กับ ตัวอักษร และการ เปล่งเสียง	ช่วยทำ ความ เข้าใจเรื่อง ความคิด รวบ ยอดจาก นามธรรม ให้เป็น รูปธรรม โดยใช้ภาพ และเส้น	สะท้อน เรื่องราวที่ เปิดโอกาสให้ เด็กได้ใช้ จินตนาการ ความคิด และ ความสามารถ ทางภาษาใน การเล่าเรื่อง	โครงเรื่อง เป็น เส้นตรง แนวคิด หลักของ เรื่องมี คุณค่า	เน้นให้เด็กได้ รู้จักตัวเลข การนับ จำนวน และ คำศัพท์ เกี่ยวกับคน สัตว์ และ สิ่งของ	ซับซ้อน มากขึ้น มี ตัวละคร หลากหลาย มากขึ้น
เนื้อหา	ให้ ความหมา ยอย่างง่าย	บทกลอน หรือบท ร้องเล่น ของเด็ก	สร้างสรรค์ เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ พยัญชนะ โดยไม่ใช้ ลักษณะ แบบเรียน	เน้นเรื่อง เกี่ยวกับ เสียง สี ขนาด รูปทรง ระยะทาง ใช้คำถาม คำตอบ และการ จับคู่สิ่งที่ ตรงข้าม	ผู้เล่าสามารถ ใช้รูปภาพ สร้างสรรค์ เนื้อหาเพื่อ เล่าให้เด็กฟัง ด้วยถ้อยคำ ของตนเอง	ใช้ประโยค ที่เข้าใจ ง่ายมาเล่า เรื่องอย่าง น่าสนใจ	นำเสนอด้วย ภาพเชื่อมโยง กับตัวเลข โดยย่ำซ้ำ ๆ เพื่อให้เด็กได้ ทบทวน	เนื้อหา ซับซ้อน แก่นของ เรื่องมี ความเป็น นามธรรม ได้มากกว่า
ภาษา	เป็นคำสั้น ๆ ซ้ำ ๆ	ใช้คำคล้อง จอง, คำสัมผัส	ใช้เป็น คำประกอบ บทภาพ	ใช้คำที่ เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	ไม่มีการใช้ ภาษาหรือ ถ้อยคำ	ใช้ภาษา ตรงไปตรง มา คำซ้ำ คำคล้อง จอง	เน้นให้เด็กได้ นับตัวเลข เช่น “ดูนั่นสิ ลูกเจี๊ยบ 1 ตัว”	เป็น ประโยค ขนาดยาว ที่บรรยาย รายละเอียด ได้มาก ขึ้น อาจมี หลายย่อ

								หน้าใน หน้าเดียว
ภาพ ประกอบ	มี ความสำคัญในการ สร้างความหมายกับตัวบท	ชัดเจน สีสันสดใส	เชื่อมโยง กับ ตัวอักษร โดยให้ ตัวอักษร เป็นส่วน หนึ่งของ รูปภาพที่ เด็กสนใจ	สามารถ สื่อให้เด็ก เข้าใจเรื่อง ที่เป็น นามธรรม ได้ดี	ต้องสามารถ เล่าเรื่องไปได้ เรื่อย ๆ ให้ ผ่านเกิด ความรู้สึก ต่อเนื่อง	ภาพจะ ช่วย อธิบายตัว ละครและ สะท้อน ไปสู่การ ขยายตัว บทความ คิด	เป็นภาพที่ไม่ ซับซ้อน ง่าย ต่อการนับ จำนวนของ เด็ก	มี รายละเอียด ที่ซับซ้อน เพื่อดึงดูด ความ สนใจเด็กที่ มีกลุ่มอายุ สูงขึ้น

ตัวอย่างหนังสือภาพสำหรับเด็กประเภทต่าง ๆ สามารถดูได้ที่ภาคผนวก ข

ในการพัฒนาหนังสือภาพสำหรับวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการทำหนังสือลักษณะที่มีการเปิดปิดขึ้นส่วนของกระดาษได้ หรือที่เรียกว่า “Lift the flap book” ซึ่งหนังสือลักษณะนี้ จัดเป็นประเภทหนึ่งของหนังสือภาพสามมิติเช่นกัน แต่ไม่ได้มีการสร้างกลไกให้เกิดภาพที่มีความตื่น ลึก หนา บาง เมื่อกางหน้ากระดาษออก จะเป็นเพียงการเปิดปิดของชิ้นส่วนกระดาษเพื่อแสดงเนื้อหาหรือรูปภาพที่ซ่อนอยู่ข้างใต้เท่านั้น (วิริยะ สิริสิงห และคณะ, 2545) ซึ่งหนังสือประเภทนี้ มีจุดเด่นที่น่าสนใจคือเน้นให้เด็กสามารถจับต้องหนังสือได้ ได้ลองเปิดปิดกระดาษเพื่อดูรูปภาพหรืออ่านข้อความข้างใต้ ทำให้เด็กรู้สึกสนุกเพลิดเพลินและเพิ่มความน่าสนใจให้กับเรื่องราวในหนังสือที่ต้องการนำเสนอมากยิ่งขึ้น

ในปัจจุบัน มีการจัดทำหนังสือภาพประกอบบทเพลงสำหรับส่งเสริมการฟังเพลงคลาสสิกให้แก่เด็กอยู่หลายเล่ม ซึ่งมุ่งเน้นการสอนดนตรีในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น การแนะนำให้รู้จักบทเพลงแนะนำเครื่องดนตรี คีตกวี หรือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรี ปลุกันฟังให้เด็กมีความสนใจและรักในการฟังเพลงคลาสสิก โดยหนังสือประเภทนี้มักจัดทำมาพร้อมกับแผ่นซีดีเพลง แนบมาเป็นส่วนหนึ่งเพื่อใช้ประกอบการอ่านหนังสือ อาจมีการกำหนดชัดเจนว่าอ่านหน้าใดต้องฟังบทเพลงที่เท่าไร เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การฟังและเนื้อหาที่ต้องการนำเสนออย่างเชื่อมโยงกัน

หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซิซันส์ เป็นการนำเอาศิลปะ 3 แขนง ได้แก่ ดุริยางคศิลป์, ทัศนศิลป์ และวรรณศิลป์ มาเชื่อมโยงร้อยเรียงไว้ด้วยกันตามแนวคิดสหบท

(Intertextuality) จากการที่วิวัลดีประพันธ์คอนแชร์โตชุดเดอะโพรซีซันส์ขึ้นมาเพราะได้รับแรงบันดาลใจจากภาพวาดฤดูกาลต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาพของจิตรกรชาวอิตาลี มาร์โค ริชชี (Marco Ricci) (National Arts Centre, 2006) อีกทั้งยังมีความเป็นไปได้สูงที่บทกวีนิพนธ์ซอนเน็ตที่ได้รับการตีพิมพ์มาพร้อมกับคอนแชร์โตชุดนี้ จะเป็นผลงานการประพันธ์ของตัววิวัลดีเอง (Talbot, 1978) เนื่องจากมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างซอนเน็ตที่บรรยายคอนแชร์โตแต่ละบทและคำอธิบายที่เขียนระบุไว้บนโน้ตเพลงเพื่อเป็นแนวทางการเล่นให้แก่นักดนตรี ดังนั้น จะเห็นได้ว่า บทเพลงชุดเดอะโพรซีซันส์เป็นตัวอย่างอันดีของการที่ศิลปะทั้ง 3 แขนง คือ ภาพวาด, ดนตรี และบทกวี มีอิทธิพลต่อกันและกันจนก่อให้เกิดผลงานชิ้นใหม่ที่ทรงคุณค่าขึ้นมา การพัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงเดอะโพรซีซันส์นั้น ผู้วิจัยใช้หลักการของการสร้างนวัตกรรม กล่าวคือ เป็นผลงานที่มีความใหม่ ผลิตขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ มีประโยชน์ และสามารถพัฒนาต่อไป (นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์, 2559) และใช้หลักการของการเล่าเรื่อง (Storytelling) ผสมผสานกับบทกวีนิพนธ์ซอนเน็ตในการนำเสนอภาพออกมาให้สอดคล้องกับบทเพลงมากที่สุด

3.2.2. ประเภทของภาพประกอบ

ภาพประกอบ นับเป็นหัวใจสำคัญของหนังสือภาพสำหรับเด็ก เป็นเครื่องมือสร้างความสนใจเด็กอย่างได้ผล เนื่องด้วยช่วงอายุของเด็กเป็นช่วงวัยที่ให้ความสนใจกับภาพมากกว่าตัวหนังสือ ผู้วาดภาพประกอบที่ดีย่อมสามารถสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นนามธรรมให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมาได้ (ณรงค์ ทองปาน, 2524) เราสามารถแบ่งประเภทของภาพประกอบด้วยการใช้สื่อวัสดุชนิดต่าง ๆ ที่ผู้วาดภาพนำมาใช้สร้างสรรค์ภาพประกอบได้ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ประเภทของภาพประกอบ

ประเภทของภาพประกอบและรายละเอียด	ภาพประกอบลายเส้น	ภาพประกอบระบายสี	ภาพประกอบจากแม่พิมพ์	ภาพประกอบจากภาพถ่าย	ภาพประกอบจากคอมพิวเตอร์	ภาพประกอบแบบปะติด	ภาพประกอบจากการปั้น	ภาพประกอบแบบตัดเจาะ
ลักษณะทั่วไป	เป็นรูปแบบพื้นฐาน ไม่ซับซ้อน	เพิ่มคุณค่าความงาม ถ่ายทอดจินตนาการและอารมณ์	ต้องสร้างแม่พิมพ์ขึ้นมาก่อน และจึงผ่านกระบวนการพิมพ์ ถ่ายทอดออกมา เป็นภาพที่ต้องการ	จะแสดงเรื่องราวใกล้เคียงกับความเป็นจริง เช่น สี, แสง, เงา	ภาพสวยงามคมชัด สื่อเรื่องราวได้ดีและมีหลากหลาย	นำวัสดุที่ต้องการมาปะติดบนวัสดุพื้นราบเป็นภาพหรืออาจใช้ร่วมกับเทคนิคอื่นๆ เช่น การวาดเส้นหรือระบายสี	ประยุกต์เอาประติมากรรมมาสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดความมีชีวิตชีวา	ตัดเจาะวัสดุให้เป็นรูปทรงต่างๆ โดยเว้นเนื้อกระดาษบางส่วนไว้ไม่ให้แยกขาดจากกัน
วัสดุที่ใช้	แท่งถ่าน, สีชอล์ค, ปากกา, ดินสอ ฯลฯ	สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีน้ำมัน, สีอะคริลิก, สีเทียน, ดินสอสี ฯลฯ	Monotype, แผ่นพลาสติก, สังกะสี, แผ่นไม้ ฯลฯ	ถ่ายภาพด้วยกล้องและพิมพ์ด้วยระบบออฟเซต (Offset)	โปรแกรม Corell Draw, Illustrator, 3D Computer Graphic เป็นต้น	กระดาษ, ผ้า, วัสดุจากธรรมชาติ เช่น เมล็ดธัญพืช, ใบไม้ ฯลฯ	ดินน้ำมัน, แป้งโดว์, ดินญี่ปุ่น ฯลฯ	อุปกรณ์การตัดเจาะกระดาษด้วยมือ
ข้อดี	ไม่จำกัดสื่อหรือวัสดุที่นำมาใช้	สามารถเลือกใช้ชนิดของสีและโทนสีในการสื่อความหมาย	เลือกใช้วัสดุแม่พิมพ์ได้หลากหลายตาม	เหมาะใช้ประกอบกับงานเขียนเชิงวิชาการที่ต้องการ	ผู้ออกแบบสามารถทดลองเปลี่ยนแปลงลง แก้วได้ง่าย	มีความน่าสนใจแปลกใหม่	ให้ความรู้สึกสมจริงของการเคลื่อนไหว	สามารถตัดเจาะให้มีลักษณะนูนหรือยกสูงขึ้นมาเมื่อเปิดหนังสือ และ

		ยี่ได้ตาม ต้องการ	ความคิด สร้างสรรค์	ความ สมจริง เสนอ รายละเอียด ข้อมูลที่ ถูกต้อง	และ เลือกใช้ โปรแกรม ให้เหมาะ กับ ลักษณะ ภาพที่ ต้องการ สร้างสรรค์ ได้			พับลงไปเมื่อ ปิดหนังสือที่ เรียกว่าป๊อป อัพ (Pop- up)
ข้อสังเกต	อาจดู ธรรมดา และขาด ความ ดึงดูดใจ สำหรับ เด็กบางวัย	การจะ ส่งเสริมให้ ผลงานเกิด คุณค่าและ สื่อสารเนื้อ เรื่องได้ดี ขึ้นอยู่กับ ทักษะการ ใช้สีของแต่ละ บุคคล	มีข้อจำกัด ในการ สร้างสรรค์ ภาพ เนื่องจาก ใช้วิธีการ กลิ้งสีบน วัสดุแล้ว มากดทับ เป็นภาพ	ไม่สื่อถึง ความรู้สึก นึกคิดแบบ จินตนากา ร	ต้องใช้ ความรู้ ความ เชี่ยวชาญ ในด้าน เทคโนโลยี ค่อนข้างม าก	ต้องใช้ ความ อดทนและ ความ ละเอียดสูง	ใช้ ระยะเวลา นาน ใช้ ทักษะด้าน ประติมา กรรมมาก	มีความ ซับซ้อนของ เทคนิคการ ทำและใช้ เวลานาน
ประเภท ของ หนังสือที่ เหมาะกับการ นำไปใช้	หนังสือ ภาพประกอบ เรื่อง ๆ	หนังสือ ภาพ ประกอบ เรื่อง ๓๓	หนังสือ ภาพไม่มี คำบรรยาย ๆ	หนังสือ นำเสนอ แนวความ คิดรวบ ยอดๆ	หนังสือ ภาพประกอบ เรื่อง ๆ	หนังสือ ภาพประกอบ เรื่อง ๆ	หนังสือบท กวีร้อย กรองๆ	หนังสือภาพ สำหรับเด็ก เริ่มหัดอ่าน ๆ

ตัวอย่างชนิดของภาพประกอบ สามารถดูได้ที่ภาคผนวก ข

ภาพประกอบในหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์นี้ จัดอยู่ในประเภท
ภาพประกอบระบายสี ซึ่งผู้วิจัยเน้นจินตนาการในการนำเสนอทั้งรูปทรง เส้น สี และบรรยากาศใน
ภาพที่ไม่เน้นความเหมือนจริง (สุชาติ เถาทอง, 2550) ใช้เทคนิคสีไม้และปากกาสี โดยวาดภาพและลง
สีให้สื่อถึงเรื่องราวตามที่บรรยายไว้ในกวีนิพนธ์ออนไลน์ เลือกใช้โทนสีให้เหมาะกับฤดูต่าง ๆ

3.3 ลักษณะที่ดีของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

อรอนงค์ โชคสกุล และ ศรีอัมพร ประทุมพันธ์ (2544) กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังต่อไปนี้

3.3.1 ด้านเนื้อหาของหนังสือเน้นที่ความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ ผู้จัดทำควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะสร้างหนังสือภาพเพื่อเด็กในระดับช่วงชั้นใด เด็กมีความสนใจในเรื่องใด เนื้อหาควรมีความสนุกสนานน่าสนใจ ไม่เน้นบรรยายโวหาร จำนวนคำบรรยายควรเพิ่มขึ้นตามอายุของเด็ก

3.3.2 มีความชัดเจนในการนำเสนอแก่นของเรื่องว่ามีวัตถุประสงค์ที่จะสื่ออะไร โดยสำหรับเด็กเล็ก ควรมีความคิดรวบยอดเดียวที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจและไม่ซับซ้อน สำหรับเด็กโตหรือวัยรุ่นอาจมีความคิดรวบยอดมากกว่าหนึ่ง แต่ต้องสามารถนำเสนออย่างมีระบบและสอดคล้องกลมกลืน

3.3.3 กำหนดลักษณะการใช้ภาษาในการบรรยายตั้งแต่ก่อนเริ่มเขียนว่าจะใช้สำนวนร้อยแก้วหรือร้อยกรอง มีความชัดเจนในประเภทของงานที่ตนจะเขียนว่าจัดอยู่ในหมวดหมู่ใด เช่น นิทาน เรื่องสั้น สารคดี เป็นต้น

3.3.4 ใช้สำนวนที่เข้าใจง่าย ประโยคไม่ซับซ้อน เด็กสามารถเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องแปลซ้ำ เน้นเรื่องความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อไม่ให้เด็กจดจำการใช้ภาษาที่ผิด ๆ ในการนำไปใช้ต่อไป

3.3.5 ควรศึกษาพัฒนาการเด็กแต่ละวัยโดยละเอียดก่อนการทำภาพประกอบที่ใช้ในหนังสือภาพสำหรับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นปริมาณรูปภาพต่อหน้ากระดาษ หรือลักษณะการใช้ภาพประกอบรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย หรือภาพตัดปะ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคัดสรรให้เหมาะสมกับความสนใจเด็กในแต่ละช่วงอายุ

3.3.6 ขนาดรูปเล่มและตัวอักษรควรจัดทำให้เหมาะกับช่วงอายุ เช่น เด็กปฐมวัย ใช้อักษรตัวโต ขนาดประมาณ 30 พอยท์ และควรมีลักษณะเรียบง่าย สะดวกต่อการอ่าน ไม่มีลวดลาย รูปเล่มควรมีขนาดไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป จำนวนหน้าเหมาะกับช่วงอายุของเด็ก ดังต่อไปนี้ อายุ 2-5 ปี จำนวน 8-16 หน้า, อายุ 6-11 ปี จำนวน 16-32 หน้า ขนาดรูปเล่มของหนังสือภาพสำหรับเด็กที่นิยม

จัดทำ ขนาด 8 หน้ายก (18.5 × 26 ซม.), ขนาด 16 หน้ายกเล็ก (13 × 18.5 ซม.), ขนาด 16 หน้ายกใหญ่ (14.8 × 21 ซม.)

ในการจัดทำรูปเล่ม จะทำเป็นแนวนอนหรือแนวตั้งก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงความแข็งแรงคงทนเป็นสำคัญ เนื่องจากเด็กยังอยู่ในวัยที่ขาดความระมัดระวัง อาจทำหนังสือเสียหายง่าย ปกจึงควรทำจากกระดาษแข็ง ไม่ฉีกขาดง่าย นอกจากนี้ ในตอนท้ายของเล่มหนังสือ สามารถเพิ่มกิจกรรม เช่น เกมส์ คำถาม แบบฝึกหัด หรือคำอธิบายศัพท์ เพื่อให้เด็กได้ลองทำหลังจากอ่านหนังสือจบแล้ว (อรอนงค์ โชคสกุล และ ศรีอัมพร ประทุมพันธ์, 2544)

ในบทความเรื่อง “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน” เขียนโดย วินัย รอดจ่าย (2540) ได้แบ่งลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กไว้เป็น 3 ด้านใหญ่ ซึ่งสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบและจัดทำหนังสือภาพสำหรับเด็กได้ ดังนี้ (วินัย รอดจ่าย, 2540)

- 1) ด้านรูปเล่ม ทั้งภาพและตัวอักษรต้องชัดเจน ปกติต้องมีความสวยงามดึงดูดใจเด็ก ขนาดอักษรเหมาะสมกับวัย ภาพประกอบโปร่งตาไม่ทับกับตัวอักษร รูปเล่มและกระดาษมีคุณภาพดีเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก
- 2) ด้านเนื้อหา มีความน่าสนใจ ใ้ใจให้เด็กติดตาม ภาษาเหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ยากหรือง่าย และไม่ยาวหรือสั้นจนเกินไป เมื่ออ่านจบเด็กควรได้ประโยชน์ ความรู้ หรือแง่คิดคติสอนใจ
- 3) ด้านภาพประกอบ ควรมีภาพประกอบในเกือบทุกหน้า วาดอย่างประณีต สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ขนาดของภาพถูกต้องและสมดุลกับหน้ากระดาษ สีสดใสชัดเจนใ้ความสนใจของเด็ก

3.4 ขั้นตอนการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างหนังสือภาพไว้ในหนังสือเรื่อง “การทำหนังสือสำหรับเด็ก” ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้จัดทำควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการทำหนังสือเด็กจากหนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ รวมไปถึงการอบรม สัมมนา และที่ขาดไม่ได้คือจากหนังสือเด็กที่ได้รับรางวัลจากการประกวด เพื่อให้มีความรู้เบื้องต้นอย่างเพียงพอก่อนเริ่มการจัดทำ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแกนของเรื่องให้ชัดเจน ว่าต้องการสื่อสารอะไรกับเด็ก แล้วจึงคิดผูกเป็น เรื่องที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน จากนั้นเขียนโครงเรื่อง (Plot) ออกมาให้ชัดเจนว่าเนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ขั้นตอนที่ 3 เขียนเนื้อเรื่องย่อ ๆ ขึ้นมาให้ละเอียดกว่าโครงเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าหนังสือ ภาพเล่มนี้เกี่ยวกับอะไร

ขั้นตอนที่ 4 เขียนบท (Script) จากโครงเรื่อง นำมาเรียงลำดับขั้นตอนตามเนื้อเรื่องและ รูปภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือตั้งแต่หน้าปกจนถึงหน้าสุดท้าย

ขั้นตอนที่ 5 การทำดัมมี่ (Dummy) คือ การจำลองตัวหนังสือที่จะทำขึ้นมาในลักษณะของ การทดลอง โดยสร้างจากรายละเอียดในบทสคริปต์ นำมาเขียนและวาดรูปลงในเล่มจำลอง เพื่อให้ เห็นถึงความเหมาะสมก่อนการพิมพ์เล่มจริง

ขั้นตอนที่ 6 การทำรูปเล่ม (Format) คือการจัดทำหนังสือภาพเล่มจริง โดยเริ่มวาดภาพ ใส่ คำบรรยาย วางหน้า จัดเรียงภาพของหนังสือโดยยึดรูปแบบจากดัมมี่ที่ทำไว้ก่อนหน้า

ขั้นตอนที่ 7 ตั้งชื่อเรื่องให้ดึงดูดความสนใจ ให้รู้สึกอ่าน โดยพิจารณาจากแก่นของเรื่อง หรือเนื้อเรื่องหลักโดยรวม

ลำดับขั้นตอนต่าง ๆ นี้ ผู้จัดทำควรมีการวางแผนที่ดี ใส่ใจในการทำทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อสร้าง หนังสือภาพสำหรับเด็กที่มีคุณภาพ มีคุณค่าอ่าน และจูงใจให้เด็กรักการอ่านต่อไป

3.5 ประโยชน์ของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

การที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปได้ั้น ต้องเริ่มจากการมีประชากรที่มี คุณภาพ ซึ่งควรเริ่มปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน เด็กที่เปรียบเสมือนผ้าขาวนั้น สามารถบ่ม เพาะเลี้ยงดูให้เกิดนิสัยที่ดีงามได้ตั้งแต่ยังเล็ก หนังสือ นับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการช่วย พัฒนาการคิด จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และการเข้าสังคมของเด็ก ช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ภาษา ศิลปะ การสื่อสารความหมาย ความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนศีลธรรมจรรยาอันดีงาม การ ฝึกฝนให้เด็กได้มีโอกาสอ่านหนังสือที่ดี มีคุณภาพ และเหมาะสมกับวัย นอกจากจะเป็นการส่งเสริม จินตนาการอันไร้ขอบเขต ยังช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้ละเอียดละไม เป็นคนละเอียดอ่อนและรู้จักคิด อย่างมีวิจารณญาณ หนังสือที่ดีมีผลอย่างยิ่งต่อทัศนคติของเด็ก ที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีนิสัยรัก การอ่านต่อไปในอนาคต

รพินทร์ คงสมบูรณ์ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายประการ โดยผู้วิจัย ได้วิเคราะห์แยกเป็นแต่ละด้าน ดังตารางที่ 2.5 (รพินทร์ คงสมบูรณ์ 2555)

ตารางที่ 2.5 ประโยชน์ของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

ด้าน สติปัญญา	ได้สาระความรู้โดยตรงจากหนังสือ ช่วยอธิบายและตอบข้อสงสัยต่าง ๆ ขยายประสบการณ์ความคิด มีมุมมองและโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น ฝึกเรียงลำดับทางความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล
ด้านอารมณ์	ให้ความเพลิดเพลินและสนุกสนาน ส่งเสริมจินตนาการ ทำให้กล้าคิดกล้าฝัน ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ ผ่อนคลายความเครียดและฟื้นฟูจิตใจ บรรเทาความวิตกกังวลข้อใจและความอ้างว้างโดดเดี่ยว
ด้านสังคม	ช่วยอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่ายขึ้น เช่น ความรัก ความโลภ ความแค้น ความตาย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมและมีทักษะการเข้าสังคมที่ดีขึ้น
ด้าน จริยธรรม	หนังสือที่ดีจะแฝงไปด้วยข้อคิด คติสอนใจ คุณธรรมต่าง ๆ ช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้มีความละเอียดอ่อน เห็นถึงคุณหรือโทษของการกระทำต่าง ๆ และรู้จักผิดชอบชั่วดี
ด้านทักษะ	ทักษะด้านภาษาจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว เด็กจะมีรสนิยมด้านภาษาและศิลปะด้านวรรณศิลป์ที่ดี สามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ทั้งสำนวนการพูด การอ่านออกเสียง การเขียนสะกดคำ และการเขียนความเรียง แต่งบทกวีต่าง ๆ ได้ดีขึ้น มีคลังคำศัพท์ในหัวมากขึ้น
ด้านการสร้าง เสริมลักษณะ นิสัย	หนังสือที่ดีจะทำให้เด็กได้รับความประทับใจอย่างตราตรึงและยาวนาน เป็นการปลูกฝังให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ซึ่งลักษณะนิสัยนี้จะทำให้เด็กเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดอ่านลึกซึ้ง เป็นคนขยันใฝ่รู้และไม่หยุดนิ่งในการพัฒนาตนเอง

มีงานวิจัยมากมายที่ศึกษาถึงผลของการใช้หนังสือภาพเพื่อการกระตุ้นการรับรู้ พัฒนาการ หรือแม้กระทั่งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก งานวิจัยที่มีชื่อว่า “The Effect of Music

Instruction Using Picture Books and Creative Activities on Musical Creativity, Music Aptitude, and Reading Ability of Young Children” ของ Jeehea Baek จากมหาวิทยาลัยอริโซนา สเตท ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาผลของการสอนดนตรีด้วยการใช้หนังสือภาพและกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี, การรับรู้ทางดนตรี และความสามารถทางการอ่านของเด็กปฐมวัย โดยใช้ประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาลในเมืองโซล ประเทศเกาหลีใต้ อายุระหว่าง 4-5 ปี ถูกสุ่มให้อยู่ในกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 19 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ Webster’s Measure of Creative Thinking in Music II (MCTM II), แบบวัดการรับรู้ทางดนตรี Gordon’s Primary Measures of Music Audiation (PMMA) และแบบวัดการอ่านโน้ตฉับพลัน Sulzby’s Emergent Reading Scale ใช้เวลาทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ทั้งสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังโดยใช้การวัดผลทางสถิติแบบ One Way Analysis ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนดนตรีด้วยหนังสือภาพและกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับหนังสือภาพ มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติทั้ง 3 ด้าน ตามคำถามการวิจัยคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ และการอ่าน (Baek, 2009)

สำหรับงานวิจัยที่สร้างนวัตกรรมสื่อหนังสือภาพสำหรับเด็กนั้น ในปี 2558 นางสาวกชกร สัจภาพพิชิต จากสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พัฒนาหนังสือภาพอ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ประกอบไปด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม 3 เล่ม ได้แก่ เด็กเลี้ยงแกะ, กาดำกับหงส์ขาว และดาวลูกไก่ ซึ่งผลการทดลองพบว่าผู้เรียนกว่าร้อยละ 90 มีความเข้าใจในสาระดนตรี ปฏิบัติตามกิจกรรมสาระดนตรีได้ถูกต้อง รวมถึงสามารถตอบคำถามจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ในด้านคุณธรรมได้ถูกต้องทั้ง 3 เรื่อง

ในการศึกษางานวิจัยด้านการผลิตและออกแบบหนังสือภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมด้านการสร้างหนังสือภาพสามมิติ ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยสร้างความน่าสนใจให้แก่ตัวหนังสือมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การศึกษาและออกแบบหนังสือภาพสามมิติเรื่องสุตสาครของ วินัดดา อุทัยรัตน์ (2555), การศึกษาและออกแบบนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม เรื่อง ตัวงูเบ้มกลับใจ ของปวีณา ศรีวิวัฒน์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจาตุรงค์ เลาะห์เพ็ญศรี (2555) งานวิจัยทั้ง 2 ชิ้นเป็นผลงานจากสาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รวมถึงการพัฒนาหนังสือภาพสามมิติเรื่องวงจรชีวิตยูงลาย ของนาย สราวุธ

งามระเบียบ (2557) สาขาวิชาศิลปกรรม ภาควิชามนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม เป็นต้น

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ประกอบไปด้วยแนวคิดทฤษฎี 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1) พัฒนาการการรับรู้ของเด็กประถมศึกษา 2) การฟังดนตรีคลาสสิกในเด็ก 3) การสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก ซึ่งแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

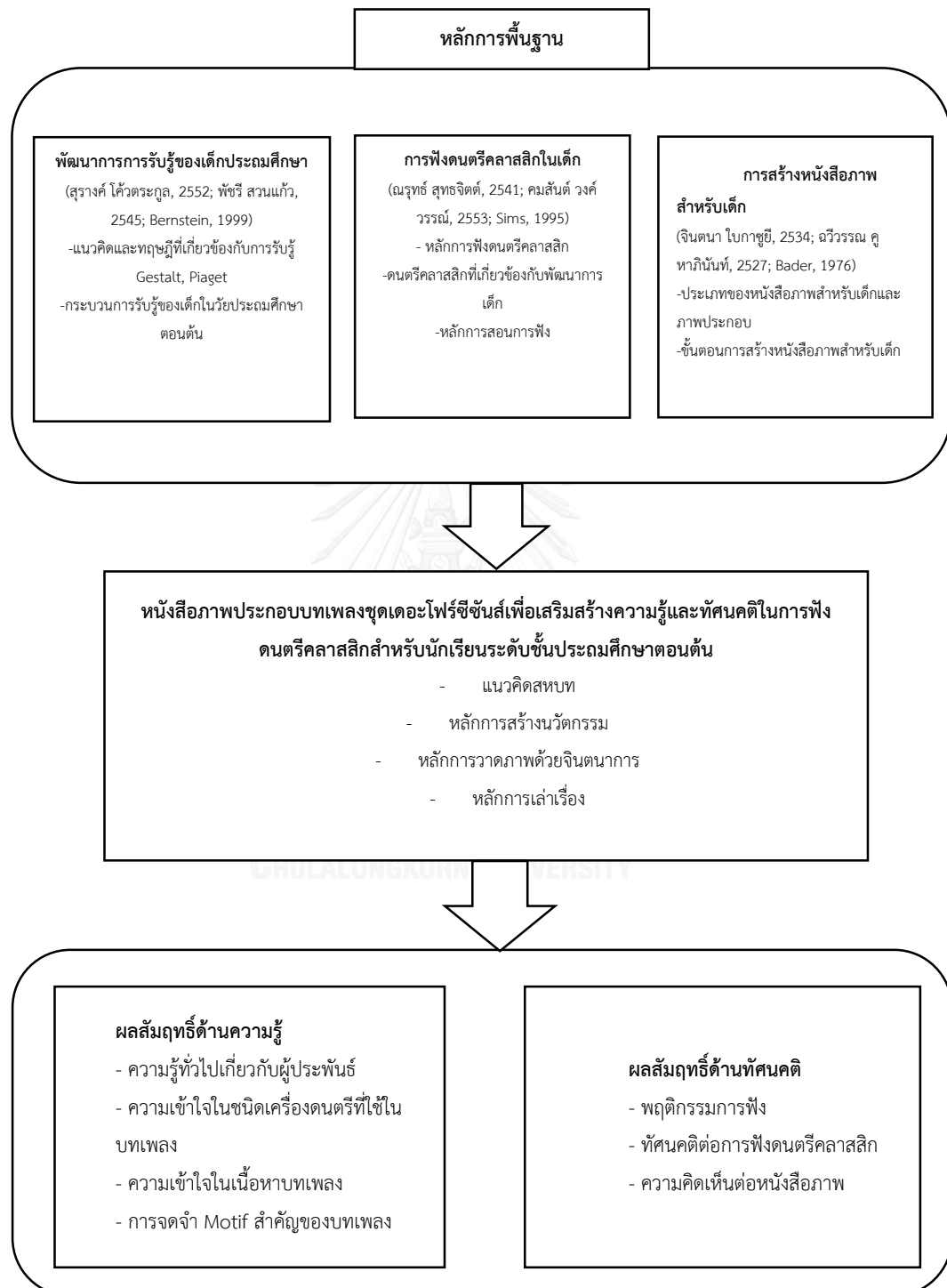
พัฒนาการการรับรู้ของเด็กประถมศึกษาประกอบไปด้วยทฤษฎีการรับรู้กลุ่มเกสตัลท์ กระบวนการรับรู้และพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัยของเพียเจต์ รวมไปถึงพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น

การฟังดนตรีคลาสสิกในเด็ก ประกอบไปด้วย หลักการฟังดนตรีคลาสสิก หลักการสอนการฟังของทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ หลักการคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับเด็กในวัยประถมศึกษา และแนวดนตรีซึ่งเหมาะแก่การนำมาฝึกฝนการฟังและเป็นจุดเริ่มต้นในการปลูกฝังนิสัยรักการฟังในเด็ก ได้แก่ ดนตรีบรรยายเรื่องราว

การสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก ประกอบด้วย ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ ขั้นตอนการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กและประโยชน์

จากหลักการพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ เพื่อช่วยให้เด็กในวัยประถมศึกษามีความรู้และความสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกมากขึ้น ปลูกฝังความมีใจรักในดนตรีคลาสสิกและลักษณะนิสัยที่ดีในการฟังเพลงของเด็กต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือภาพโดยใช้หลักการการสร้างสรรค์นวัตกรรม ที่เน้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ไม่ทำซ้ำหรือลอกเลียนแบบ ใช้จินตนาการของผู้วิจัยเองในการนำเสนอภาพโดยวาดขึ้นตามบทกวีนิพนธ์ซอนเน็ต นำเสนอเนื้อหาตามหลักการเล่าเรื่อง (Storytelling) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) ประวัติของ อันโตนิโอ วิวัลดี 2) ลักษณะของเครื่องดนตรีไวโอลิน 3) บทเพลงเดอะโพร์ซีซันส์ โดยมีลักษณะเป็นรูปเล่มหนังสือปกแข็ง ขนาด 28 x 19.5 เซนติเมตร ในเล่มใช้กระดาษร้อยปอนด์ ภาพประกอบเทคนิคสีไม้ผสมปากกาสี การวัดผลการทดลองแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ 2) การวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติ โดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น



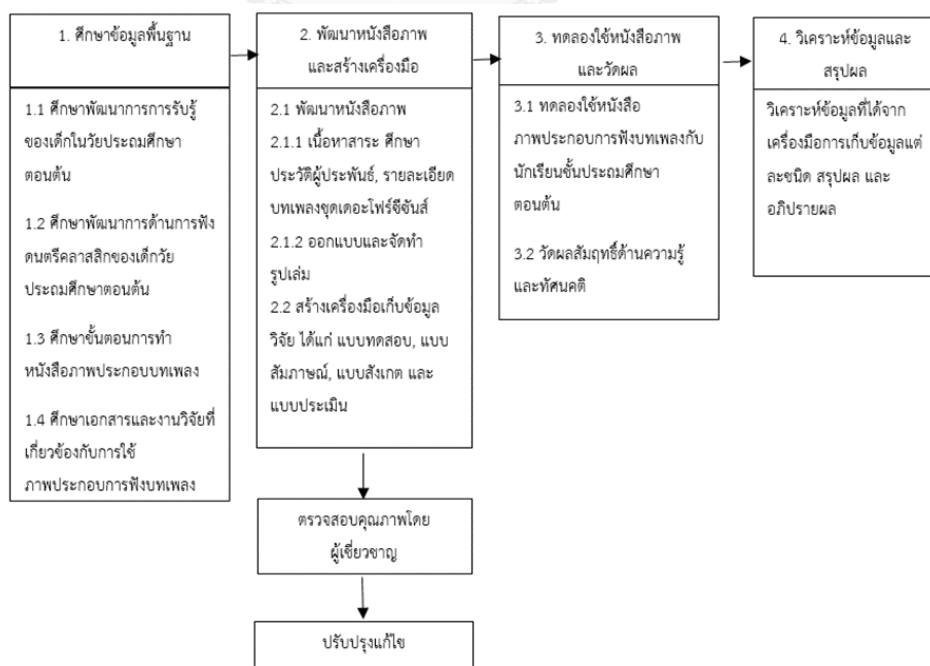
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งเป็นการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมและตรวจสอบสิ่งที่พัฒนาขึ้นในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (สุวิมล ว่องวานิช และ นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2546) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุด เดอะโพธิ์ซีซั่นส์ สำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุด เดอะโพธิ์ซีซั่นส์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการรับรู้ การฟังเพลงคลาสสิก และการจัดทำหนังสือภาพสำหรับเด็กในวัยประถมศึกษา
2. พัฒนาหนังสือภาพและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ทดลองใช้หนังสือภาพและวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้และทัศนคติ
4. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

โดยมีแผนการดำเนินงานตามแผนภาพดังต่อไปนี้



ภาพที่ 3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสือภาพเพื่อประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งการศึกษาข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1.1 ศึกษาพัฒนาการการรับรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความหมายของการรับรู้, แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้, กระบวนการรับรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น

1.2 ศึกษาพัฒนาการด้านการฟังดนตรีคลาสสิกของเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ความหมายของดนตรีคลาสสิก, หลักการฟังดนตรีคลาสสิก, ดนตรีคลาสสิกที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็ก และดนตรีคลาสสิกกับการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

1.3 ศึกษาขั้นตอนการทำหนังสือภาพประกอบบทเพลงความหมายของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบ, ลักษณะที่ดีของหนังสือภาพสำหรับเด็ก, ขั้นตอนการสร้างหนังสือภาพสำหรับเด็ก และประโยชน์ของหนังสือภาพสำหรับเด็ก

1.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพประกอบการฟังบทเพลง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหนังสือภาพและสร้างเครื่องมือ

หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น เป็นสื่อเสริมการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนในลักษณะตัวต่อตัว ซึ่งผู้วิจัยออกแบบเพื่อใช้เป็นกิจกรรมเสริมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีเดียวกับผู้วิจัย โดยกลุ่มนักเรียนผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นนักเรียนจากหลากหลายเชื้อชาติ ได้แก่ ไทย เวียดนาม ใต้หวัน และสิงคโปร์ นักเรียนทุกคนศึกษาอยู่ในโรงเรียนนานาชาติทั้งระบบอังกฤษและอเมริกัน สื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลัก

การพัฒนาหนังสือภาพในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักของการสร้างนวัตกรรม (Innovation) (นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์, 2559) โดยมีองค์ประกอบคือ

1) ความใหม่ คือเป็นสิ่งที่ยังไม่มีใครทำมาก่อน หนังสือภาพประกอบการฟังเล่มนี้เป็นการรวมเอาศิลปะแขนงต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันตามแนวคิดสหบท (Intertextuality) ที่กล่าวว่า ศาสตร์ต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อกัน ศิลปินผู้สร้างงานศิลปะแขนงหนึ่งอาจได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะอีกแขนงหนึ่ง ในลักษณะที่เรียกว่า “ศิลปะส่องทางให้กันและกัน” (Art Illuminated art) (ปิยะพิมพ์ สมิตติก, 2541) ผู้วิจัยจึงได้รวมเอาศาสตร์ทั้งด้าน ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ และดุริยางคศิลป์ เข้าไว้ด้วยกันในการพัฒนาหนังสือภาพเล่มนี้

2) การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา หนังสือภาพนี้สร้างขึ้นจากความรู้และความคิดสร้างสรรค์ผนวกกับจินตนาการของผู้วิจัยเอง โดยไม่มีการลอกเลียนแบบหรือทำซ้ำ ซึ่งการใช้จินตนาการในการเขียนภาพนั้น เกิดขึ้นจากการสังเกต วิเคราะห์ และแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการนำเสนอ แล้วนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ด้านศิลปะให้เกิดผลงานรูปแบบใหม่ (สุชาติ เกาทอง, 2550) ไม่ว่าจะเป็น รูปทรง เส้น สี บรรยากาศในภาพ โดยนำเสนออย่างอิสระ ไม่เน้นความเสมือนจริง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ซาบซึ้งและเพลิดเพลินกับศิลปะไปพร้อม ๆ กับการฟังดนตรี

3) มีประโยชน์ คือ เนื้อหาในหนังสือภาพให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเพลงชุดเดอะโพร์ซิซันส์ และมีจุดประสงค์หลักในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการฟังเพลงคลาสสิกสำหรับเด็ก มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาด้านการฟังเพลงคลาสสิกที่เด็กอาจรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่เข้าถึงยาก ไม่น่าสนใจ เนื้อหาในหนังสือจัดทำเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้สามารถใช้ได้ในวงกว้างทั้งเด็กไทยและเด็กนานาชาติ โดยผู้วิจัยได้เพิ่มเติมสาระด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี และความเข้าใจในบทเพลง เสริมอยู่ในเนื้อหาเพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้สอนสามารถพิจารณาสอนเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนบางคนที่อาจมีความรู้พื้นฐานด้านดนตรีที่สูงกว่าเด็กในวัยเดียวกัน

4) นวัตกรรมมีโอกาสพัฒนาต่อได้ ภายหลังจากการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เป็นการสอนแบบตัวต่อตัวในลักษณะกิจกรรมเสริมสำหรับวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเดี่ยว ผู้วิจัยสามารถนำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นมาปรับปรุงและพัฒนาให้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซิซันส์นี้มีความเหมาะสมต่อการใช้งานมากขึ้นต่อไปในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 5 ชิ้น ประกอบด้วย 1) แผนการสอนสำหรับการทดลอง 5 สัปดาห์ 2) แบบทดสอบความรู้ 3) แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ 4) แบบสังเกตพฤติกรรม 5) แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียดการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 แผนการสอนสำหรับการทดลอง 5 สัปดาห์

2.1.1 ศึกษาขั้นตอนการสร้างแผนการสอนและเนื้อหาสาระของหนังสือภาพที่ต้องการสอนในแต่ละสัปดาห์

2.1.2 สร้างแผนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย จุดประสงค์, สาระการเรียนรู้, รายละเอียดกิจกรรม, สื่อการเรียนรู้ และวิธีการเก็บข้อมูล

2.1.3 ตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1.4 ปรับปรุงแก้ไขและนำเครื่องมือไปใช้ในการทดลอง

ตัวอย่างแผนการสอน (ภาคผนวก ข)

แผนการสอนสำหรับการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโฟร์ซีซั่นส์

สัปดาห์ที่ 1

ระยะเวลาการทดลอง	จุดประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การเก็บข้อมูล
ครั้งที่ 1 เวลา 2 ชม. 30 นาที	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวประวัติของวีวัลดี	1. อันโตนิโอ วีวัลดี เป็นคีตกวีชาวอิตาลีในยุคบาโรก เกิดที่เมืองเวนิซ มีฉายาว่า “พระแดง” เนื่องจากบวชเป็นพระและมีผมสีแดง วีวัลดีสอนดนตรีให้เด็กหญิงกำพร้าและจัดตั้งวงซิมโฟนี เขาได้ประพันธ์บทเพลงไว้มากมาย	1. ครูเริ่มต้นชั้นเรียนด้วยการเปิดเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ผลิ ตอนที่ 1 ให้นักเรียนฟัง จากนั้นถามนักเรียนว่าเคยได้ยินบทเพลงดังกล่าวหรือไม่ ทราบไหมว่าใครเป็นผู้แต่งเพลงนี้ เคยได้ยินชื่อวีวัลดีหรือไม่ ให้แต่ละคนตอบ จากนั้นเริ่มเปิดหนังสือภาพในส่วนของประวัติวีวัลดีให้นักเรียนดูภาพและอ่านคำบรรยายที่เขียนในหนังสือ	1. ซีดีเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ผลิ ตอนที่ 1	ใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติของวีวัลดี และเครื่องดนตรีไวโอลินแบบปรนัยรวมทั้งหมด 8 ข้อ
	2. นักเรียนทราบถึงรายละเอียดของเครื่องดนตรีไวโอลิน	2. ไวโอลินเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย มีส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ส่วนตัว ส่วนคอหย่อง ที่รองคาง สะพานวางนิ้ว เป็นต้น ไวโอลินเป็นทั้งเครื่องดนตรีเดี่ยวและเครื่องดนตรีในวงออร์เคสตรา	2. ครูหยิบไวโอลินออกจากกล่องมาแสดงให้นักเรียนดู ถามว่ารู้จักไหม เรียกว่าอะไร เล่นเพลงให้นักเรียนฟังหนึ่งเพลง แล้วถามว่าชอบไหม อยากรู้จักกับเครื่องดนตรีชนิดนี้มากขึ้นหรือไม่ จากนั้นเปิดหนังสือในส่วนของรายละเอียดไวโอลินให้นักเรียนดูภาพและอ่านคำบรรยาย	2. ไวโอลินคันชัก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ของนักไวโอลิน	

2.2 แบบทดสอบ ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ของผู้เรียนที่ได้รับจากการใช้หนังสือภาพ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการการสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยสร้างแบบทดสอบให้วัดผู้เรียนในระดับขั้นการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทั้ง 6 ชั้นของพุทพิสัย (Cognitive

Domain) ได้แก่ ชั้นความจำ (Knowledge), ชั้นความเข้าใจ (Comprehension), ชั้นการนำไปประยุกต์ใช้ (Application), ชั้นวิเคราะห์ (Analysis), ชั้นสังเคราะห์ (Synthesis) และชั้นการประเมินค่า (Evaluation) ซึ่งในแบบทดสอบที่วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้ จะวัดความรู้ถึงแค่ชั้นความเข้าใจเท่านั้น

2.2.2 วิเคราะห์เนื้อหาสาระที่ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ออกแบบให้ครอบคลุมระดับชั้นความรู้ที่ต้องการจะทดสอบ และเนื้อหาสาระที่ต้องการจะวัด ได้แก่ ด้านประวัติศาสตร์ (History), ด้านทฤษฎีดนตรี (Theory), ด้านความเข้าใจในบทเพลง (Literature)

2.2.3 สร้างแบบทดสอบและตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.4 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือและนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ตารางที่ 3.1 การสร้างแบบทดสอบตามลำดับชั้นการเรียนรู้ (Cognitive Domain)

เนื้อหา (Content)	ข้อที่	สาระการเรียนรู้			ลำดับชั้นการเรียนรู้ (Cognitive Domain)					
		ประวัติ- ศาสตร์	ทฤษฎี ดนตรี	ความ เข้าใจ ในบท เพลง	ความจำ	ความ เข้าใจ	การ นำไปใช้	การ วิเคราะห์	การ สังเคราะห์	การ ประเมิน ค่า
ชีวประวัติวิวัลดี	1	/			/					
	2	/				/				
	3	/				/				
	4	/				/				
เครื่องดนตรีไวโอลิน	1	/			/					
	2		/			/				
	3	/				/				
	4	/				/				
คอนแชร์โตหมายเลข 1 “ฤดูใบไม้ผลิ	1		/		/					
	2			/	/					
	3	/			/					
	4		/			/				
	1			/		/				

คอนแวนต์หมายเลข 2 “ฤดูร้อน”	2	/			/					
	3			/		/				
	4		/			/				
คอนแวนต์หมายเลข 3 “ฤดูใบไม้ร่วง”	1			/		/				
	2	/				/				
	3			/		/				
	4		/			/				
คอนแวนต์หมายเลข 4 “ฤดูหนาว”	1			/		/				
	2		/			/				
	3	/			/					
	4		/			/				

แบบทดสอบความรู้จากการใช้หนังสือภาพประกอบการฟัง

สัปดาห์ที่ 1 “ชีวประวัติอันโด่งดังของ วีวัลดี”

1. Antonio Vivaldi เป็นคีตกวีในยุคใด
 - ก. คลาสสิก
 - ข. บาโรค
 - ค. โรแมนติก
 - ง. ศตวรรษที่ 21
2. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมใดต่อไปนี้ได้ หากมีโอกาสได้ไปเที่ยวเมืองเวนิสบ้านเกิดของวีวัลดี
 - ก. เข้าชมโคลอสเซียม 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก
 - ข. ล่องเรือกอนโดลาไปตามแม่น้ำสำคัญเพื่อชมบ้านเรือน
 - ค. ขึ้นไปถ่ายรูปบนยอดหอเอนปิซา
 - ง. เดินเที่ยวชมจัตุรัสเซนต์ปีเตอร์
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ชาวบ้านตั้งฉายาวีวัลดีว่า “พระแดง” ได้ตามข้อใด
 - ก. เนื่องจากบวชเป็นพระและมีผมสีแดง
 - ข. เนื่องจากบวชเป็นพระและใช้ไวโอลินสีแดง
 - ค. เนื่องจากอาศัยอยู่ในวิหารและมีผิวแดงจากการโดนแดดมาก
 - ง. เนื่องจากเป็นลูกของพระและมักใส่เสื้อคลุมสีแดง
4. วงออร์เคสตราหญิงล้วนที่วีวัลดีเป็นผู้ควบคุมดูแล เป็นเด็กที่มาจากที่ใด
 - ก. เด็กหญิงที่สถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้า
 - ข. เด็กหญิงลูกชาวบ้านในเมืองเวนิส
 - ค. เด็กหญิงชนชั้นสูงจากตระกูลที่ร่ำรวย
 - ง. สมาชิกเชื้อพระวงศ์จากราชวงศ์ในยุโรป

จากการตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.82

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.3 แบบสัมภาษณ์ ใช้เพื่อเก็บข้อมูลในด้านทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพและการฟังดนตรีคลาสสิก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

- 2.3.1 ศึกษาขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Instructured interview form)
- 2.3.2 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือสำหรับวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติของผู้เรียน ตามองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดความเข้าใจ (Cognitive Component), ด้านความรู้สึก (Affective or Feeling Component) และด้านแนวโน้มเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ (Action Tendency or Behavioral Component)

2.3.3 สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์สำหรับวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นั่งสื่อบทเพลงประกอบภาพประกอบเพลงเดอะโพร์ซีชั่นส์ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ทัศนคติต่อหนังสือภาพประกอบภาพ 2) ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก

2.4.4 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือและนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ตารางที่ 3.2 การสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติตามองค์ประกอบ 3 ด้านของทัศนคติ

คำถามในการสัมภาษณ์	องค์ประกอบของทัศนคติ		
	ความคิดความเข้าใจ	ความรู้สึก	แนวโน้มเชิงพฤติกรรม
ด้านที่ 1 ทัศนคติต่อหนังสือภาพประกอบภาพประกอบเพลง			
1. ทัศนคติต่อเนื้อหาของสาระของหนังสือภาพ	/	/	
2. ทัศนคติต่อรูปแบบและภาพประกอบ	/	/	
3. ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบภาพประกอบเพลง	/	/	
4. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการฟังประกอบหนังสือภาพ และการฟังโดยไม่มีหนังสือภาพ	/	/	
ด้านที่ 2 ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก			
1. ประสบการณ์การฟังดนตรีคลาสสิก	/	/	
2. ทัศนคติต่อดนตรีคลาสสิกหลังกิจกรรมใช้หนังสือภาพ	/	/	
3. การหาบทเพลงคลาสสิกฟังเพิ่มเติมด้วยตนเอง			/
4. ประโยชน์ของการฟังดนตรีคลาสสิก	/		

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ทัศนคติ (ภาคผนวก ง)

แบบสัมภาษณ์ทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
ต่อหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์และการฟังดนตรีคลาสสิก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่.....

เวลาที่เริ่มสัมภาษณ์..... เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ทัศนคติต่อหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์

1. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเนื้อหาสาระในหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์

.....
.....
.....

2. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อรูปแบบและภาพประกอบของหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์

.....
.....
.....

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์

.....
.....
.....

4. นักเรียนคิดว่าการฟังบทเพลงเดอะไฟร์ซีซั่นส์โดยมีหนังสือภาพประกอบ กับการฟังบทเพลงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีหนังสือภาพ มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก

1. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะไฟร์ซีซั่นส์ นักเรียนเคยมีโอกาสได้ฟังบทเพลงคลาสสิกมาก่อนหรือไม่

.....
.....
.....

2. หลังจากการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะไฟร์ซีซั่นส์ นักเรียนมีความรู้สึกนึกคิดต่อการฟังบทเพลงคลาสสิกอย่างไร

.....
.....
.....

3. หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังครั้งนี้ นักเรียนมีความสนใจในการหาบทเพลงคลาสสิกอื่น ๆ นอกเหนือจากเดอะไฟร์ซีซั่นส์ มากเพิ่มขึ้นหรือไม่

.....
.....
.....

4. นักเรียนคิดว่าการฟังบทเพลงคลาสสิกมีประโยชน์หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

จากการตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ทัศนคติจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.92

2.4 แบบสังเกต ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือ ภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบสังเกตตั้งขึ้นตอนต่อไป

2.4.1 ศึกษาขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสังเกต

2.4.2 ศึกษาตัวชี้วัดการเรียนรู้ด้านการฟังของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

ตอนต้น

2.4.3 สร้างเครื่องมือแบบสังเกตโดยใช้หลักเกณฑ์ตัวชี้วัดการเรียนรู้ด้านการฟังโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความสนใจ 2) ความตั้งใจ 3) การตอบสนอง ใช้แบบประเมินลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ 5, 4, 3, 2, 1 โดยกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละระดับไว้ดังนี้ 1) คะแนน 5 หมายถึง ดีมาก 2) คะแนน 4 หมายถึง ดี 3) คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง 4) คะแนน 2 หมายถึง พอใช้ 5) คะแนน 1 หมายถึง ควรปรับปรุง

โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนองระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนองระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนองระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนองระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนองระดับควรปรับปรุง

2.4.4 ตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือและนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ตัวอย่างเครื่องมือแบบสังเกต (ภาคผนวก จ)

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
การใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์

รายการประเมิน	ระดับ				
	5	4	3	2	1
ความสนใจ					
1. นักเรียนสนใจฟังในสิ่งที่ครูสอน					
2. นักเรียนมีความสนใจต่อรูปเล่มและภาพประกอบในหนังสือ					
3. นักเรียนซักถามครูเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน					
ความตั้งใจ					
4. นักเรียนมีสมาธิจดจ่อกับการฟังเพลง					
5. นักเรียนตั้งใจเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาพ, ดนตรี และบทกวี					
6. นักเรียนอ่านออกเสียงเรื่องราวและบทกวีอย่างตั้งใจ					
การตอบสนอง					
7. นักเรียนใช้คำศัพท์ต่าง ๆ มาอธิบายบทเพลงได้					
8. นักเรียนใช้ท่าทางในการอธิบายบทเพลงได้					
9. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างภาพ, ดนตรี และบทกวีได้					

จากการตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาของแบบสังเกตจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.89

2.5 แบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพประกอบบทเพลงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ใช้แบบประเมินลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สำหรับการประเมินคุณภาพเมื่อจัดทำหนังสือภาพเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาและปรับปรุงตัวเล่มหนังสือภาพต่อไป โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบประเมินคุณภาพ ดังนี้

2.5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน

2.5.2 สร้างแบบประเมินที่มีการประเมินทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ 5, 4, 3, 2, 1 โดยกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละระดับไว้ดังนี้ 1) คะแนน 5 หมายถึง ดีมาก 2) คะแนน 4

หมายถึง ดี 3) คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง 4) คะแนน 2 หมายถึง พอใช้ 5) คะแนน 1 หมายถึง
ควรปรับปรุง

2.5.3 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของหนังสือภาพ

2.5.4 นำผลมาประเมินหาค่าเฉลี่ยเพื่อการปรับปรุงแก้ไขหนังสือภาพต่อไป โดย
กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับควรปรับปรุง

ตัวอย่างแบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก ฉ)

แบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพประกอบบทเพลงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ระดับ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านเนื้อหา						
1. เนื้อหาในหนังสือภาพนำเสนอความรู้อย่างชัดเจน						
2. เนื้อหาในหนังสือภาพมีความน่าสนใจและชวนติดตาม						
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
ด้านรูปแบบ						
4. รูปแบบแข็งแรงคงทนเหมาะกับการใช้งาน						
5. ภาพประกอบนำเสนอเนื้อหาได้สอดคล้องกับบทเพลงและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
6. สีสีนของภาพประกอบสวยงามและดึงดูดความสนใจเด็ก						
ด้านประโยชน์						
7. เนื้อหาสาระของหนังสือภาพช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในประวัติผู้ประพันธ์, เครื่องดนตรีไวโอลิน และรายละเอียดของบทเพลง						
8. หนังสือภาพช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการฟังบทเพลงเดอะโพริซันส์มากขึ้น						
9. หนังสือภาพช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ตารางที่ 3.3 การใช้เครื่องมือตามลำดับขั้นตอนการทดลอง

ขั้นตอนที่	สัปดาห์ที่	รายละเอียดการทดลอง	หนังสือภาพ	แผนการสอน	แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน	แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินคุณภาพ
1	1	สอนเนื้อหาในส่วนของชีวประวัติของวีวัลดีและเครื่องดนตรีไวโอลิน	/	/	/	-	-	-
2	2	สอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 1 “ฤดูใบไม้ผลิ”	/	/	/	-	-	-
3	3	สอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 2 “ฤดูร้อน”	/	/	/	-	-	-
4	4	สอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 3 “ฤดูใบไม้ร่วง”	/	/	/	-	-	-
5	5	สอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 4 “ฤดูหนาว”	/	/	/	-	-	-
6	5	เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียน	-	-	-	/	/	-
7	5	เก็บข้อมูลการประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	-	-	-	-	-	/

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หนังสือภาพและวัตผล

ผู้วิจัยทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน คัดเลือกด้วยวิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Selective Sampling) โดยนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นนักเรียนจากโรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนทางเลือกในประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 4 โรงเรียน ประกอบไปด้วยนักเรียนหลายเชื้อชาติ ได้แก่ ไทย, อิสราเอล, ไต้หวัน, เวียดนาม และสิงคโปร์ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองตามแผนการสอนเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละหนึ่งชั่วโมงครึ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 สัปดาห์ที่ 1 ทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์ โดยสอนเนื้อหาในส่วนของชีวประวัติของวีวัลดีและเครื่องดนตรีไวโอลิน จากนั้นให้ทำแบบทดสอบในส่วนเนื้อหาดังกล่าว โดยแบบทดสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ

3.2 สัปดาห์ที่ 2 ทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์ โดยสอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 1 “ฤดูใบไม้ผลิ” ทั้งสามท่อน จากนั้นให้ทำแบบทดสอบในส่วนเนื้อหาดังกล่าว โดยแบบทดสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

3.3 สัปดาห์ที่ 3 ทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์ โดยสอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 2 “ฤดูร้อน” ทั้งสามท่อน จากนั้นให้ทำแบบทดสอบในส่วนเนื้อหาดังกล่าว โดยแบบทดสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

3.4 สัปดาห์ที่ 4 ทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์ โดยสอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 3 “ฤดูใบไม้ร่วง” ทั้งสามท่อน จากนั้นให้ทำแบบทดสอบในส่วนเนื้อหาดังกล่าว โดยแบบทดสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

3.5 สัปดาห์ที่ 5 ทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์ โดยสอนเนื้อหาในส่วนของคอนแชร์โตหมายเลข 4 “ฤดูหนาว” ทั้งสามท่อน จากนั้นให้ทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในส่วนเนื้อหาดังกล่าว โดยแบบทดสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

3.6 หลังทำการทดลองใช้หนังสือภาพมาจนถึงสัปดาห์ที่ 5 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้าย ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์ด้วยแบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังด้วยแบบสังเกต และข้อมูลด้านคุณภาพของหนังสือภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินคุณภาพของหนังสือภาพ จากนั้นจึงสรุปผล และอภิปรายผลเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เรื่อง การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

- 1.1 ขั้นตอนการจัดทำหนังสือภาพ
- 1.2 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์
- 1.3 ผลการประเมินหนังสือภาพ

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

- 2.1 ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์
- 2.2 ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์และการฟังดนตรีคลาสสิก
- 2.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชั่นส์

ตอนที่ 1 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

1.1 ขั้นตอนการจัดทำหนังสือภาพ

หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ที่พัฒนาขึ้น ออกแบบสำหรับการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัว ในลักษณะเป็นสื่อที่ใช้ในกิจกรรมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเดี่ยว แบ่งการจัดทำเป็น 4 ขั้นตอน ตามหลักของขั้นตอนการสร้างนวัตกรรม ได้แก่

1.1.1 ขั้นการคิดค้น (Invention) ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาสาระ วางโครงเรื่องในหนังสือเพื่อนำเสนอความรู้เกี่ยวกับบทเพลงคอนแชร์โตชุดเดอะโพร์ซีซันส์ และความเชื่อมโยงของบทกวีนิพนธ์ซอนเน็ตที่บรรยายในบทเพลงแต่ละท่อนกับแนวทำนองที่นำเสนอภาพของฤดูต่าง ๆ โดยมีขอบเขตการจัดทำ แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประวัติผู้ประพันธ์ ได้แก่ ชีวิตประวัติของอันโตนิโอ วิวัลดี การทำงานและผลงานการประพันธ์

ตอนที่ 2 ประวัติความเป็นมา ส่วนประกอบของเครื่องดนตรีไวโอลิน หน้าที่ของไวโอลินในวงออร์เคสตรา

ตอนที่ 3 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 1 “ฤดูใบไม้ผลิ”

ตอนที่ 4 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 “ฤดูร้อน”

ตอนที่ 5 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 3 “ฤดูใบไม้ร่วง”

ตอนที่ 6 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 4 “ฤดูหนาว”

1.1.2 การพัฒนา (Development) ผู้วิจัยออกแบบและจัดทำรูปเล่มตามที่ได้ศึกษาหนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบชนิดต่าง ๆ โดยวางแผนออกแบบและจัดทำรูปเล่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ต้องการส่งเสริมให้เด็กระดับวัยประถมศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเพลงและกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกมากขึ้น จัดทำเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ในวงกว้างสำหรับทั้งเด็กไทยและเด็กในระดับนานาชาติ โดยใช้หนังสือภาพที่มีลูกเล่นน่าสนใจ เหมาะสำหรับเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น ได้แก่ หนังสือที่มีลักษณะเปิดปิดขึ้นส่วนของกระดาษได้ หรือที่เรียกว่า “Lift-the-flap book” โดยมีขั้นตอนในการจัดทำ ดังนี้

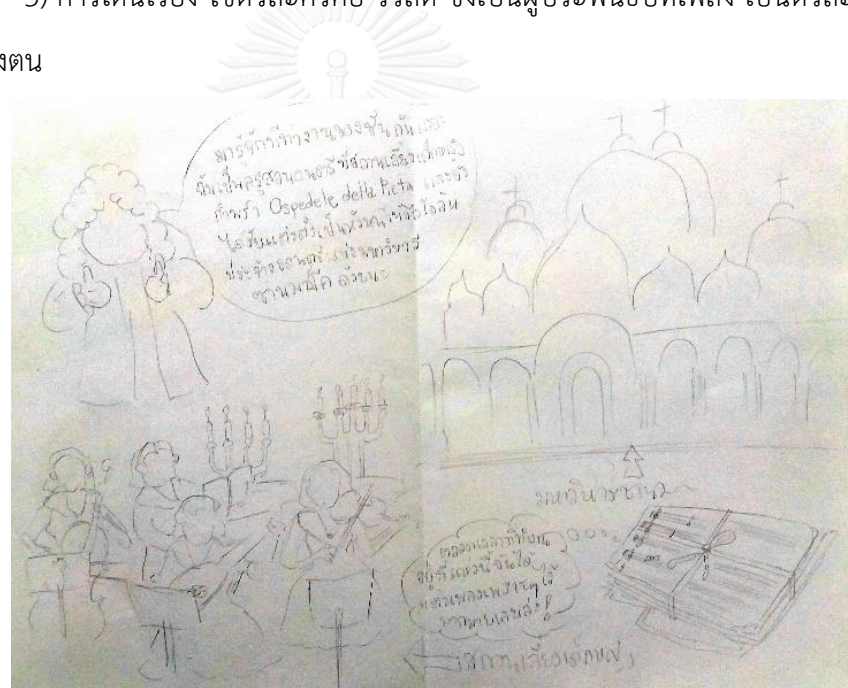
1.1.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรม การจัดทำหนังสือภาพสำหรับเด็ก และหนังสือประเภทเปิด-ปิดขึ้นส่วนกระดาษได้ (Lift-the-flap book)

1.1.2.2 ออกแบบภาพโครงร่างและเนื้อหา จากนั้นจัดวางหน้ากระดาษตามเนื้อหาสาระที่ได้กำหนดไว้ตามหลักการของการเล่าเรื่อง (Storytelling) (ปวีณอร พรหมณี, 2559) ได้แก่

1) หัวใจของเรื่อง เป็นการมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับผู้ประพันธ์บทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ เครื่องดนตรีหลักที่ใช้บรรเลงเดี่ยว และรายละเอียดของบทเพลงแต่ละฤดู

2) โครงเรื่อง นำเสนอเรื่องราวของบทเพลง คือ ผู้ประพันธ์ เครื่องดนตรีหลักที่ใช้บรรเลง และรายละเอียดบทเพลง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเนื้อหาสาระอื่น ๆ เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี และความเข้าใจในบทเพลง เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้สอนได้พิจารณาสอนเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่อาจมีพื้นฐานความรู้ด้านดนตรีมากกว่าผู้เรียนคนอื่น

3) การเดินเรื่อง ใช้ตัวละครคือ วิวัลดี ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์บทเพลง เป็นตัวละครบอกเล่าเรื่องราวของตน



ภาพที่ 4.1 การออกแบบโครงร่าง



ภาพที่ 4.2 การลงเส้นด้วยหมึกดำ

1.1.2.3 จัดทำรูปเล่มจำลองให้มีความใกล้เคียงกับเล่มจริง ทดลองวาดภาพ ลงสี และเขียนเนื้อเรื่องตามที่วางโครงร่างไว้ จัดเรียงเนื้อหาตามจริงตั้งแต่หน้าปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย



ภาพที่ 4.3 รูปเล่มจำลอง

1.1.2.4 ตัดเจาะกระดาษ แกะไขปรับปรุงภาพและชิ้นส่วนกระดาษที่เปิดปิด เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานมากขึ้น



ภาพที่ 4.4 ภาพที่ตัดเจาะแล้ว



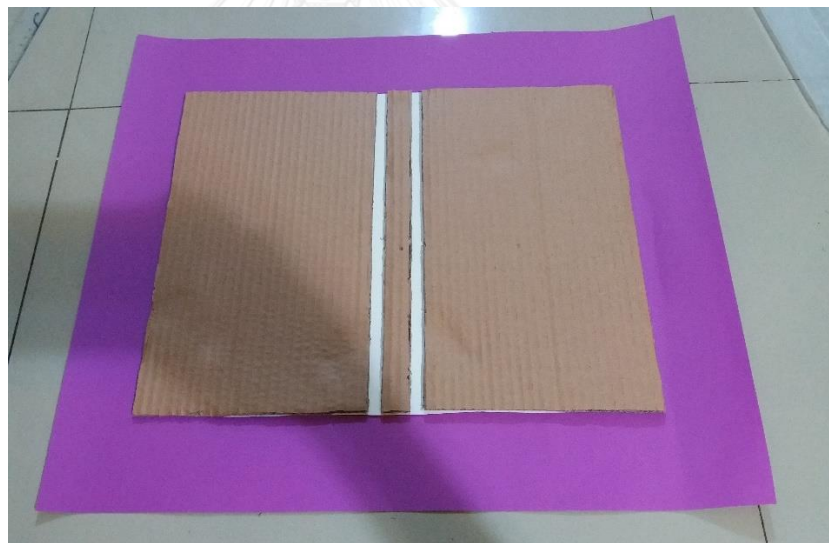
ภาพที่ 4.5 การเปิดชิ้นส่วนที่เจาะแล้ว

1.1.2.5 จัดทำรูปเล่มจริง ลักษณะหนังสือเป็นแนวตั้ง ขนาด 28 x 19.5 เซนติเมตร ใช้กระดาษร้อยปอนด์ ลงสีภาพประกอบด้วยเทคนิคสีไม้ผสมปากกาสี ฟันสเปรย์เคลือบเงาเพื่อความคงทน



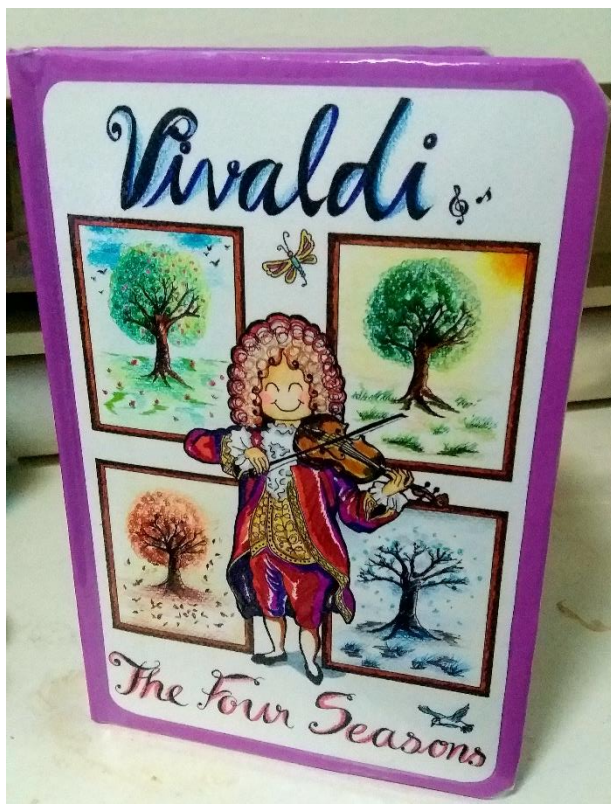
ภาพที่ 4.6 การเข้าเล่มหนังสือ

1.1.2.6 นำภาพวาดแต่ละหน้ามาพับครึ่ง ประกบติดกันหลังชนหลัง ไล่ไปที่ละหน้า เพื่อเตรียมรอเข้าเล่ม



ภาพที่ 4.7 การห่อปก

1.1.2.7 เข้าเล่มปกแข็งโดยใช้กระดาษลังจากกล่องเพื่อความทนทานและเจียนมุมโค้งเพื่อไม่ให้เป็นอันตรายต่อเด็ก ห่อด้วยกระดาษสีและเคลือบทับอีกชั้นด้วยพลาสติกใสเพื่อความคงทน



ภาพที่ 4.8 รูปเล่มสมบูรณ์ (ด้านหน้า)



ภาพที่ 4.9 รูปเล่มสมบูรณ์ (ด้านหลัง)



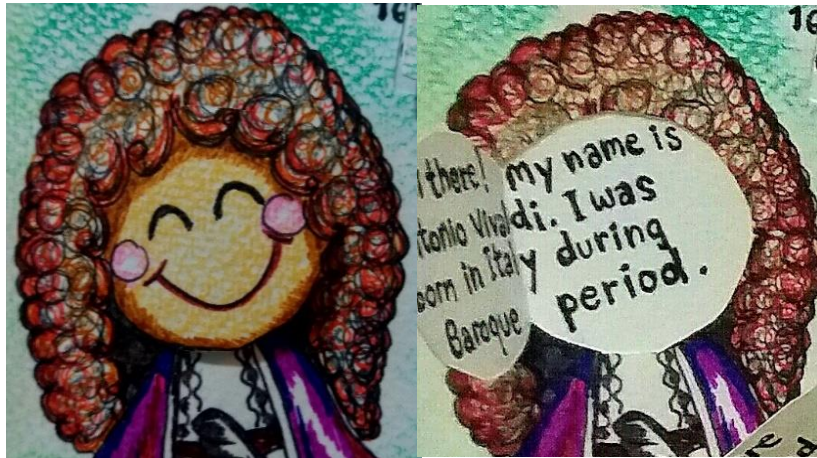
ภาพที่ 4.10 รูปเล่มสมบูรณ์ (ด้านบน)

1.1.3 ขั้นนำไปใช้จริง (Implementation) เป็นการนำเอาหนังสือภาพไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเก็บข้อมูลเป็นเวลา 5 สัปดาห์

1.1.4 ขั้นเผยแพร่ (Promotion) เมื่อจัดทำหนังสือภาพและปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปใช้ต่อไป ในเบื้องต้น อาจารย์ศักดิ์ระพี รักตประจิตร ได้ขอความร่วมมือในการเผยแพร่และนำเสนอเป็นตัวอย่างให้แก่ศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ลงเรียนในรายวิชาสื่อทางดนตรี

1.2 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดอะโพริซิซันส์

หนังสือภาพที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้ มีลักษณะเด่นคือเป็นหนังสือที่มีการตัดเจาะให้สามารถเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษได้ หรือที่เรียกว่า Lift-the-flaps โดยเมื่อปิดชิ้นส่วนกระดาษไว้ จะมองเห็นเป็นรูปภาพ และเมื่อเปิดชิ้นส่วนกระดาษออกจะพบเนื้อหาอยู่ข้างใต้ เช่นตัวอย่างดังต่อไปนี้



ภาพที่ 4.11 ใบหน้าวีวัลดี (เมื่อปิดและเปิดขึ้นส่วนกระดาษ)



ภาพที่ 4.12 คนกำลังยืนหนาวสั่น (เมื่อปิดและเปิดขึ้นส่วนกระดาษ)

เนื้อหาภายในเล่มแบ่งออกเป็น 6 ตอน

ตอนที่ 1 ประวัติผู้ประพันธ์ ได้แก่ ชีวิตประวัติของอันโตนิโอ วิวัลดี การทำงานและผลงานการประพันธ์

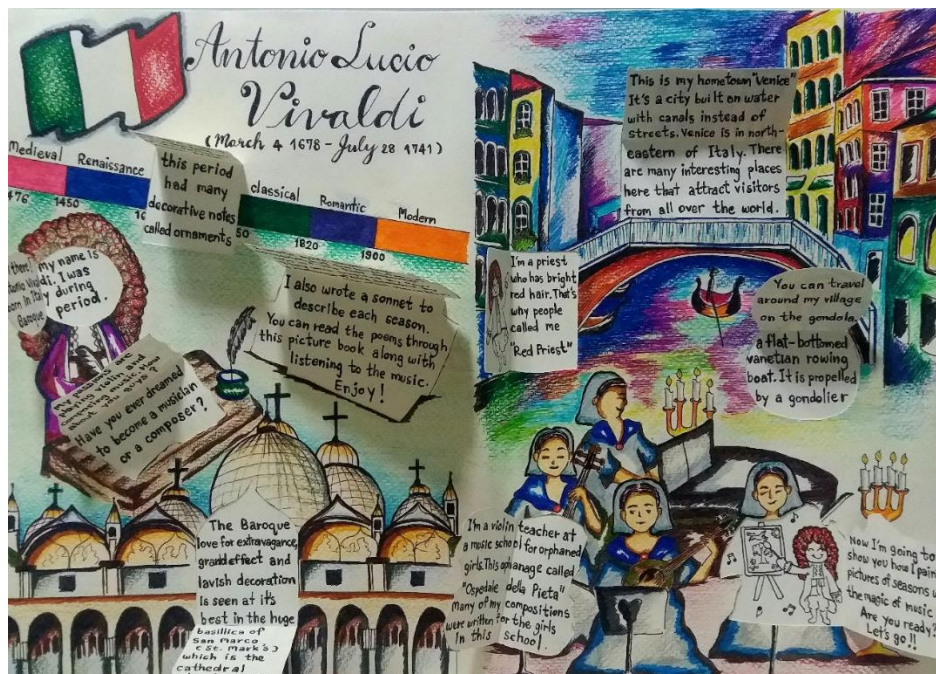


ภาพที่ 4.13 เนื้อหาตอนที่ 1 “วิวัลดี” (ปิดขึ้นส่วนกระดาษ)

เนื้อหาในครึ่งหน้าแรกประกอบด้วย ชื่อเต็มของวิวัลดี Antonio Lucio Vivaldi พร้อมทั้งวันเดือนปี ที่เกิดและเสียชีวิต ด้านข้างชื่อเป็นรูปธงชาติประเทศอิตาลี ประเทศบ้านเกิดของวิวัลดี ด้านล่างเป็นไทม์ไลน์แสดงยุคทางศิลปะตั้งแต่ยุคกลาง ยุคเรเนซองส์ ยุคบาโรค ยุคคลาสสิก ยุคโรแมนติก และยุคปัจจุบัน โดยขีดเส้นแสดงจำนวนปีคร่าวๆในช่วงยุคบาโรค ซึ่งเป็นยุคที่วิวัลดีมีชีวิตอยู่ ด้านล่างไทม์ไลน์ เป็นรูปตัวการ์ตูนวิวัลดีกำลังเขียนโน้ตเพลงที่ตกแต่งด้วยปากกาขนไนต์ ด้านข้างเป็นรูปวาดแสดงผลงานการประพันธ์ของวิวัลดีที่มีจำนวนมาก ส่วนล่างสุดของหน้ากระดาษคือมหาวิหารซานมาร์โค ซึ่งเป็นโบสถ์ขนาดใหญ่ในเมืองเวนิส ภายในมหาวิหารแสดงให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมแบบบาโรคที่เน้นการตกแต่งที่ซับซ้อน ลวดลายงดงามวิจิตรพิศดาร

ครึ่งหน้าที่สอง ประกอบด้วยภาพวาดของเมืองเวนิส บ้านเกิดของวิวัลดี ซึ่งแสดงให้เห็นตึกรามบ้านช่องที่สร้างบนน้ำ มีสะพานพาดผ่านลำคลอง ผู้คนใช้เรือที่เรียกว่า “กอนโดลา” เป็นพาหนะ

เดินทางไปตามลำคลอง ส่วนล่างของหน้ากระดาษเป็นภาพวาดของวงออร์เคสตราเด็กหญิงกำพร้าแห่ง “Ospedale della Pieta” ที่วีวัลดีได้ฝึกสอนและกำกับดูแลวงจนมีชื่อเสียง



ภาพที่ 4.14 เนื้อหาตอนที่ 1 “วีวัลดี” (เปิดขึ้นส่วนกระดาษ)

การตัดเจาะและเปิด-ปิดขึ้นส่วนของกระดาษในหน้านี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 ตำแหน่ง โดยจะนำเสนอรูปภาพประกอบของแต่ละจุดที่ตัดเจาะในลักษณะที่ปิดอยู่ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การตัดเจาะและเปิด-ปิดขึ้นส่วนของกระดาษ “วีวัลดี”

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
1		Baroque means “to have lots of decorations”. Music from this period had many decorative notes called ornaments.	บาโรค หมายถึง มากด้วยของประดับ ตกแต่ง ดนตรีในยุคนี้จึงประกอบด้วยโน้ตเล็ก ๆ น้อย ๆ มากมายที่เรียกว่าโน้ตประดับ

<p>2</p> 	<p>ใบหน้าของตัวการ์ตูนวิวาลดี</p>	<p>Hi there! My name is Antonio Vivaldi. I was born in Italy during Baroque period.</p>	<p>สวัสดีหนู ๆ ฉันชื่ออันโตนิโอ วิวาลดี ฉันเกิดที่ประเทศอิตาลี ในช่วงยุคบาโรค</p>
<p>3</p> 	<p>โน้ตเพลงบนโต๊ะทำงานของวิวาลดี</p>	<p>My passions are playing violin and composing music. How about you guys? Have you ever dreamed to become a musician or a composer?</p>	<p>ฉันชื่นชอบในการเล่นไวโอลินและแต่งเพลงแล้วพวกหนู ๆ ละ เคยฝันอยากเป็นนักดนตรีหรือนักแต่งเพลงบ้างหรือเปล่า</p>
<p>4</p> 	<p>ผลงานการประพันธ์เพลงของวิวาลดี</p>	<p>I wrote more than 500 concertos, but the most famous one is “The Four Seasons” They were inspired by four paintings of the seasons by the artist Marco Ricci. I also wrote a sonnet to describe each season. You can</p>	<p>ฉันแต่งคอนแชร์โตมากกว่า 500 บท แต่บทที่มีชื่อเสียงมากที่สุด ชื่อคอนแชร์โตชุด “เดอะโฟร์ซีซั่น” ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากภาพวาดสี่ฤดูของ มาร์โค ริชชี นอกจากนี้ฉันยังได้แต่งบทกลอนที่เรียกว่าซอนเน็ตเพื่อบรรยายภาพของแต่ละ</p>

		<p>read the poems through this picture book along with listening to the music. Enjoy!</p>	<p>ละอู่ด้วย พวกหนู ๆ สามารถอ่านบทกลอนในหนังสือภาพไปพร้อม ๆ กับการฟังเพลงเลย ขอให้สนุกนะ!</p>
<p>5</p> 	<p>ประตูของมหาวิหารซานมาร์โค</p>	<p>The Baroque love for extravagance, grand effect and lavish decoration is seen at its best in the huge basilica of San Marco (St. Mark's) which is the cathedral church in my hometown</p>	<p>ยุคบาโรคคือชอบในความหรูหรา ฟุ่มเฟือย ความสง่างาม และการตกแต่งที่ดงามอลังการ สามารถพบเห็นได้ชัดเจนที่สุดในมหาวิหาร ซานมาร์โค (เซนต์มาร์ค) ซึ่งเป็นโบสถ์ในบ้านเกิดของฉัน</p>
<p>6</p> 	<p>เมืองเวนิส</p>	<p>This is my hometown "Venice" It's a city built on water with canals instead of streets. Venice is in north-eastern of Italy. There are many interesting</p>	<p>นี่คือบ้านเกิดของฉัน "เวนิส" เป็นเมืองที่สร้างอยู่บนน้ำและมีลำคลองแทนถนนหนทาง เวนิสอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอิตาลี มีสถานที่ที่น่าสนใจมากมายใน</p>

		places here that attract visitors from all over the world.	เมืองแห่งนี้ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก
7 	ตึกรามบ้านช่องในเมืองเวนิส	I'm a priest who has bright red hair. That's why people called me "Red Priest"	ฉันเป็นพระที่มีผมสีแดงสด ชาวบ้านจึงพากันเรียกฉันว่า "พระแดง"
8 	เรือกอนโดลาที่ล่องอยู่ในลำคลองเมืองเวนิส	You can travel around my village on the gondola, a flat-bottomed venetian rowing boat. It is propelled by a gondolier.	หนู ๆ สามารถเที่ยวชมไปรอบ ๆ เมืองของฉันได้ด้วยการล่องเรือที่เรียกว่ากอนโดลา ซึ่งเป็นเรือพายท้องแบน ผู้พายเรือชนิดนี้เรียกว่ากอนโดลีเออร์
9 	เด็กหญิงกำพร้าที่เล่นเชลโล่	I'm a violin teacher at a music school for orphaned girls. This orphanage called "Ospedale della Pieta" Many of my compositions were written for the girls in this school.	ฉันเป็นครูสอนดนตรีให้กับเด็กหญิงกำพร้าสถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้าแห่งนี้มีชื่อว่า "ออสเพเดล เดลลาปิเอตา" ผลงานการประพันธ์ส่วนมากของฉันได้แต่งขึ้นเพื่อให้เด็ก ๆ ที่นี้ได้เล่นกัน

<p>10</p> 	<p>เด็กหญิงกำพร้าที่ เล่นไวโอลิน</p>	<p>Now I'm going to show you how I painted pictures of seasons with the magic of music. Are you ready? Let's go!</p>	<p>และตอนนี้ฉันจะ แสดงให้หนู ๆ ดูว่า ฉันสร้างสรรค์ ภาพวาดของฤดูต่าง ๆ ผ่านบทเพลงได้ อย่างไร หนู ๆ พร้อม กันรึยัง? ไปดูกันเลย!</p>
---	--	--	---

ตอนที่ 2 ประวัติความเป็นมา ส่วนประกอบของเครื่องดนตรีไวโอลิน หน้าที่ของไวโอลินในวง
ออร์เคสตรา

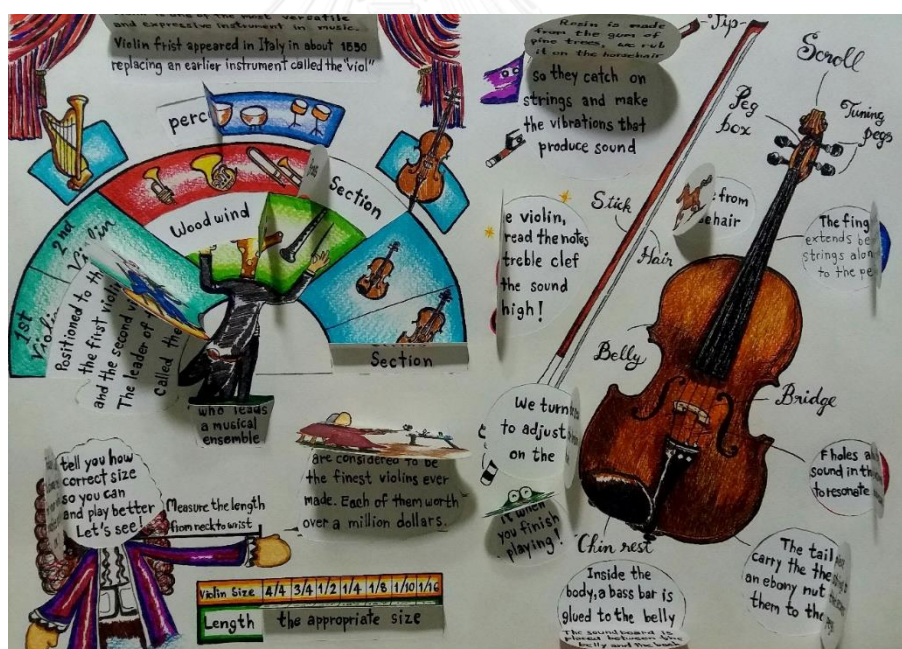


ภาพที่ 4.15 เนื้อหาตอนที่ 2 “ไวโอลิน” (ปิดชิ้นส่วนกระดาด)

ครึ่งหน้าแรกประกอบด้วยภาพวาดแผนผังตำแหน่งเครื่องดนตรีในวงออร์เคสตราในลักษณะ
ครึ่งวงกลม เริ่มจากกลุ่มเครื่องสาย ไวโอลินหนึ่งและสองทางด้านซ้ายมือ วิโอล่าและเชลโล่ด้านขวามือ
ดับเบิลเบสอยู่ด้านหลัง ตรงกลางเป็นกลุ่มเครื่องลมไม้และเครื่องลมทองเหลือง ด้านหลังเป็นกลุ่ม

เครื่องกระทบจังหวะและฮาร์ป พร้อมทั้งหัวหน้าวงที่นั่งในตำแหน่งไวโอลินหนึ่ง และผู้อำนวยเพลง หรือวาทยากรตรงกลาง ด้านล่างของกระดาน เป็นตัวการ์ตูนวิวัลดีแสดงวิธีการเลือกไวโอลินให้ได้ ขนาดเหมาะสมกับผู้เล่น โดยสามารถเทียบความยาวแขนกับขนาดของไวโอลินให้ตามตาราง ด้านข้าง เป็นภาพวาดของอันโตนิโอ สตราดิวารี ช่างทำไวโอลินชาวอิตาลีซึ่งมีชีวิตอยู่ในยุคบาโรคเช่นกัน

ครึ่งหน้าหลัง ส่วนบนเป็นภาพวาดมือที่กำลังถูยางสนลงบนคันชัก ส่วนล่างเป็นรูปกุญแจซอล ซึ่งเป็นกุญแจเสียงที่ใช้ในการอ่านโน้ตไวโอลิน ถัดมาเป็นรูปคันชักไวโอลินเพื่อแนะนำส่วนประกอบ และวิธีการใช้คันชักที่ถูกต้อง มีรูปของม้าซึ่งสื่อถึงการนำทางม้ามาใช้เป็นส่วนประกอบของคันชักเพื่อสี ลงบนสายให้เกิดเสียงขึ้น มีรูปกบด้านล่างสื่อถึงชื่อของชิ้นส่วนโคนคันชักที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Frog ซึ่งแปลว่ากบนั่นเอง พื้นที่หลักส่วนใหญ่ของหน้านี้เป็นภาพวาดส่วนประกอบของไวโอลิน เพื่อ อธิบายให้นักเรียนทราบถึงชื่อและหน้าที่ของส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ฟิงเกอร์บอร์ด, ที่รองคาง, หาง ปลา, หย่อง และช่องเสียงรูปตัวเอฟ เป็นต้น



ภาพที่ 4.16 เนื้อหาตอนที่ 2 “ไวโอลิน” (เปิดขึ้นส่วนกระดาน)

การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดานในหน้านี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ตำแหน่ง โดยจะนำเสนอรูปภาพประกอบของแต่ละจุดที่ตัดเจาะในลักษณะที่ปิดอยู่ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาด “ไวโอลิน”

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
1 	ชื่อเครื่องดนตรี ไวโอลิน	Violin is one of the most versatile and expressive instrument in music. Violin first appeared in Italy in about 1550 replacing an earlier instrument called the “vio”	ไวโอลินนับเป็นเครื่องดนตรีที่บรรเลงได้อย่างหลากหลายและสื่ออารมณ์ได้มากที่สุดชิ้นหนึ่ง ไวโอลินปรากฏขึ้นครั้งแรกในอิตาลีราวปี ค.ศ. 1550 แทนที่เครื่องดนตรีที่มีมาก่อนหน้านี้ซึ่งเรียกว่า “วิโอ”
2 	กลุ่มเครื่องกระทบ ฉิ่งหะ	Percussions	กลุ่มเครื่องกระทบ ฉิ่งหะ
3 	กลุ่มเครื่องลม ทองเหลือง	Brass section	กลุ่มเครื่องลม ทองเหลือง
4 	กลุ่มเครื่องลมไม้	Wood wind sectio	กลุ่มเครื่องลมไม้

<p>5</p> 	<p>หัวหน้าวงใน ตำแหน่งไวโอลิน หนึ่ง</p>	<p>Positioned to the left of the conductor the first violin sit closet to the audience and the second violins are right behind them. The leader of the first violin section is called the “Concertmaster”</p>	<p>ไวโอลินหนึ่งอยู่ตำแหน่งซ้ายมือของวาทยากรและนั่งชิดกับผู้ชมมากที่สุดไวโอลินสองนั่งอยู่หลังไวโอลินหนึ่งหัวหน้ากลุ่มไวโอลินหนึ่งนับเป็นหัวหน้าวง เรียกว่า “คอนเสิร์ตมาสเตอร์”</p>
<p>6</p> 	<p>ผู้อำนวยการเพลงหรือ วาทยากร</p>	<p>Conductor is a person who leads a musical ensemble</p>	<p>วาทยากรเป็นผู้ควบคุมการบรรเลงร่วมกันของวงออร์เคสตรา</p>
<p>7</p> 	<p>กลุ่มเครื่องสาย</p>	<p>String section</p>	<p>กลุ่มเครื่องสาย</p>
<p>8</p> 	<p>ใบหน้าที่ตัวการ์ตูน วิวัลดี</p>	<p>Today I will tell you how to choose the correct size for your violin so you can</p>	<p>วันนี้ฉันจะมาบอกวิธีการเลือกขนาดไวโอลินที่เหมาะสมเพื่อที่หนู ๆ จะ</p>

		practice easily and play better ok? Let's see!	ฝึกซ้อมได้ง่ายและเล่นได้ดีขึ้น ไปดูกันเลย
9 	อันโตนิโอ สตราดีวารี	Antonio Stradivari was an Italian instrument maker who lived in Cremona from 1644-1737 The violins he made are considered to be the finest violins ever made. Each of them worth over a million dollars.	อันโตนิโอ สตราดีวารี เป็นช่างทำเครื่องดนตรีชาวอิตาลีจากเมืองเครโมนาที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปี 1644-1737 ไวโอลินที่เค้าทำขึ้นได้รับการยกย่องว่าเป็นไวโอลินที่ดีที่สุดเท่าที่เคยมีมา แต่ละตัวมีราคากว่าล้านดอลลาร์
10 	ตารางการเลือกขนาดไวโอลิน	Use this table to determine the appropriate size.	ใช้ตารางนี้ในการเลือกขนาดไวโอลินที่เหมาะสมกับสรีระ
11 	การถูยางสน	Rosin is made from the gum of pine trees, we rub it on the horsehair so they catch on strings and make	ยางสนทำจากยางของต้นสน เราถูยางสนลงบนหางม้าเพื่อให้หางม้ายึดเกาะกับสาย เมื่อสีจึงสร้างความสั่นสะเทือนและเกิดเสียงขึ้น

		the vibrations that produce sound.	
12 	กุญแจซอล	To play the violin, you need to read the notes written on the treble clef because the sound is high!	ในการเล่นไวโอลินหนู ๆ ต้องอ่านโน้ตที่เขียนอยู่บนกุญแจซอล เพราะเป็นกุญแจที่ใช้สำหรับโน้ตเสียงสูงนั่นเอง
13 	โคนคันทักไวโอลิน	We turn the screw to adjust the tension on the hair.	เราหมุนสกรูเพื่อปรับระดับความตึงของหางม้า
14 	กบ	Don't forget to loose it when you finish playing!	อย่าลืมหย่อนหางม้าลงทุกครั้งในการเล่นเสร็จด้วยนะ!
15 	ม้า	The bow is made from wood and horsehair.	คันชักทำมาจากไม้และหางม้า
16 	วงกลมอธิบายส่วนประกอบไวโอลิน (Finger board)	The fingerboard extends beneath the strings along	ฟิงเกอร์บอร์ดพาดยาวอยู่ใต้สายไวโอลินไปตามความยาวของ

		the neck to the pegbox.	คอไวโอลินจนถึงกล่องลูกบิด
17 	วงกลมอธิบายส่วนประกอบไวโอลิน (F hole)	F holes allow the sound in the instrument to resonate and escape.	ช่องเสียงรูปตัวเอฟเป็นช่องที่ปล่อยให้เสียงได้ก้องกังวาลและดังออกมาจากตัวไวโอลิน
18 	วงกลมอธิบายส่วนประกอบไวโอลิน (Tailpiece)	The tailpiece carry the strings to an ebony nut that secures them to the pegs.	หางปลายยึดสายไวโอลินไว้กับขอบไม้อีโบนีและตรึงสายไว้กับลูกบิด
19 	วงกลมอธิบายส่วนประกอบไวโอลิน (Bass bar)	Inside the body, a bass bar is glued to the belly. The soundboard is placed between the belly and the back.	ภายในตัวไวโอลินเบสบาร์จะถูกทากาวติดไว้กับส่วนท้อง (ไม้ส่วนหน้า) และยังมีชานด์บอร์ดที่วางตั้งไว้ระหว่างส่วนท้องและหลังของไวโอลิน

ตอนที่ 3 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 1 “ฤดูใบไม้ผลิ”



ภาพที่ 4.17 เนื้อหาตอนที่ 3 “ฤดูใบไม้ผลิ” (ปิดขึ้นส่วนกระดาษ)

ในหน้านี้ เป็นภาพบรรยายบทเพลงคอนแชร์โตในท่อนของฤดูใบไม้ผลิ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวาของหน้ากระดาษ ซึ่งถูกวาดแบ่งให้เป็นท่อนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

ด้านซ้ายซึ่งเป็นภาพวาดบรรยายบทเพลงท่อนที่ 1 Allegro เริ่มจากส่วนบนเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษคำว่า Spring ถัดลงมาเป็นรูปของฝูงนกที่บินกันอยู่อย่างร่าเริง มีโน้ตท่อนแนวทำนองหลักของท่อน “Joyful spring has arrived” แสดงอยู่ด้วย มีลำธารไหลลงมาสู่ป่าด้านล่างพร้อมกับโน้ตแสดงแนวทำนอง “And the brooks in the gentle breezes flow with a sweet murmur” ด้านบนเยื้องไปทางซ้าย เป็นรูปของพายุฟ้าคะนอง มีสายฟ้าแลบ พร้อมโน้ตท่อน “The sky is cover with black mantle, thunder and lightning announce a storm” วงกลับสู่ด้านบนซึ่งเป็นรูปต้นไม้ผลิบานสีส้มสวยงาม สื่อถึงยามที่พายุสงบและนกเริ่มร้องเพลงอีกครั้ง

ด้านล่างของหน้ากระดาษถูกวาดให้สื่อถึงภาพของท่อนที่ 2 Largo จากบทเพลงนี้ ซึ่งเป็นภาพฝูงแกะในทุ่งกว้าง มีกระท่อมหลังเล็ก คนเลี้ยงแกะกำลังนอนหลับใหลใต้ต้นไม้พร้อมกับสุนัขเลี้ยงแกะคอยเฝ้าไม่ห่าง มีโน้ตแสดงแนวการบรรเลงของไวโอลินซึ่งแทนเสียงสุนัขเลี้ยงแกะกำลังเห่า


ด้านขวาของหน้ากระดาษบรรยายภาพของท่อนที่ 3 Allegro Pastorale เป็นภาพของกลุ่มชาวบ้านกำลังเต้นรำเฉลิมฉลองกันในงานเลี้ยง มีคนเป่าปี่สก๊อต คนเลี้ยงแกะและนางไม้กำลังเต้นรำ มีโน้ตแสดงแนวทำนองตอนเริ่มต้นของท่อนเพลงที่แสดงภาพการเต้นรำพร้อมเสียงปี่สก๊อต



ภาพที่ 4.18 เนื้อหาตอนที่ 3 “ฤดูใบไม้ผลิ” (เปิดขึ้นส่วนกระดาษ)

การตัดเจาะเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษในหน้านี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 13 ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. เนื้อหาของบทกวีซอนเน็ต 2. ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง โดยจะนำเสนอรูปภาพประกอบของแต่ละจุดที่ตัดเจาะในลักษณะที่ปิดอยู่ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูใบไม้ผลิ” (เนื้อหาของบทกวีซอนเน็ต)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
1		Concerto No. 1 in E major Opus. 8, RV 269 “La primavera”	คอนแชร์โต หมายเลข 1 ในบันไดเสียง อี เมเจอร์ โอปุส 8 อาร์วี 269 “ฤดูใบไม้ผลิ”

<p>2</p> 	<p>ฝูงนกกำลังบิน</p>	<p>Joyful spring has arrived, the birds welcome it with their happy songs.</p>	<p>ฤดูใบไม้ผลิอันสดใส ได้มาถึง ฝูงนกต้อนรับด้วยเสียงเพลงแห่งความสุข</p>
<p>3</p> 	<p>ลำธาร</p>	<p>And the brooks in the gentle breezes flow with a sweet murmur.</p>	<p>เสียงกระซิบอันอ่อนหวานจากลำธารที่ไหลเอื่อยในสายลมอ่อน</p>
<p>4</p> 	<p>พายุฟ้าคะนอง</p>	<p>The sky is covered with a black mantle, thunder and lightning announce a storm.</p>	<p>ท้องฟ้าปกคลุมไปด้วยเงาดำมืด ฟ้าแลบฟ้าร้องประกาศก้องว่าพายุกำลังจะมาถึง</p>
<p>5</p> 	<p>ต้นไม้แตกใบผลิบาน</p>	<p>When they are silent, the birds take up again their harmonious songs.</p>	<p>เมื่อความเงียบสงบมาเยือน ฝูงนกก็เริ่มร้องเพลงอันไพเราะอีกครั้ง</p>
<p>6</p>	<p>กระท่อมหลังเล็ก</p>	<p>And in the flower-rich meadow, to the gentle murmur</p>	<p>ในทุ่งกว้างที่เต็มไปด้วยดอกไม้ เสียงกระซิบอันอ่อนโยน</p>

		<p>of leaves and plants.</p>	<p>ของใบไม้และพืชพรรณ</p>
<p>7</p> 	<p>แกะ</p>	<p>The goatherd sleeps, his faithful dog at his side.</p>	<p>คนเลี้ยงแกะพลี้อยหลับ สุนัขผู้ซื่อสัตย์เฝ้าข้างกายไม่ห่าง</p>
<p>8</p> 	<p>คนเป่าปี่สก๊อต</p>	<p>To the merry sounds of a rustic bagpipe.</p>	<p>เสียงอันรื่นเริงของปี่สก๊อตไม้</p>
<p>9</p> 	<p>คนเลี้ยงแกะและนางไม้เต้นรำ</p>	<p>Nymphs and shepherds dance in their beloved spot. When spring appears in its brilliance.</p>	<p>นางไม้และคนเลี้ยงแกะเต้นรำอย่างมีความสุข เมื่อฤดูใบไม้ผลิอันสดใสได้มาเยือน</p>

ตารางที่ 4.4 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระต๊าก “ฤดูใบไม้ผลิ” (ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
10 	อัตราจังหวะ C	C can be used instead of the usual 4/4 time signature	อักษร C สามารถใช้แทนอัตราจังหวะธรรมดา 4/4
11 	เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงอี เมเจอร์	E major is a major scale based on E, with the pitches E F# G# A B C# D# Its key signature has four sharps	อี เมเจอร์ คือบันไดเสียงเมเจอร์ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตตัว E ประกอบไปด้วยระดับเสียง E F# G# A B C# D# เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงมี 4 ชาร์ป
12 	โน้ตวิโอล่าแสดงแนวบรรเลงเสียงประสาน	The viola's repeated rhythmic pattern represents the barking dog.	วิโอล่าบรรเลงซ้ำรูปแบบจังหวะเดิมแทนเสียงเห่าของสุนัข
13 	ใบไม้	12/8 is a compound time. There are four beats in one measure, each beat	อัตราจังหวะ 12/8 เป็นอัตราจังหวะผสม มีสี่จังหวะในหนึ่งห้อง แต่ละจังหวะประกอบด้วยโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้นสามตัว

		is made up of three eighth notes.	
--	--	-----------------------------------	--

ตอนที่ 4 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 “ฤดูร้อน”



ภาพที่ 4.19 เนื้อหาตอนที่ 4 “ฤดูร้อน” (เปิดชิ้นส่วนกระดาษ)

ในหน้านี้ เป็นภาพบรรยายบทเพลงคอนแชร์โตในตอนของฤดูร้อน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวาของหน้ากระดาษ ซึ่งถูกวาดแบ่งให้เป็นตอนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

ด้านซ้ายของหน้ากระดาษซึ่งแสดงภาพของตอนที่ 1 เริ่มต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษคำว่า Summer หรือ “ฤดูร้อน” มุมซ้ายสุดมีดวงอาทิตย์ขนาดใหญ่แผดแสงและรังสีความร้อนลงมายังพื้นดิน มีโน้ตแสดงแนวทำนองเริ่มต้นของบทเพลงที่สื่อถึงความอ่อนล้าและอิดโรยของคนเลี้ยงแกะ และฝูงสัตว์ จากนั้นนกคูกุส่งเสียงร้องเป็นจังหวะเร็วขึ้น ตามด้วยนกเขา และนกโกลด์ฟิชน์ โดยมีโน้ตแสดงแนวทำนองเสียงร้องของนกทั้ง 3 ประเภทประกอบอยู่ เหนือขึ้นไปด้านบนของฝูงนก เป็นกลุ่มก้อนเมฆใหญ่ก่อตัวเป็นพายุ

ด้านล่างของภาพ บรรยายถึงตอนที่ 2 ของบทเพลง ซึ่งเป็นภาพของบรรยากาศที่เงียบสงบ แต่ก็แทรกด้วยเสียงของพายุฟ้าคะนองอยู่เป็นระยะ ๆ เคล้าคลอไปกับเสียงอ้ออิงของเหล่าแมลงชนิด

ต่าง ๆ ทั้งหมด ตัวหนอน แมลงวัน ผีเสื้อ ต่อ แตน เป็นต้น โดยมีโน้ตแสดงแนวการบรรเลงของไวโอลินสอง ที่สื่อถึงเสียงหึ่ง ๆ ของบรรดาแมลงชนิดต่าง ๆ


ด้านขวาของภาพ บรรยายถึงท่อนที่ 3 เริ่มต้นด้วยมุมบนขวาสุดเป็นรูปกลุ่มเมฆขนาดใหญ่ก่อตัวเป็นพายุ เกิดเป็นฝนฟ้าคะนองและพายุลูกเห็บตกลงมายังไร่นาข้าวโพดและพืชผักต่าง ๆ ที่กำลังงอกงาม













ภาพที่ 4.20 เนื้อหาตอนที่ 4 “ฤดูร้อน” (เปิดชิ้นส่วนกระดาด)

การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาดในหน้านี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 12 ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. เนื้อหาของบทกวีซอนเน็ต 2. ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง โดยจะนำเสนอรูปภาพประกอบของแต่ละจุดที่ตัดเจาะในลักษณะที่ปิดอยู่ ดังตารางต่อไปนี้


ตารางที่ 4.5 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาด “ฤดูร้อน” (เนื้อหาของบทกวีซอนเน็ต)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
1	ตัวอักษร	Comcerto No. 2 in	คอนแชร์โต
	ภาษาอังกฤษคำว่า	G minor Opus. 8, RV	หมายเลข 2 ในบันได
	Summer	315 “L'estate”	เสียง จี ไมเนอร์ โอ

			ปุส 8 อาร์วี 315 “ฤดูร้อน”
2 	ดวงอาทิตย์	Under the merciless sun, languishes man and flock, the pine tree burns.	ภายใต้แสงอาทิตย์ที่ ไร้ความปราณี คน เลี้ยงแกะ ฟฝูงสัตว์ และต้นสน ต่าง ทรมานด้วยความ ร้อนที่แผดเผา
3 	นกคูกู	The cuckoo begins to sing and at once	ทันใดนั้นนกกาเหว่าก็ ส่งเสียงร้อง
4 	นกเขา	Join in the turtle dove	ร่วมประสานเสียง ด้วยนกเขา
5 	นกโกลด์ฟินช์	And the goldfinch	ตามมาด้วยนกโกลด์ ฟินช์
6 	ก้อนเมฆ	A gentle breeze blows, but Boreas join battle suddenly with his neighbor.	ลมอ่อนพัดโชย แต่ ทันใดนั้นลมพายุ เหนือก็โหมกระหน่ำ

<p>7</p> 	<p>คนเลี้ยงแกะ</p>	<p>And the shepherd weeps because overhead hangs the dreaded storm, and his destiny.</p>	<p>คนเลี้ยงแกะคร่ำครวญต่อโชคชะตาของตนเอง เพราะเหนือศีรษะขึ้นไป บทท้องฟ้า พายุใหญ่กำลังก่อตัว</p>
<p>8</p> 	<p>พายุฟ้าคะนอง</p>	<p>His tired limbs are robbed of their rest. By his fear of the lightning and the heavy thunder.</p>	<p>ฝูงสัตว์ที่เหนื่อยอ่อนจากการถูกรบกวน ยามหลับไหล ต้องหวาดกลัวกับเสียงฟ้าแลบฟ้าร้อง</p>
<p>9</p> 	<p>แมลง</p>	<p>And by the furious swarm of flies and hornets</p>	<p>ฝูงแมลงวันและแตนที่เกรี้ยวกราด</p>
<p>10</p> 	<p>กลุ่มก้อนเมฆ</p>	<p>Alas, his fear are well founded. There is thunder and lightning in the sky.</p>	<p>ช่างน่าเศร้า ความหวาดกลัวของเขาเป็นจริง เกิดฟ้าแลบและฟ้าร้องปรากฏบนท้องฟ้า</p>
<p>11</p> 	<p>ไร่ข้าวโพด</p>	<p>And the hail cuts down the lofty ears of corn</p>	<p>พายุลูกเห็บหักโค่นต้นข้าวโพดให้ล้มลง</p>

ตารางที่ 4.6 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระตาศ “ฤดูร้อน” (ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี และความเข้าใจในบทเพลง)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
12 	ลมพายุ	G is a minor scale based on G with the pitches G A Bb C D Eb F (for harmonic minor is F#) relative major is Bb major. Its key signature has 2 flats.	บันไดเสียง จี ไมเนอร์ คือบันไดเสียงไมเนอร์ ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตตัว G ประกอบไปด้วย ระดับเสียง G A Bb C D Eb F (สำหรับ ชนิดฮาร์โมนีจะเป็น F#)บันไดเสียงเครือญาติคือ บีแฟล็ต เมเจอร์เครื่องหมาย กำหนดบันไดเสียงมี 2 แฟล็ต

ตอนที่ 5 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 3 “ฤดูใบไม้ร่วง”



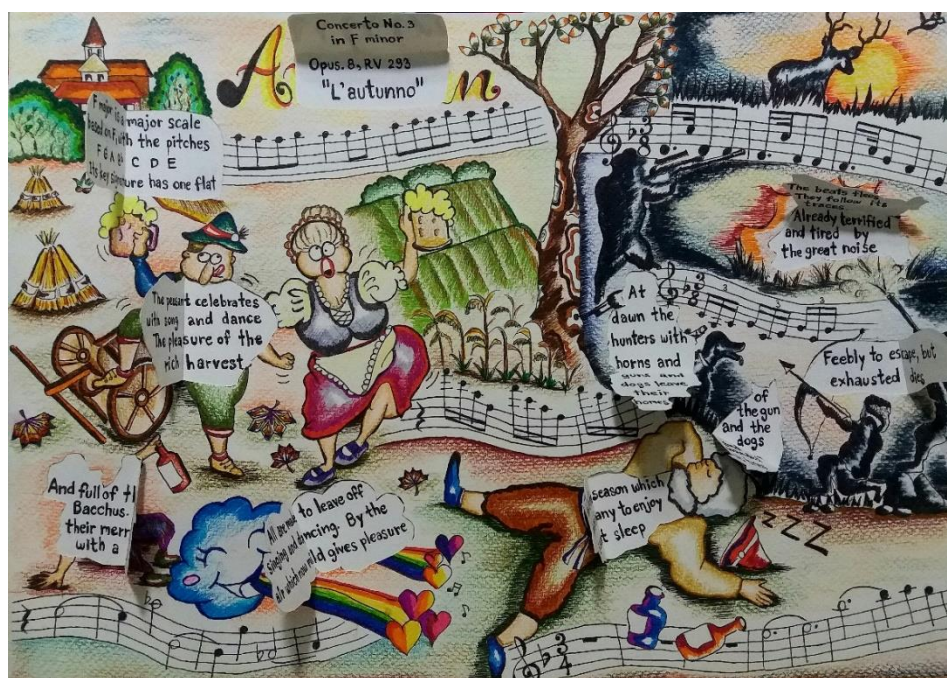
ภาพที่ 4.21 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูใบไม้ร่วง” (ปิดขึ้นส่วนกระดาษ)

ในหน้านี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวาดภาพออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวาของหน้ากระดาษ เพื่อนำเสนอภาพของบทเพลง ท่อนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

ด้านซ้ายของหน้ากระดาษซึ่งเป็นภาพของบทเพลงท่อนที่ 1 เริ่มต้นจากตัวอักษรภาษาอังกฤษขนาดใหญ่คำว่า Autumn ซึ่งหมายถึงฤดูใบไม้ร่วง มีโน้ตแสดงแนวทำนองตอนต้นของบทเพลงซึ่งบรรยายการเดินรำในชนบทของเกษตรกร เพื่อเฉลิมฉลองการเก็บเกี่ยวพืชผล ในภาพแสดงให้เห็นบรรยากาศของการกสิกรรม พืชไร่ และทุ่งนา มีบ้าน กองฟาง และรถไถ จุดเด่นตรงกลางของภาพคือเกษตรกรกำลังเดินรำและตีหม้ออย่างสนุกสนาน ด้านข้างเป็นโน้ตแสดงแนวทำนองสื่อถึงอาการของคนเริ่มเมา มุมซ้ายล่างของภาพเป็นชายขี้เมาที่ตีหม้อจนเมามาย พร้อมโน้ตแสดงแนวทำนองที่ซาลงเมื่อชายขี้เมาเริ่มผล็อยหลับ

ด้านล่างของหน้ากระดาษซึ่งบรรยายบทเพลงท่อนที่ 2 เป็นภาพหลังจากงานเลี้ยงเดินรำ มีก้อนเมฆพร้อมสายลมพัดอ่อนโยนไปยังเกษตรกรที่เมามายหลับไปอย่างมีความสุขท่ามกลางขวดเหล้า มีโน้ตแสดงแนวทำนองอยู่ด้านล่างสุดของหน้ากระดาษ

ด้านขวาเป็นภาพของบทเพลงท่อนที่ 3 ซึ่งสื่อถึงการออกล่าสัตว์ยามรุ่งอรุณ ผู้วิจัยได้ใช้สีดำเป็นหลักเพื่อแสดงให้เห็นถึงกลุ่มนายพรานและสัตว์ป่าในเงามืด มีแสงอาทิตย์เริ่มสาดส่องจากด้านบนลงมา มีโน้ตแสดงแนวทำนองตอนต้นของบทเพลง เสียงแตรล่าสัตว์ เสียงปืน เสียงเห่าของสุนัข ตรงกลางเป็นภาพสัตว์ป่าที่กำลังถูกล่า มีโน้ตแสดงแนวทำนองของสัตว์ป่าที่วิ่งหนีด้วยความตื่นตระหนก และตายลงด้วยความอ่อนล้าและบาดเจ็บ



ภาพที่ 4.22 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูใบไม้ร่วง” (เปิดขึ้นส่วนกระดาศ)

การตัดเจาะและเปิด-ปิดขึ้นส่วนของกระดาศในหน้านี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. เนื้อหาของบทกวีขอนเน็ด 2. ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง โดยจะนำเสนอรูปภาพประกอบของแต่ละจุดที่ตัดเจาะในลักษณะที่ปิดอยู่ ดังตารางต่อไปนี้


ตารางที่ 4.7 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระตาศ “ฤดูใบไม้ร่วง” (เนื้อหาของบทกวีซอนเน็ต)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
1 	ตัวอักษร ภาษาอังกฤษคำว่า Autumn	Comcerto No. 3 in F major Opus. 8, RV 293 “L’autunno”	คอนแชร์โต หมายเลข 3 ในบันได เสียง เอฟ เมเจอร์ โอ ปุส 8 อาร์วี 293 “ฤดูใบไม้ร่วง”
2 	เกษตรกรกำลัง เต้นรำ	The peasant celebrates with song and dance The pleasure of the rich harvest.	เกษตรกรเฉลิมฉลอง ความสุขและฤดูเก็บ เกี่ยวด้วยการร้องรำ ทำเพลง
3 	ชายขี้เมา	And full of the liquor of Bacchus They finish their merrymaking with a sleep.	จากการดื่มเหล้าจน เมามาย พวกเขา หลับไหลหลังจากการ เฉลิมฉลองจบลง
4 	ก้อนเมฆ	All are made to leave off singing and dancing By the air which now mild gives pleasure.	ชาวบ้านต่างยุติการ ร้องรำทำเพลงเมื่อ สายลมอ่อนพัดโชย แสนสบาย

<p>5</p> 	<p>เกษตรกรเมาหลับ</p>	<p>And by the season which invited many To enjoy a sweet sleep.</p>	<p>เป็นเหตุการณ์ที่เชื่อเชิญ ให้หลับไหลอย่างมี ความสุข</p>
<p>6</p> 	<p>นายพรานถือแตร เขาสัตว์</p>	<p>At dawn the hunters With horns and guns and dogs leave their homes.</p>	<p>เมื่อรุ่งอรุณมาถึง เหล่านักล่าสัตว์พร้อม แตรเขาสัตว์ ปืน และ สุนัข เดินทางออก จากบ้าน</p>
<p>7</p> 	<p>สัตว์ป่ากำลังถูกล่า</p>	<p>The beast flees, they follow its traces.</p>	<p>สัตว์ป่าหลบหนี นัก ล่าสัตว์ตามรอยพวก มันไป</p>
<p>8</p> 	<p>สัตว์ป่าชุกตัวในเงา มืด</p>	<p>Already terrified and tired by the great noise of the guns and the dogs and wounded it tries</p>	<p>สัตว์ป่าตื่นตกใจกับ เสียงดังของปืนและ สุนัข เมื่อยามถูกล่า จนได้รับบาดเจ็บ</p>
<p>9</p> 	<p>สัตว์ป่าล้มลงและ ขาดใจตาย</p>	<p>Feebly to escape, but exhausted dies.</p>	<p>พวกมันพยายาม หลบหนีอย่างกะปลก กะเปลี้ย แต่ก็ตายลง</p>

			ด้วยความอ่อนล้าในที่สุด
--	--	--	-------------------------

ตารางที่ 4.8 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระตาศ “ฤดูใบไม้ร่วง” (ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
10 	เครื่องหมายกำหนด บันไดเสียง เอฟ เมเจอร์	F major is a major scale based on F, with the pithes F G A Bb C D E Its key signature has one flat	เอฟ เมเจอร์ คือ บันไดเสียงเมเจอร์ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตตัว F ประกอบไปด้วยระดับเสียง F G A Bb C D E เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงมี 1 แฟล็ต

ตอนที่ 6 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 4 “ฤดูหนาว”



ภาพที่ 4.23 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูหนาว” (ปิดชิ้นส่วนกระตาศ)

ผู้วิจัยได้แบ่งการวาดภาพบทเพลงคอนแชร์โตท่อน “ฤดูหนาว” ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวา เพื่อนำเสนอภาพของบทเพลง ท่อนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

ด้านซ้ายของหน้ากระดาษซึ่งนำเสนอภาพของบทเพลงท่อนที่ 1 เริ่มต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษคำว่า Winter หมายถึง ฤดูหนาว ด้านซ้ายของตัวอักษรเป็นโน้ตแสดงแนวทำนองตอนต้นของบทเพลง มีภาพของต้นสนที่ปกคลุมด้วยหิมะ รวมถึงตุ๊กตาหิมะ บรรยากาศของฤดูหนาว จุดเด่นของภาพคือชายที่ยืนตัวสั่นจนฟันกระทบกันอยู่ท่ามกลางความเหน็บหนาว มีโน้ตแสดงแนวทำนองของสายลมที่พัดเยือก ฉากหลังเป็นคนที่กำลังวิ่งฝ่าลม หวังรอยเท้าไว้บนหิมะเป็นทาง มีโน้ตแสดงแนวทำนองของจังหวะการย่าเท้า

ด้านล่างของหน้ากระดาษ นำเสนอภาพของบทเพลงท่อนที่ 2 ในท่อนนี้ สื่อถึงความอบอุ่นของครอบครัวที่นั่งโอบกอดกันอย่างสุขใจข้าง ๆ เตาผิงที่เปลวไฟกำลังลุกโชน มีต้นสนให้บรรยากาศของฤดูหนาว ภายนอกหน้าต่างเห็นสายฝนโปรยปราย ผู้คนภายนอกตัวเปียกปอนเห็นเป็นเงาจาง ๆ ในท่อนนี้มีโน้ตของไวโอลินสอง ซึ่งบรรเลงแนวประสานด้วยเทคนิคการใช้นิ้วดีดสาย (Pizzicato) เพื่อแทนเสียงเม็ดฝนที่ตกกระทบพื้น

ด้านขวาของหน้ากระดาษซึ่งเป็นภาพของท่อนที่ 3 มุมบนของกระดาษมีภาพพายุและโน้ตแสดงแนวทำนองเริ่มต้นของท่อนเพลง บรรยากาศในท่อนนี้เป็นธรรมชาติกลางแจ้งของฤดูหนาวที่เห็นลำธารกลายเป็นน้ำแข็ง บทเพลงบรรยายถึงคนที่กำลังเดินบนน้ำแข็งอย่างระมัดระวัง แต่สุดท้ายก็ลื่นหกล้ม น้ำแข็งแตกออกเป็นเสียง ๆ



ภาพที่ 4.24 เนื้อหาตอนที่ 5 “ฤดูหนาว” (เปิดขึ้นส่วนกระดาษ)




การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษในหน้านี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 9 ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. เนื้อหาของบทกวีซอนเน็ต 2. ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง โดยจะนำเสนอรูปภาพประกอบของแต่ละจุดที่ตัดเจาะในลักษณะที่ปิดอยู่ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระดาษ “ฤดูหนาว” (เนื้อหาของบทกวีซอนเน็ต)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
1 	ตัวอักษร ภาษาอังกฤษคำว่า Winter	Comcerto No. 4 in F minor Opus. 8, RV 297 “L’inverno”	คอนแชร์โต หมายเลข 4 ในบันได เสียง เอฟ ไมเนอร์ โอปุส 8 อาร์วี 297 “ฤดูหนาว”
2 	ชายคนหนึ่งกำลัง ยืนท่ามกลางหิมะ หนาวสั่นจนฟัน กระทบกัน	Frozen and shivering in the icy snow. In the strong blasts of a terrible wind	เยือกเย็นและหนาว สั่นท่ามกลางหิมะ ลม หนาวรุนแรงพัด กระทบหน้า
3 	คนกำลังวิ่งบนหิมะ และทิ้งรอยเท้าเป็น ทาง	To run stamping one’s feet at every step With one’s teeth chattering through the cold.	วิ่งฝ่าหิมะทิ้งรอยเท้า ไว้เป็นทาง ฟัน กระทบกันเพราะ ความเหน็บหนาว
4 	กองไฟในเตาผิง	To spend the quiet and happy days by the fire	ใช้เวลาในวันอันแสน สุขอย่างสงบเงียบ ข้าง ๆ เตาผิง ภายนอกมีฝนตก

		Whilst outside the rain soaks everyone.	โปรยปรายจนทุกคนเปียกปอน
5 	คนกำลังลื่นล้มบนน้ำแข็ง	To walk on the ice with slow steps And go carefully for fear of falling. To go in haste, slide and fall down. To go again on the ice and run, Until the ice cracks and open.	เดินบนน้ำแข็งอย่างเซื่องช้าและระมัดระวังเคลื่อนไหวเร็วขึ้นจนลื่นและล้มลง แต่ก็ลุกขึ้นอีกครั้งและออกวิ่งจนน้ำแข็งแตกเป็นเสียงและเปิดออก
6 	ลมพายุพัด	To hear leaving their iron-gated house Sirocco, Boreas and all the winds in battle: This is winter, but it brings joy.	ได้ยินเสียงลมพายุซีรอกโคกำลังเคลื่อนเข้ามา สายลมแต่พายุอื่น ๆ เข้าปะทะกัน นี่คือฤดูหนาวแต่ก็นำมาซึ่งความสุข

ตารางที่ 4.10 การตัดเจาะและเปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระตาศ “ฤดูหนาว” (ความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและความเข้าใจในบทเพลง)

ตำแหน่ง	รูปภาพที่ตัดเจาะ	เนื้อหาภาษาอังกฤษ	แปลภาษาไทย
7		<p>F minor is a minor scale based on F with the pitches F G Ab Bb C DB Eb (for harmonic minor is E) relative major is Ab major. Its key signature has four flats</p>	<p>เอฟ ไมเนอร์ คือบันไดเสียงไมเนอร์ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตตัว F ประกอบไปด้วยระดับเสียง F G Ab Bb C DB Eb (สำหรับฮาร์โมนิคไมเนอร์จะเป็น E) บันไดเสียงเครื่องญาติคือ เอ แฟล็ต เมเจอร์ เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงมี 4 แฟล็ต</p>
8		<p>Pizzicato is a playing technique that involves plucking the strings of a string instrument</p>	<p>พิซซิคาโต คือเทคนิคการเล่นที่ใช้นิ้วดีดสายของเครื่องดนตรีในกลุ่มเครื่องสาย</p>
9		<p>3/8 time is a simple time. There are 3 beats in a measure and an 8th note gets 1 beat.</p>	<p>อัตราจังหวะ 3/8 เป็นอัตราจังหวะธรรมดา มี 3 จังหวะใน 1 ห้อง โน้ตเข้บ็ต</p>

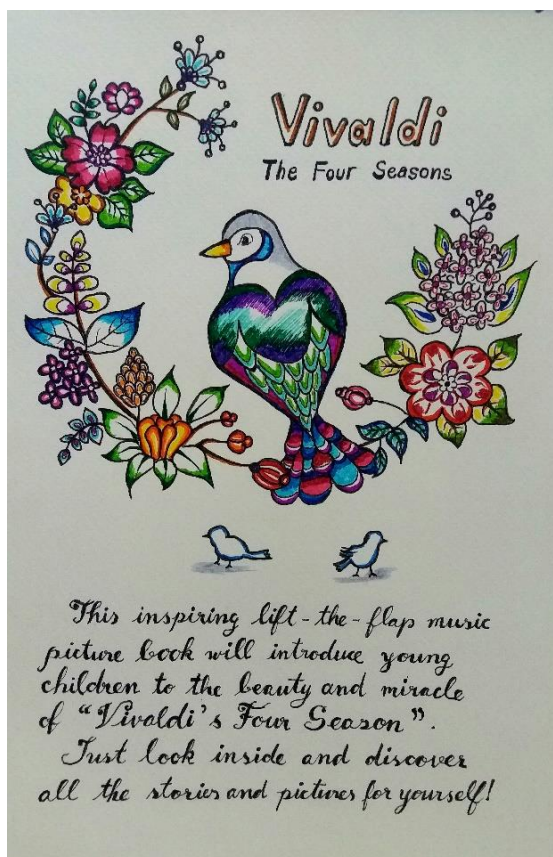
			1 ชั้น นับเป็น 1 จังหวะ
--	--	--	----------------------------

ปกหน้าและปกหลังของหนังสือภาพ



ภาพที่ 4.25 ปกหน้าของหนังสือภาพ

ปกหน้าของหนังสือประกอบด้วยชื่อของผู้ประพันธ์เพลง “Vivaldi” เป็นสีน้ำเงินเข้มอยู่ด้านบน มีผีเสื้อตัวน้อยบินอยู่ข้างใต้ตัวหนังสือ แนวคิดของการออกแบบปกหนังสือ ผู้วิจัยวาดให้เป็นภาพกรอบหน้าต่าง 4 บาน ที่มองออกไปเห็นต้นไม้ต้นเดิมในบรรยากาศโดยรอบที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล เริ่มจากด้านซ้ายบน เป็นฤดูใบไม้ผลิ ต้นไม้ดอกสีชมพู มีนกบินบนท้องฟ้า ด้านขวาบน เป็นฤดูร้อน แสดงแดดจากดวงอาทิตย์แผดเผา ด้านซ้ายล่างเป็นฤดูใบไม้ร่วง ต้นไม้เปลี่ยนสีเป็นสีส้ม ฝนน้ำตาด ผลิตใบร่วงลงสู่พื้นดิน และด้านขวาล่างเป็นฤดูหนาว ต้นไม้เหลือแต่กิ่งก้าน มีเกล็ดหิมะโปรยปราย ทั้งหมดนี้ สื่อถึงบทเพลงเดอะโฟร์ซีซันส์แห่งฤดูทั้ง 4 กึ่งกลางภาพระหว่างหน้าต่างทั้ง 4 บาน เป็นรูปวิวัลดีกำลังสีไวโอลินด้วยสีหน้ายิ้มแย้มเป็นสุข ด้านล่างของปกคือตัวอักษรภาษาอังกฤษ “The Four Seasons” เขียนด้วยสีชมพูสด มีนกตัวเล็กบินอยู่ข้าง ๆ



ภาพที่ 4.26 ปกหลังของหนังสือภาพ

ปกหลังของหนังสือ เป็นภาพของนกที่เกาะอยู่บนพวงดอกไม้ มีชื่อ “Vivaldi The Four Seasons” อยู่ด้านบนเหนือตัวนก ได้พวงดอกไม้ มีนกตัวเล็ก 2 ตัว เดินอยู่ ครึ่งล่างของปก บรรยายเป็นภาษาอังกฤษกล่าวถึงหนังสือเบื้องต้น คือ

This inspiring lift-the-flap music picture book will introduce young children to the beauty and miracle of “Vivaldi’s Four Seasons”. Just look inside and discover all the stories and pictures for yourself!

ภาษาไทยหมายถึง “หนังสือภาพประกอบการฟังแบบเปิด-ปิดชิ้นส่วนกระดาดได้เล่มนี้จะนำเด็ก ๆ ไปพบกับความงดงามและมหัศจรรย์ของบทเพลง เดอะโฟร์ซีซันส์ โดย วิวัลดี ลองเปิดดูข้างใน และค้นพบเรื่องราวและภาพวาดเพื่อตัวของเธอเอง!”

1.3 ผลการประเมินหนังสือภาพ

ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษา 3 ท่าน ทำการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพที่พัฒนาขึ้น โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา, ด้านรูปเล่ม และด้านประโยชน์ โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายถึง มีคุณภาพระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.50 หมายถึง มีคุณภาพระดับควรปรับปรุง

จากการประเมินคุณภาพหนังสือภาพของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน พบว่า

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	M	SD	ระดับคุณภาพ
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาในหนังสือภาพนำเสนอความรู้อย่างชัดเจน	4.0	1	ดี
2. เนื้อหาในหนังสือภาพมีความน่าสนใจและชวนติดตาม	4.7	.58	ดีมาก
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.3	1.15	ดี
ด้านรูปเล่ม			
4. รูปเล่มแข็งแรงคงทนเหมาะกับการใช้งาน	4.7	.58	ดีมาก
5. ภาพประกอบนำเสนอเนื้อหาได้สอดคล้องกับบทเพลงและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.0	0	ดีมาก
6. สีเส้นของภาพประกอบสวยงามและดึงดูดความสนใจเด็ก	5.0	0	ดีมาก
ด้านประโยชน์			
7. เนื้อหาสาระของหนังสือภาพช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในประวัติผู้ประพันธ์, เครื่องดนตรีไวโอลิน และรายละเอียดของบทเพลง	4.7	.58	ดีมาก

8. หนังสือภาพช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซันส์มากขึ้น	4.7	.58	ดีมาก
9. หนังสือภาพช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป	4.7	.58	ดีมาก
รวมทั้งสิ้น	4.6	.56	ดีมาก

จากตารางพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นต่อหนังสือภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา, ด้านรูปเล่ม และด้านประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 ($M=4.6, SD=.56$) อยู่ในระดับดีมาก

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อสังเกตรวมถึงคำแนะนำเกี่ยวกับหนังสือภาพ ดังนี้

ด้านเนื้อหา ปริมาณเนื้อหาในแต่ละหน้าอาจมีปริมาณมากเกินไปและยากเกินไปต่อระดับการเรียนรู้ทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีดนตรี เนื้อหาภายในเล่มที่เป็นภาษาอังกฤษอาจเป็นข้อจำกัดสำหรับเด็กบางกลุ่มที่ยังไม่มีทักษะด้านภาษาอังกฤษที่ดีพอ

ด้านรูปเล่ม การเข้าเล่มและปกหนังสือมีความแข็งแรงทนทานดี แต่คุณภาพของกระดาษที่ใช้ภายในเล่มยังไม่ดีเท่าที่ควร จึงอาจส่งผลให้ชิ้นส่วนกระดาษที่ตัดเจาะให้เปิดเปิดได้นั้นไม่มีความคงทนต่อการเปิดเปิดสำหรับเด็ก

ด้านประโยชน์ เพื่อให้เกิดประโยชน์เต็มที่ต่อกลุ่มผู้ใช้ทุกกลุ่ม ควรจะมีคำแนะนำหรือคู่มือการใช้สำหรับในกรณีที่ครูไม่ได้เป็นผู้ใช้ในชั้นเรียน เพื่อให้บุคคลที่อาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับบทเพลงนี้มาก่อนสามารถใช้ได้ และมีการแปลภาษาไทยในคู่มือสำหรับผู้ที่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ

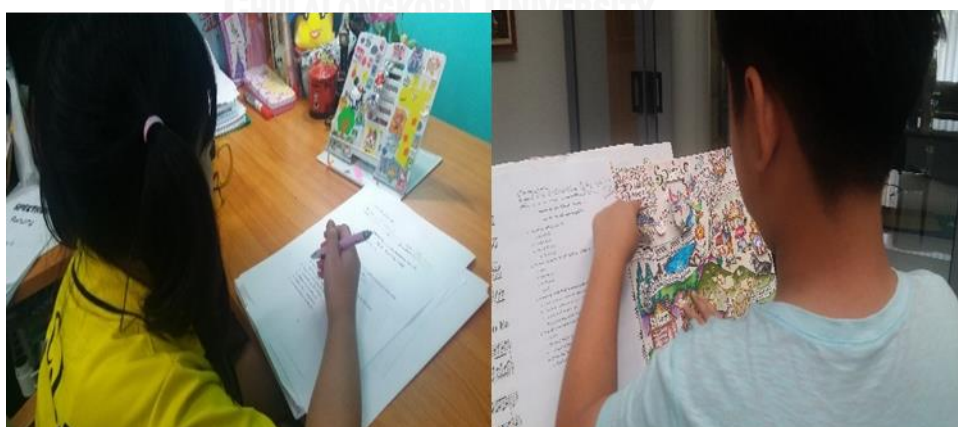
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

2.1 ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ และเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 8 คน เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น



ภาพที่ 4.27 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (1)



ภาพที่ 4.28 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (2)



ภาพที่ 4.29 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (3)



ภาพที่ 4.30 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (4)



ภาพที่ 4.31 การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ (5)

ผลการเก็บข้อมูลคะแนนของนักเรียนมีดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน							คะแนนหลังเรียน						
	Vivaldi	Violin	Spring	Summer	Autumn	Winter	รวม	Vivaldi	Violin	Spring	Summer	Autumn	Winter	รวม
1	2	2	0	2	0	1	7	4	4	3	4	4	3	22
2	0	4	1	2	2	1	10	4	4	4	4	4	4	24
3	3	4	0	2	2	3	14	4	4	3	4	4	4	23
4	1	4	2	1	2	1	11	4	4	4	4	4	4	24
5	1	3	0	2	2	4	12	4	4	4	4	4	4	24
6	1	4	4	3	4	4	20	4	4	4	4	4	4	24
7	3	4	1	1	0	2	11	4	4	3	4	4	4	23
8	3	4	3	3	1	4	18	4	4	4	4	3	4	23
คะแนนเฉลี่ยรายข้อ (4)	1.7	3.6	1.3	2	1.6	2.5	12.38	4	4	3.6	4	3.9	3.9	23.13

จากตารางจะเห็นได้ว่า คะแนนรายบุคคลก่อนเรียนนั้น นักเรียนคนที่ 1 ทำคะแนนได้น้อยที่สุดเพียง 7 คะแนน นักเรียนคนที่ 6 ทำคะแนนได้สูงสุดคือ 20 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างของผลคะแนนค่อนข้างมาก คะแนนรายข้อก่อนเรียน ถูกลบไปไม่ผลเป็นข้อที่ได้คะแนนรวมน้อยที่สุด คือ 1.3 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ส่วนหัวข้อการเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีไวโอลินซึ่งเป็นเนื้อหาที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เบื้องต้นค่อนข้างดีอยู่แล้ว จะเป็นข้อที่นักเรียนทำคะแนนรวมได้สูงสุดคือ 3.6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน

คะแนนรายบุคคลหลังเรียน เห็นได้ชัดว่าเพิ่มขึ้นสูงมาก มีนักเรียนจำนวนถึง 4 คนด้วยกันที่สามารถทำคะแนนได้เต็ม 24 คะแนน นักเรียนคนอื่น ๆ ได้คะแนนไม่แตกต่างกันมากนักคือ 23 และ 22 คะแนน ผู้วิจัยสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าเนื้อหาที่สอนนั้นไม่ยากเกินไปต่อการเรียนรู้ เพียงแต่เป็นสิ่งที่นักเรียนยังไม่เคยเรียนรู้มาก่อนเลย จึงทำให้คะแนนรายบุคคลก่อนเรียนค่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ยรายข้อหลังเรียนเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแทบทุกหัวข้อ นักเรียนสามารถตอบคำถามในแบบทดสอบได้ถูกต้องเกือบทั้งหมด หัวข้อของวีวัลดี ไวโอลิน และฤดูร้อน มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4 คะแนนเต็ม คือนักเรียนทุกคนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องทั้งหมด ถูกลบไปไม่ผลยังคงเป็นข้อที่คะแนนรวมเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 3.6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน

หลังจากการรวบรวมคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียนแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ได้แก่ t-Test

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังเรียน

คะแนน	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
คะแนน ก่อนเรียน	8	12.38	3.815	8.410*	.000
คะแนน หลังเรียน	8	23.13	.991		

* $p < .05$

จากตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จากแบบทดสอบที่มีคะแนนเต็ม 24 คะแนน ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของนักเรียนในการวัดผลก่อนเรียนอยู่ที่ 12.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.815 ($M=12.38, SD=3.815$) ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมในการวัดผลหลังเรียนอยู่ที่ 23.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .991 ($M=23.13, SD=.991$) การวัดผลจากแบบทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์

นอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในลักษณะของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหนังสือภาพในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ได้แก่

1. ประวัติศาสตร์ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวประวัติของวีวัลดี เช่น ผู้เรียนบางคนที่มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับวีวัลดีว่าเป็นคีตกวีหญิง ก็ได้เรียนรู้จากหนังสือภาพว่าวีวัลดีคือผู้ชาย ได้รู้จักมหาวิหารประจำเมืองเวนิส ลักษณะบ้านเมืองและการคมนาคมในเวนิสที่ใช้เรือกอนโดล่า เป็นต้น
2. ทฤษฎีดนตรี ได้เรียนรู้ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น เช่น การใช้อักษร C แทนอัตราจังหวะ 4/4, คำศัพท์ภาษาอิตาลีที่ใช้ในการบอกความเร็วของบทเพลง เช่น Allegro, Largo, presto เป็นต้น
3. เครื่องดนตรีไวโอลิน ผู้เรียนได้รู้จักประวัติความเป็นมาของไวโอลิน ส่วนประกอบของไวโอลินและคันชัก วิธีการดูแลรักษา ช่างทำไวโอลินที่มีชื่อเสียง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวงออร์เคส

ตรา เช่น วาทยากร (Conductor) หัวหน้าวง (Concertmaster) และตำแหน่งของเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ได้วง ได้แก่ กลุ่มเครื่องสาย เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง เครื่องกระทบ เป็นต้น

4. ความเข้าใจในบทเพลง ผู้เรียนได้ทราบถึงแนวการบรรเลงเสียงประสานของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ที่ใช้บรรยายภาพในฤดูนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ในท่อนที่ 1 ของฤดูใบไม้ผลิ มีการใช้ไวโอลินบรรเลงแนวทำนองซ้ำ ๆ แทนเสียงเห่าของสุนัข หรือการใช้นิ้วดีดสายของกลุ่มไวโอลินสองเพื่อแทนเสียงฝนตกในท่อนที่ 2 ของฤดูหนาว เป็นต้น

5. บทกวีซอนเน็ต ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของกวีนิพนธ์ชนิดนี้ รวมถึงประวัติความเป็นมา และกวีที่มีชื่อเสียงในการประพันธ์ซอนเน็ต

2.2 ทักษะคิดต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก

ผลการทดลองใช้หนังสือภาพในด้านทัศนคตินั้น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 8 คน นำเสนอผลโดยเริ่มจากข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียนและพฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นจึงเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบ่งเป็นด้านทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ และและด้านทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก

1. นักเรียนคนที่ 1



ภาพที่ 4.32 นักเรียนคนที่ 1

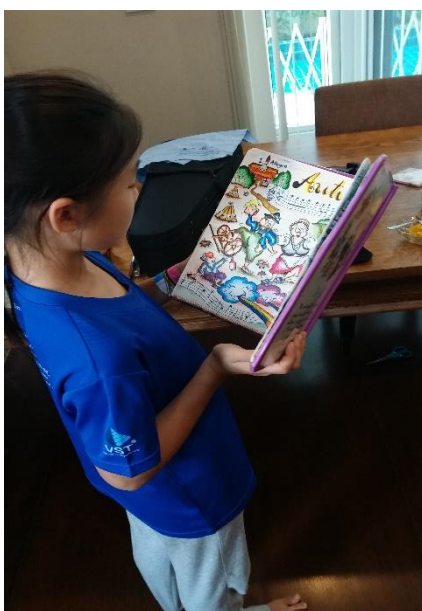
ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เป็นนักเรียนผู้ชายคนเดียวในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เริ่มเรียนเปียโนมาเป็นเวลาประมาณ 4 ปี มีทักษะการอ่านโน้ตดี แต่ด้านการบรรเลงอาจยังไม่ค่อยมีความนุ่มนวลมากเท่าที่ควร ความชื่นชอบในดนตรีถือว่าอยู่ในระดับดี

พฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนไม่ค่อยแสดงออกถึงความตื่นเต้นเมื่อเห็นหนังสือภาพ และไม่ค่อยแสดงอารมณ์ร่วมหรือสนใจต่อการฟังเพลงมากนัก แต่โดยรวมก็ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดี ตั้งใจเรียนรู้ความสัมพันธ์ของภาพ ดนตรี และบทกวีตามที่ครูสอน

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
ทัศนคติต่อหนังสือภาพ นักเรียนกล่าวว่า สีเส้นสดใสดึงดูดความสนใจดี ในภาพมีรายละเอียดเยอะให้ความรู้สึกน่าค้นหา นักเรียนรู้สึกแปลกใจที่ครูสามารถวาดอะไรซับซ้อนได้ และคิดว่า “ครูควรลองพิมพ์ขาย” นักเรียนคิดว่าการได้ดูหนังสือภาพและเปิดปิดชิ้นส่วนกระดาษช่วยให้ไม่รู้สึกง่วงนอนเวลาครูให้ฟังเพลง

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก นักเรียนให้ความเห็นต่อการฟังดนตรีคลาสสิกว่า “ผมเคยฟังมาบ้างในชั้นเรียนดนตรีที่โรงเรียน แต่คิดว่าเป็นเพลงที่ฟังยาก คนรู้จักน้อย ถ้าให้เลือกก็อยากฟังเพลงป๊อปทั่วไปและเรียนเปียโนเพลงป๊อปทั่วไปมากกว่า เพราะตอนแสดงให้เพื่อน ๆ หรือคนอื่นดูจะได้มีคนรู้จัก” หลังเข้าร่วมกิจกรรมนี้ช่วยทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทเพลงคลาสสิกเพิ่มขึ้นมาจากเดิมแต่ไม่ได้ทำให้สนใจอยากฟังเพลงคลาสสิกมากขึ้นกว่าเดิมเท่าไรนัก

2. นักเรียนคนที่ 2



ภาพที่ 4.33 นักเรียนคนที่ 2

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักเรียนมีคุณแม่ที่สนับสนุนการเรียนดนตรีและแข่งขันดนตรีเป็นอย่างมาก แต่เป็นในรูปแบบของการแสดงโชว์เพลงป๊อปต่าง ๆ และเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนมากกว่า การฝึกฝนพื้นฐานการบรรเลงอย่างจริงจังในทางคลาสสิก เป็นนักเรียนที่เน้นการทำกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง เช่น ดนตรี กีฬา เต้นรำ เป็นต้น เนื่องจากผ่านการแข่งขันมามากจึงมีความกล้าแสดงออกและมั่นใจในตัวเอง

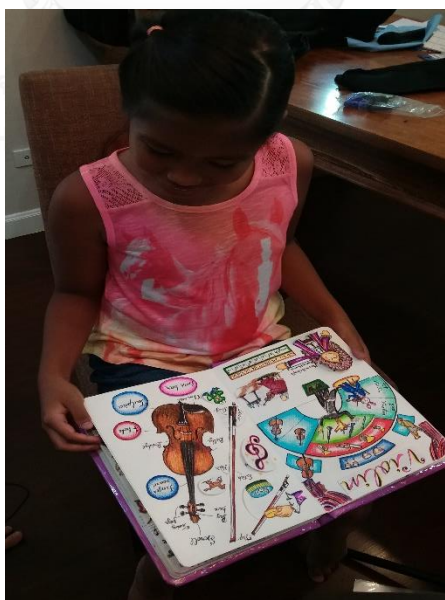
พฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความตั้งใจในการฟังเพลงพอคอร แต่มุ่งความสนใจไปที่รูปเล่มและภาพวาดมากกว่า มีความรู้สึกตื่นตาตื่นใจและชื่นชอบ รวมถึงวิจารณ์และให้คำแนะนำเกี่ยวกับหนังสือภาพ ว่าจุดไหนครูน่าจะทำอย่างไรให้ผลงานดีขึ้น โดยกล่าวว่า “ตรงมุมโค้ง ๆ นี้ครูตัดยังไม่เท่ากันเลย มันน่าจะมีเครื่องอะไรที่ตัดได้ทีเดียวพร้อมกันทุกหน้าให้ขอบออกมาเท่า ๆ กัน” ในด้านการเรียนรู้ นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีและบทกวีได้รวดเร็ว สามารถตอบคำถามได้ดี

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดอะโพรซิซันส์ จาก การสัมภาษณ์ นักเรียนคิดว่าเนื้อหาของหนังสือภาพน่าสนใจ นำเสนอเรื่องราวได้ดี ชอบที่สามารถเปิดชิ้นส่วนกระดาษ “it’s really nice how you present it” ภาพที่ชอบมากที่สุดไม่สามารถเลือกได้เพียงภาพเดียว เพราะชอบทั้งฤดูใบไม้ผลิและฤดูร้อน คิดว่ากิจกรรมนี้น่าสนใจตรงที่มีรูปภาพ

เพราะปกติไม่ได้ชอบฟังเพลงคลาสสิกมากนัก ดังนั้น ถ้าให้ฟังแต่เพลงโดยไม่มีหนังสือภาพหรือสื่อใด ๆ ให้อูเลย จะรู้สึกว่ามันน่าเบื่อมาก เนื้อหาที่เรียนไปแล้วจำได้แม่นคือประวัติวิวัลดีและเครื่องดนตรีไวโอลิน นักเรียนให้ความเห็นว่า อาจารย์สอนดนตรีที่โรงเรียนต้องอยากซื้อแผ่นอน อยากให้ลองนำไปใช้ในชั้นเรียนกับเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ เพราะปัจจุบันรู้สึกว่าการเรียนดนตรีที่โรงเรียนน่าเบื่อ

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ประสบการณ์การฟังเพลงคลาสสิก ไม่ค่อยมีโอกาสได้ฟังบ่อยนัก รู้จักเพียงแค่เพลงเดียวคือแคนนอน เป็นเพลงคลาสสิกเพลงเดียวที่ชอบและคิดว่าไพเราะที่สุดแล้ว สำหรับบทเพลงเดอะโพร์ซีซันส์ที่ครูนำมาให้ฟัง เคยได้ยินแค่ท่อนต้นของฤดูสปริงเพราะเป็นเสียงเรียกเข้าของโทรศัพท์ที่บ้าน เมื่อครูถามคำถามว่าแล้วหลังจากนี้จะมีคามสนใจหรือความพยายามในการหาเพลงคลาสสิกอื่น ๆ มาฟังเพิ่มเติมบ้างหรือไม่ นักเรียนถามกลับว่า ครูจะวาดภาพประกอบมาให้ดูด้วยหรือไม่ ถ้าครูสัญญาว่าจะวาดมากก็จะไปหามาฟัง เพราะโดยส่วนตัวคิดว่าเพลงคลาสสิกน่าเบื่อ ชอบเพลงป๊อปที่มีเนื้อร้องมากกว่า โดยนักเรียนกล่าวว่า “I don’t really go with classical music because I find its really boring. This picture book made it more interesting, would you draw more?”

3. นักเรียนคนที่ 3



ภาพที่ 4.34 นักเรียนคนที่ 3

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักเรียนเป็นเด็กที่เชื่อฟังคุณพ่อคุณแม่และครูมาก มีความอ่านหนังสือง่าย หัวไว และมีพรสวรรค์ในการเล่นดนตรีหลายชนิด ทั้งเปียโน ไวโอลิน และกีตาร์ รวมถึงสามารถร้องเพลงได้ตรงระดับเสียงและไพเราะ

พฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนค่อนข้างขี้อายและไม่ค่อยมีความมั่นใจ ในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนจะใช้เวลานาน เนื่องจากมีความรู้สึกกังวลว่าเป็นสิ่งที่ตนเองไม่รู้แต่ก็ไม่อยากตอบผิด โดยรวมมีความตั้งใจดี สนใจฟังเพลง เรียนรู้เนื้อหาและภาพประกอบจากหนังสือ แต่ไม่ค่อยมีการซักถามหรือตอบสนองด้วยการใช้เสียงร้องหรือท่าทางเท่าที่ควร

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์ นักเรียนให้ความเห็นต่อหนังสือภาพว่าตนเองชอบมากเพราะมีรูปภาพหลากหลาย สีสดใสสวยงาม เด็ก ๆ คนอื่นก็น่าจะชอบมากเช่นกัน “แปลกใจที่ครูตัดเจาะกระดาษให้เป็นชิ้นส่วนปิดเปิดได้เพราะดูยาก และซับซ้อนมาก” นักเรียนชอบที่ได้เรียนรู้ส่วนประกอบของไวโอลินและวิธีการเลือกขนาดเพราะเป็นสิ่งที่นำไปใช้ได้จริง กิจกรรมนี้ทำให้การฟังเพลงคลาสสิกสนุกขึ้น เพราะคิดว่าปกติเพลงคลาสสิกไม่มีเนื้อร้องบรรยายเรื่องราวจึงไม่เคยเข้าใจว่าเนื้อหาของบทเพลงเกี่ยวกับอะไร ถ้าครูจะสอนฟังเพลงคลาสสิกอีกคราวหน้าก็อยากให้วาดรูปประกอบมาอีก

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ไม่เคยได้สนใจฟังเพลงคลาสสิกอย่างจริงจัง เพราะครอบครัวเน้นฟังเพลงป๊อปฝรั่งเป็นหลัก ตั้งแต่รุ่นคุณปู่คุณย่าก็ฟังแต่เพลงป๊อปฝรั่งเช่นกัน นักเรียนเคยได้ยินเกี่ยวกับการฟังเพลงคลาสสิกว่ามีผลทำให้เด็กฉลาด “ตอนคุณแม่ท้องน้องคนที่สี่เคยได้ยินคุณแม่ฟังอยู่ข้างค่ะ” แต่สำหรับตนเองอาจอยากหามาลองฟังถ้าเป็นเพลงคลาสสิกที่มีชื่อเสียงและมีคนรู้จักเป็นจำนวนมาก

4. นักเรียนคนที่ 4



ภาพที่ 4.35 นักเรียนคนที่ 4

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักเรียนเป็นเด็กช่างพูด ร่าเริงแจ่มใส คุยเก่ง มีความสนใจเกี่ยวกับศิลปะ การวาดรูป ระบายสี ทำให้นักเรียนชื่นชอบกับกิจกรรมหนังสือภาพประกอบการฟังเพลงมาก ทุก ๆ ครั้งที่น่ารูปภาพใหม่ไปให้ดู นักเรียนจะตื่นตาตื่นใจและเฝ้ารอดูภาพถัดไปในทุก ๆ สัปดาห์ ในด้านการเรียนดนตรีไม่ค่อยมีสมาธิหรือสนใจกับการเรียนดนตรีมากมาตั้งแต่แรก คุณพ่อคุณแม่อยากให้เรียนเปียโน แต่ช่วงแรกที่เริ่มเรียนไม่มีความชอบเลย เคยร้องไห้ในบางครั้ง แต่ปัจจุบันดีขึ้นมาก สามารถจดจ่อกับการเรียนได้ต่อเนื่องตลอดทั้งชั่วโมง มีทัศนคติต่อการเรียนดนตรีที่ดีขึ้น แต่ความรู้เกี่ยวกับดนตรียังมีค่อนข้างน้อย ได้ร่วมทำกิจกรรมด้านดนตรีกับทางโรงเรียนอยู่บ้างแต่ไม่ค่อยจริงจังนัก

พฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม ในระหว่างการทำกิจกรรมและเก็บข้อมูล นักเรียนมีความสนใจเป็นอย่างมาก ตั้งใจฟังที่ครูสอน สนใจรูปภาพประกอบและการเปิดปิดชิ้นส่วนกระดาษอ่านออกเสียงเนื้อหาและบทกวีอย่างชัดเจนและตั้งใจมาก เมื่อครูเปิดเพลงให้ฟัง นักเรียนไม่อายที่จะร้องทำนองเพลงตาม และสามารถจินตนาการภาพได้ค่อนข้างใกล้เคียงกับที่บทกวีบรรยายไว้ เมื่อซักถามถึงเนื้อหาของบทเพลงที่เรียนไป นักเรียนสามารถตอบได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว เสียงดังฟังชัด ไม่มีอาการเขินอายเมื่อเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์ จาก การสัมภาษณ์ นักเรียนให้ข้อมูลว่า เนื้อหาในหนังสือภาพ สนุกและน่าสนใจ หลังจากได้อ่านทุกอย่าง

ได้เรียนรู้เกี่ยวกับไวโอลิน ช่างทำไวโอลิน และนักไวโอลินที่มีชื่อเสียงอย่างวิวัลดีที่เป็นพระและมีผมสีแดง รวมถึงฤดูต่าง ๆ สำหรับภาพประกอบ นักเรียนตอบว่า “ชอบมากค่ะ คิดว่าสวยมาก สีสดใสใสน่าสนใจ สนุกนี้ได้เปิดปิดชิ้นส่วนกระดาด เข้าใจภาพทุกอย่างที่อยู่บนกระดาด ไม่ได้รู้สึกว่ามันซับซ้อนหรือดูยุ่งยากเกินความเข้าใจ รู้สึกว่ากิจกรรมนี้สนุกและน่าสนใจดี ถ้าไม่มีภาพประกอบ ไม่มีอะไรให้จ้องมองดู จะคิดว่าการฟังเพลงน่าเบื่อมากค่ะ”

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ที่ผ่านมาไม่เคยได้มีโอกาสฟังเพลงคลาสสิกจริงจัง แต่ในชั้นเรียนดนตรีที่โรงเรียนเคยเปิดให้ฟังอยู่บ้าง “บางเพลงก็พอใช้ได้ บางเพลงก็น่าเบื่อ ถ้าสุดที่โรงเรียนให้ฟังบทเพลงซิมโฟนีหมายเลข 5 ของบีโธเฟิน” แต่หลังจากใช้หนังสือภาพนี้ รู้สึกชอบการฟังเพลงคลาสสิกมากยิ่งขึ้น ชอบที่ภาพในหนังสือบรรยายเรื่องราวของฤดูต่าง ๆ รู้สึกว่าสนุกมาก แต่หลังจากนี้ก็ไม่ว่าจะไปหาเพลงคลาสสิกฟังเองอีกไหม รู้สึกไม่ค่อยมีโอกาส แต่ถ้ามีหนังสือภาพประกอบการฟังมาให้ฟังอีกก็จะสนใจอยากฟังมากกว่าเดิม

5. นักเรียนคนที่ 5



ภาพที่ 4.36 นักเรียนคนที่ 5

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักเรียนเป็นเด็กพุดน้อย ไม่ค่อยแสดงออก เริ่มต้นจากการเรียนเปียโนแต่ไม่ชอบ ทำให้บางครั้งอาจมีอารมณ์หงุดหงิด โมโหง่าย แต่หลังจากเปลี่ยนมาเรียนไวโอลิน และร่วมกิจกรรมรวมวงกับทางโรงเรียน นักเรียนเปลี่ยนมาชอบดนตรี สามารถจดจำและมีสมาธิต่อ

การเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือมีความสุขมากขึ้น ยิ้มแย้ม หัวเราะ และเล่นดนตรีด้วยความรู้สึกดี ๆ ที่ออกมาจากใจจริง มีพัฒนาการการเล่นที่ดีขึ้นอย่างรวดเร็วมาก

พฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม พฤติกรรมระหว่างร่วมกิจกรรม นักเรียนเป็นคน เงียบและพูดน้อยมาก ไม่ค่อยมีการซักถามหรือแสดงออกด้วยการร้องหรืออ่านออกเสียง เมื่อครูถามคำถามเกี่ยวกับบทเพลงมักใช้เวลาคิดนานและไม่ค่อยอยากตอบ แต่โดยรวมมีความสนใจต่อการฟังเพลงและมีสมาธิในการเรียนรู้เนื้อหาในหนังสือเป็นอย่างดี ในระหว่างสัมภาษณ์ที่มีการบันทึกวิดีโอ นักเรียนจะยิ่งอาย นิ่งเงียบ และแทบไม่ตอบอะไรเลย จนครูต้องเลิกทำการบันทึกวิดีโอจึงจะตอบคำถามได้ดีและยิ้มแย้มมากขึ้น

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดอะโพโรซีชันส์ นักเรียนคิดว่าเป็นกิจกรรมที่สนุก ได้เรียนรู้เรื่องราวของบทเพลงใหม่ ๆ มีบทกวีน่าสนใจ และรูปภาพที่สวยงามมาก ๆ ประทับกับชิ้นส่วนกระดาษที่เปิดปิดได้มากที่สุด เมื่อเห็นหนังสือภาพเป็นครั้งแรก คำพูดที่พูดออกมาคือ “It’s amazing!” และหากไม่มีหนังสือภาพให้ดูประกอบก็จะไม่ค่อยสนใจอยากฟังเพลงมากนัก

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก นักเรียนเล่าว่า “เพลงคลาสสิกที่ได้ฟังบ่อยที่สุดคือบทเพลงของ โมสาร์ท เพราะคุณแม่ชอบและดาวนโหลตไวโนโทรศัพท์มือถือเป็นจำนวนมาก” หลังได้ทำกิจกรรมนี้ก็คิดว่าเพลงคลาสสิกอื่น ๆ ที่ไม่ได้แต่งโดยโมสาร์ทก็ไพเราะเช่นกัน หลังจากนั้นไปมีความสนใจอยากฟังเพลงคลาสสิกอื่น ๆ ต่อไปเรื่อย ๆ เนื่องจากคุณครูที่โรงเรียนสอนว่า “การฟังเพลงคลาสสิกคลอบไปด้วยระหว่างทำงานหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ จะทำให้จิตใจสงบ สามารถทำงานต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ช่วยให้ไม่รู้สึกหงุดหงิดหรือโมโหง่ายด้วยค่ะ”

6. นักเรียนคนที่ 6



ภาพที่ 4.37 นักเรียนคนที่ 6

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักเรียนเริ่มเรียนดนตรีตั้งแต่เด็ก เครื่องมือเอกคือเปียโน ก่อนจะเริ่มเรียนไวโอลินในเวลาไม่นาน นักเรียนมีความขยันฝึกซ้อมอย่างจริงจังมากและได้เรียนทฤษฎีดนตรีร่วมด้วย เนื่องจากมีความตั้งใจอยากศึกษาต่อในสาขาวิชาเอกทางดนตรีต่อไป นักเรียนเป็นเด็กหัวไว เรียนรู้เร็ว และมีความเข้าใจในพื้นฐานทางดนตรีด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

พฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้กิจกรรม ระหว่างร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความตั้งใจเป็นอย่างมากทั้งในการฟังบทเพลงและเรียนรู้เนื้อหาในหนังสือภาพ เนื่องจากมีความรู้ด้านทฤษฎีสูงกว่าเด็กคนอื่น ทำให้สามารถใช้คำศัพท์ทางดนตรีอธิบายความเข้าใจของบทเพลงได้เป็นอย่างดี เป็นนักเรียนที่ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนยาวนานที่สุด เนื่องจากเป็นเด็กที่ให้ความสำคัญกับการสอบและคะแนน เมื่อทำออกมาได้คะแนนดีก็จะตื่นเต้นดีใจไปเล่าให้ผู้ปกครองฟัง เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดในการทำแบบทดสอบ รวมถึงมีความสนใจและประทับใจอย่างจริงจังต่อบทเพลงที่ครูเปิดให้ฟัง

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์ จาก การสัมภาษณ์ นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นเป็นอย่างมากเมื่อได้เห็นหนังสือภาพเป็นครั้งแรก รู้สึกชื่นชอบภาพวาดและการลงสีที่สวยงาม โดยปกติเป็นคนชอบวาดรูประบายสีและศิลปะต่าง ๆ มักเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพระบายสีเสมอ ๆ เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจ ได้เรียนรู้อะไร ๆ อีกมาก นักเรียนกล่าวอย่างมีอารมณ์ขันว่า “ที่ผ่านมามาหนูเข้าใจผิดมาตลอดว่า วิวัลดีเป็นผู้หญิงค่ะ เพราะเคยเห็น

รูปภาพว่ามีผมยาว แต่ตอนนี้ได้ทราบแล้วว่าเป็นผู้ชายและเป็นพระอีกด้วย” นักเรียนคิดว่ากิจกรรมนี้มีความน่าสนใจมาก และกล่าวว่า “ต่อให้ไม่มีหนังสือภาพมาประกอบ ก็ยังอยากลองทำกิจกรรมและให้ครูสอนอยู่ดีค่ะ เพราะคิดว่าบทเพลงเดอะโพร์ซีซันส์เป็นบทเพลงที่น่าสนใจมาก”

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ปกตินักเรียนฟังเพลงคลาสสิกบ่อย เพราะเรียนเปียโนมาตั้งแต่เล็ก ๆ ชอบฟังเพลงคลาสสิกมากอยู่แล้วเพราะคิดว่ามีประโยชน์ ช่วยให้จิตใจปลอดโปร่งและมีสมาธิดี หลังกิจกรรมนี้ทำให้เข้าใจและชื่นชอบบทเพลงในยุควบาโรคมากขึ้นและจะไปลองหามาฟังเพิ่มเติมด้วยตนเองอีก

7. นักเรียนคนที่ 7



ภาพที่ 4.38 นักเรียนคนที่ 7

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักเรียนเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านเป็นอย่างมาก ทุกครั้งที่ครูไปถึงบ้าน จะเห็นนักเรียนอ่านหนังสืออยู่เสมอ บรรยากาศรอบตัวบ้านเต็มไปด้วยชั้นวางและตู้เก็บหนังสือ นักเรียนมีความสามารถด้านภาษา เนื่องจากคุณพ่อเป็นชาวต่างชาติ คุณแม่เป็นคนไทย นักเรียนจึงสามารถพูดได้หลายภาษา ได้แก่ ไทย อังกฤษ และจีน สามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว ปัจจุบันกำลังเรียนภาษาเกาหลีเพิ่มเติมอีกด้วย ได้รับการส่งเสริมการทำกิจกรรมจากโรงเรียนเป็นอย่างดี

ในด้านดนตรี เน้นเรียนไวโอลินเป็นหลัก และเรียนร้องเพลงเสริมเล็กน้อย นักเรียนเป็นเด็กที่มีสุขภาพจิตดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดี อ่อนน้อมถ่อมตน และคิดบวก ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ช่วย

ส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้มีกำลังใจในการเรียนและฝึกซ้อมที่ดี ไม่หงุดหงิด ท้อแท้ง่ายเมื่อเล่นผิดหรือต้องซ้อมซ้ำ ๆ เชื้อฟังเวลาครูสอนหรือให้แก้ไข ทำให้มีพัฒนาการการเล่นที่ดี ขึ้นอย่างรวดเร็ว

พฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้กิจกรรม ระหว่างเก็บข้อมูลการทำกิจกรรม นักเรียนมีความ ตั้งใจทั้งต่อการฟังบทเพลงและอ่านหนังสือภาพ สามารถเรียนรู้ความเชื่อมโยงของทั้งดนตรี บทกวี และรูปภาพได้อย่างรวดเร็ว ครูสามารถสังเกตได้ชัดเจนถึงความประทับใจอย่างแท้จริงที่นักเรียนมีต่อ หนังสือภาพ นักเรียนตอบคำถามอย่างชัดเจนฉะฉาน มีอารมณ์ร่วมสนุกสนานและหัวเราะตลอดการทำกิจกรรม

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ นักเรียนมีความสนใจและชื่นชอบในกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังเป็นอย่างมาก จากการสัมภาษณ์ นักเรียนกล่าวว่า เนื้อหาสาระในหนังสือ มีความน่าสนใจที่ได้ฟังเพลงประกอบการดู ภาพและอ่านหนังสือ เคยมีโอกาสดูและใช้หนังสือประเภทนี้มาก่อน มีความใกล้เคียงคือซื้อ หนังสือมาแล้วมีซีดีแถมมาให้ฟังเพลงประกอบ รูปภาพสวยเหมาะสมกับเพลง ใช้สีสวย เวลาเปิดปิด ขึ้นส่วนกระดาดารู้สึกสนุกมาก นักเรียนกล่าวว่า “ถ้าครูวีวทำขายจะซื้อแน่นอนค่ะ เวลาครูเปิดเพลงให้ ฟังรู้สึกสนุก เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ชอบที่ได้ทำแบบทดสอบและลุ้นกับคะแนน ถ้าเปิดแต่เพลงอย่าง เดียว หนูจะรู้สึกเบื่อนิดหน่อย เพราะเพลงก็จะไปเรื่อย ๆ ไม่น่าสนใจ”

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ปกติฟังเพลงคลาสสิกบ่อย แต่ไม่เคยรู้จักเพลงเดอะโพร์ซีซันส์มาก่อน ปกติชอบฟังเพลงคลาสสิกเฉพาะเวลาได้ไปชมคอนเสิร์ตเพราะได้ดูนักดนตรีบรรเลงสด “ตอนนั้นหนูไปดูคอนเสิร์ต คนเล่นเค้าทำหน้าที่กับเพลงมากเลยคะ” นักเรียนชอบที่ได้เห็นสีหน้า ท่าทาง น่าประทับใจมากกว่าการฟังแต่เสียงบันทึก แต่ปัจจุบันฟังซีดีเป็นส่วนมาก เพราะมีอยู่ในรถ หลายแผ่น การได้ใช้หนังสือภาพประกอบการฟังทำให้ได้เข้าใจว่า จริง ๆ แล้วเพลงคลาสสิกก็มีเนื้อหา เรื่องราวอยู่ หลังจากนั้นถ้ามีคอนเสิร์ตอะไรน่าสนใจก็จะพยายามไปฟัง แต่ถ้าไม่มีโอกาาก็จะฟังในรถ ระหว่างไป-กลับโรงเรียนตามปกติ

8. ผู้ใหญ่ในร่างเด็กน้อย



ภาพที่ 4.39 นักเรียนคนที่ 8

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน นักเรียนมาจากครอบครัวที่ส่งเสริมด้านดนตรีคลาสสิกเป็นอย่างมาก รวมทั้งศิลปะด้านอื่น ๆ เช่น เต้นบัลเล่ต์ เต้นแจ๊ส มีโอกาสได้เรียนเปียโนตั้งแต่เด็ก ๆ มีพี่ชายที่เล่นเปียโนและเชลโล่เก่งมากเช่นกัน แต่ภายหลังเมื่อได้เริ่มเรียนไวโอลินสักพักจนถึงระดับที่สูงขึ้น นักเรียนตัดสินใจเลิกเรียนเปียโนและหันมาฝึกซ้อมไวโอลินอย่างจริงจัง ทุกบทเพลงในการเรียนไวโอลิน นักเรียนจะฟังซ้ำจนร้องฮัมทำนองได้ทุกเพลง และในทุก ๆ ครั้งที่ครูไปบ้านจะได้ยินเสียงเพลงคลาสสิกเปิดอยู่เสมอ โดยทั่วไป นักเรียนเป็นเด็กที่มีความคิดอ่านเป็นผู้ใหญ่เกินกว่าเด็กวัยเดียวกัน ลักษณะการพูดจามีวุฒิภาวะมากกว่าเด็กทั่วไป สามารถคุยกับครูได้เหมือนเพื่อนสนิทคนหนึ่ง

พฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความสนใจต่อภาพวาดและความเชื่อมโยงระหว่างดนตรีกับบทกวี แสดงความคิดเห็นต่อภาพที่ควรวาดหรือสีที่ควรใช้ เนื่องจากนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเป็นอย่างมาก ทำให้มีความชื่นชอบในการใช้หนังสือภาพและอ่านเนื้อหาประกอบ แต่นักเรียนเป็นเด็กค่อนข้างขี้อายในการแสดงออกด้วยการใช้เสียงร้องหรือแสดงท่าทางต่าง ๆ

ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดอะโพรซิซันส์ จาก การสัมภาษณ์ นักเรียนชอบเนื้อหาในหนังสือมาก เพราะมีความสร้างสรรค์ คิดว่าการเปิดปิดชิ้นส่วนกระดาษมีความเหมาะสมกับเด็กในวัยของตน นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบิวาลดี ว่าเกิดในบูคาโรค เมืองเวนิส มีผมแดงและเป็นพระ เป็นครูสอนเด็กกำพร้า ได้ความรู้เกี่ยวกับตำแหน่งในวงออร์เคสตรา การเลือกขนาดไวโอลิน ในทุก ๆ ภาพ “หนูชอบภาพฤดูหนาวมากที่สุดค่ะ เพราะชอบโทนสีเย็น ชอบที่ครูใช้ทั้งดินสอสีและปากกาสี ระบายออกมาได้มีสีสดใส ชอบที่วาดไวโอลินได้เหมือนจริงมากค่ะ

คิดว่ากิจกรรมนี้สนุกมากและเด็กทั่วไปน่าจะชอบเพราะได้หยิบจับเปิดปิดชิ้นส่วนกระดาดู รู้สึกตื่นเต้นที่ไม่รู้ว่ามီးอะไรอยู่ใต้กระดาดให้เปิดออกดู และได้ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ” นักเรียนคิดว่า โดยส่วนตัวไม่ได้คิดว่า การฟังเพลงอย่างเดียวกับมีหนังสือแตกต่างกันมากนัก เนื่องจากปกติฟังเพลงคลาสสิกบ่อยและชอบจินตนาการภาพตามในหัวตัวเอง เคยฟังเพลงนี้มาก่อนตอนยังไม่ได้ดูรูปภาพมักจะคิดถึงดินแดนมหัศจรรย์ที่มีทุกฤดูกาลในเวลาเดียวกัน

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ประสบการณ์การฟังบทเพลงคลาสสิก ตั้งแต่เด็ก ทุก ๆ เข้าคุณแม่จะเปิดเพลงคลาสสิกทุกวันเพื่อให้ตื่นมาอย่างสดชื่นและอารมณ์ดี แต่พ่อแม่ไม่เคยอธิบายหรือแนะนำอะไรเกี่ยวกับบทเพลงนั้น ๆ แต่ที่บ้านจะมีหนังสือเกี่ยวกับเพลงคลาสสิกอยู่เป็นจำนวนมาก และในครอบครัวจะมีกิจกรรมการเล่นเกมส์ว่าเสียงเพลงคลาสสิกที่กำลังฟังอยู่นั้นบรรเลงโดยเครื่องดนตรีชนิดใด ดังนั้น ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพไม่ได้ทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อการฟังเพลงคลาสสิกเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด เพราะปกติฟังเป็นประจำอยู่แล้ว แต่ชอบที่มีหนังสือภาพให้ดู เพราะในหนังสือนอกจากจะมีภาพสีสันสวยสดใสดึงดูดความสนใจ ก็จะอธิบายเกี่ยวกับที่มาที่ไปของบทเพลง, ประวัติบทเพลง, ผู้แต่ง ฯลฯ โดยปกติชอบฟังเพลงคลาสสิกในทุก ๆ ครั้งทีรู้สึกเบื่อหรือเครียด เพราะให้ความรู้สึกสงบสุข เหตุผลสำคัญที่ทำให้ชอบดนตรีคลาสสิกคือการที่มีแต่ดนตรี ปราศจากเนื้อร้อง นักเรียนกล่าวว่า “หนูฟังเพลงบ่อยทั่วไปแล้วรู้สึกเบื่อมาก เพราะเนื้อร้องจะร้องวน ๆ ซ้ำ ๆ เดิม แต่สำหรับเพลงคลาสสิก ตั้งแต่ครั้งแรกที่ฟัง จนฟังซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ก็ยังเลือกฟังสิ่งที่แตกต่างกันออกไปได้ตลอดตามจินตนาการเลยคะ”

ตารางที่ 4.14 สรุปผลข้อมูลด้านทัศนคติของนักเรียนทั้ง 8 คน

นักเรียนผู้ให้ข้อมูล สำคัญ	ทัศนคติ		ข้อมูลเพิ่มเติม	
	ทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพ	ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	พฤติกรรมระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม
นักเรียนคนที่ 1	เป็นหนังสือที่น่าสนใจ ครูควรลองพิมพ์ขาย	ชอบฟังเพลงเปียโน มากกว่าเพลงคลาสสิก	เด็กผู้ชายคนเดียวในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	นั่งเฉยๆ ไม่ค่อยมี อารมณ์ร่วม แต่ก็มีส่วนร่วม
นักเรียนคนที่ 2	อ. สอนดนตรีที่ร.ร. ต้อง อยากซื้อ, อยากให้เพื่อน ที่ร.ร. ได้ลองใช้ด้วย	เพลงคลาสสิกเพลงเดียว ที่รู้จักและชอบที่สุดคือ Canon	ผู้ปกครองส่งเสริมด้าน กิจกรรมและชอบให้ลง แข่งขัน	ให้คำแนะนำและ วิจารณ์ว่าควรปรับปรุง หนังสือภาพอย่างไร
นักเรียนคนที่ 3	ให้ความรู้ดีและสามารถ นำไปใช้ได้จริง	เคยได้ยินมาว่าเพลง คลาสสิกทำให้เด็กฉลาด	เล่นเครื่องดนตรีได้ หลายชนิด แต่ที่ตีที่สุด คือ กีตาร์	กังวลกับการทำ แบบทดสอบ
นักเรียนคนที่ 4	เข้าใจภาพได้ดี ไม่ได้ รู้สึกว่ายุ่งยากหรือ ซับซ้อนเกินไป	เคยได้ฟัง Beethoven Symphony No. 5 จาก ร.ร.	เคยร้องไห้เพราะไม่ อยากเรียนดนตรี แต่ ปัจจุบันชอบมากขึ้น	ตอบคำถามเสียงดังฟัง ชัด
นักเรียนคนที่ 5	เมื่อเห็นหนังสือภาพครั้ง แรกก็อุทานว่า "It's amazing"	เคยฟังหลายเพลง ของ Mozart จาก โทรทัศน์ของคุณแม่	เคยเป็นเด็กไม่โง่งแต่ เปลี่ยนไปเมื่อได้เรียน ไวโอลิน	เงียบและพูดน้อย แต่ก็ ให้ความร่วมมือดี
นักเรียนคนที่ 6	หนังสือภาพให้ความรู้ หลายอย่าง ทำให้เลิก เข้าใจผิดว่าวีลดีเป็น ผู้หญิง	ชอบบทเพลงยุคบาโรค มากขึ้นหลังเข้าร่วม กิจกรรม	เป็นนักเรียนคนเดียวที่ สนใจอยากเรียนต่อเอก ดนตรี	มีความรู้ทฤษฎีดนตรีที่ ช่วยให้เรียนรู้ได้เร็ว
นักเรียนคนที่ 7	ชอบทำแบบทดสอบ และลุ้นกับคะแนน	ชอบฟังเพลงคลาสสิก เมื่อได้ดูการ บรรเลงสด เท่านั้น	พูดได้หลายภาษา ชอบ เล่นไวโอลินมาก	หัวเราะอย่างสนุกสนาน ตลอดเวลา
นักเรียนคนที่ 8	หากฟังเพลง เดอะไฟร์ซิงเกิ้ลด้วย ตนเองจะจินตนาการถึง ภาพดินแดนมหัศจรรย์ที่ มีทุกฤดูในเวลาเดียวกัน	ชอบฟังเพลงคลาสสิก เพราะมีแต่ดนตรี ไม่มี เนื้อร้องซ้ำ ๆ เหมือน เพลงเปียโน	มีวุฒิภาวะมากกว่าเด็ก วัยเดียวกัน	มีนิสัยรักการอ่านจึงอ่าน เนื้อหาในหนังสืออย่าง ตั้งใจ

สรุปด้านทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพ นักเรียนทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรม และตัวหนังสือภาพ ทุกคนชื่นชอบและมักแสดงความเห็นว่าสามารถจัดทำเพื่อขายได้ โดยคิดว่าตนเอง ผู้ปกครอง และครูที่โรงเรียนน่าจะอยากซื้อไว้ใช้ และมั่นใจว่าเพื่อน ๆ คนอื่นที่โรงเรียนก็ต้องชอบมากเช่นกัน จุดเด่นที่นักเรียนทุกคนชอบมากที่สุดคือชิ้นส่วนของกระดาษที่สามารถเปิด-ปิดได้ หรือที่เรียกว่า life-the-flap เด็กทุกคนประทับใจทั้งในแง่ของขั้นตอนการทำและความน่าสนใจของการค้นพบเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ใต้กระดาษ นอกจากนี้ ความชื่นชอบทางด้านศิลปะ การวาดรูป ระบายสี เป็นปัจจัยสำคัญมากเช่นกันต่อความสนใจและประทับใจในตัวหนังสือภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างคำพูด

จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนซึ่งได้ให้สัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ และแปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงเนื้อหาในหนังสือภาพ

“...I like the story because I think it's really creative...” (หนูชอบเนื้อหาของหนังสือภาพเพราะมีความสร้างสรรค์)

“...The story is fun and interesting!...” (เนื้อหาสนุกและน่าสนใจมากค่ะ!)

“...I have learned a lot about Vivaldi, the violin and each seasons...” (หนูได้เรียนรู้อะไรมากมายเกี่ยวกับบิวัลดี, ไวโอลิน และฤดูต่าง ๆ)

“...I like that you wrote the story of the violin, so people know what violin really looks like and what the parts are...” (หนูชอบที่ครูเขียนเนื้อหาเกี่ยวกับไวโอลิน คนอื่น ๆ จะได้ว่าไวโอลินหน้าตาจริง ๆ เป็นยังไง และมีส่วนประกอบอะไรบ้าง)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงรูปภาพในหนังสือภาพ

“...I love the way you used both pen and colour pencil...” (หนูชอบที่ครูใช้ทั้งปากกาสีและดินสอสี)

“...The colour is very nice, so colourful!...” (การลงสีสวยมากค่ะ สีสดใสใส่มาก)

“...The pictures are really suit the music, they represent the seasons...” (รูปภาพที่วาดเหมาะสมกับเพลงมากค่ะ มันนำเสนอภาพฤดูต่าง ๆ)

“...It's so good, you should publish and sell it. My music teacher at school would love to buy some...” (มันดีมาก ๆ เลย ครูน่าจะลองพิมพ์ขาย ครูที่โรงเรียนน่าจะอยากซื้อเลยล่ะ)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงการเปิดปิดชิ้นส่วนกระดาษ

“...The flaps are fun, you can look inside and see what's it about...” (การเปิดปิดกระดาษสนุกมาก ได้เปิดดูข้างในแล้วอ่านดูว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร)

“...It's just like when you open the flaps you don't know what's inside, that's why I like them and other children will really like them too, they would love to open and explore them...” (ที่หนูชอบเพราะมันเหมือนกับว่าตอนจะเปิดกระดาษไม่รู้ว่ามียอะไรรู้อยู่ข้างใต้ คิดว่าเด็ก ๆ คนอื่นก็ต้องชอบเหมือนกันที่จะได้ลองเปิดและค้นหาเรื่องราว)

สรุปด้านทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ผู้วิจัยพบว่า ในการสัมภาษณ์ทัศนคติด้านการฟังดนตรีคลาสสิกของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ในจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีเพียงคนเดียวที่ชื่นชอบการไปชมคอนเสิร์ตเพลงคลาสสิกและได้ขมนักดนตรีบรรเลงสด ส่วนนักเรียนที่เหลือได้ให้ความเห็นแตกต่างกันเป็น 2 ด้านอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงจะยกตัวอย่างคำพูดที่ได้สัมภาษณ์จากนักเรียนแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งจากการเก็บข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษจะแปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มที่ครอบครัวปลูกฝังด้านการฟังดนตรีคลาสสิก เด็กกลุ่มนี้มีพื้นฐานครอบครัวที่ส่งเสริมให้ฟังเพลงคลาสสิกมาโดยตลอด หรือเรียนวิชาปฏิบัติดนตรีเครื่องมือนิด ๆ อย่างเอาจริงเอาจังในทางคลาสสิก จะมีความชอบและสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกเป็นทุนเดิมอยู่แล้วและทำให้ไม่ยึดติดอยู่กับสื่อเสริมการฟังอื่น ๆ แม้ว่าจะรู้สึกสนุกสนานและชื่นชอบในการใช้หนังสือภาพ แต่หากไม่มีรูปภาพใด ๆ ให้ดูระหว่างการฟัง ก็ยังคงสนใจฟังและจะฟังด้วยตนเองต่อไปเช่นเดิม เด็กในกลุ่มนี้มักชื่นชอบเพลงคลาสสิกมากกว่าเพลงป๊อปที่มีเนื้อร้อง

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงประสบการณ์การฟังดนตรีคลาสสิกก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

“...When I was young, every morning my mom put classical music on the radio so we woke up with the good mood...” (ตอนหนูเด็ก ๆ แม่จะเปิดเพลงคลาสสิกตอนเช้า พวกเราจะตื่นนอนอย่างสดชื่น)

“...In our family, we love to play games about classical music. We try to guess what kind of instrument is playing in the song...” (ครอบครัวของเราชอบเล่นเกมเกี่ยวกับเพลงคลาสสิก เราจะทายกันว่าเพลงที่ได้ยินเป็นเสียงเครื่องดนตรีชนิดไหน)

“...We have a lot of classical music books, I like to learn the background of music...” (เรามีหนังสือเกี่ยวกับเพลงคลาสสิกเยอะมาก หนูชอบเรียนรู้ความเป็นมาของบทเพลง)

“...I have listened to classical music because my mom downloaded so many Mozart's pieces on her phone...” (หนูได้ฟังเพลงคลาสสิกเพราะคุณแม่ดาวน์โหลดเพลงของโมซาร์ทไว้ในโทรศัพท์มือถือเยอะมาก)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์การเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมการฟังดนตรีคลาสสิกที่มีและไม่มีหนังสือภาพ

“...If there is no picture it's still ok for me because sometimes I like to listen to music and try to imagin what picture looks like...” (ถ้าไม่มีภาพก็ยังไม่เศสำหรับหนู เพราะบางครั้งหนูชอบฟังเพลงคลาสสิกและจินตนาการภาพในหัวเองค่ะ)

“...Even though we don't have pictures, I still want to join the activity because I think Vivaldi's Four Seasons is an interesting classical piece...” (ต่อให้ไม่มีภาพประกอบ หนูก็ยังอยากเข้าร่วมกิจกรรมค่ะ เพราะคิดว่าบทเพลงเดอะโฟร์ซีซั่นน่าสนใจมาก)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกต่อไปในอนาคต

“...I will not give up learning piano so I will keep listening to classical music...” (หนูจะไม่เลิกเรียนเปียโน ดังนั้นหนูก็ต้องฟังเพลงคลาสสิกต่อไปอยู่แล้วค่ะ)

“...I will absolutely keep listening to classical music because pop music that keep repeating the same lyrics are boring but everytime you listen to classical music you still can find some new things...” (หนูจะฟังเพลงคลาสสิกต่อไปค่ะ เพราะเพลงป๊อปที่มีเนื้อร้องซ้ำ ๆ เดิม ๆ น่าเบื่อมาก แต่ทุกครั้งที่เราฟังเพลงคลาสสิกเหมือนเราสามารถค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ได้ตลอด)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับประโยชน์ของเพลงคลาสสิก

“...It's a peaceful music that makes us relax and feel better...” (มันเป็นดนตรีที่ให้ความสงบสุข ทำให้เราผ่อนคลายและรู้สึกดีขึ้น)

“...You can turn it on when you are doing homework. It helps you to be in a good mood...” (เราสามารถเปิดเพลงคลาสสิกระหว่างทำการบ้าน มันช่วยให้อารมณ์ดีค่ะ)

“...I have heard about classical music could make a baby smart, my mom listened to it when she was pregnant...” (เคยได้ยินมาว่าดนตรีคลาสสิกอาจช่วยให้เด็กฉลาดได้ แม่หนูฟังตอนท้องน้องค่ะ)

2. กลุ่มที่ครอบครัวไม่ได้ปลูกฝังด้านการฟังดนตรีคลาสสิก สำหรับในกลุ่มของนักเรียนที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญกับการฟังเพลงคลาสสิก ในเด็กกลุ่มนี้จะให้ข้อมูลตรงกันว่า การใช้หนังสือภาพและให้ดูรูปประกอบนั้นสำคัญต่อการฟังดนตรีคลาสสิกสำหรับตนมาก เนื่องจากรู้สึกว่า การฟังดนตรีคลาสสิกเพียงอย่างเดียวที่ไม่มีเนื้อร้องประกอบนั้นน่าเบื่อและยากเกินกว่าจะทำความเข้าใจ

เข้าใจ เมื่อมีหนังสือภาพที่สวยงาม มีกลไกเปิด-ปิดกระดาษที่น่าสนใจ รวมไปถึงได้อ่านเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเพลง ก็ทำให้การฟังเพลงคลาสสิกเป็นเรื่องที่สนุกสนานขึ้นมาก ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่าง ประโยคจากบทสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์ที่กล่าวถึงประสบการณ์การฟังดนตรีคลาสสิกก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

“...*Not really, just sometimes at school...*” (ไม่ค่อยได้ฟังค่ะ แค่เคยได้ยินบางครั้งที่โรงเรียน)

“...*I don't listen to classical music, I like pop songs better...*” (หนูไม่ฟังเพลงคลาสสิก หนูชอบเพลงป๊อบมากกว่า)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์การเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมการฟังดนตรีคลาสสิกที่มีและไม่มีหนังสือภาพ

“...*It would be boring, like your ears are on but your eyes are not...*” (มันคงน่าเบื่อค่ะ เพราะเหมือนหูได้ทำงาน แต่ตาอยู่เฉย ๆ)

“...*It would be really really boring for me because I don't really go with classical music...*” (มันคงจะน่าเบื่อมาก ๆ สำหรับหนูค่ะ หนูไม่ค่อยสนใจเพลงคลาสสิกเท่าไร)

“...*It could be a bit boring because you can just listen to music and that's all...*” (มันคงจะน่าเบื่อนิดหน่อยค่ะ เหมือนแค่ฟังเพลงไปเรื่อย ๆ แค่นั้น)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับความสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกต่อไปในอนาคต

“...*I might try, if you keep drawing some new pictures...*” (อาจจะลองฟังดูค่ะ ถ้าครูจะวาดภาพมาให้ค่ะ)

“*I'm not sure there is any other classical music that sounds nearly as good as the one you showed me. Maybe I will do it I don't know, I don't get a chance to listen to classical music very often*” (หนูไม่แน่ใจว่าจะมีเพลงคลาสสิกอื่น ๆ ที่ดีเหมือนเพลงที่ครูให้หนูฟังไหม อาจจะลองดู ไม่รู้เหมือนกัน ปกติไม่ค่อยได้มีโอกาสฟังเพลงคลาสสิกบ่อยนักค่ะ)

“*No, because without picture I find it's really boring*” (ไม่ค่ะ เพราะถ้าไม่มีภาพมันจะน่าเบื่อมาก ๆ เลย)

ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับประโยชน์ของเพลงคลาสสิก

“...I don't listen to it that much so I don't think it's useful for me...” (หนูไม่ค่อยฟังค่ะ เลยไม่คิดว่ามันมีประโยชน์สำหรับหนูเท่าไร)

“...I think pop songs are better because many people know them...” (ผมว่าเพลงป๊อปดีกว่าครั้ง คนรู้จักเยอะดี)

สรุปด้านข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีนักเรียนชาย 1 คน นักเรียนหญิง 7 คน แต่ละคนมีบุคลิกที่เป็นเอกลักษณ์ มีนักเรียน 2 คน ที่มีลักษณะเจี๊ยบขริ้มและพูดน้อย อีก 6 คน มีความร่าเริงแจ่มใสและช่างพูดมากกว่า มีเพียงคนเดียวจากนักเรียนทั้งหมดที่มีบุคลิกเป็นผู้ใหญ่กว่าวัย การเรียนเครื่องดนตรี นักเรียนส่วนมากได้เรียนทั้งไวโอลินและเปียโนจากทั้งการเรียนเสริมพิเศษและการเรียนในชั้นเรียนดนตรีที่โรงเรียน มี 1 คนที่เล่นเครื่องดนตรีอื่นเพิ่ม คือ กีตาร์ มีนักเรียนเพียงคนเดียวที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้แข่งขันดนตรีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจและกล้าแสดงออก และจากในจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีเพียงคนเดียวที่เรียนดนตรีอย่างจริงจังและมีเป้าหมายในการศึกษาต่อด้านดนตรีต่อไปในอนาคต อีก 7 คนที่เหลือเป็นการเรียนดนตรีในลักษณะของกิจกรรมพิเศษหรืองานอดิเรก

สรุปด้านพฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม แม่นักเรียนทุกคนจะมีความตั้งใจและให้ความร่วมมือดี แต่ก็สามารถแบ่งกลุ่มพฤติกรรมนักเรียนออกได้เป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มที่มีความรู้สึกร่วม ตื่นตาตื่นใจกับหนังสือภาพ และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม อีกกลุ่มจะมีลักษณะที่นิ่งเฉยมากกว่า ผู้วิจัยพบว่าการมีพื้นฐานด้านดนตรีและทฤษฎีดนตรี ส่งผลให้เรียนรู้ได้เร็วและทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนดีกว่าอย่างเห็นได้ชัด มีนักเรียนหนึ่งคนที่มีความกังวลในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเป็นอย่างมาก และระหว่างทำกิจกรรม มีนักเรียนเพียงคนเดียวที่ออกความคิดเห็นและให้คำแนะนำในการปรับปรุงหนังสือภาพ

2.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพธิ์ซีซั่นส์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 8 คน แบ่งการสังเกตออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความสนใจ 2) ความตั้งใจ 3) การ

ตอบสนอง ใช้แบบประเมินลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ 5, 4, 3, 2, 1 โดยกำหนดความหมายของคะแนนแต่ละระดับไว้ดังนี้ 1) คะแนน 5 หมายถึง ดีมาก 2) คะแนน 4 หมายถึง ดี 3) คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง 4) คะแนน 2 หมายถึง พอใช้ 5) คะแนน 1 หมายถึง ควรปรับปรุง โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนอง ระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนอง ระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนอง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนอง ระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.50 หมายถึง นักเรียนแสดงความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนอง ระดับควรปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตั้งตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 ผลการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์

การแสดงพฤติกรรม	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับคุณภาพ
ความสนใจ			
1. นักเรียนสนใจฟังในสิ่งที่ครูสอน	4.8	.47	ดีมาก
2. นักเรียนมีความสนใจต่อรูปเล่มและภาพประกอบในหนังสือ	4.9	.36	ดีมาก
3. นักเรียนซักถามครูเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน	4.5	.53	ดี
ความตั้งใจ			
4. นักเรียนมีสมาธิจดจ่อกับการฟังเพลง	4.5	.53	ดี
5. นักเรียนตั้งใจเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาพ, ดนตรี และบทกวี	4.5	.53	ดี
6. นักเรียนอ่านออกเสียงเรื่องราวและบทกวีอย่างตั้งใจ	4.7	.52	ดีมาก
การตอบสนอง			
7. นักเรียนใช้คำศัพท์ต่าง ๆ มาอธิบายบทเพลงได้	4.3	.71	ดี
8. นักเรียนใช้ท่าทางในการอธิบายบทเพลงได้	4.4	.52	ดี
9. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างภาพ, ดนตรี และบทกวีได้	4.8	.47	ดีมาก
รวมทั้งสิ้น	4.6	.51	ดีมาก

จากตารางพบว่าพฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ของนักเรียนในด้านความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนอง ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก แต่จะสังเกตเห็นได้จากคะแนนได้แต่หัวข้อ ว่านักเรียนทุกคนจะมีความสนใจต่อรูปเล่มและภาพประกอบในหนังสืออยู่ในระดับสูงสุด คือ 4.9 พฤติกรรมที่อยู่ในระดับดีรองลงมาคือนักเรียนมีความสนใจต่อสิ่งที่ครูสอนและสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างภาพ, ดนตรี, และบทกวีได้ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.8

หัวข้อพฤติกรรมที่พบว่านักเรียนมีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหัวข้อของการใช้คำศัพท์ต่าง ๆ และทำทางในการอธิบายดนตรี ซึ่งอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.3 และ 4.4 ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ค่อนข้างเขินอายไม่ค่อยพูด อีกทั้งยังมีระดับความรู้พื้นฐานด้านดนตรีน้อยจึงไม่ค่อยแสดงพฤติกรรมด้านการอธิบายบทเพลงมากนัก สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 ($M=4.6, SD=.51$) อยู่ในระดับดีมาก



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และด้านทัศนคติของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในลักษณะของการสร้างนวัตกรรมและนำไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกับนักเรียนจำนวน 8 คน ในด้านของการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังเรียน และข้อมูลในเชิงคุณภาพด้านทัศนคติต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหนังสือภาพและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หนังสือภาพและวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้และทัศนคติ

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกสำหรับเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น ได้แก่ 1) พัฒนาการการรับรู้ของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น 2) พัฒนาการด้านการฟังดนตรีคลาสสิกของเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น 3) ขั้นตอนการทำหนังสือภาพประกอบบทเพลง 4) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพประกอบการฟังบทเพลง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหนังสือภาพและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาหนังสือภาพตามหลักการสร้างนวัตกรรม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ความใหม่ คือเป็นสิ่งใหม่ที่ยังไม่มีใครทำมาก่อน หนังสือภาพประกอบการฟังเล่มนี้เป็นการรวมเอาศิลปะแขนงต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันตามแนวคิดสหบท (Intertextuality) ที่กล่าวว่าศาสตร์ต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อกัน ศิลปินผู้สร้างงานศิลปะแขนงหนึ่งอาจได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะอีกแขนงหนึ่ง ในลักษณะที่เรียกว่า “ศิลปะส่องทางให้กันและกัน” (Art Illuminated art) (ปิยะพิมพ์ สมิตติก, 2541) ผู้วิจัยจึงได้รวมเอาศาสตร์ทั้งด้าน ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ และดุริยางคศิลป์ เข้าไว้ด้วยกันในการพัฒนาหนังสือภาพเล่มนี้

2) การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา หนังสือภาพนี้สร้างขึ้นจากความรู้และความคิดสร้างสรรค์ผนวกกับจินตนาการของผู้วิจัยเอง โดยไม่มีการลอกเลียนแบบหรือทำซ้ำ ซึ่งการใช้จินตนาการในการเขียนภาพนั้น เกิดขึ้นจากการสังเกต วิเคราะห์ และแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการนำเสนอ แล้วนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ด้านศิลปะให้เกิดผลงานรูปแบบใหม่ (สุชาติ เกาทอง, 2550) ไม่ว่าจะเป็น รูปทรง เส้น สี บรรยากาศในภาพ โดยนำเสนออย่างอิสระ ไม่เน้นความเหมือนจริง

3) มีประโยชน์ คือ เนื้อหาในหนังสือภาพให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเพลงชุดเดอะโพร์ซิชันส์ และมีจุดประสงค์หลักในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการฟังเพลงคลาสสิกสำหรับเด็ก มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาด้านการฟังเพลงคลาสสิกที่เด็กอาจรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่เข้าถึงยาก ไม่น่าสนใจ เป็นต้น

4) นวัตกรรมมีโอกาสพัฒนาต่อได้ ภายหลังจากการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยสามารถนำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นมาปรับปรุงและพัฒนาให้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซิชันส์นี้มีความเหมาะสมต่อการใช้งานมากขึ้นต่อไปในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 5 ชิ้น ประกอบด้วย

- 1) แผนการสอนสำหรับการทดลอง 5 สัปดาห์ เพื่อใช้เป็นแผนการสอนระหว่างการเรียนรู้
- 2) แบบทดสอบความรู้ ใช้เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก
- 3) แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ ใช้ในการสัมภาษณ์ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก
- 4) แบบสังเกตพฤติกรรม ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales)
- 5) แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้ในการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพหลังการพัฒนาเสร็จสิ้น โดยมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales)

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หนังสือภาพและวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้และทัศนคติ

นำหนังสือภาพไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 8 คน เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ เพื่อเก็บข้อมูลการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพ มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยายและการเขียนบรรยายเชิงคุณภาพ จากนั้นจึงสรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น สามารถสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

1.1 ขั้นตอนการจัดทำหนังสือภาพ

1) ขั้นการคิดค้น (Invention) ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาสาระ วางโครงเรื่องในหนังสือเพื่อนำเสนอความรู้เกี่ยวกับบทเพลงคอนแชร์โตชุดเดอะโพร์ซีซันส์ และความเชื่อมโยงของบทกวีนิพนธ์ซอนเน็ตที่บรรยายในบทเพลงแต่ละท่อนกับแนวทำนองที่นำเสนอภาพของฤดูต่าง ๆ โดยมีขอบเขตการจัดทำแบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประวัติผู้ประพันธ์ ได้แก่ ชีวิตประวัติ การทำงาน และผลงานการประพันธ์

ตอนที่ 2 ประวัติความเป็นมา ส่วนประกอบของเครื่องดนตรีไวโอลิน หน้าที่ในวงออร์เคสตรา

ตอนที่ 3 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 1 “ฤดูใบไม้ผลิ”

ตอนที่ 4 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 “ฤดูร้อน”

ตอนที่ 5 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 3 “ฤดูใบไม้ร่วง”

ตอนที่ 6 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 4 “ฤดูหนาว”

2) การพัฒนา (Development) ผู้วิจัยออกแบบและจัดทำรูปเล่มตามที่ได้หนังสือภาพสำหรับเด็กและภาพประกอบศึกษาชนิดต่าง ๆ โดยวางแผนออกแบบและจัดทำรูปเล่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ต้องการส่งเสริมให้เด็กระดับวัยประถมศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเพลง และกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกมากขึ้น โดยใช้หนังสือภาพที่มีลูกเล่นน่าสนใจ เหมาะสำหรับเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น ได้แก่ หนังสือที่มีลักษณะเปิดปิดขึ้นส่วนของกระดาษได้ หรือที่เรียกว่า “Lift-the-flap book” โดยเริ่มจากการออกแบบภาพโครงร่างและเนื้อหาตามหลักการเล่าเรื่องจากนั้นจัดทำรูปเล่มจำลองให้มีความใกล้เคียงกับเล่มจริง ทดลองวาดภาพ ลงสี และเขียนเนื้อเรื่องตามที่วางโครงร่างไว้ จัดเรียงเนื้อหาตามจริงตั้งแต่หน้าปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย ตัดเจาะกระดาษ ฟันสเปร์ยเคลือบเงา และเข้าเล่มปก

3) ขั้นนำไปใช้จริง (Implementation) เป็นการนำเอาหนังสือภาพไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเก็บข้อมูลเป็นเวลา 5 สัปดาห์

4) ขั้นเผยแพร่ (Promotion) เมื่อจัดทำหนังสือภาพและปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปใช้ต่อไป

1.2 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์

เนื้อหาในหนังสือภาพแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประวัติผู้ประพันธ์ ได้แก่ ชีวิตประวัติ การทำงาน และผลงานการประพันธ์

ภาพวาดของตอนที่ 1 ประวัติของวีวัลดีนี้ มีการตัดเจาะชิ้นส่วนกระดาษให้เปิด-ปิดได้จำนวน 10 ตำแหน่ง เนื้อหาในครึ่งหน้าแรกประกอบด้วย ชื่อเต็มของวีวัลดี Antonio Lucio Vivaldi พร้อมทั้งวัน เดือน ปี ที่เกิดและเสียชีวิต ด้านข้างชื่อเป็นรูปธงชาติประเทศอิตาลี ประเทศบ้านเกิดของวีวัลดี ด้านล่างเป็นไทม์ไลน์แสดงยุคทางศิลปะตั้งแต่ยุคกลาง ยุคเรเนซองส์ ยุคบาโรค ยุคคลาสสิก ยุคโรแมนติก และยุคปัจจุบัน โดยขีดเส้นแสดงจำนวนปีคร่าวๆในช่วงยุคบาโรค ซึ่งเป็นยุคที่วีวัลดีมีชีวิตอยู่ ด้านล่างไทม์ไลน์ เป็นรูปตัวการ์ตูนวีวัลดีกำลังเขียนโน้ตเพลงที่ตนแต่งด้วยปากกาขนไหนด ด้านข้างเป็นรูปวาดแสดงผลงานการประพันธ์ของวีวัลดีที่มีจำนวนมาก ส่วนล่างสุดของหน้ากระดาษคือมหาวิหารซานมาร์โค ซึ่งเป็นโบสถ์ขนาดใหญ่ในเมืองเวนิส ภายในมหาวิหารแสดงให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมแบบบาโรคที่เน้นการตกแต่งที่ซับซ้อน ลวดลายงดงามวิจิตรพิศดาร

ครึ่งหน้าที่สอง ประกอบด้วยภาพวาดของเมืองเวนิส บ้านเกิดของวีวัลดี ซึ่งแสดงให้เห็นตึกรามบ้านช่องที่สร้างบนน้ำ มีสะพานพาดผ่านลำคลอง ผู้คนใช้เรือที่เรียกว่า “กอนโดล่า” เป็นพาหนะเดินทางไปตามลำคลอง ส่วนล่างของหน้ากระดาษเป็นภาพวาดของวงออร์เคสตราเด็กหญิงกำพร้าแห่ง “Ospedale della Pieta” ที่วีวัลดีได้ฝึกสอนและกำกับดูแลวงจนมีชื่อเสียง

ตอนที่ 2 ประวัติความเป็นมา ส่วนประกอบของเครื่องดนตรีไวโอลิน และหน้าที่ในวงออร์เคสตรา

ในหน้านี้ มีการตัดเจาะชิ้นส่วนกระดาษที่สามารถเปิด-ปิดได้ในภาพนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ตำแหน่ง ครึ่งหน้าแรกประกอบด้วยภาพวาดแผนผังตำแหน่งเครื่องดนตรีในวงออร์เคสตราในลักษณะครึ่งวงกลม เริ่มจากกลุ่มเครื่องสาย ไวโอลินหนึ่งและสองทางด้านซ้ายมือ วิโอล่าและเชลโล่ด้านขวามือ ดับเบิลเบสอยู่ด้านหลัง ตรงกลางเป็นกลุ่มเครื่องลมไม้และเครื่องลมทองเหลือง ด้านหลังเป็นกลุ่มเครื่องกระทบจิ้งหะและฮาร์ป พร้อมทั้งหัวหน้าวงที่นั่งในตำแหน่งไวโอลินหนึ่ง และผู้อำนวยเพลงหรือวาทยากรตรงกลาง ด้านล่างของกระดาษ เป็นตัวการ์ตูนวีวัลดีแสดงวิธีการเลือกไวโอลินให้ได้ขนาดเหมาะสมกับผู้เล่น โดยสามารถเทียบความยาวแขนกับขนาดของไวโอลินให้ตามตาราง ด้านข้างเป็นภาพวาดของอันโตนิโอ สตราดีวารี ช่างทำไวโอลินชาวอิตาลีซึ่งมีชีวิตอยู่ในยุคบาโรคเช่นกัน

ครึ่งหน้าหลัง ส่วนบนเป็นภาพวาดมือที่กำลังถูนสายสนลงบนคันชัก ส่วนล่างเป็นรูปกุญแจซอล ซึ่งเป็นกุญแจเสียงที่ใช้ในการอ่านโน้ตไวโอลิน ถัดมาเป็นรูปคันชักไวโอลินเพื่อแนะนำส่วนประกอบและวิธีการใช้คันชักที่ถูกต้อง มีรูปของม้าซึ่งสื่อถึงการนำทางม้ามาใช้เป็นส่วนประกอบของคันชักเพื่อสี

ลงบนสายให้เกิดเสียงขึ้น มีรูปกบด้านล่างสื่อถึงชื่อของชิ้นส่วนโน้ตคั่นซัคที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Frog ซึ่งแปลว่ากบนั่นเอง พื้นที่หลักส่วนใหญ่ของหน้านี้เป็นภาพวาดส่วนประกอบของไวโอลิน เพื่ออธิบายให้นักเรียนทราบถึงชื่อและหน้าที่ของส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ฟิงเกอร์บอร์ด, ที่รองคาง, หางปลา, หย่อง และช่องเสียงรูปตัวเอฟ เป็นต้น

ตอนที่ 3 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 1 “ฤดูใบไม้ผลิ”

เป็นภาพบรรยายบทเพลงคอนแชร์โตในท่อนของฤดูใบไม้ผลิ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวาของหน้ากระดาษ ซึ่งถูกวาดแบ่งให้เป็นท่อนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ในส่วนของภาพวาดบทเพลงฤดูใบไม้ผลิ มีการตัดเจาะเพื่อเปิด-ปิดชิ้นส่วนกระดาษทั้งสิ้น 13 ตำแหน่ง

ด้านซ้ายซึ่งเป็นภาพวาดบรรยายบทเพลงท่อนที่ 1 Allegro เริ่มจากส่วนบนเป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษคำว่า Spring ถัดลงมาเป็นรูปของฝูงนกที่บินกันอยู่อย่างร่าเริง มีโน้ตท่อนแนวทำนองหลักของท่อน “Joyful spring has arrived” แสดงอยู่ด้วย มีลำธารไหลลงมาสู่ป่าด้านล่างพร้อมกับโน้ตแสดงแนวทำนอง “And the brooks in the gentle breezes flow with a sweet murmur” ด้านบนเยื้องไปทางซ้าย เป็นรูปของพายุฟ้าคะนอง มีสายฟ้าแลบ พร้อมโน้ตท่อน “The sky is cover with black mantle, thunder and lightning announce a storm” วนกลับสู่ด้านบนซึ่งเป็นรูปต้นไม้ผลิบานสีส้มสวยงาม สื่อถึงยามที่พายุสงบและนกเริ่มร้องเพลงอีกครั้ง

ด้านล่างของหน้ากระดาษถูกวาดให้สื่อถึงภาพของท่อนที่ 2 Largo จากบทเพลงนี้ ซึ่งเป็นภาพฝูงแกะในทุ่งกว้าง มีกระท่อมหลังเล็ก คนเลี้ยงแกะกำลังนอนหลับใหลใต้ต้นไม้พร้อมสุนัขเลี้ยงแกะคอยเฝ้าไม่ห่าง มีโน้ตแสดงแนวการบรรเลงของไวโอล่าซึ่งแทนเสียงสุนัขเลี้ยงแกะกำลังเห่า

ด้านขวาของหน้ากระดาษบรรยายภาพของท่อนที่ 3 Allegro Pastorale เป็นภาพของกลุ่มชาวบ้านกำลังเต้นรำเฉลิมฉลองกันในงานเลี้ยง มีคนเป่าปี่สก็อต คนเลี้ยงแกะและนางไม้กำลังเต้นรำ มีโน้ตแสดงแนวทำนองตอนเริ่มต้นของท่อนเพลงที่แสดงภาพการเต้นรำพร้อมเสียงปี่สก็อต

ตอนที่ 4 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 2 “ฤดูร้อน”

เป็นภาพบรรยายบทเพลงคอนแชร์โตในท่อนของฤดูร้อน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวาของหน้ากระดาษ ซึ่งถูกวาดแบ่งให้เป็นท่อนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ภาพของบทเพลงฤดูร้อน มีการตัดเจาะชิ้นส่วนกระดาษเพื่อเปิด-ปิด จำนวนทั้งสิ้น 12 ตำแหน่ง

ด้านซ้ายของหน้ากระดาษซึ่งแสดงภาพของท่อนที่ 1 เริ่มต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษคำว่า Summer หรือ “ฤดูร้อน” มุมซ้ายสุดมีดวงอาทิตย์ขนาดใหญ่แผดแสงและรังสีความร้อนลงมายังพื้นดิน มีโน้ตแสดงแนวทำนองเริ่มต้นของบทเพลงที่สื่อถึงความอ่อนล้าและอิดโรยของคนเลี้ยงแกะ และฝูงสัตว์ จากนั้นนกคูกุส่งเสียงร้องเป็นจังหวะเร็วขึ้น ตามด้วยนกเขา และนกโกลด์ฟินช์ โดยมีโน้ตแสดงแนวทำนองเสียงร้องของนกทั้ง 3 ประเภทประกอบอยู่ เหนือขึ้นไปด้านบนของฝูงนก เป็นกลุ่มก้อนเมฆใหญ่ก่อตัวเป็นพายุ

ด้านล่างของภาพ บรรยายถึงท่อนที่ 2 ของบทเพลง ซึ่งเป็นภาพของบรรยากาศที่เงียบสงบ แต่ก็แทรกด้วยเสียงของพายุฟ้าคะนองอยู่เป็นระยะ ๆ เคล้าคลอไปกับเสียงอื้ออึงของเหล่าแมลงชนิดต่าง ๆ ทั้งหมด ตัวหนอน แมลงวัน ผีเสื้อ ต่อ แตน เป็นต้น โดยมีโน้ตแสดงแนวการบรรเลงของไวโอลินสอง ที่สื่อถึงเสียงหึ่ง ๆ ของบรรดาแมลงชนิดต่าง ๆ

ด้านขวาของภาพ บรรยายถึงท่อนที่ 3 เริ่มต้นด้วยมุมบนขวาสุดเป็นรูปกลุ่มเมฆขนาดใหญ่ก่อตัวเป็นพายุ เกิดเป็นฝนฟ้าคะนองและพายุลูกเห็บตกลงมายังไร่ข้าวโพดและพืชผักต่าง ๆ ที่กำลังงอกงาม

ตอนที่ 5 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 3 “ฤดูใบไม้ร่วง”

ผู้วิจัยได้แบ่งการวาดภาพออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวาของหน้ากระดาษ เพื่อนำเสนอภาพของบทเพลง ท่อนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ มีการตัดเจาะเพื่อเปิด-ปิดชิ้นส่วนกระดาษในหน้านี้ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 10 ตำแหน่ง

ด้านซ้ายของหน้ากระดาษซึ่งเป็นภาพของบทเพลงท่อนที่ 1 เริ่มต้นจากตัวอักษรภาษาอังกฤษขนาดใหญ่คำว่า Autumn ซึ่งหมายถึงฤดูใบไม้ร่วง มีโน้ตแสดงแนวทำนองตอนต้นของบทเพลงซึ่งบรรยายการเดินไร่ในชนบทของเกษตรกร เพื่อเฉลิมฉลองการเก็บเกี่ยวพืชผล ในภาพแสดงให้เห็นบรรยากาศของการกรสิกรรม พืชไร่ และทุ่งนา มีบ้าน กองฟาง และรถไถ จุดเด่นตรงกลางของภาพคือเกษตรกรกำลังเดินไร่และตีมีดห่ออย่างสนุกสนาน ด้านข้างเป็นโน้ตแสดงแนวทำนองสื่อถึงอาการของคนเริ่มเมา มุมซ้ายล่างของภาพเป็นชายขี้เมาที่ตีมีดห่อจนเมาผาย พร้อมโน้ตแสดงแนวทำนองที่ช้าลงเมื่อชายขี้เมาเริ่มผล็อยหลับ

ด้านล่างของหน้ากระดาษซึ่งบรรยายบทเพลงท่อนที่ 2 เป็นภาพหลังจากงานเลี้ยงเต้นรำ มีก้อนเมฆพร้อมสายลมพัดอ่อนโยนไปยังเกษตรกรที่เมามายหลับไปอย่างมีความสุขท่ามกลางขวดเหล้า มีโน้ตแสดงแนวทำนองอยู่ด้านล่างสุดของหน้ากระดาษ

ด้านขวาเป็นภาพของบทเพลงท่อนที่ 3 ซึ่งสื่อถึงการออกไล่ศัตรูยามรุ่งอรุณ ผู้วิจัยได้ใช้สีดำเป็นหลักเพื่อแสดงให้เห็นถึงกลุ่มนายพรานและสัตว์ป่าในเงามืด มีแสงอาทิตย์เริ่มสาดส่องจากด้านบนลงมา มีโน้ตแสดงแนวทำนองตอนต้นของบทเพลง เสียงแตรล่าสัตว์ เสียงปืน เสียงเห่าของสุนัข ตรงกลางเป็นภาพสัตว์ป่าที่กำลังถูกล่า มีโน้ตแสดงแนวทำนองของสัตว์ป่าที่วิ่งหนีด้วยความตื่นตระหนก และตายลงด้วยความอ่อนล้าและบาดเจ็บ

ตอนที่ 6 รายละเอียดบทเพลงคอนแชร์โตหมายเลข 4 “ฤดูหนาว”

ผู้วิจัยได้แบ่งการวาดภาพบทเพลงคอนแชร์โตท่อน “ฤดูหนาว” ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านซ้าย ด้านล่าง และด้านขวา เพื่อนำเสนอภาพของบทเพลง ท่อนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ โดยมีการตัดเจาะชิ้นส่วนกระดาษเพื่อเปิด-ปิด จำนวนทั้งสิ้น 9 ตำแหน่ง

ด้านซ้ายของหน้ากระดาษซึ่งนำเสนอภาพของบทเพลงท่อนที่ 1 เริ่มต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษคำว่า Winter หมายถึง ฤดูหนาว ด้านซ้ายของตัวอักษรเป็นโน้ตแสดงแนวทำนองตอนต้นของบทเพลง มีภาพของต้นสนที่ปกคลุมด้วยหิมะ รวมถึงตุ๊กตาหิมะ บรรยายบรรยากาศแห่งฤดูหนาว จุดเด่นของภาพคือชายที่ยืนตัวสั่นจนพันกระแทกกันอยู่ท่ามกลางความเหน็บหนาว มีโน้ตแสดงแนวทำนองของสายลมที่พัดยะเยือก ฉากหลังเป็นคนกำลังวิ่งฝ่าลม ทั้งรอยเท้าไว้บนหิมะเป็นทาง มีโน้ตแสดงแนวทำนองของจังหวะการย่ำเท้า

ด้านล่างของหน้ากระดาษ นำเสนอภาพของบทเพลงท่อนที่ 2 ในท่อนนี้ สื่อถึงความอบอุ่นของครอบครัวที่นั่งโอบกอดกันอย่างสุขใจข้าง ๆ เตาผิงที่เปลวไฟกำลังลุกโชน มีต้นสนให้บรรยากาศของฤดูหนาว ภายนอกหน้าต่างเห็นสายฝนโปรยปราย ผู้คนภายนอกตัวเปียกปอนเห็นเป็นเงาจาง ๆ ในท่อนนี้มีโน้ตของไวโอลินสอง ซึ่งบรรเลงแนวประสานด้วยเทคนิคการใช้นิ้วดีดสาย (Pizzicato) เพื่อแทนเสียงเม็ดฝนที่ตกกระทบพื้น

ด้านขวาของหน้ากระดาษซึ่งเป็นภาพของท่อนที่ 3 มุมบนของกระดาษมีภาพพายุและโน้ตแสดงแนวทำนองเริ่มต้นของท่อนเพลง บรรยากาศในท่อนนี้เป็นธรรมชาติกลางแจ้งของฤดูหนาวที่เห็น

ลำธารกลายเป็นน้ำแข็ง บทเพลงบรรยายถึงคนที่กำลังเดินบนน้ำแข็งอย่างระมัดระวัง แต่สุดท้ายก็ลื่น หกล้ม น้ำแข็งแตกออกเป็นเสียง ๆ

1.3 ผลการประเมินหนังสือภาพ

ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษา 3 ท่าน ทำการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพที่พัฒนาขึ้น โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา, ด้านรูปเล่ม และด้านประโยชน์ โดยผลการประเมินพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นต่อหนังสือภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา, ด้านรูปเล่ม และด้านประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 ($M=4.6, SD=.56$) อยู่ในระดับดีมาก

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติม เช่น ปริมาณเนื้อหาในแต่ละหน้าอาจมีปริมาณมากเกินไปและยากเกินไปต่อระดับการเรียนรู้ทางดนตรีของเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้น เนื้อหาภายในเล่มที่เป็นภาษาอังกฤษอาจเป็นข้อจำกัดสำหรับเด็กบางกลุ่มที่ยังไม่มีทักษะด้านภาษาอังกฤษที่ดีพอ การเข้าเล่มและปกหนังสือมีความแข็งแรงทนทานดี แต่คุณภาพของกระดาษที่ใช้ภายในเล่มยังไม่ดีเท่าที่ควร ผู้วิจัยควรมีคำแนะนำหรือคู่มือการใช้สำหรับในกรณีที่ครูไม่ได้เป็นผู้ใช้เองในชั้นเรียน และมีการแปลภาษาไทยในคู่มือสำหรับผู้ที่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

2.1 ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์

คะแนนรายบุคคลก่อนเรียนนั้น นักเรียนคนที่ 1 ทำคะแนนได้น้อยที่สุดเพียง 7 คะแนน นักเรียนคนที่ 6 ทำคะแนนได้สูงสุดคือ 20 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างของผลคะแนนค่อนข้างมาก คะแนนรายข้อก่อนเรียน ฤดูใบไม้ผลิเป็นข้อที่ได้คะแนนรวมน้อยที่สุด คือ 1.3 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ส่วนหัวข้อการเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีไวโอลินซึ่งเป็นเนื้อหาที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เบื้องต้นค่อนข้างดีอยู่แล้ว จะเป็นข้อที่นักเรียนทำคะแนนรวมได้สูงสุดคือ 3.6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน

คะแนนรายบุคคลหลังเรียน เห็นได้ชัดว่าเพิ่มขึ้นสูงมาก มีนักเรียนจำนวนถึง 4 คนด้วยกันที่สามารถทำคะแนนได้เต็ม 24 คะแนน นักเรียนคนอื่น ๆ ได้คะแนนไม่แตกต่างกันมากนักคือ 23 และ 22 คะแนน ผู้วิจัยสามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าเนื้อหาที่สอนนั้นไม่ยากเกินไปต่อการเรียนรู้ เพียงแต่เป็นสิ่งที่นักเรียนยังไม่เคยเรียนรู้มาก่อนเลย จึงทำให้คะแนนรายบุคคลก่อนเรียนค่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ยรายข้อหลังเรียนเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแทบทุกหัวข้อ นักเรียนสามารถตอบคำถามในแบบทดสอบได้ถูกต้องเกือบทั้งหมด หัวข้อของวิวัตติ ไวโอลิน และฤดูร้อน มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4 คะแนนเต็ม คือนักเรียนทุกคนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องทั้งหมด ฤดูใบไม้ผลิยังคงเป็นข้อที่คะแนนรวมเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 3.6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน

หลังจากการรวบรวมคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียนแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ได้แก่ t-Test ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จากแบบทดสอบที่มีคะแนนเต็ม 24 คะแนน ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของนักเรียนในการวัดผลก่อนเรียนอยู่ที่ 12.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.815 ($M=12.38, SD=3.815$) ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมในการวัดผลหลังเรียนอยู่ที่ 23.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .991 ($M=23.13, SD=.991$) การวัดผลจากแบบทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p<.05$

2.2 ทักษะติดต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก

ด้านทักษะติดต่อกิจกรรมการใช้หนังสือภาพ นักเรียนทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมและตัวหนังสือภาพ ทุกคนชื่นชอบและมักแสดงความเห็นว่าสามารถจัดทำเพื่อขายได้ โดยคิดว่าตนเองผู้ปกครอง และครูที่โรงเรียนน่าจะอยากซื้อไว้ใช้ และมั่นใจว่าเพื่อน ๆ คนอื่นที่โรงเรียนก็ต้องชอบมากเช่นกัน จุดเด่นที่นักเรียนทุกคนชอบมากที่สุดคือชิ้นส่วนของกระดาษที่สามารถเปิด-ปิดได้ หรือที่เรียกว่า life-the-flap เด็กทุกคนประทับใจทั้งในแง่ของขั้นตอนการทำและความน่าสนใจของการค้นพบเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ใต้กระดาษ นอกจากนี้ ความชื่นชอบทางด้านศิลปะ การวาดรูป ระบายสี เป็นปัจจัยสำคัญมากเช่นกันต่อความสนใจและประทับใจในตัวหนังสือภาพ

ทัศนคติต่อการฟังดนตรีคลาสสิก ผู้วิจัยพบว่า หากนักเรียนคนใดมีพื้นฐานครอบครัวที่ส่งเสริมให้ฟังเพลงคลาสสิกในครอบครัวมาโดยตลอด หรือเรียนดนตรีเครื่องมือนิด ๆ อย่างเอาจริงเอาจังในทางคลาสสิก จะมีความชอบและสนใจในการฟังเพลงคลาสสิกเป็นทุนเดิมอยู่แล้วและทำให้ไม่ยึด

ติดอยู่กับสื่อเสริมการฟังอื่น ๆ แม้ว่าจจะรู้สึกสนุกสนานและชื่นชอบในการใช้หนังสือภาพ แต่หากไม่มีรูปภาพใด ๆ ให้ดูระหว่างการฟัง ก็ยังคงสนใจฟังและจะฟังด้วยตนเองต่อไปเช่นเดิม เด็กในกลุ่มนี้มักชื่นชอบเพลงคลาสสิกมากกว่าเพลงป๊อปที่มีเนื้อร้อง แต่สำหรับในกลุ่มของนักเรียนที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญกับการฟังเพลงคลาสสิก ในเด็กกลุ่มนี้จะให้ข้อมูลตรงกันว่า การใช้หนังสือภาพและให้ครูประกอบนั้นสำคัญต่อการฟังดนตรีคลาสสิกสำหรับตนมาก เนื่องจากรู้สึกว่าการฟังดนตรีคลาสสิกเพียงอย่างเดียวที่ไม่มีเนื้อร้องประกอบนั้นน่าเบื่อและยากเกินกว่าจะทำความเข้าใจ เมื่อมีหนังสือภาพที่สวยงาม มีกลไกเปิด-ปิดกระดาษที่น่าสนใจ รวมไปถึงได้อ่านเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเพลง ก็ทำให้การฟังเพลงคลาสสิกเป็นเรื่องที่สนุกสนานขึ้นมาก ในจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีเพียงคนเดียวที่ชื่นชอบการไปชมคอนเสิร์ตเพลงคลาสสิกและได้ชมนักดนตรีบรรเลงสด

2.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 8 คน แบ่งการสังเกตออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความสนใจ 2) ความตั้งใจ 3) การตอบสนอง ใช้แบบประเมินลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) พบว่าพฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์ของนักเรียนในด้านความสนใจ, ความตั้งใจ และการตอบสนอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 ($M=4.6, SD=.51$) อยู่ในระดับดีมาก

ข้อสังเกตอื่น ๆ พบว่าพฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม แม้นักเรียนทุกคนจะมีความตั้งใจและให้ความร่วมมือดี แต่ก็สามารถแบ่งกลุ่มพฤติกรรมนักเรียนออกได้เป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มที่มีความรู้สึกร่วม ตื่นตาตื่นใจกับหนังสือภาพ และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม อีกกลุ่มจะมีลักษณะที่นิ่งเฉยมากกว่า ผู้วิจัยพบว่าการมีพื้นฐานด้านดนตรีและทฤษฎีดนตรี ส่งผลให้เรียนรู้ได้เร็วและทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนดีกว่าอย่างเห็นได้ชัด มีนักเรียนหนึ่งคนที่มีความกังวลในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเป็นอย่างมาก และระหว่างทำกิจกรรม มีนักเรียนเพียงคนเดียวที่ออกความคิดเห็นและให้คำแนะนำในการปรับปรุงหนังสือภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

1) **การคัดเลือกบทเพลง** การคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมกับการนำมาสร้างเป็นนวัตกรรมหนังสือภาพประกอบการฟังนั้นควรพิจารณาความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก เนื้อหาของบทเพลง ความเชื่อมโยงที่สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นภาพวาดได้ และไม่ควรเป็นบทเพลงที่ถูกนำมาสร้างเป็นหนังสือภาพอยู่ก่อนแล้วเป็นจำนวนมาก

2) **บทกวีซอนเน็ต** บทกวีที่ประพันธ์ควบคู่มากับบทเพลงนี้เรียกว่า “ซอนเน็ต” ซึ่งเป็นรูปแบบฉันทลักษณ์งานกวีนิพนธ์ภาษาอังกฤษที่พบมากในประเทศแถบทวีปยุโรป มีทั้งหมด 14 บรรทัด คำว่า Sonetto ในภาษาอิตาลีหมายถึง บทเพลงน้อย ๆ การพัฒนานวัตกรรมหนังสือภาพประกอบบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์ ทำผู้วิจัยมีโอกาสได้วิเคราะห์บทเพลงควบคู่ไปกับบทกวีอย่างละเอียด และได้ค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ภาพวาด และบทกวี ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงอยู่ในบทเพลง

3) **แนวทางการออกแบบและจัดทำหนังสือภาพ** หลักสำคัญที่ผู้วิจัยยึดเป็นแนวทางหลักของการออกแบบภาพวาดและเนื้อหาของหนังสือภาพ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ด้านที่ 1 ได้แก่ การทำความเข้าใจต่อดนตรี ดีความบทเพลง และวิเคราะห์เนื้อหาของบทกวี เพื่อให้ถูกต้องและครบถ้วนตามเนื้อหาของบทเพลงและบทกวี ผู้วิจัยจึงต้องใช้โน้ตเพลงสำหรับวงแชมเบอร์ออร์เคสตราเพื่อศึกษาการบรรเลงของทุกชนิดเครื่องดนตรีในบทเพลงเดอะโพร์ซีซันส์ และนำมาวิเคราะห์เลือกใช้แนวทำนองที่โดดเด่นในการนำเสนอภาพของฤดูต่าง ๆ จากนั้นจึงนำมาวาดเป็นภาพซึ่งต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับการตีความบทกวีซอนเน็ตจากภาษาอิตาลี มาเป็นภาษาอังกฤษ และแปลเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยต้องศึกษาคำศัพท์เฉพาะที่ปรากฏในบทกวี เช่น ชื่อของเทพเจ้า ชื่อของลมพายุ คำอุทานแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เป็นต้น ด้านที่ 2 ได้แก่ การคำนึงถึงความเหมาะสมสำหรับเด็ก การใช้จินตนาการสร้างสรรค์ภาพวาดผสมผสานกับทักษะการเล่าเรื่อง เพื่อให้หนังสือภาพเกิดประโยชน์ทั้งในด้านการให้ความรู้อย่างชัดเจน และมีความสวยงามดึงดูดใจเด็กในวัยประถมศึกษาตอนต้นสนใจและอยากเรียนรู้

4) **คุณค่าของงานศิลปะทำมือ** ลักษณะของงานศิลปะทำมือมุ่งเน้นที่ความประณีตและเอกลักษณ์เฉพาะของชิ้นงาน ทุก ๆ ขั้นตอนตั้งแต่การวาด ลงสี ตัดเจาะ ไปจนถึงการเข้าเล่มปก ล้วนทำด้วยมือซึ่งเป็นงานแฮนด์เมดทั้งสิ้น เพื่อสร้างความประทับใจและเสน่ห์เฉพาะตัวของชิ้นงานที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น ต้องใช้ความรอบคอบ ระวัง อดทน และระยะเวลาที่ยาวนาน ไม่สามารถผลิตผลงานได้อย่างสะดวกรวดเร็วเหมือนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หากต้องการผลิตเพิ่มก็อาจต้องใช้เทคโนโลยีการพิมพ์สมัยใหม่เข้ามาช่วย

5) **เทคนิคการตัดเจาะกระดาษ** ขั้นตอนการตัดเจาะกระดาษเพื่อการเปิดปิดหรือที่เรียกว่า lift-the-flap นั้นนับเป็นขั้นตอนที่ยากและต้องใช้การวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ช่องที่ตัดเจาะพอดีและเหมาะสมกับเนื้อหา ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์อย่างละเอียดว่าเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ นั้นเหมาะสมกับภาพวาดในจุดใด และจุดนั้นควรตัดเจาะเป็นรูปลักษณะใด มีความกว้างความยาวเท่าไร จึงจะสามารถเขียนคำบรรยายได้อย่างเหมาะสมและสวยงาม

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพธิ์ซีซันส์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

1) **ประสบการณ์ดนตรี** จากการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ดนตรีมีผลอย่างยิ่งต่อคะแนนการเก็บข้อมูลก่อนเรียน นักเรียนบางคนที่มีโอกาสได้ศึกษาดนตรีอย่างจริงจังมาตั้งแต่เด็ก ได้เรียนรู้ทฤษฎีดนตรีมาพอสมควร จะสามารถทำคะแนนการสอบก่อนเรียนในข้อเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีได้ถูกต้อง เช่น เรื่องของบันไดเสียงและอัตราจังหวะ นักเรียนที่เรียนดนตรีในลักษณะของกิจกรรมเสริมหรือเป็นงานอดิเรก ส่วนมากมักไม่สามารถตอบข้อคำถามเกี่ยวกับทฤษฎีได้อย่างถูกต้องเลย ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมและส่งเสริมด้านดนตรีโดยผู้ปกครองนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเรียนรู้ดนตรีของเด็ก ดังเช่นทฤษฎีของซูซูกิ (Suzuki) ที่กล่าวถึงการใช Mother Tongue Method หมายถึงเด็กทุกคนจะสามารถเรียนรู้ดนตรีได้เหมือนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาแม่ของตนเอง ด้วยการฟังและเลียนแบบ การเรียนดนตรีในระบบของซูซูกิจึงให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความเข้าใจ สามารถปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และกลับไปช่วยบุตรหลานฝึกซ้อมได้อย่างถูกวิธี

2) **การเรียนรู้ด้วยความเข้าใจสำคัญกว่าความจำ** ตามหลักทฤษฎีลำดับขั้นการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) ด้านพุทธิพิสัยนั้น ประกอบไปด้วยการเรียนรู้ทั้งหมด 6 ชั้น ได้แก่

ความจำ, ความเข้าใจ, การนำไปใช้, การวิเคราะห์, การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เมื่อผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลหลังการใช้กิจกรรมหนังสือภาพ พบว่าคะแนนของนักเรียนสูงขึ้น แต่เป็นในลักษณะของการเรียนรู้เพียงขั้นความจำไม่ใช่เป็นขั้นความเข้าใจ เช่น นักเรียนจำได้ว่า เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงของบันไดเสียงจีไมเนอร์ประกอบด้วยเครื่องหมายแฟล็ต 2 ตัว จึงตอบข้อคำถามได้ถูกต้อง

3) ความเชี่ยวชาญเฉพาะเครื่องดนตรี เนื่องจากเนื้อหาของหนังสือภาพนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับไวโอลิน ดังนั้นนักเรียนที่ศึกษาไวโอลินเป็นเครื่องมือเอกจะตอบข้อคำถามได้ถูกต้องมากกว่านักเรียนที่ศึกษาเปียโนเป็นเครื่องมือเอกเพียงอย่างเดียวโดยไม่เคยได้เรียนรู้เกี่ยวกับไวโอลินอย่างจริงจัง

4) ประวัติศาสตร์ดนตรี แม้ว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะมีโอกาสได้เรียนการปฏิบัติเครื่องดนตรีมาตั้งแต่อายุน้อยและเรียนต่อเนื่องมาเป็นเวลานานจนมีทักษะการบรรเลงดีในระดับหนึ่ง แต่จากการวิจัยพบว่า นักเรียนในวัยประถมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีหรือประวัติของคีตกวีเอกของโลกมาก่อน ทำให้คะแนนข้อคำถามเกี่ยวกับหัวข้อดังกล่าวมีคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อย จึงจะเห็นได้ว่า การศึกษาเรียนรู้ด้านดนตรีนั้น การฝึกปฏิบัติดนตรีเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจและตีความบทเพลงที่บรรเลงอย่างละเอียดลึกซึ้ง จำเป็นต้องมีการศึกษาหาความรู้ในด้านประวัติศาสตร์และวรรณกรรมด้านดนตรีด้วย

5) ความรักและสนใจในศิลปะ นักเรียนที่ชอบการวาดรูป ระบายสี และมีทัศนคติที่ดีต่อศิลปะ เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญและส่งผลต่อทัศนคติต่อกิจกรรมนี้เป็นอย่างมาก นักเรียนที่ชอบวาดรูป ระบายสีจะมีความตื่นเต้น ประทับใจ และกระตือรือร้นอยากเรียนรู้ในระหว่างการทำกิจกรรมมากกว่า

6) การปลูกฝังของพ่อแม่ผู้ปกครองและคนในครอบครัว การปลูกฝังให้เด็กมีความคุ้นเคยกับดนตรีคลาสสิกส่งผลต่อทัศนคติด้านการฟังดนตรีคลาสสิกของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กส่วนใหญ่ที่ไม่มีสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่เอื้อต่อการฟังดนตรีคลาสสิกเลย มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติด้านลบว่าดนตรีคลาสสิกเป็นดนตรีที่น่าเบื่อ เพลงบ๊อบทั่วไปน่าสนใจและไพเราะกว่า เด็กในกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับสื่อที่ครูนำมาใช้ส่งเสริมการฟัง และมีแนวคิดที่ว่า การได้ใช้หนังสือภาพ ได้อ่านเนื้อหา หรือดูรูปภาพประกอบ ทำให้การฟังเพลงคลาสสิกกลายเป็นเรื่องสนุกมากขึ้น

7) ข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล ในขั้นต้น ผู้วิจัยได้วางแผนในการเก็บข้อมูลกับผู้เรียนจำนวน 10 คน แต่เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา ที่มีนักเรียนบางส่วนหยุดเรียนจากการติดกิจธุระส่วนตัว ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องตลอด 5 สัปดาห์ ผู้วิจัยจึงต้องลดจำนวนนักเรียนในการ

เก็บข้อมูลลงเหลือเพียง 8 คน นอกจากนี้ พฤติกรรมระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนเมื่อมีการบันทึกภาพและเสียงจะแตกต่างจากเวลาที่ไม่ทำการบันทึกอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนจะนั่งเงียบเฉยเมย ใช้เสียงเบาลง และมีความเขินอายไม่ยอมเข้าใกล้ มีเพียงส่วนน้อยที่ชื่นชอบการถ่ายวิดีโอและบันทึกเสียง โดยยังมีความร่าเริงสนุกสนานและตอบคำถามอย่างชัดเจนคล่องแคล่ว บรรยากาศสถานที่ และผู้คนรอบข้างในขณะที่ทำกิจกรรม เช่น พี่น้องหรือเพื่อนของผู้เรียน, พี่เลี้ยงหรือแม่บ้าน ก็ส่งผลต่อสมาธิการฟังของนักเรียนเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. เนื้อหาในหนังสือภาพจัดทำเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวต่อการใช้ภาษาอังกฤษและตระหนักถึงความสำคัญในแง่ที่ประเทศไทยจะเข้าร่วมกลุ่มประเทศอาเซียนที่อาจต้องให้ความสำคัญในเรื่องภาษาต่างประเทศมากขึ้นต่อไปในอนาคต
2. หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์นี้ ควรใช้ในลักษณะที่มีการเรียนการสอนโดยครูผู้ที่มีความเข้าใจในบทเพลงพอสมควร และควรใช้สอนในลักษณะตัวต่อตัว หรือเป็นกลุ่มย่อยไม่เกิน 4-5 คน เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสสัมผัสหนังสือ ลองเปิด-ปิดขึ้นส่วนกระดาษได้อย่างทั่วถึง
3. ผู้สอนสามารถสอนเนื้อหาภายในหนังสือประกอบขณะฟังเพลงในลักษณะของการเล่าเรื่อง (Story telling) โดยไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนอ่านทุกถ้อยคำโดยละเอียด
4. ผู้วิจัยได้บรรจุเนื้อหาเพิ่มเติมด้านความรู้ทั่วไป ทฤษฎีดนตรี และความเข้าใจในบทเพลงลงในหนังสือเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ครูผู้สอนได้พิจารณาเลือกสอนให้แก่นักเรียนแต่ละคนที่อาจมีความรู้พื้นฐานด้านดนตรีที่แตกต่างกัน โดยไม่จำเป็นต้องสอนให้ครบทุกเนื้อหาสำหรับผู้เรียนทุกคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถทำวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา สร้างนวัตกรรมหนังสือภาพเพื่อใช้ประกอบการฟังบทเพลงอื่น ๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กในวัยที่ต่างกัน เช่น ปฐมวัย มัธยมศึกษา หรือวัยผู้ใหญ่ เพื่อศึกษาข้อแตกต่างของลักษณะภาพวาดหรือสีที่ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับช่วงอายุและวัย
2. สามารถทำวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับผลของการฟังดนตรีคลาสสิกเพื่อกระตุ้นทักษะด้านอื่น ๆ สำหรับเด็ก เช่น ศิลปะ การอ่านหนังสือ การประพันธ์บทกวี

3. สามารถทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาผลงานการประพันธ์ของคีตกวีท่านอื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างดนตรี บทกวี และภาพวาด อาจเป็นผลงานในยุคศตวรรษที่ 21 ตามแนวโน้มความนิยมของบทเพลงในยุคสมัยใหม่



รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เพราพรรณ เป็เลียนภู. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2536). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ไทยเส็ง.
- โรเบิร์ต ซิลเวอร์แมน. (2545). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- กชกร สัจภาพพิชิต. (2558). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). *การสอนแบบจิตปัญญา: แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เอติสัน เพรสโปรดักส์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คมสันต์ วงศ์วรรณ. (2551). *ดนตรีตะวันตก*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ไบกาซุ่ย. (2534). *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527). *การทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: บุรพาสาส์น.
- ณรงค์ ทองปาน. (2524). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. พระนครศรีอยุธยา: วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2535). *สาระดนตรีศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). *สังคีตนิยม: ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัฐอริน แสงพงษ์วิทยา. ความสามารถทางด้านการรับรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อด้วยภาพสัญลักษณ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์. (2559). นวัตกรรมคืออะไร. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2559 www.gotoknow.org/posts/492060
- ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2559). พัฒนาการด้านร่างกาย: วัยประถมต้น. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2559 www.taamkru.com/th/
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. (2530). *พัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดู*. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2525). *ศิลปะการฟัง การอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: วิชาการ.
- ปวีณอร พรหมณี. (2559). การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Storytelling). สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2559 www.gotoknow.org/posts/456068
- ปิยะพิมพ์ สมิตติลก. (2541). การเชื่อมโยงเนื้อหา "นวนิยาย" ในสื่อสิ่งพิมพ์และในสื่อละครโทรทัศน์. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผดุง พรหมมูล. (2543). *ศิลปะการสร้างสรรค์ภาพประกอบ*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พงษ์ลดา ธรรมพิทักษ์กุล. (2539). สอนดนตรีในระดับประถมศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ฉบับเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2539.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- พัชรี สวนแก้ว. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล.
- รพินทร คงสมบูรณ์ (2555). หนังสือดีเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2559 <http://www.qlf.or.th/Home/Contents/523>
- รัชนี นพเกต. (2540). *จิตวิทยาการรับรู้*. กรุงเทพมหานคร: ประกายพริก.
- ราล์ฟ ไมเยอร์. (2540). *พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ*. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2539). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วรางคณา ปัญญาณี. (2556). มานี มานะ: การสร้างสัมพันธ์จากแบบเรียนสู่เรื่องสั้น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วินัย รอดจ่าย. (2540). *การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ่อนแถมมี.

วริยะ สิริสิงห์ และคณะ. (2545). *POP-UP ศิลปะการประดิษฐ์กระดาษเป็นรูปสามมิติ*.

กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพมหานคร: ดี. ดี. บุ๊คส์โตร์.

สมพร จารุณัฐ. (2541). *คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย.

สมาคมไทสร้างสรรค์. (2559). *หนังสือสำหรับเด็ก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2559

www.taiwisdom.org

สุกรี เจริญสุข. (2532). *จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ*. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.

สุชาติ เกาทอง. (2550). *ศิลปะวิจารณ์*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวีร์ ศิวะแพทย์. (2545). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). *แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์*.

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรณัตร์ กล้าเจริญ. (2554). *ผลของการฟังดนตรีที่มีต่อการอ่านจับใจความ*. กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรอนงค์ โชคสกุล และ ศรีอัมพร ประทุมพันธ์. (2544). *การผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก เล่ม 4*. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. (2550). *การออกแบบสิ่งพิมพ์*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วิสคอมเซ็นเตอร์ จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

Bader, B. (1976). *American Picture Book from Noah's Ark to the Beast within* New York: Macmillan Pub Co.

Baek, J. (2009). *The effect of music instruction using picture books and creative activities on musical creativity, music aptitude and reading ability of young children* (Doctoral Dissertation), Arisona State University.

Bernstein, B. (1999). *Perception is everything*. New York: RonjoMagic.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives book 1: cognitive domain*. London: Longman.

- Brown, L. (2016). What music should my child listen to? Retrieved 6 October 2016
www.pbs.org
- Huston, K. A. (2011). *The Effect of Listening to Music on Musicians Performance Anxiety*. Ohio State University.
- Kennedy, E. (2015). What is a picture book? The definition. Retrieved 30 June 2016
childrenbookabout.com
- Little, G. R. (1999). *A Theory of Perception*. New York: Self.
- MENC. (1994). *The School Music Program*. USA: Music Educator International Conference.
- Modern Language Association. (2016). Retrieved 30 June 2016
- National Arts Centre. (2006). *Vivaldi and the Four Seasons*. Ottawa: Canada.
- Oduolowu, E. (2014). Effect of storytelling on listening skills of primary one pupil in Ibadan north local government area of Oyo state, Nigeria. *International Journal of Humanities and Social Science*, 4, 101.
- Piaget, J. (1969). *The Psychology of the Child*. New York: Basic Books.
- Shank, J. S. (2003). *The effect of visual art on music listening* (Doctoral Dissertation), University of Kentucky.
- Sims, W. L. (1995). *Strategies for Teaching*. USA: Music Educator National Conference.
- Smith, R. (2013). Picture book or Illustrated book? Retrieved 30 June 2016
www.hbook.com
- Suzuki, S. (1983). *Nature by Love "The Classic Approach to Talent Education"*. Miami: Suzuki Method International.
- Talbot, M. (1978). *Vivaldi*. London: J.M. Dent & Sons, Ltd.



ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY



รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ**ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพหนังสือภาพและเครื่องมือในการวิจัย**

1. ผศ. วิทยา ไล่ทอง

หัวหน้าภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผศ.ดร. รังสิพันธุ์ แข็งขัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. อ.ดร. ชิตพงษ์ ตรีมาศ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ข

แผนการสอนสำหรับการทดลองใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์ 5 สัปดาห์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แผนการสอนสำหรับการทดลอง 5 สัปดาห์

ระยะเวลา การทดลอง	จุดประสงค์	สาระการเรียนรู้	กิจกรรม	สื่อการเรียนรู้	การเก็บข้อมูล
สัปดาห์ที่ 1 เวลา 1 ชม. ม. 30 นาที	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวประวัติของวีวัลดี 2. นักเรียนทราบถึงรายละเอียดของเครื่องดนตรีไวโอลิน	1. อันโตนิโอ วีวัลดี เป็นคีตกวีชาวอิตาลีในยุคบาโรค เกิดที่เมืองเวนีส มีฉายาว่า “พระแดง” เนื่องจากบวชเป็นพระและมีผมสีแดง วีวัลดีสอนดนตรีให้เด็กหญิงกำพร้าและจัดตั้งวงซันเขาได้ประพันธ์บทเพลงไว้มากมาย 2. ไวโอลินเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายมีส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น ส่วนตัว ส่วนคอหย่อง ที่รองคาง สะพานวางนิ้ว เป็นต้น ไวโอลินเป็นทั้งเครื่องดนตรีเดี่ยวและเครื่องดนตรีในวงออร์เคสตรา นักเรียนสามารถเลือกขนาดไวโอลินที่เหมาะสมกับตนเองได้	1. ครูเริ่มต้นด้วยการเปิดเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ผลิ ตอนที่ 1 ให้นักเรียนฟัง จากนั้นถามนักเรียนว่าเคยได้ยินบทเพลงดังกล่าวหรือไม่ ทราบไหมว่าใครเป็นผู้แต่งเพลงนี้ เคยได้ยินชื่อวีวัลดีหรือไม่ ให้นักเรียนตอบ จากนั้นเริ่มเปิดหนังสือภาพในส่วนของประวัติวีวัลดีให้นักเรียนดูภาพและอ่านคำบรรยายที่เขียนในหนังสือ 2. ครูหยิบไวโอลินออกจากกล่องมาแสดงให้นักเรียนดู ถามว่ารู้จักไหม เรียกว่าอะไร เล่นเพลงให้นักเรียนฟังหนึ่งเพลง แล้วถามว่าชอบไหม อยากรู้จักกับเครื่องดนตรีชนิดนี้มากขึ้นหรือไม่ จากนั้นเปิดหนังสือในส่วนของรายละเอียดไวโอลินให้นักเรียนดูภาพและอ่านคำบรรยาย	1. หนังสือภาพและซีดีเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ผลิ ตอนที่ 1 2. หนังสือภาพไวโอลินคันชัก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ของนักไวโอลิน	1. เครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติของวีวัลดีและเครื่องดนตรีไวโอลิน แบบปรนัยรวมทั้ง 8 ข้อ
สัปดาห์ที่ 2 เวลา 1 ชม. ม. 30 นาที	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาพวาด ดนตรี และบทกวี รวมถึงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นของบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 1 ในบันไดเสียงอี	1. บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 1 ในบันไดเสียงอีเมเจอร์ “ฤดูใบไม้ผลิ” ตอนที่ 1 Allegro บรรยายภาพนกร้องเพลง น้ำในลำธาร พายุฟ้าคะนอง ตอนที่ 2 Largo คนเลี้ยงแกะนอนหลับ พร้อมสุนัขข้างกาย ตอนที่ 3 Allegro Pastoral ชาวบ้านเต้นรำเฉลิมฉลอง	1. ครูเริ่มต้นด้วยการเปิดเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ผลิ ตอนที่ 1 ให้นักเรียนฟัง จากนั้นถามนักเรียนว่าฟังแล้วนึกถึงภาพอะไรมีความรู้สึกอย่างไร จากนั้นเปิดหนังสือภาพให้นักเรียนดู อธิบายเนื้อหาพร้อมให้ดูภาพประกอบ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงเปิดเพลงแยกเป็นท่อนเฉพาะที่บรรยายภาพแต่ละภาพ ให้นักเรียน	1. หนังสือภาพและซีดีเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ผลิ	1. เครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้เกี่ยวกับบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 1 ในบันไดเสียงอีเมเจอร์ “ฤดูใบไม้ผลิ” แบบปรนัย รวมทั้งหมด 4 ข้อ

	เมเจอร์ “ฤดูใบไม้ผลิ”	<p>2. อักษร C สามารถใช้แทนอัตราจังหวะธรรมดา 4/4</p> <p>3. อี เมเจอร์ คือบันไดเสียงเมเจอร์ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตตัว E ประกอบไปด้วยระดับเสียง E F# G# A B C# D# เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงมี 4 ชาร์ป</p> <p>4. อัตราจังหวะ 12/8 เป็นอัตราจังหวะผสม มีสี่จังหวะในหนึ่งห้อง แต่ละจังหวะประกอบด้วยโน้ตเซปต์หนึ่งชั้นสามตัว</p>	<p>แสดงความเห็นว่าทำนองเพลงนั้นเข้ากับภาพที่บรรยายหรือไม่ อาจเปิดให้ฟังอีกรอบและถามซ้ำอีกครั้งว่านักเรียนจำได้หรือไม่ จากนั้นทำเช่นเดียวกันกับท่อนที่ 2 และ 3</p> <p>2. ให้นักเรียนดูภาพตัวอักษร C บนหนังสือภาพและอธิบายประกอบ</p> <p>3. อธิบายถึงบันไดเสียงของบทเพลงคอนแชร์โต “ฤดูใบไม้ผลิ” ในลักษณะเบื้องต้น ว่ามีชื่อเรียกอย่างไร เริ่มต้นด้วยโน้ตตัวใด ประกอบไปด้วยโน้ตอะไรบ้าง และนักเรียนสามารถจดจำจากจำนวนเครื่องหมายชาร์ปที่มี 4 ชาร์ป</p> <p>4. อธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับอัตราจังหวะ 12/8 เขียนโน้ตลงบนกระดาษให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจง่าย</p>	2. กระดาษและดินสอ	
สัปดาห์ที่ 3 เวลา 1 ชม. ม. 30 นาที	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาพวาด ดนตรี และบทกวี รวมถึงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นของบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ใน	1. บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ในบันไดเสียงอีเมเจอร์ “ฤดูร้อน” ท่อนที่ 1 Allegro non molto บรรยายภาพแสงอาทิตย์แรงกล้า คนเลี้ยงแกะและฝูงสัตว์ถูกแดดเผา ได้อินเสียงนกร้อง พายุพัดแรง คนเลี้ยงแกะคร่ำครวญ ท่อนที่ 2 Adagio ความเงียบสงบที่แทรกด้วยเสียงฟ้า	1. ครูเริ่มต้นด้วยการเปิดเพลง The Four Seasons ฤดูร้อน ท่อนที่ 1 ให้นักเรียนฟัง จากนั้นถามนักเรียนว่าฟังแล้วนึกถึงภาพอะไรมีความรู้สึกอย่างไร จากนั้นเปิดหนังสือภาพให้นักเรียนดู อธิบายเนื้อหาพร้อมให้ดูภาพประกอบ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงเปิดเพลงแยกเป็นท่อนเฉพาะที่บรรยาย	1. หนังสือภาพและซีดีเพลง The Four Seasons ฤดูร้อน	1. เครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 2 ในบันไดเสียงจีไมเนอร์ “ฤดูร้อน” แบบปรนัย

	บันไดเสียงจีไมเนอร์ “ฤดูร้อน”	ร้องและเสียงอ้ออิงของแมลง ท่อนที่ 3 Presto พายุฤดูร้อนพัดกระหน่ำมายังไร่ข้าวโพด พืชพรรณหักโค่น 2. บันไดเสียง จี ไมเนอร์ คือบันไดเสียงไมเนอร์ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตตัว G ประกอบไปด้วยระดับเสียง G A Bb C D Eb F (สำหรับชนิดซาร์โมนิคจะเป็น F#)บันไดเสียงเครื่องญาติคือ บีแฟล็ต เมเจอร์ เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงมี 2 แฟล็ต	ภาพแต่ละภาพ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าทำนองเพลงนั้นเข้ากับภาพที่บรรยายหรือไม่ อาจเปิดให้ฟังอีกรอบและถามซ้ำอีก ครั้งว่านักเรียนจำได้หรือไม่ จากนั้นทำเช่นเดียวกันกับท่อนที่ 2 และ 3 2. อธิบายถึงบันไดเสียงของบทเพลงคอนแชร์โต “ฤดูร้อน” ในลักษณะเบื้องต้นว่าเป็นบันไดเสียงชนิดใด เริ่มต้นด้วยโน้ตตัวใด ประกอบไปด้วยโน้ตอะไรบ้าง และนักเรียนสามารถจดจำจากจำนวนเครื่องหมายแฟล็ตที่มี 2 แฟล็ต		รวมทั้งหมด 4 ข้อ
สัปดาห์ที่ 4 เวลา 1 ชม. 30 นาที	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาพวาด ดนตรี และบทกวี รวมถึงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นของบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 3 ในบันไดเสียงเอฟ เมเจอร์ “ฤดูใบไม้ร่วง”	1. บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 3 ในบันไดเสียงเอฟเมเจอร์ “ฤดูใบไม้ร่วง” ท่อนที่ 1 Allegro บรรยายภาพเกษตรกรเดินไร่เฉลิมฉลองฤดูการเก็บเกี่ยวและดื่มเหล้าจนเมาและผล็อยหลับไป ท่อนที่ 2 Adagio molto สายลมเย็นพัดเอื่อย ชาวบ้านที่เฝ้ามองจากงานเฉลิมฉลองหลับไหลอย่างมีความสุข ท่อนที่ 3 Allegro กลุ่มนายพรานพร้อมปืนแตร และสุนัข ออกจากบ้านเพื่อไปล่าสัตว์แต่เข้ามิด สัตว์ป่าตื่นตระหนก 2. เอฟ เมเจอร์ คือบันไดเสียงเมเจอร์ที่เริ่มต้นด้วย	1. ครูเริ่มต้นด้วยการเปิดเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ร่วง ท่อนที่ 1 ให้นักเรียนฟัง จากนั้นถามนักเรียนว่าฟังแล้วนึกถึงภาพอะไรมีความรู้สึกอย่างไร จากนั้นเปิดหนังสือภาพให้นักเรียนดู อธิบายเนื้อหาพร้อมให้ดูภาพประกอบ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงเปิดเพลงแยกเป็นท่อนเฉพาะที่บรรยายภาพแต่ละภาพ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าทำนองเพลงนั้นเข้ากับภาพที่บรรยายหรือไม่ อาจเปิดให้ฟังอีกรอบและถามซ้ำอีก ครั้งว่านักเรียนจำได้หรือไม่ จากนั้นทำเช่นเดียวกันกับท่อนที่ 2 และ 3	1. หนังสือภาพและซีดีเพลง The Four Seasons ฤดูใบไม้ร่วง	1. เครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 3 ในบันไดเสียงเอฟ เมเจอร์ “ฤดูใบไม้ร่วง” แบบปรนัย รวมทั้งหมด 4 ข้อ

		โน้ตตัว F ประกอบไปด้วยระดับเสียง F G A Bb C D E เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงมี 1 แฟล็ต	2. อธิบายถึงบันไดเสียงของบทเพลงคอนแชร์โต “ฤดูใบไม้ร่วง” ในลักษณะเบื้องต้น ว่ามีชื่อเรียกอย่างไร เริ่มต้นด้วยโน้ตตัวใด ประกอบไปด้วยโน้ตอะไรบ้าง และนักเรียนสามารถจดจำจากจำนวนเครื่องหมายแฟล็ตที่มี 1 แฟล็ต		
สัปดาห์ที่ 5 เวลา 1 ชม. ม. 30 นาที	1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาพวาด ดนตรี และบทกวี รวมถึงความรู้ทางทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นของบทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 4 ในบันไดเสียงเอฟเมเจอร์ “ฤดูหนาว”	1. บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 4 ในบันไดเสียงเอฟเมเจอร์ “ฤดูหนาว” ตอนที่ 1 Allegro non molto บรรยายภาพความหนาวยะเยือกจนฟังกระทบกัน ลมหนาวพัดกระหน่ำ รั้งฟ้าไปบนหิมะที่ร่อยเห่าเป็นทาง ไป ตอนที่ 2 Largo นั่งอย่างสงบสุขข้างเตาผิงที่อบอุ่น ภายนอกฝนตกไม่ขาดสาย ตอนที่ 3 Allegro เดินอย่างระมัดระวังบนน้ำแข็ง แต่ก็ลื่นล้มและลุกขึ้นอีกครั้ง พยายามออกวิ่งแต่ก็ล้มอีกจนน้ำแข็งแตกเป็นเสียง	1. ครูเริ่มต้นด้วยการเปิดเพลง The Four Seasons ฤดูหนาว ตอนที่ 1 ให้นักเรียนฟัง จากนั้นถามนักเรียนว่าฟังแล้วนึกถึงภาพอะไรมีความรู้สึกอย่างไร จากนั้นเปิดหนังสือภาพให้นักเรียนดู อธิบายเนื้อหาพร้อมให้ดูภาพประกอบ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วจึงเปิดเพลงแยกเป็นตอนเฉพาะที่บรรยายภาพแต่ละภาพ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าทำนองเพลงนั้นเข้ากับภาพที่บรรยายหรือไม่ อาจเปิดให้ฟังอีกรอบและถามซ้ำอีกครั้งว่านักเรียนจำได้หรือไม่ จากนั้นทำเช่นเดียวกันกับตอนที่ 2 และ 3	1. หนังสือภาพและซีดีเพลง The Four Seasons ฤดูหนาว	1. เครื่องมือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้บทเพลงคอนแชร์โต หมายเลข 4 ในบันไดเสียงเอฟเมเจอร์ “ฤดูหนาว” แบบปรนัย รวมทั้งหมด 4 ข้อ
		2. เอฟ ไมเนอร์ คือบันไดเสียงไมเนอร์ที่เริ่มต้นด้วยโน้ตตัว F ประกอบไปด้วยระดับเสียง F G Ab Bb C DB Eb (สำหรับฮาร์โมนิกไมเนอร์จะเป็น E) บันไดเสียงเครือญาติคือ เอ แฟล็ต เมเจอร์ เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียงมี 4 แฟล็ต	2. อธิบายถึงบันไดเสียงของบทเพลงคอนแชร์โต “ฤดูหนาว” ในลักษณะเบื้องต้น ว่ามีชื่อเรียกอย่างไร เริ่มต้นด้วยโน้ตตัวใด ประกอบไปด้วยโน้ตอะไรบ้าง และนักเรียนสามารถจดจำจาก		

	<p>3.พิชชिकाโต คือเทคนิคการเล่นที่ใช้นิ้วดีดสายของเครื่องดนตรีในกลุ่มเครื่องสาย</p> <p>4.อัตราจังหวะ 3/8 เป็นอัตราจังหวะธรรมดา มี 3 จังหวะใน 1 ห้อง โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น นับเป็น 1 จังหวะ</p>	<p>จำนวนเครื่องหมายแฟล็ตที่มี 4 แฟล็ต</p> <p>3. นำไวโอลินมาแสดงวิธีการดีดให้นักเรียนดู พร้อมทั้งอธิบายว่าเทคนิคดังกล่าวเรียกว่าพิชชिकाโต ซึ่งในบทเพลงนี้ใช้เลียนเสียงฝนตก</p> <p>4. อธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับอัตราจังหวะ 3/8 เขียนโน้ตลงบนกระดาษให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจง่าย</p> <p>5. ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลด้านทัศนคติที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมหนังสือภาพและการฟังดนตรีคลาสสิก จากนั้นผู้สอนใช้แบบสังเกตในการเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 5 ครั้ง</p>	<p>2. ไวโอลิน</p> <p>3. กระดาษและดินสอ</p>	<p>2. แบบสัมภาษณ์ทัศนคติ</p> <p>3. แบบสังเกตพฤติกรรม</p>
--	--	---	--	--



แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังกิจกรรม
สำหรับการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สัปดาห์ที่ 1 “ชีวประวัติอันโตนิโอ วิวัลดี”

คำชี้แจง

1. ผู้ทำแบบทดสอบชุดนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีไวโอลินและเปียโนขั้นต้นกับผู้วิจัย และเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
2. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบปรนัย มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

แบบทดสอบชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิจัย โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลจากแบบทดสอบนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป

ก่อนเรียน หลังเรียน

ชื่อ-นามสกุล..... โรงเรียน.....

ระดับชั้น..... อายุ..... เครื่องดนตรีที่เรียน.....

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพประกอบการฟัง

สัปดาห์ที่ 1 “ชีวประวัติอันโตนิโอ วิวัลดี”

1. Antonio Vivaldi เป็นคีตกวีในยุคใด
 - ก. คลาสสิก
 - ข. บาโรค
 - ค. โรแมนติก
 - ง. ศตวรรษที่ 21
2. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมใดต่อไปนี้ได้ หากมีโอกาสได้ไปเที่ยวเมืองเวนิสบ้านเกิดของวิวัลดี
 - ก. เข้าชมโคลอสเซียม 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก
 - ข. ล่องเรือกอนโดล่าไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อชมบ้านเรือน
 - ค. ขึ้นไปถ่ายรูปบนยอดหอเอนปิซา
 - ง. เดินเที่ยวชมจัตุรัสเซนต์ปีเตอร์
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ชาวบ้านตั้งฉายาวิวัลดีว่า “พระแดง” ได้ตามข้อใด
 - ก. เนื่องจากบวชเป็นพระและมีผมสีแดง
 - ข. เนื่องจากบวชเป็นพระและใช้ไวโอลินสีแดง
 - ค. เนื่องจากอาศัยอยู่ในวิหารและมีผิวแดงจากการโดนแดดมาก
 - ง. เนื่องจากเป็นลูกของพระและมักใส่เสื้อคลุมสีแดง
4. วงออร์เคสตราหญิงล้วนที่วิวัลดีเป็นผู้ควบคุมดูแล เป็นเด็กที่มาจากที่ใด
 - ก. เด็กหญิงที่สถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้า
 - ข. เด็กหญิงลูกชาวบ้านในเมืองเวนิส
 - ค. เด็กหญิงชนชั้นสูงจากตระกูลที่ร่ำรวย
 - ง. สมาชิกเชื้อพระวงศ์จากราชวงศ์ในยุโรป

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังกิจกรรม
สำหรับการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สัปดาห์ที่ 1 “เครื่องดนตรีไวโอลิน”

คำชี้แจง

1. ผู้ทำแบบทดสอบชุดนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีไวโอลินและเปียโนขั้นต้นกับผู้วิจัย และเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
2. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบปรนัย มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

แบบทดสอบชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิจัย โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลจากแบบทดสอบนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป

ก่อนเรียน หลังเรียน

ชื่อ-นามสกุล..... โรงเรียน.....

ระดับชั้น..... อายุ..... เครื่องดนตรีที่เรียน.....

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพประกอบการฟัง

สัปดาห์ที่ 1 “เครื่องดนตรีไวโอลิน”

1. ไวโอลินจัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด
 - ก. เครื่องกระทบ
 - ข. เครื่องเป่า
 - ค. เครื่องสาย
 - ง. เครื่องลิ้มนิ้ว
2. การบันทึกโน้ตสำหรับไวโอลินใช้กุญแจเสียงใด เพราะเหตุใด
 - ก. ใช้กุญแจซอล เพราะเสียงสูง
 - ข. ใช้กุญแจซอล เพราะเสียงต่ำ
 - ค. ใช้กุญแจฟา เพราะเสียงสูง
 - ง. ใช้กุญแจฟา เพราะเสียงต่ำ
3. ข้อใดเป็นการใช้งานคันชักไวโอลินที่ไม่ถูกต้อง
 - ก. เด็กชายซันหมุนสกรูให้หางม้าหย่อนทุกครั้งหลังเล่นเสร็จ
 - ข. เด็กหญิงแชนญางสนที่หางม้าทุกครั้งก่อนเล่น
 - ค. เด็กชายแซมใช้ผ้าสะอาดเช็ดฝุ่นยางสนที่ไม่คันชัก
 - ง. เด็กหญิงซูหมุนสกรูเพื่อชิงหางม้าให้ตั้งอยู่เสมอ
4. หากนักเรียนต้องการเลือกซื้อไวโอลินที่มีขนาดเหมาะสมกับสรีระของตนเอง สามารถทดสอบได้อย่างไร
 - ก. เมื่อหนีบไวโอลินไว้ที่ต้นคอและยึดแขนซ้ายตรงขนานพื้น ความยาวของไวโอลินจะอยู่ที่ข้อมือ
 - ข. เมื่อหนีบไวโอลินไว้ที่ต้นคอและยึดแขนซ้ายตรงขนานพื้น ความยาวของไวโอลินจะอยู่ที่ปลายนิ้ว
 - ค. เมื่อถือไวโอลินด้วยมือซ้ายข้างเดียวแล้วไม่รู้สึกรหนักจนเกินไป
 - ง. เมื่อมองจากภายนอกโดยรวม ไวโอลินมีขนาดพอเหมาะขนาดตัว

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังกิจกรรม
สำหรับการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สัปดาห์ที่ 2 “คอนแชร์โตหมายเลข 1 ฤดูใบไม้ผลิ”

คำชี้แจง

1. ผู้ทำแบบทดสอบชุดนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีไวโอลินและเปียโนขั้นต้นกับผู้วิจัย และเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
2. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบปรนัย มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

แบบทดสอบชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิจัย โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลจากแบบทดสอบนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป

ก่อนเรียน หลังเรียน

ชื่อ-นามสกุล..... โรงเรียน.....

ระดับชั้น..... อายุ..... เครื่องดนตรีที่เรียน.....

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพประกอบการฟัง

สัปดาห์ที่ 2 “คอนแชร์โตหมายเลข 1 ฤดูใบไม้ผลิ”

1. การประพันธ์คอนแชร์โตมีรูปแบบอย่างไร
 - ก. 3 ท่อน เร็ว-ช้า-เร็ว
 - ข. 3 ท่อน ช้า-เร็ว-ช้า
 - ค. 4 ท่อน เร็ว-ช้า-เร็ว-ช้า
 - ง. 4 ท่อน ช้า-เร็ว-ช้า-เร็ว
2. ท่อนเพลงจากคอนแชร์โตหมายเลขหนึ่ง “ฤดูใบไม้ผลิ” ที่ได้ฟังต่อไปนี้ บรรยายภาพใด
 - ก. นกร้อง
 - ข. ลำธารไหลเอื่อย
 - ค. พายุฟ้าคะนอง
 - ง. พุ่มดอกไม้
3. กวีนิพนธ์ซอนเน็ตท่อนใดที่ไม่อยู่ในคอนแชร์โตหมายเลขหนึ่ง “ฤดูใบไม้ผลิ”
 - ก. The birds welcome it with their happy songs
 - ข. Thunder and lightning announce the storm
 - ค. The pleasure of the rich harvest
 - ง. The goatherd sleeps, his faithful dog at his side.
4. จากท่อนที่ 3 ของคอนแชร์โตหมายเลขหนึ่ง “ฤดูใบไม้ผลิ” นักเรียนมีความเข้าใจต่ออัตราจังหวะ 12/8 อย่างไร
 - ก. มี 4 จังหวะในหนึ่งห้อง แต่ละจังหวะประกอบด้วยโน้ตเช็บตีหนึ่งชั้น 3 ตัว
 - ข. มี 12 จังหวะในหนึ่งห้อง แต่ละจังหวะประกอบด้วยโน้ตเช็บตีหนึ่งชั้น 3 ตัว
 - ค. มี 8 จังหวะในหนึ่งห้อง แต่ละจังหวะประกอบด้วยโน้ตเช็บตีหนึ่งชั้น 3 ตัว
 - ง. มี 4 จังหวะในหนึ่งห้อง แต่ละจังหวะประกอบด้วยโน้ตเช็บตีหนึ่งชั้น 8 ตัว

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังกิจกรรม
สำหรับการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สัปดาห์ที่ 3 “คอนแชร์โตหมายเลข 2 ฤดูร้อน”

คำชี้แจง

1. ผู้ทำแบบทดสอบชุดนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีไวโอลินและเปียโนขั้นต้นกับผู้วิจัย และเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
2. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบปรนัย มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

แบบทดสอบชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิจัย โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลจากแบบทดสอบนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป

ก่อนเรียน หลังเรียน

ชื่อ-นามสกุล..... โรงเรียน.....

ระดับชั้น..... อายุ..... เครื่องดนตรีที่เรียน.....

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพประกอบการฟัง

สัปดาห์ที่ 3 “ฤดูร้อน”

1. จากการฟังบทเพลงท่อนที่ 1 Allegro non molto ของคอนแชร์โตหมายเลขสอง “ฤดูร้อน” นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลีลาของบทเพลงได้อย่างไร
 - ก. บรรเลงด้วยจังหวะเร็วมากอย่างต่อเนื่องทั้งบทเพลง
 - ข. บรรเลงด้วยจังหวะช้ามากอย่างต่อเนื่องทั้งบทเพลง
 - ค. บทเพลงสลับไปมาระหว่างช้ากับเร็ว
 - ง. บทเพลงมีความสนุกสนานลักษณะคล้ายเพลงเต้นรำ
2. ท่อนที่ 2 Adagio ของคอนแชร์โตหมายเลขสอง “ฤดูร้อน” นำเสนอภาพสิ่งใด
 - ก. แมลงต่าง ๆ ทั้งหมด ตัวหนอน และแมลงวัน
 - ข. นกเขาและนกกาเหว่า
 - ค. เสียงคร่ำครวญของคนเลี้ยงแกะ
 - ง. ข้าวโพดและพืชผักกองงาม
3. จากบทเพลงท่อนที่ 3 Presto ของคอนแชร์โตหมายเลขสอง “ฤดูร้อน” น่าจะกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกในข้อใดมากที่สุด
 - ก. ว่างนอน
 - ข. โศกเศร้า
 - ค. ความรักที่อ่อนหวาน
 - ง. อารมณ์ฮึกเหิม เร้าร้อน รุนแรง
4. หากนักเรียนจะบรรเลงบันไดเสียงจีไมเนอร์ (G minor) จะพบว่าเครื่องหมายกำหนดทฤษฎีแจเสียงเสียงชนิดใด และเป็นจำนวนกี่ตัว
 - ก. เครื่องหมายประจำบันไดเสียง แฟล็ต (b) 2 ตัว
 - ข. เครื่องหมายประจำบันไดเสียง แฟล็ต (b) 1 ตัว
 - ค. เครื่องหมายประจำบันไดเสียง ชาร์ป (#) 2 ตัว
 - ง. เครื่องหมายประจำบันไดเสียง ชาร์ป (#) 1 ตัว

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลัง
สำหรับการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สัปดาห์ที่ 4 “คอนแชร์โตหมายเลข 3 ฤดูใบไม้ร่วง”

คำชี้แจง

1. ผู้ทำแบบทดสอบชุดนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีไวโอลินและเปียโนขั้นต้นกับผู้วิจัย และเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
2. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบปรนัย มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

แบบทดสอบชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิจัย โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลจากแบบทดสอบนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป

ก่อนเรียน หลังเรียน

ชื่อ-นามสกุล..... โรงเรียน.....

ระดับชั้น..... อายุ..... เครื่องดนตรีที่เรียน.....

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพประกอบการฟัง

สัปดาห์ที่ 4 “ฤดูใบไม้ร่วง”

1. จากท่อนที่ 1 ของคอนแชร์โตหมายเลขสาม “ฤดูใบไม้ร่วง” นักเรียนสามารถวิเคราะห์ดนตรีช่วงที่บรรยายถึงคนขี่ม้าที่ตีมเหล่าจนเมาหลับไปได้อย่างไร
 - ก. ลักษณะของดนตรีเปลี่ยนบันไดเสียง
 - ข. ลักษณะของดนตรีเปลี่ยนเป็นจังหวะที่ช้าลง
 - ค. เสียงของชนิดเครื่องดนตรีเปลี่ยนไป
 - ง. มีช่วงหยุดระหว่างท่อนที่ยาวนาน
2. ท่อนเพลงจากคอนแชร์โตหมายเลขสาม “ฤดูใบไม้ร่วง” ที่ได้ฟังต่อไปนี้ ตรงตามกริณีพนธ์ซอนเน็ตในข้อใด
 - ก. The peasant celebrates with song and dance
 - ข. The pleasure of the rich harvest
 - ค. At dawn the hunters, With horns and guns and dogs leave their homes
 - ง. Already terrified and tired by the great noise.
3. นักเรียนสามารถระบุโน้ตในบันไดเสียงเอฟเมเจอร์ (F major) ได้ตามข้อใด
 - ก. F G A B C D E
 - ข. F G A Bb C D Eb
 - ค. F G A B C# D E
 - ง. F G A Bb C D E
4. จากท่อนที่ 3 ของคอนแชร์โตหมายเลขสาม “ฤดูใบไม้ร่วง” ที่มีการใช้เสียงดนตรีแทนเสียงของ แตร, ปี่น และสุนัข นักเรียนสามารถตีความได้อย่างไร
 - ก. นายพรานกำลังเตรียมตัวออกล่าสัตว์
 - ข. ทหารกำลังเตรียมออกรบ
 - ค. เด็ก ๆ กำลังวิ่งเล่นอย่างสนุกสนาน
 - ง. ชาวนากำลังเตรียมตัวออกเก็บเกี่ยวพืชผล

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลัง

สำหรับการวิจัยเรื่อง

การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ชีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

สัปดาห์ที่ 5 “คอนแชร์โตหมายเลข 4 ฤดูหนาว”

คำชี้แจง

1. ผู้ทำแบบทดสอบชุดนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่กำลังศึกษาวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีไวโอลินและเปียโนขั้นต้นกับผู้วิจัย และเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ชีซันส์
2. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบปรนัย มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

แบบทดสอบชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิจัย โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน
เนื่องจากข้อมูลจากแบบทดสอบนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการใช้หนังสือ
ภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป

ก่อนเรียน หลังเรียน

ชื่อ-นามสกุล..... โรงเรียน.....

ระดับชั้น..... อายุ..... เครื่องดนตรีที่เรียน.....

แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้หนังสือภาพประกอบการฟัง

สัปดาห์ที่ 5 “ฤดูหนาว”

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ใจความสำคัญของกวีนิพนธ์ซอนเน็ตที่ใช้บรรยายท่อนที่ 1 ของคอนแชร์โตหมายเลขสี่ “ฤดูหนาว” ได้อย่างไร
 - ก. บรรยากาศอันอบอุ่นรอบเตาผิงที่สงบสุข ภายนอกบ้านมีฝนตกไม่ขาดสาย
 - ข. ลมพายุซีรอกโคพัดกระหน่ำ ถึงเป็นฤดูหนาวที่หนาวเหน็บ แต่ก็นำมาซึ่งความสุข
 - ค. เดินผ่านน้ำแข็ง เมื่อพลาดล้มลงแต่ก็ยังลุกขึ้นเดินต่อไปและวิ่งอย่างรวดเร็วจนน้ำแข็งแตก
 - ง. หนาวจนตัวสั่นด้วยความเย็นยะเยือกของฤดูหนาว ลมพายุพัดผ่าน วิ่งฝ่าไปบนน้ำแข็ง ฝ่ากระแทกกันด้วยความหนาวเย็น
2. หากนักเรียนต้องการสร้างเสียงฝนตกด้วยเทคนิค Pizzicato ตามที่ผู้ประพันธ์กำหนด ต้องปฏิบัติอย่างไร
 - ก. ใช้เทคนิคคันชักดึงออกจากสาย
 - ข. ใช้นิ้วตีตีสาย
 - ค. ลากคันชักให้เสียงต่อเนื่อง
 - ง. ลากคันชักให้เสียงสั้นและขาดออกจากกัน
3. คำว่า “Sirocco” ที่กล่าวถึงในท่อนที่ 3 ของคอนแชร์โตหมายเลขสี่ “ฤดูหนาว” คืออะไร
 - ก. ชื่อของแม่น้ำสายหนึ่งทางตอนใต้ของประเทศอิตาลี
 - ข. ชื่อของลมเมดิเตอร์เรเนียนที่พัดมาจากทะเลทรายซาฮารา
 - ค. ชื่อของทะเลสาบที่กลายเป็นน้ำแข็งในฤดูหนาว
 - ง. ชื่อของเรือที่ใช้ในเมืองเวนิส
4. จากท่อนที่ 3 ของคอนแชร์โตหมายเลขสี่ “ฤดูหนาว” นักเรียนมีความเข้าใจต่ออัตราจังหวะ $\frac{3}{8}$ อย่างไร
 - ก. มี 3 จังหวะในหนึ่งห้อง นับตัวเข้บัตหนึ่งชั้นเป็น 1 จังหวะ
 - ข. มี 8 จังหวะในหนึ่งห้อง นับตัวเข้บัตหนึ่งชั้นเป็น 1 จังหวะ
 - ค. มี 3 จังหวะในหนึ่งห้อง นับตัวเข้บัตหนึ่งชั้นเป็น 8 จังหวะ
 - ง. อัตราจังหวะ $\frac{3}{8}$ มี 8 จังหวะในหนึ่งห้อง นับตัวเข้บัตหนึ่งชั้นเป็น 3 จังหวะ



แบบสัมภาษณ์ทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
ต่อหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์และการฟังดนตรีคลาสสิก
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ระดับชั้น.....ร.ร.
เวลาที่เริ่มสัมภาษณ์..... เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ทัศนคติต่อหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์

1. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเนื้อหาสาระในหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์

.....
.....
.....

2. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อรูปเล่มและภาพประกอบของหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์

.....
.....
.....

3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีชันส์

.....
.....
.....

4. นักเรียนคิดว่าการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซีชันส์โดยมีหนังสือภาพประกอบ กับการฟังบทเพลงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีหนังสือภาพ มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อการฟังดนตรีคลาสสิก

1. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโฟร์ซีซั่นส์ นักเรียนเคยมีโอกาสได้ฟังบทเพลงคลาสสิกมาก่อนหรือไม่

.....

.....

.....

2. หลังจากการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงเดอะโฟร์ซีซั่นส์ นักเรียนมีความรู้สึกนึกคิดต่อการฟังบทเพลงคลาสสิกอย่างไร

.....

.....

.....

3. หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือภาพประกอบการฟังครั้งนี้ นักเรียนมีความสนใจในการหาบทเพลงคลาสสิกอื่น ๆ นอกเหนือจากเดอะโฟร์ซีซั่นส์ มาฟังเพิ่มเติมหรือไม่

.....

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าการฟังบทเพลงคลาสสิกมีประโยชน์หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....



**แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรม
การใช้หนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพรซีชั่นส์**

ชื่อ-สกุล..... อายุ..... ระดับชั้น..... ร.ร.

รายการประเมิน	ระดับ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ความสนใจ						
1. นักเรียนสนใจฟังในสิ่งที่ครูสอน						
2. นักเรียนมีความสนใจต่อรูปเล่มและภาพประกอบในหนังสือ						
3. นักเรียนซักถามครูเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน						
ความตั้งใจ						
4. นักเรียนมีสมาธิจดจ่อกับการฟังเพลง						
5. นักเรียนตั้งใจเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาพ, ดนตรี และบทกวี						
6. นักเรียนอ่านออกเสียงเรื่องราวและบทกวีอย่างตั้งใจ						
การตอบสนอง						
7. นักเรียนใช้คำศัพท์ต่าง ๆ มาอธิบายบทเพลงได้						
8. นักเรียนใช้ท่าทางในการอธิบายบทเพลงได้						
9. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างภาพ, ดนตรี และบทกวีได้						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....



แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
เพื่อเสริมสร้างความรู้และทัศนคติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพประกอบการฟังบทเพลงชุดเดอะโพร์ซีซันส์
2. ผู้ทำแบบประเมินนี้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. แบบประเมินนี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่
 - 3.1 ด้านเนื้อหา
 - 3.2 ด้านรูปเล่ม
 - 3.3 ด้านประโยชน์

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิจัย โปรดตอบคำถามทุกข้อให้ครบถ้วน
เนื่องจากข้อมูลจากแบบสอบถามนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรมการใช้หนังสือ
ภาพประกอบการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป

แบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพประกอบบทเพลงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ประเมิน..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมิน	ระดับ					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
ด้านเนื้อหา						
1. เนื้อหาในหนังสือภาพนำเสนอความรู้อย่างชัดเจน						
2. เนื้อหาในหนังสือภาพมีความน่าสนใจและชวนติดตาม						
3. เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
ด้านรูปเล่ม						
4. รูปเล่มแข็งแรงคงทนเหมาะกับการใช้งาน						
5. ภาพประกอบนำเสนอเนื้อหาได้สอดคล้องกับบทเพลงและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน						
6. สีเส้นของภาพประกอบสวยงามและดึงดูดความสนใจเด็ก						
ด้านประโยชน์						
7. เนื้อหาสาระของหนังสือภาพช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในประวัติผู้ประพันธ์, เครื่องดนตรีไวโอลิน และรายละเอียดของบทเพลง						
8. หนังสือภาพช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการฟังบทเพลงเดอะโพร์ซิซันส์มากขึ้น						
9. หนังสือภาพช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการฟังบทเพลงคลาสสิกต่อไป						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....



หนังสือภาพเด็กเล็ก (Baby books)

หนังสือเด็กเล็กอายุ 0-3 ปี



ที่มา: littleblackoz Studio

หนังสือเด็กเล็กที่ผลิตจากวัสดุผ้า (Cloth book)



ที่มา: WordPress.com

หนังสือเด็กเล็กที่เปิด-ปิดชิ้นส่วนของกระต่ายได้ (Lift-the-flap book)



ที่มา: smilebookclubforkids

หนังสือภาพลอยน้ำ



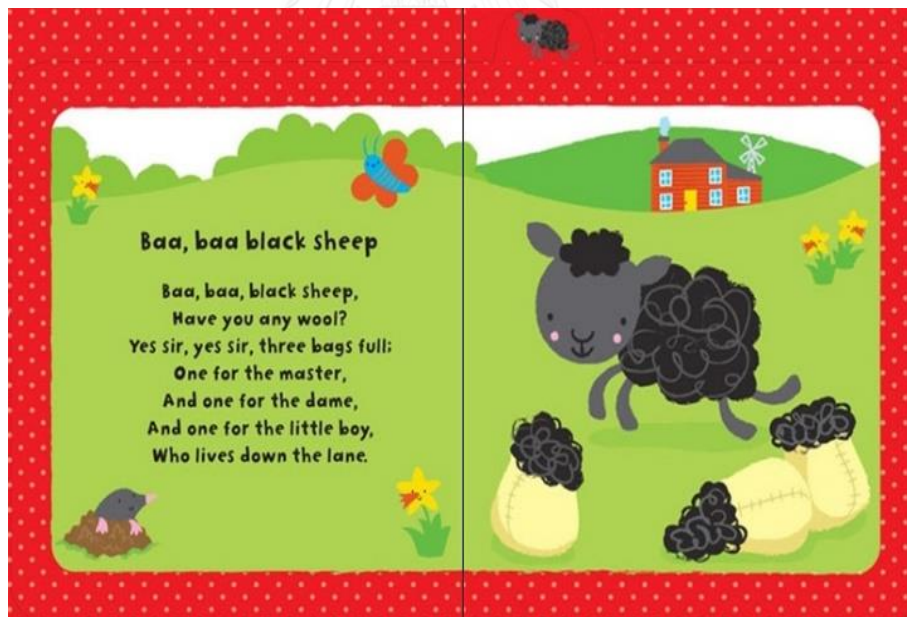
ที่มา: Akachan

หนังสือของเล่น



ที่มา: Toy Design and Construction

หนังสือบทกวีร้อยกรองสำหรับเด็ก (Nursery Rhyme books)



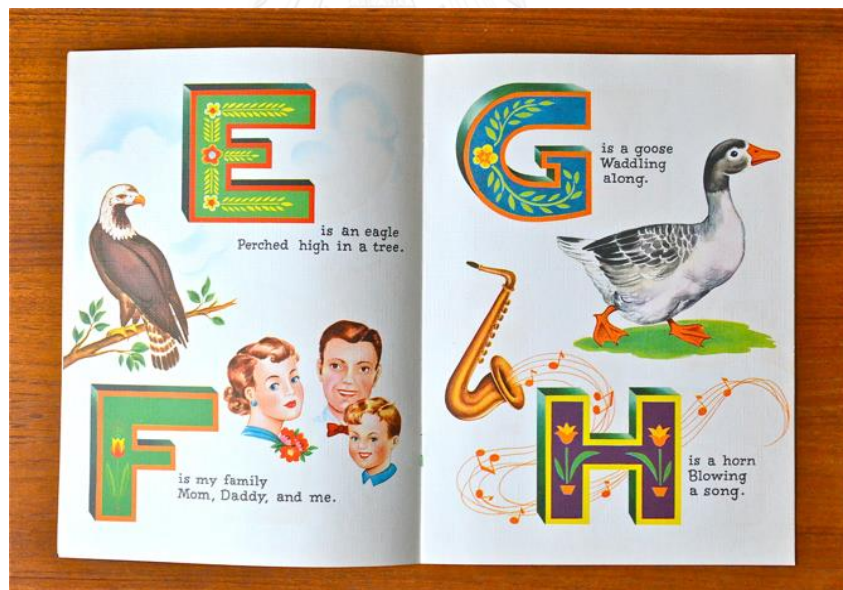
ที่มา: nursery.redeoutdoor.com

หนังสือบทกวีร้อยกรองสำหรับเด็ก (Nursery Rhyme books)



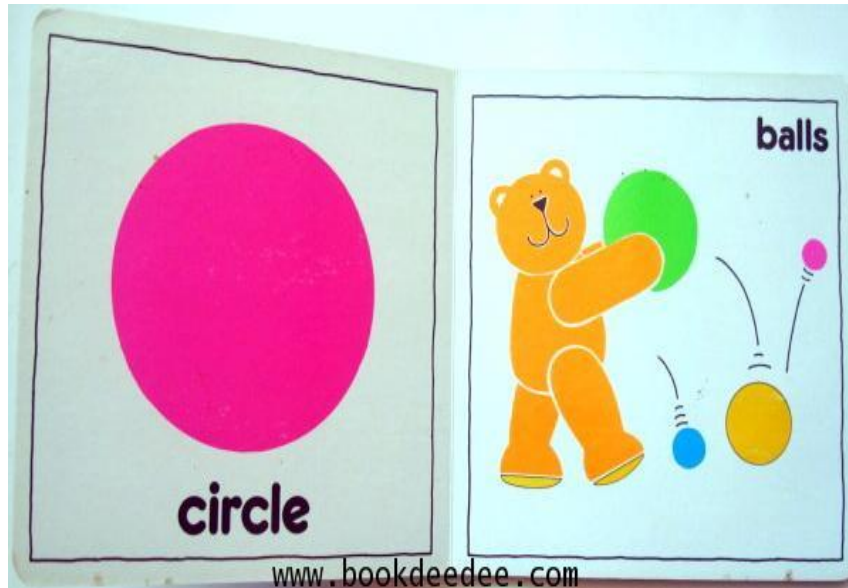
ที่มา: seazaza

หนังสือตัวอักษร (Alphabet books)



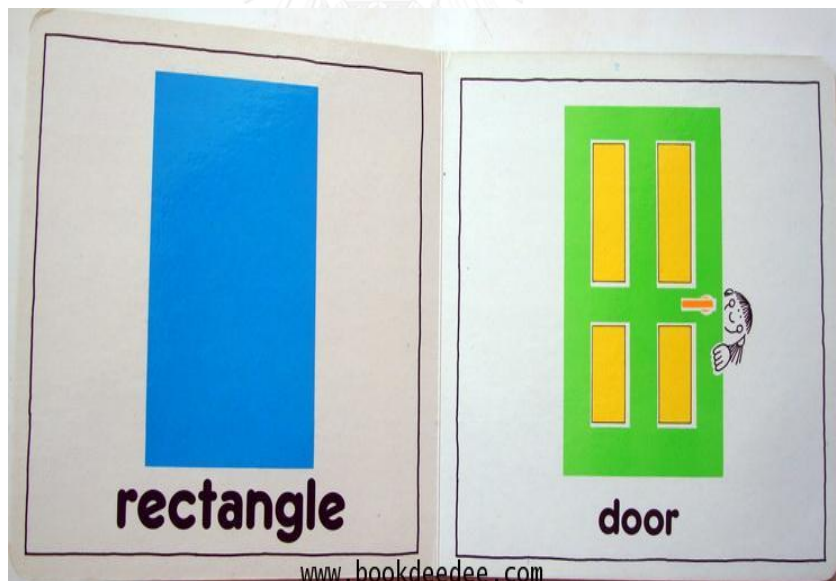
ที่มา: www.scissorsandspice.com

หนังสือนำเสนอแนวความคิดรวบยอด (Concept books)



ที่มา: www.bookdeedee.com

หนังสือนำเสนอแนวความคิดรวบยอด (Concept books)



ที่มา: www.bookdeedee.com

หนังสือภาพไม่มีคำบรรยาย (Wordless books)



ที่มา: www.jacketflap.com

หนังสือสำหรับเด็กหัดอ่าน (Easy-to-read book)



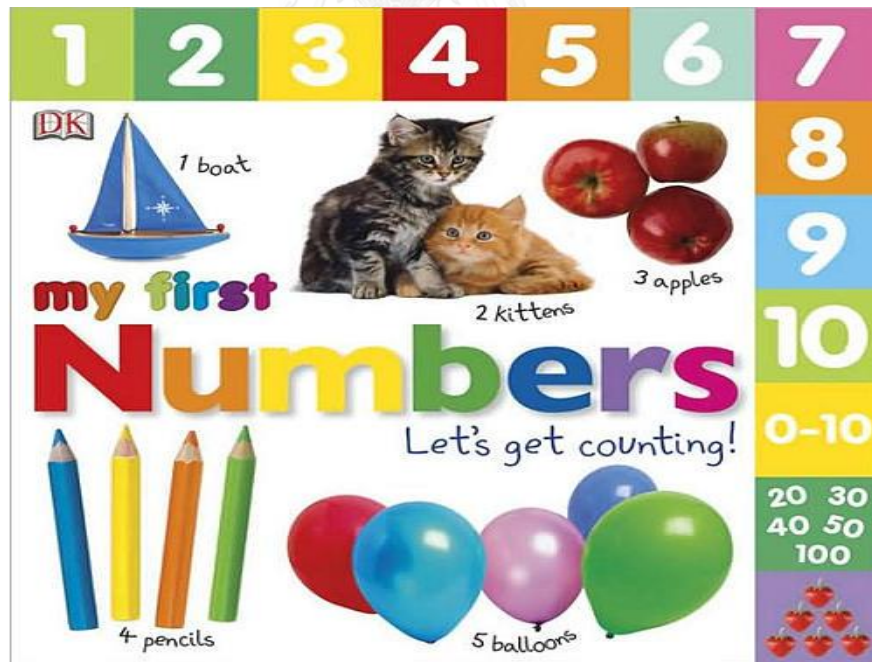
ที่มา: focuskidshop.com - TARAD.com

หนังสือสำหรับเด็กหัดอ่าน (Easy-to-read book)



ที่มา: Google Play

หนังสือสอนการนับจำนวนและตัวเลข (Counting books)



ที่มา: Fractus Learning

หนังสือภาพประกอบเรื่อง (Picture Story books)



COUSIN AGNES.

STORIES.

STORIES BY COUSIN AGNES.

AGNES WILSON was a pretty, sweet tempered and intelligent girl, about four teen years of age. She lived in the city, but during the Christmas Holidays, she commonly visited her Aunt Martha, at Bonnybrook farm. There she was very much beloved; and the children, Mary, Joseph and James, always rejoiced when "cousin Agnes," as they called her, came to the farm. They were certain she would bring them some presents, and spend many evenings by the fireside, telling stories.

(5)

ที่มา: Rosetta Museum Store

หนังสือภาพประกอบเรื่อง (Picture Story books)



กบสองตัว

ครั้งหนึ่ง มีกบสองตัวเป็นเพื่อนกัน กบตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในบึงซึ่งมีน้ำเต็มเปี่ยมที่ หอยคดและมีเพียงพอกบอีกหลายตัว ส่วนกบอีกตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในลำห้วยเล็ก ๆ เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำก็จะแห้งขอด ชาวไร่ มักใช้ให้เป็นเส้นทางลัดจากเขื่อน เจ้ากบจึง มีเพียงน้ำที่ขังในรอยเกวียนเป็นแอ่งน้ำเล็ก ๆ เพื่ออยู่อาศัยเท่านั้น

กบในบึงจึงเอ่ยชวนว่า "เพื่อนรัก

เจ้ามาอยู่ในบึงกับข้าเถอะ น้ำใสเย็นและ ปลอดภัยกว่าบึงน้ำที่เจ้าอยู่ซึ่งมีมากมาย"

แต่กบในลำห้วยกลับปฏิเสธ "ข้าไม่ไปหรอก ข้าก็ชอบน้ำที่อยู่น้อย ๆ ดีกว่าบึงที่มีน้ำมากเกินไปจนบึงจะแห้ง"

ต่อมาวันหนึ่ง ขณะที่เจ้ากบในลำห้วย กำลังเล่นน้ำอยู่ในรอยเกวียน ชาวไร่ก็ ขับเกวียนลงร่องทางเดิม เจ้ากบโศครวญ จึงถูกล้อเกวียนบดกับจนต้องแตกตายในที่สุด.

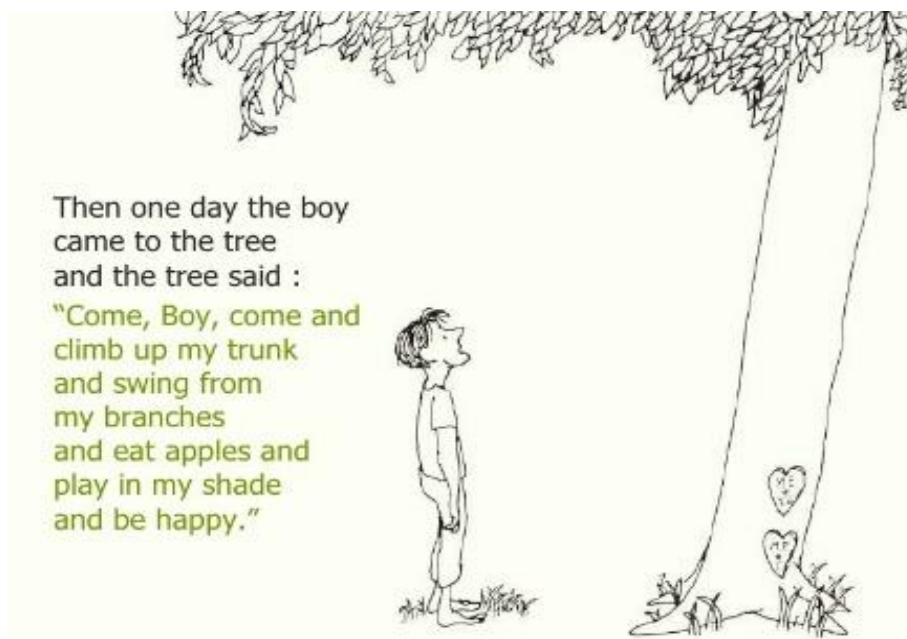
นิทานเรื่องร้อยปี่สุวิ
จะรับหึงค้ำและน้ำที่ลึกกว่า

Reviewed by IQ3100

ที่มา : www.tutorencethai.com



ภาพประกอบลายเส้น (Drawing Illustration)



ที่มา: www.slideshare.net

ภาพประกอบระบายสี (Painting Illustration)



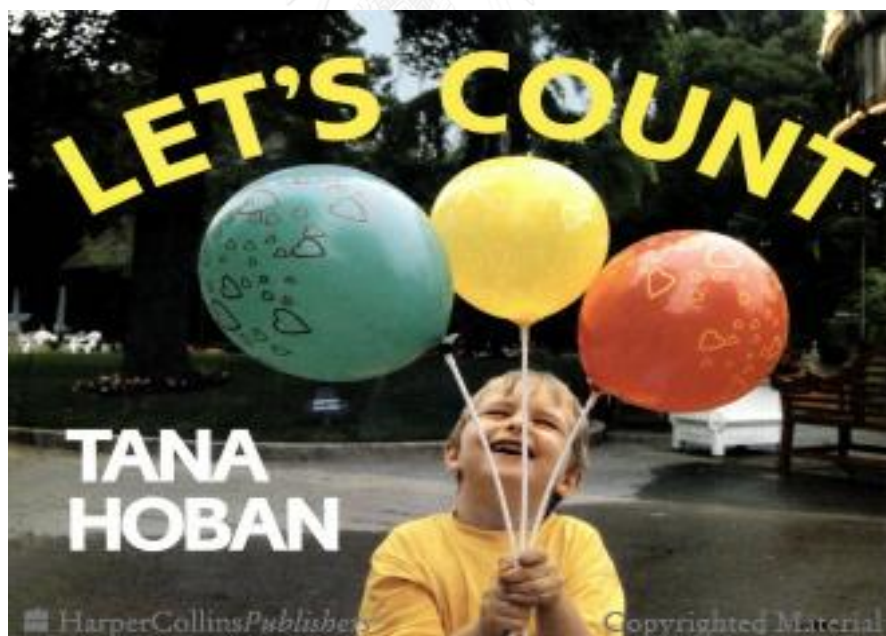
ที่มา: <http://littleblackozstudio.blogspot.com/>

ภาพประกอบจากแม่พิมพ์ (Printing-making Illustration)



ที่มา: YouTube

ภาพประกอบจากภาพถ่าย (Photograph Illustration)



ที่มา: www.harpercollins.com

ภาพประกอบจากคอมพิวเตอร์ (Computer graphic Illustration)



ที่มา: hardillustrator.in.th

ภาพประกอบแบบปะติด (Collage Illustration)



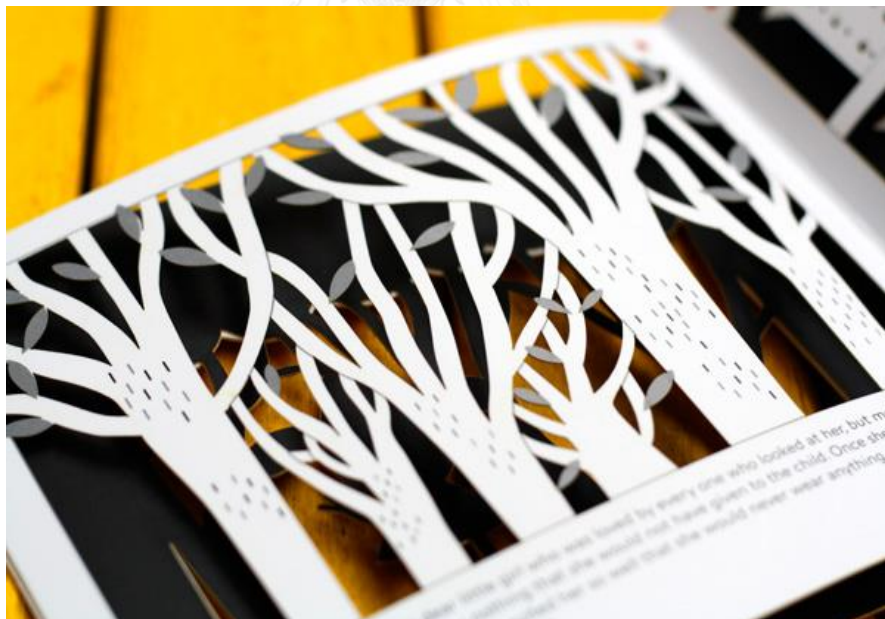
ที่มา: Behance

ภาพประกอบจากการปั้น (Modeling Illustration)

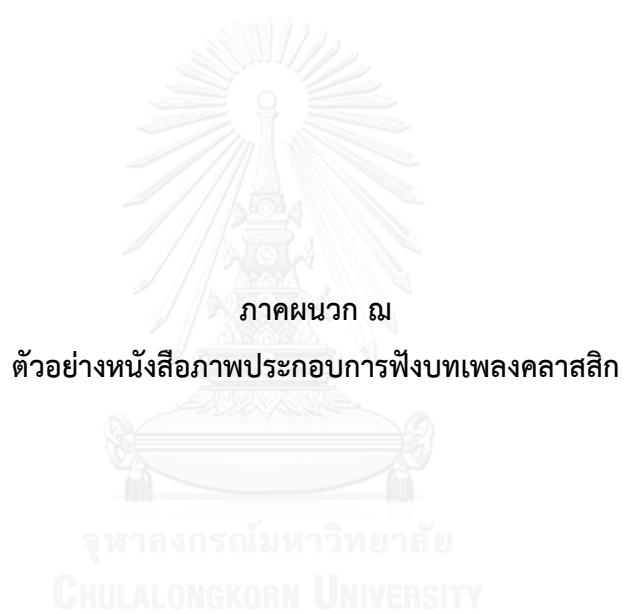


ที่มา: www.behance.net

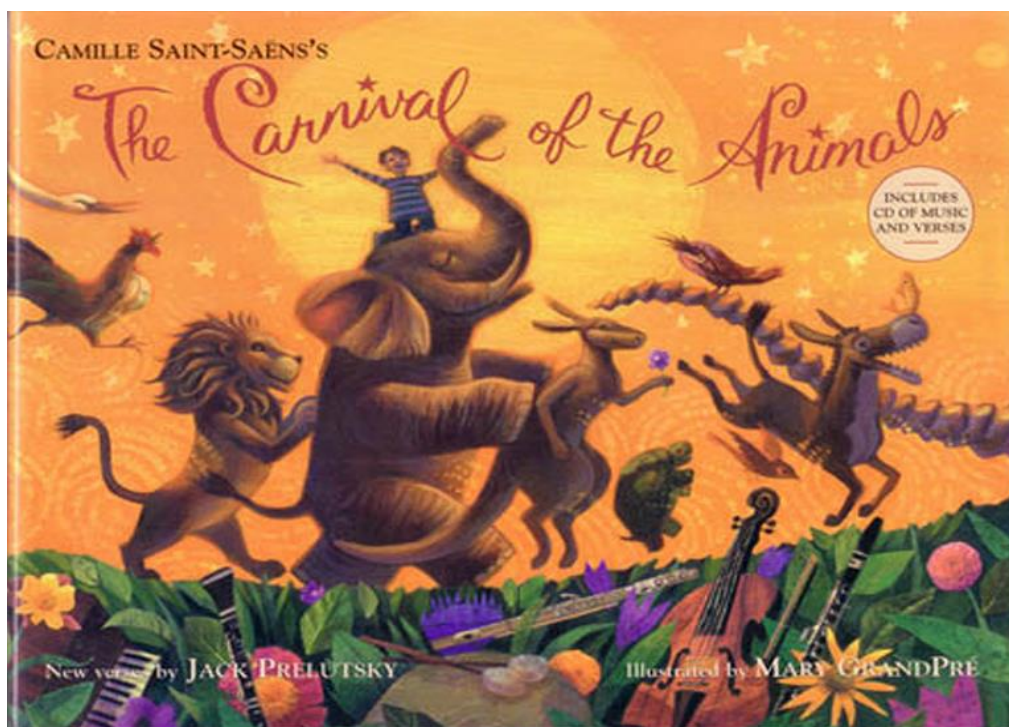
ภาพประกอบแบบตัดเจาะ (Die cut Illustration)



ที่มา: hdimagelib.com

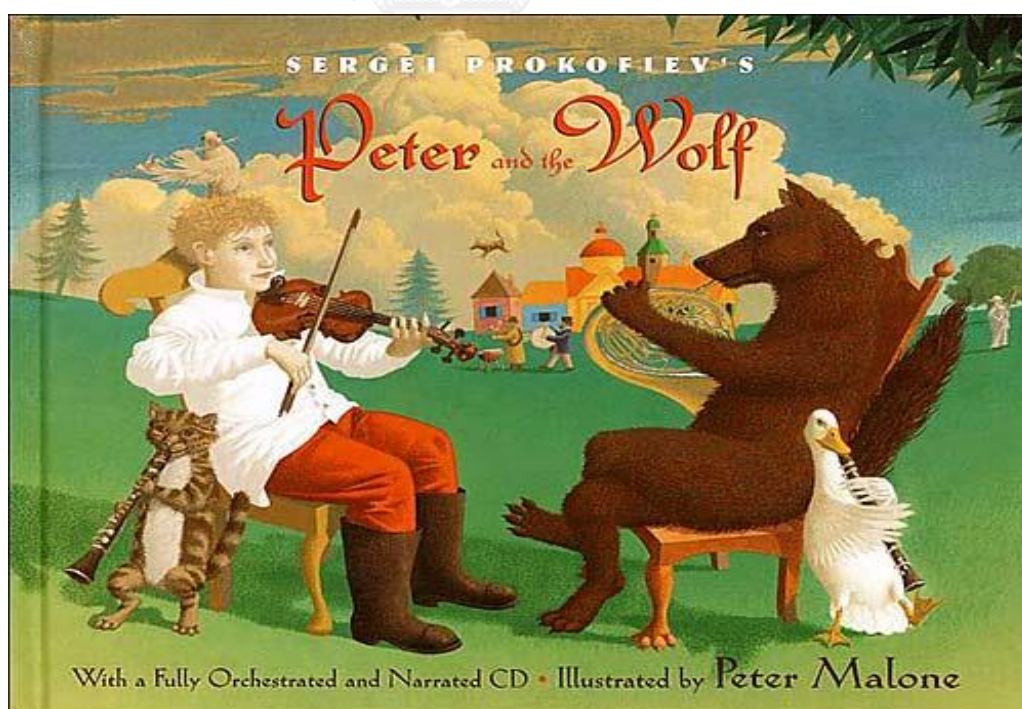


หนังสือภาพประกอบการฟังดนตรีคลาสสิก เรื่อง “The Carnival of the Animals”



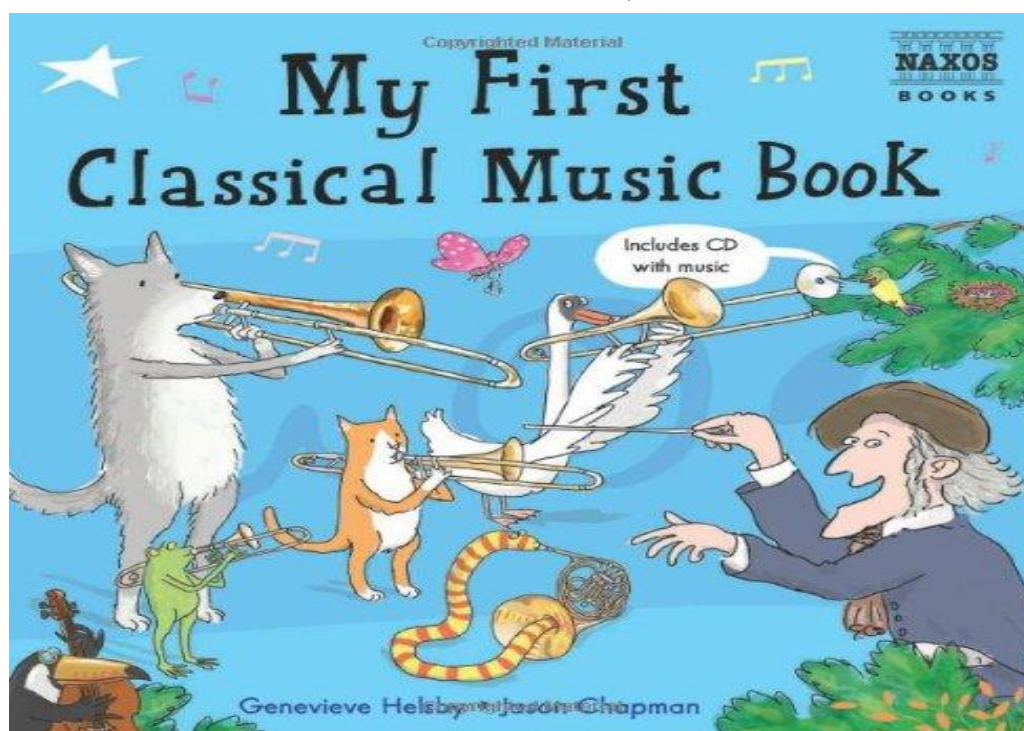
ที่มา: www.pinterest.com

หนังสือภาพประกอบการฟังดนตรีคลาสสิก เรื่อง “Peter and the Wolf”



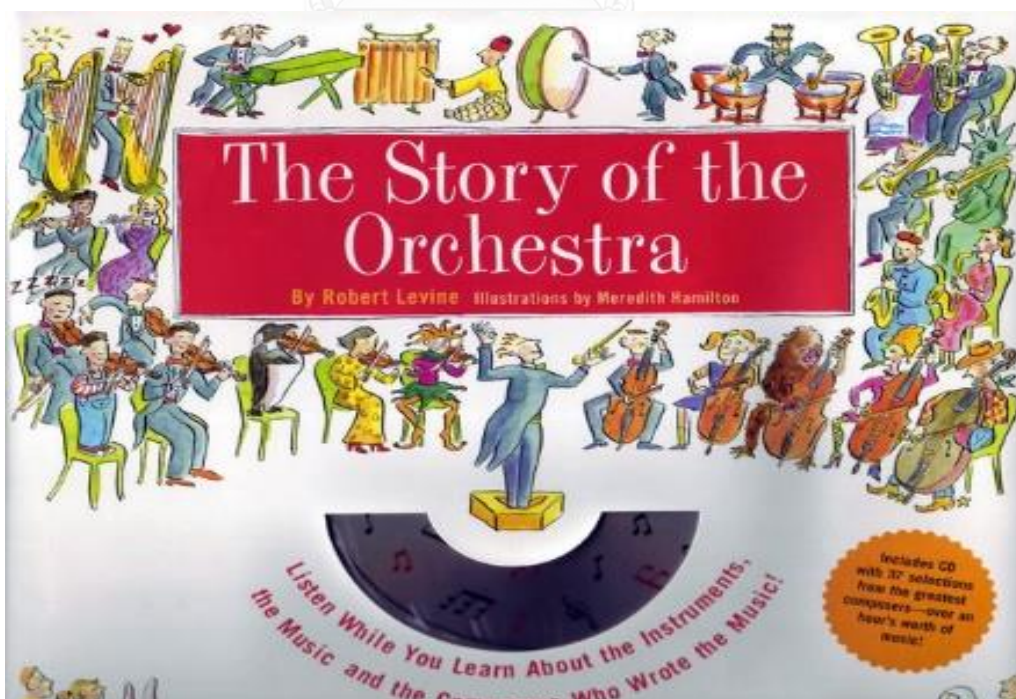
ที่มา: Studio Violin

หนังสือภาพประกอบการฟังดนตรีคลาสสิก เรื่อง “My First Classical Music Book”



ที่มา: Amazon.com

หนังสือภาพประกอบการฟังดนตรีคลาสสิก เรื่อง “The Story of the Orchestra”



ที่มา: ourlittleadventuresblog.blogspot.com

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกิตติยา บัวรอด เกิดเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2531 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1 (เหรียญทอง) วิชาเอกไวโอลิน สาขาวิชาดนตรีตะวันตก ภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2553 ได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2558 ศึกษาไวโอลินกับอาจารย์หลายท่านทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้แก่ ร้อยโท จิระวัฒน์ เจริญสุขสุดสำราญ อาจารย์สิทธิชัย เพ็งเจริญ อาจารย์น้ำฝน ศรีสมบุญ อาจารย์อเล็กซานโดร แคปเปลโล (Alessandro Capello) อาจารย์ศิริพงษ์ ทิพย์ธัญ มีประสบการณ์ด้านการบรรเลงไวโอลินทั้งเดี่ยว วงแชมเบอร์ และวงออร์เคสตรา



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY